

ΠΕΜΠΤΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Αγαπητοί συναδέλφισσες και συνάδελφοι, έχουμε τη χαρά και την τιμή να βρίσκεται ανάμεσά μας ο φίλος και παλιός αυτοδιοικητικός, πρώην Δήμαρχος Λάρισας, ο Κώστας ο Τζανακούλης, Ειδικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς.

Το είπα καλά, Κώστα;

Κ. ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Γραμματέας, μάλιστα. Χωρίς Ειδικός. Αλλά ειδικός επί των θεμάτων που θα συζητήσουμε, λόγω της πείρας της παλιάς, της μεγάλης, που έχετε,

Θα δώσουμε τώρα το λόγο στον Πρόεδρο της ΕΕΤΑΑ, τον κύριο Δημήτρη Μαραβέλια.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ (Δ. ΜΑΡΑΒΕΛΙΑΣ): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Καλησπέρα.

Να ευχαριστήσω και εγώ με τη σειρά μου για τη σημερινή σας παρουσία στην ημερίδα που συνδιοργανώνει η ΚΕΔΕ με την ΕΕΤΑΑ. Η ΕΕΤΑΑ, για όσους δεν γνωρίζουν, είναι η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης. Είναι η δική σας εταιρεία, αφού ο μεγαλομέτοχος είναι η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος και η Ένωση Περιφερειών, οι Περιφερειάρχες. Είναι η εταιρεία που υποστηρίζει την Αυτοδιοίκηση από την ίδρυσή της, από το 1986 μέχρι τώρα.

Στο πλαίσιο αυτό, σήμερα κλείνει ένα οδοιπορικό που ξεκίνησε εδώ και 1 μήνα, έχουμε γυρίσει σχεδόν όλη την Ελλάδα, διοργανώνοντας αυτές τις ημερίδες ενημέρωσης. Που απευθύνονται κυρίως για τις νέες Δημοτικές Αρχές.

Με την ευκαιρία αυτή, να πω συγχαρητήρια στους νεοεκλεγέντες, αλλά και στους επανεκλεγέντες Δημάρχους και Δημοτικές Αρχές, να τους ευχηθώ καλή δύναμη και με τη βοήθεια διαδικασιών όπως είναι η σημερινή μας ημερίδα, νομίζω ότι και πιο

ενημερωμένοι και πιο αποτελεσματικοί θα γίνετε.

Όπως είπε και ο Πρόεδρος, λίγο έχουμε ξεφύγει από το χρόνο, οπότε να κινηθούμε με συντομία.

Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών, ο Μιχάλης ο Σταυριανουδάκης, θα είναι κοντά μας διαδικτυακά, μας παρακάλεσε να προηγηθεί γιατί έχει ειλημμένες υποχρεώσεις. Ακούμε το Γενικό Γραμματέα, τον κύριο Σταυριανουδάκη.

Μ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥΔΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι, καλησπέρα.

Θα ήθελα αρχικά να απευθύνω θερμά συγχαρητήρια στους εκλεγέντες Δημάρχους και Δημοτικούς Συμβούλους, στους νέους και παλιούς και να ευχηθώ καλή δύναμη και καλή επιτυχία στο έργο τους. Αν και είμαι σχεδόν σίγουρος για αυτό, κρίνοντας από τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον όλων των νεοεκλεγμένων τοπικών Αρχών, στις διημερίδες αυτές.

Σήμερα στη Λάρισα γίνεται η έκτη κατά σειρά διημερίδα και ολοκληρώνεται αυτή η σημαντική πρωτοβουλία της ΚΕΔΕ για την ενημέρωση των νέων Διοικήσεων.

Από την πορεία αυτή, αναδεικνύονται δυο σημαντικά πράγματα. Από τη μια πλευρά οι νέοι αιρετοί έχουν την ευκαιρία να λάβουν τα απαραίτητα εφόδια για να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της νέας τους θέσης και από την άλλη διαπιστώνουμε κάθε φορά το υψηλό επίπεδο του ανθρωπίνου δυναμικού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αυτά μας δημιουργούν μια μεγάλη αισιοδοξία για τη νέα αυτοδιοικητική περίοδο.

Ο τελικός στόχος της κυβέρνησης και του Υπουργείου είναι η ευημερία των πολιτών. Και για αυτό χρειαζόμαστε μια ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση. Για να το πετύχουμε αυτό, εστιάζουμε σε τρία επίπεδα. Δημιουργούμε ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΟΤΑ, ενισχύουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση ...(πρόβλημα ήχου)... πόρους και τέλος, δημιουργούμε τις κατάλληλες προϋποθέσεις εσωτερικής και λειτουργικής (...) τους, ώστε να

λειτουργεί αποτελεσματικά και αποδοτικά.

Όλα αυτά συντονίζονται και υλοποιούνται σε ένα αξιακό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από την ειλικρινή και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης, των ΟΤΑ και των τοπικών κοινωνιών. Η διαφάνεια, η συμμετοχικότητα, η αποτελεσματικότητα και η συνεχής αξιολόγηση με μετρήσιμους δείκτες, είναι οι βασικές αρχές κάθε μεταρρύθμισης που σχεδιάζουμε και κάθε αναπτυξιακής στρατηγικής που εφαρμόζουμε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Σε αυτό το μήκος κύματος κινείται και ο Ν.5056/23, με τον οποίο εγκαινιάζεται η νέα αυτοδιοικητική περίοδος. Θεσπίζεται ένα νέο μοντέλο οργάνωσης των Δήμων και των Περιφερειών, το οποίο βασίζεται σε τρεις άξονες. Την οργάνωση των ΟΤΑ ως πυλώνων ανάπτυξης, την παρακολούθηση των επιδόσεών τους με συγκεκριμένους δείκτες και τέλος, στην ενίσχυση της διαφάνειας με την ειδική συνεδρίαση δημόσιας λογοδοσίας.

Η ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προωθείται θεσμικά με το νέο Δημοτικό Κώδικα που επεξεργαζόμαστε και ελπίζουμε ότι μέσα στο 2024, και θα έχει ολοκληρωθεί, και θα αρχίσει να εφαρμόζεται. Ο νέος Κώδικας θα ενισχύσει τη λειτουργικότητα, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των ΟΤΑ και θα ισχυροποιήσει τη θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο διοικητικό σύστημα της χώρας μας.

Επιπλέον, από την αρχή του έτους αυξάνουμε τους ΚΑΠ εφαρμόζοντας ένα νέο τρόπο κατανομής τους, περισσότερο δίκαιο και λογικό, ο οποίος βασίζεται στη μελέτη που έχει εκπονήσει η ΚΕΔΕ σε συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ. Με τους νέους ΚΑΠ, οι μικροί, οι μεσαίοι, οι νησιωτικοί και ορεινοί Δήμοι, ενισχύονται με επιπλέον χρηματοδότηση. Παράλληλα διασφαλίζουμε ότι κανένας Δήμος δεν χάνει πόρους, και ότι όλοι χρηματοδοτούνται επαρκώς για τις λειτουργικές τους ανάγκες.

Επεξεργαζόμαστε επίσης μια σημαντική μεταρρύθμιση για τις

ΔΕΥΑ, που θα εξασφαλίσει τη λειτουργικότητα, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά τους και θα δώσει λύσεις στις χρόνιες δυσλειτουργίες τους.

Παράλληλα με τις θεσμικές παρεμβάσεις, το Υπουργείο Εσωτερικών ενισχύει τον αναπτυξιακό ρόλο των ΟΤΑ με συγκεκριμένα χρηματοδοτικά εργαλεία. Από το 2019 έχουμε πολλά δισεκατομμύρια εξασφαλίσει για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που αφορούν έργα υποδομών και δράσεων κοινωνικής συνοχής, ανάπτυξης και ψηφιακού εκσυγχρονισμού. Ένα μεγάλο μέρος των χρημάτων αυτών έχει ήδη διατεθεί στους ΟΤΑ μέσω των προγραμμάτων Φιλόδημος 1 και Αντώνης Τρίτσης, Φιλόδημος 2, ΕΣΠΑ '21 – '27, το ΕΠΑ που έχει γίνει πλέον, ήταν το πρώην ΠΔΕ, και το ΕΛΛΑΔΑ 2.0 από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Το εμβληματικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα του ΥΠΕΣ του Αντώνης Τρίτσης, εστιάζεται στην αντιμετώπιση των βασικών προβλημάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι ένα σημαντικό πρόγραμμα, με μεγάλη προστιθέμενη αξία για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ο αρχικός προϋπολογισμός των 2,5 δισεκατομμυρίων έχει αυξηθεί με την υπερδέσμευση κοντά στα 3,45 δισεκατομμύρια ευρώ. Ειδικά για τους 25 Δήμους της Περιφέρειας Θεσσαλίας, το πρόγραμμα αυτό έχει χρηματοδοτήσει 138 έργα συνολικού προϋπολογισμού 352 εκατομμυρίων. Έχει γίνει μια αξιόλογη προσπάθεια να λυθούν σημαντικά προβλήματα, που αναφέρονται ενδεικτικά στην ύδρευση, στην αγροτική οδοποιία και τα λύματα.

Επίσης μέσω του προγράμματος της οδικής ασφάλειας που εξασφαλίσαμε χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης, έχουμε εγκρίνει για τους Δήμους της Περιφέρειας Θεσσαλίας, 11 έργα προϋπολογισμού 46 εκατομμυρίων. Για το πρόγραμμα αυτό θα ήθελα να σας πω ότι έχει ήδη αρχίσει η ενεργοποίηση των καταπιστευτικών λογαριασμών των Δήμων, για να διευκολυνθούν οι πληρωμές των αναδόχων.

Παράλληλα, μεταθέσαμε την καταληκτική ημερομηνία

υπογραφής της σύμβασης, ώστε να μπορούν και να βοηθηθούν και οι Δήμοι που δεν πρόλαβαν να ολοκληρώσουν διαδικασία ανάθεσης.

Στα μεγάλα αυτά αναπτυξιακά χρηματοδοτικά εργαλεία, πρέπει να προστεθεί και το πρόγραμμα Φιλόδημος 2, το πρόγραμμα της αντιμετώπισης των φυσικών καταστροφών, καθώς και οι χρηματοδοτήσεις από Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, το ΕΠΑ. Από τα προγράμματα αυτά, έχουν εγκριθεί σημαντικά έργα που διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο στην ανθεκτικότητα και τη στήριξη των τοπικών κοινωνιών.

Αγαπητές φίλες και φίλοι, όλοι θέλουμε μια Τοπική Αυτοδιοίκηση ισχυρή, που θα αποτελεί πυλώνα βιώσιμης ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Εμείς σαν Υπουργείο θωρακίζουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση με θεσμικά αλλά και με χρηματοδοτικά εργαλεία. Εσείς, σαν αιρετοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρέπει να εστιάσετε στη συνεχή βελτίωση των διοικητικών, οργανωτικών και αναπτυξιακών ικανοτήτων των Δήμων σας. Έχουμε μπροστά μας μια νέα αυτοδιοικητική περίοδο με πολλές προκλήσεις, που απαιτούν στενή συνεργασία και σκληρή δουλειά. Και είμαι σίγουρος ότι όλοι μαζί, με συμπόρευση, θα μπορέσουμε να μετατρέψουμε τις προκλήσεις σε ευκαιρίες ανάπτυξης, προόδου και ευημερίας.

Τα στελέχη του Υπουργείου Εσωτερικών, τα οποία και ευχαριστώ που και σήμερα βρίσκονται κοντά σας και θα κάνουν αναλυτικές εισηγήσεις και με αυταπάρνηση απαντούν σε ό,τι ερωτήματα μπαίνουν από εσάς και κυρίως είναι σε συνεχή επικοινωνία πάντοτε με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, η Γενική Γραμματεία Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης, θα είναι πάντα δίπλα σας και θα στηρίζουν το έργο σας.

Σας εύχομαι καλή δύναμη και καλή επιτυχία.

Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε και εμείς τον Γενικό Γραμματέα, τον

κύριο Μιχάλη Σταυριανουδάκη.

Και θα ήταν παράλειψη εκ μέρους της ΕΕΤΑΑ και της ΚΕΔΕ να μην ευχαριστήσουμε και εμείς όλα τα στελέχη που πήραν μέρος σε αυτό το οδοιπορικό ενημέρωσης, που ήταν κοντά μας σχεδόν 1 μήνα, τα στελέχη του Υπουργείου Εσωτερικών, τα στελέχη της ΚΕΔΕ, τα στελέχη της ΕΕΤΑΑ, ειδική μνεία πρέπει να κάνουμε στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στην Αντιπρόεδρο, στην κυρία Λιγωμένου που ήταν μαζί μας, και σε όλους όσους πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους για την πετυχημένη ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής.

Θα ήθελα στους Προέδρους των ΠΕΔ που μας φιλοξενούν, στον Πρόεδρο της ΠΕΔ Θεσσαλίας, στο φίλο το Θανάση το Νασιακόπουλο, για έναν χαιρετισμό.

Α. ΝΑΣΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Καλησπέρα σας. Καλησπέρα σε όλους.

Κύριε Γραμματέα της Αποκεντρωμένης θα ξεκινήσω, φίλε Πρόεδρε της ΚΕΔΕ κύριε Κυρίζογλου, φίλε Πρόεδρε της ΕΕΤΑΑ κύριε Μαραβέλια, Πρόεδρε της ΠΕΔ Στερεάς Ελλάδας κύριε Σουλιώτη, εκλεκτοί συνάδελφοι, αγαπητοί συνεργάτες, φίλες και φίλοι.

Με μεγάλη χαρά σας καλωσορίζω στη Θεσσαλία.

Θέλω αρχικά να ευχαριστήσω την ΚΕΔΕ και την ΕΕΤΑΑ για την πρωτοβουλία διοργάνωσης αυτών των διημερίδων που έχουν σκοπό την ενημέρωση των Δημάρχων που έχουν εκλεγεί για τη δημοτική περίοδο '24 – '28. Όχι όμως μόνο των Δημάρχων, των Δημοτικών Συμβούλων και όλων των συνεργατών μας. Αναμφισβήτητα τέτοιες ενημερωτικές συναντήσεις με αξιόλογους και έμπειρους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση εισηγητές, πάντοτε είναι χρήσιμες και απαραίτητες τόσο για τους νέους αιρετούς, όσο και για εμάς τους πιο παλιούς.

Θέλω επίσης να συγχαρώ όλους τους νεοεκλεγέντες και επανεκλεγέντες συναδέλφους και να σας ευχηθώ δημιουργική θητεία. Καλή δύναμη και επιτυχία στο έργο σας. Αλλά και στους συναδέλφους αυτοδιοικητικούς, φίλους, που δεν εξελέγησαν, να

τους συγχαρώ επίσης για τον προεκλογικό και εκλογικό τίμιο αγώνα που διεξήγαγαν, με αξίες, πολιτισμό και πολιτικό ήθος.

Αγαπητοί συνάδελφοι, τα τελευταία χρόνια η Τοπική Αυτοδιοίκηση βιώνει μια σειρά συνεχόμενων κρίσεων. Οικονομική κρίση, υγειονομική κρίση, ενεργειακή κρίση. Έντονων γεωπολιτικών αλλαγών και καιρικών φαινομένων. Τελευταίο παράδειγμα, τα ακραία πλημμυρικά φαινόμενα στη Θεσσαλία, με τις τεράστιες ζημιές σε οικιστικές υποδομές, δρόμους, σχολεία, ΔΕΥΑ και άλλων υποδομών που έχουν καταστραφεί.

Επίσης, για τη συγκέντρωση των υδάτων στην πρώην λίμνη Κάρλα, δεν τη λέω λίμνη Κάρλα, γιατί είναι κτήματα τα οποία συγκεντρώθηκαν τα νερά, καταστροφές στην αγροτική οδοποιία, αλλά και φόβος για το μέλλον των καλλιεργειών και της αγροτικής παραγωγής, στην πιο σημαντική παραγωγική πεδιάδα της Ελλάδος, στη Θεσσαλία.

Με την ευκαιρία, σε αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω την ΚΕΔΕ αλλά και αρκετούς Δήμους της Ελλάδος για την άμεση και συγκινητική και έμπρακτη ανθρωπιστική βοήθειά τους που μας παρέιχαν. Άλλοι με χρήματα και άλλοι με είδη.

Μπροστά λοιπόν σε όλες αυτές τις ιδιαίτερες προκλήσεις, η Τοπική Αυτοδιοίκηση απέδειξε ότι αποτελεί φορέα αποτελεσματικότητας. Εντούτοις, υπάρχουν σημαντικά ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία της.

Η κυβερνησιμότητα των Δήμων, τα οικονομικά, η ενέργεια, το περιβάλλον, η καταστατική θέση των αιρετών, αποτελούν κάποιες από τις διαχρονικές διεκδικήσεις μας. Αποτελούν προαπαιτούμενα για τους Δήμους μας. Οι αυξημένες αρμοδιότητες και οι ευθύνες των Δήμων μας, προϋποθέτουν θεσμικά και οικονομικά εργαλεία για να μπορέσουμε να τα διεκπεραιώσουμε. Οι αλλαγές που σχεδιάζονται θα πρέπει να είναι προς όφελος των τοπικών κοινωνιών και των δημοτών μας.

Απαραίτητη είναι η συνεργασία Δήμων με φορείς της

Περιφέρειας και Υπουργεία, για την αποτελεσματικότερη διοίκηση στο σύνολο των Δήμων.

Σεβόμενος το χρόνο, κλείνοντας, πιστεύω στο δυναμικό και διεκδικητικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και είμαι σίγουρος ότι στη νέα 5ετία θα μιλάμε για μια νέα, αναβαθμισμένη θεσμικά και λειτουργικά Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού. Μια Αυτοδιοίκηση λειτουργική, αναπτυξιακή, με υπευθυνότητα απέναντι στους δημότες και στην ποιότητα ζωής τους.

Εύχομαι σε όλους καλή θητεία, καλές γιορτές και καλή επιτυχία στην πολύ πετυχημένη συνάντησή μας σήμερα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε και εμείς τον Πρόεδρο της ΠΕΔ Θεσσαλίας, τον κύριο Νασιακόπουλο.

Και έχει ένα δώρο ο Πρόεδρος της ΚΕΔΕ για εσένα, Πρόεδρε.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Θα δώσουμε στον Πρόεδρο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Θεσσαλίας, Δήμαρχο Κιλελέρ, τον κύριο Νασιακόπουλο, για λογαριασμό όλων των αυτοδιοικητικών της Θεσσαλίας, τον πρώτο – πρώτο νόμο περί συστάσεως των Δήμων, που εκδόθηκε επί Όθωνα, από το τότε Εθνικό Τυπογραφείο. Που είναι μνημείο σωστής, ορθής και καλής νομοθέτησης, γιατί η Αυτοδιοίκηση, πέρα από αυτό το νόμο, υπήρχε και πριν γίνει η Ελλάδα και κατασταθεί ως κράτος.

Α. ΝΑΣΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Πρόεδρε, επίσης, ως Πρόεδρος της ΠΕΔ Θεσσαλίας, εκτιμώντας ιδιαίτερα την ΚΕΔΕ και προσωπικά εσάς, θα σας παραδώσουμε έναν τόμο ο οποίος έχει την ιστορία της Θεσσαλίας και με φωτογραφίες των τοπίων της, αλλά και την ιστορία της, από τα πολύ αρχαία χρόνια.

Νομίζω αυτό, κύριε Τζανακούλη, το βιβλίο είχε βγει επί Προεδρίας σας. Νομίζω.

Ευχαριστώ.

(ανταλλαγή δώρων)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Να καλέσω στο βήμα για έναν χαιρετισμό τον Πρόεδρο της ΠΕΔ Στερεάς Ελλάδος, το Δήμαρχο Καρπενησίου, τον κύριο Σουλιώτη.

Ν. ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ: Αγαπητοί συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε της ΚΕΔΕ, αγαπητέ φίλε Λάζαρε Κυρίζογλου, κύριε Γενικό Γραμματέα, κύριε Πρόεδρε και Διευθύνων Σύμβουλε της ΕΕΤΑΑ, κύριε Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης, φίλε Κώστα Τζανακούλη, αγαπητές φίλες και φίλοι στην Αυτοδιοίκηση.

Θέλω και εγώ με τη σειρά μου να συγχαρώ όλους όσους δώσανε τον αγώνα και επανεκλέχθηκαν και θέλω να σας καλωσορίσω στην αυτοδιοικητική οικογένεια όλους όσους εκλεγήκατε για πρώτη φορά. Όλοι φαντάζομαι το ξέρετε ότι ήρθατε στην πραγματική πολιτική. Στην καθημερινότητα και στην πραγματική αντιμετώπιση των προβλημάτων. Η Αυτοδιοίκηση είναι ο θεσμός που βρίσκεται πιο κοντά από οποιοδήποτε άλλο στο δημότη, άρα και στα προβλήματά του. Στα προβλήματα που δεν γνωρίζουν ούτε χρώματα, ούτε κόμματα. Στα προβλήματα που είναι πολλά, αλλά σήμερα μπορούμε να είμαστε όλοι πιο αισιόδοξοι.

Ένα πολύ σημαντικό νέο στοιχείο που έχουν όλοι οι νεοεκλεγμένοι Δήμαρχοι, είναι ότι όλοι σας διαθέτετε μία ισχυρή πλειοψηφία 60% και πάνω, στο Δημοτικό σας Συμβούλιο. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο το οποίο μας έλειπε την προηγούμενη περίοδο και το οποίο όλοι το βιώσατε στην πράξη. Και βέβαια, με όλες τις ρυθμίσεις που γίνανε το καλοκαίρι του '19, για να αποκατασταθούν και να αμβλυνθούν λίγο τα προβλήματα.

Σήμερα είναι πολύ σημαντικό που οι αποφάσεις θα γυρίσουν και θα παίρνονται στο Δημοτικό Συμβούλιο, με τις πλειοψηφίες της Δημοτικής Αρχής, αλλά σίγουρα στο θεσμό που πρέπει να παίρνονται οι αποφάσεις.

Το είπε και ο φίλος ο Θανάσης πριν, και δεν είναι κάτι καινούργιο να πούμε ότι η προηγούμενη περίοδος ήταν μία πολύ

δύσκολη περίοδος. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι οι δικές μας Περιφέρειες, η Θεσσαλία και η Στερεά Ελλάδα δέχθηκαν τις πιο βάρβαρες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και όλων αυτών των προβλημάτων. Στη Θεσσαλία οι πλημμύρες, στη Στερεά Ελλάδα οι πλημμύρες και οι φωτιές. Βιώσαμε τραγικές συνθήκες, όμως σταθήκαμε όλοι ο ένας δίπλα στον άλλον και μπορέσαμε και σταθήκαμε όρθιοι.

Είχαμε στη διάθεσή μας και βρήκαμε ανοιχτές πόρτες, μπορώ να πω, στην κυβέρνηση, με έκτακτες χρηματοδοτήσεις και με συνέργειες και συνεργασίες των ΠΕΔ, των Δήμων, των ΠΕΔ, της ΚΕΔΕ, αλλά και της κυβέρνησης, μπορέσαμε και ξεπεράσαμε δυσκολίες που όπως ανέφερα προήλθαν από τις φυσικές καταστροφές, δυσκολίες που έφερε η πανδημία, που άλλαξε τις ζωές μας, αλλά όμως θεωρώ ότι όλοι όσοι ήμασταν σε θέσεις ευθύνης την προηγούμενη περίοδο, μπορούμε να αισθανόμαστε υπερήφανοι ότι κρατήσαμε όρθιες τις κοινωνίες μας, προσπαθήσαμε να μη λείπει τίποτα στα παιδιά μας και στον κάθε δημότη μας.

Κατακτήσαμε και μικρές νίκες και λύσαμε και μεγαλύτερα προβλήματα. Όπως είπε ο Γενικός Γραμματέας πριν, η αλλαγή του τρόπου κατανομής των ΚΑΠ ήταν μια σημαντική επιτυχία της προηγούμενης Διοίκησης, της προηγούμενης περιόδου και επιτέλους κατάλαβαν και στο κέντρο ότι η περιφέρεια είναι διαφορετική. Κατάλαβαν ότι όλοι οι Δήμοι δεν είναι ίδιοι. Και δεν είμαστε ίδιοι, φίλες και φίλοι.

Δ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ: Της σημερινής Διοίκησης της ΚΕΔΕ ήταν αυτό, όχι της προηγούμενης.

Ν. ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ: Ναι, εντάξει. Εννοώ της προηγούμενης περιόδου, Δημήτρη. Αυτής της περιόδου...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Ν. ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ: Και λίγο παραπάνω, Πρόεδρε. Αλλά είμαι βέβαιος ότι εκεί θα είστε και την επόμενη μέρα, οπότε από εσάς ζητάμε να

διεκδικείτε.

Φίλες και φίλοι, πολλά όμως πράγματα δεν έχουν λυθεί, πολλά πράγματα πρέπει να γίνουν το επόμενο διάστημα. Ήδη αναφέρθηκαν θέματα που έχουν να κάνουν με την υποστελέχωση των Υπηρεσιών μας, με τη διάθεση επιπλέον μηχανολογικού εξοπλισμού, με την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, με την καταστατική θέση των αιρετών. Που πραγματικά είμαστε κάθε μέρα εκτεθειμένοι στον εισαγγελέα και στον κάθε κακόβουλο που θέλει να μας στέλνει εκεί.

Φίλες και φίλοι, στο τέλος της μέρας για ένα πράγμα να είστε σίγουροι. Ότι για όλα φταίει ο Δήμαρχος. Όμως επίσης να ξέρετε ότι το μεγάλο όπλο σε αυτή την αρχή του όλα φταίει ο Δήμαρχος, είναι η συνεργασία. Η συνεργασία και η συνεννόηση μεταξύ μας, είναι αυτή η οποία μπορεί να μας κρατήσει όρθιους και δυνατούς σε αυτή την προσπάθεια.

Τα προηγούμενα χρόνια στην Περιφερειακή Ένωση Δήμων Στερεάς Ελλάδος το κάναμε πράξη, προσπαθήσαμε να είμαστε ο ένας δίπλα στον άλλον και αυτή είναι η προτροπή μου και το μήνυμα που θέλω να δώσω σε εσάς σήμερα. Συνεργαστείτε, για να μπορείτε να ξεπερνάτε τα προβλήματα.

Εύχομαι σε όλους καλή θητεία, δημιουργική, παραγωγική, ευόδωση και επιτυχία των στόχων σας και καλές γιορτές και μια καινούργια δημιουργική χρονιά, με υγεία πάνω από όλα σε όλους, προκοπή και επιτυχίες. Να είστε καλά.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Πρόεδρε, πριν κάτσεις στο πάνελ, ένα αναμνηστικό δώρο από τον Πρόεδρο της ΚΕΔΕ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Και μετά από τον Πρόεδρο της ΠΕΔ Στερεάς Ελλάδας, τον κύριο Σουλιώτη, να καλέσω στο βήμα έναν φίλο από τα παλιά, έναν δάσκαλο της Αυτοδιοίκησης, εγώ προσωπικά είχα τη χαρά και την τύχη να θητεύσω μαζί με τον κύριο Τζανακούλη τρεις θητείες στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ.

Ο Κώστας ο Τζανακούλης έρχεται εδώ ως φίλος της Αυτοδιοίκησης και με το σημερινό του τίτλο, Γραμματέας Αποκεντρωμένης Θεσσαλίας και... ποιες άλλες περιοχές έχεις; Και Στερεάς.

Κ. ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ: Καλησπέρα σε όλους.

Καταρχήν θα ήθελα να καλωσορίσω τους παλιούς συναδέλφους, όλοι είσαστε συνάδελφοι βέβαια, γιατί εγώ πάνω από όλα αισθάνομαι αυτοδιοικητικός.

Τον Α΄ Βαθμό Αυτοδιοίκησης τον έχω υπηρετήσει για 20 ολόκληρα χρόνια. 16 χρόνια ήμουν Δήμαρχος της Λάρισας και 4 έμεινα στην αντιπολίτευση, και θα σας πω γιατί έμεινα στην αντιπολίτευση, γιατί έχει σημασία ειδικά για τους καινούργιους που δεν τα ξέρουν. Γιατί ήμουν Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ, αφού χρημάτισα για όλα τα προηγούμενα χρόνια, 20 χρόνια ήμουν μέλος της ΚΕΔΕ, Αντιπρόεδρος και λοιπά και λοιπά, έμεινα εκεί γιατί μου είχαν αναθέσει να λύσω το θέμα... Επιτρέψτε μου, δεν μιλάω εγωιστικά, αλλά όπως είναι τα πράγματα. Μου είχαν αναθέσει να ασχοληθώ με τις συντάξεις και το εφάπαξ.

Έχει ιδιαίτερη σημασία αυτό. Ξεκινάω από αυτό. Και αναφέρομαι στους καινούργιους, όσοι είσαστε εδώ, και θέλω να σας συγχαρώ, ότι οι Δήμαρχοι, εφόσον υπηρετήσουν για δύο συνεχόμενες θητείες, παίρνουν και εφάπαξ. Δικαιούνται εφάπαξ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ: Παίρνουν. Για όσους δεν ξέρουν. Μιλάω για εφάπαξ, όχι για σύνταξη. Μη μπερδευόμαστε. Το λέω, παίρνουν, και παίρνουν και ενισχυμένο εφάπαξ, έναντι αυτών που παίρναμε. Θα σας το πω, επιτρέψτε μου, διότι μέχρι να αλλάξουμε το νόμο, το εφάπαξ ήταν... Θα μου πείτε, με αυτά ξεκινάς; Μόλις τελειώσετε τη θητεία σας, θα το ψάξετε.

Λοιπόν, παίρναμε 20 συν – πλην χιλιάδες ευρώ. Εντάξει; Με την αλλαγή του νόμου, που ήταν ο πλέον δίκαιος, τον οποίο τον πετύχαμε ακριβώς σε αυτή τη θητεία, παίρνουμε ανάλογα με τα

χρόνια και ανάλογα σε ποιον Δήμο υπηρετούμε. Δεν είναι οριζόντιο. Έχει λοιπόν ιδιαίτερη σημασία. Το δικαιούμαστε γιατί αυτά τα χρήματα μας τα κρατάνε, για να το ξέρετε.

Τώρα, για τις συντάξεις που είπε ο συνάδελφος, μετά το νόμο Κατρούγκαλου έχουμε κάποια προβλήματα. Θα το λύσουμε και αυτό. Δεν το έχω εγκαταλείψει, γιατί το ξεκίνησα και το συνεχίζω. Θα κάνουμε και αλλαγή και σε αυτό. Σας το υπόσχομαι.

Τώρα, όπως ακούσατε, είμαι Γραμματέας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδος, έχουμε δηλαδή τους 50 Δήμους και τις δύο Περιφέρειες, μετά από την αλλαγή που έκανε η παρούσα κυβέρνηση τον Ιούλιο του '22 και επανέφερε τους Γραμματείς. Όπως ξέρετε, από το '15 μέχρι το '22, πέρυσι τέτοιο καιρό, που αναλάβαμε, υπήρχαν οι Συντονιστές. Οι οποίοι υπάρχουν και τώρα, παράλληλα με τους Γραμματείς, έχουμε ξεχωρίσει τις αρμοδιότητες, εμείς είμαστε μετακλητοί της κυβέρνησης και είμαστε ακριβώς για να κάνουμε αυτά που λέει, άμα μπείτε στο νόμο, θα δείτε, δεν θα μπω στις αρμοδιότητες.

Τι ελέγχουμε; Ελέγχουμε όλες τις πράξεις των Δήμων και των Περιφερειών και λοιπά και λοιπά. Το σλόγκαν βέβαια των αυτοδιοικητικών είναι, δεχόμαστε έλεγχο της νομιμότητας και όχι της σκοπιμότητας. Αυτό είναι πάγιο σλόγκαν και προσπαθούμε εμείς να το εφαρμόσουμε.

Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες, θα σας πω όμως τι με στενοχωρεί από την πρώτη μέρα που πήγα και παρέλαβα την Περιφέρεια. Την Αποκεντρωμένη Περιφέρεια, με την ευρύτερη έννοια. Μου παρέδωσε...

Καλωσορίζουμε και τον Περιφερειάρχη, τον κύριο Αγοραστό.

Λοιπόν, μόλις πήγα, μου παρέδωσε ο Συντονιστής μια σειρά από φακέλους που αναφέρονταν σε πειθαρχικά παραπτώματα αυτοδιοικητικών. Δεν υπάρχει χειρότερη δουλειά. Σας το λέω μετά λόγου γνώσεως. Με στενοχωρεί αφάνταστα να ασχολούμαι, ως Γραμματέας της Αποκεντρωμένης, με πειθαρχικές διώξεις. Και να

στέλνω στο Πειθαρχικό συναδέλφους.

Επειδή, αγαπητοί του πάνελ και αγαπητέ Πρόεδρε Λάζαρε, άκουσα και τον κύριο Σταυριανουδάκη που έλεγε για το νέο Κώδικα, θα πρέπει να δείτε μερικά πράγματα γύρω από αυτό το θέμα. Έχει ιδιαίτερη σημασία. Αρκεί να σας πω μια λεπτομέρεια για να καταλάβετε. Τρεις συνεχόμενες απουσίες Δημοτικού Συμβούλου από το Δημοτικό Συμβούλιο, έρχεται δια τα περαιτέρω. Ξέρετε τι σημαίνει...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και το καταγγέλλει ο αντίπαλος. Πάλι αυτοδιοικητικός.

Κ. ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ: Ναι. Τα γνωστά.

Ξέρετε τι σημαίνει το ότι έλειψε τρεις φορές ο συνάδελφος, να πω, αυτοδιοικητικός, για όλους εμάς που ασχολούμαστε; Το ελάχιστο 120 σελίδες δουλειά. Το αντιλαμβάνεστε; 120 σελίδες το ελάχιστον, και έχω δει φακέλους που τους φέρανε εκεί, μνημόνια φακέλων, μέχρι και 200 σελίδες. Γιατί; Γιατί έλειψε τρεις φορές. Το αντιλαμβάνεστε. Μπορείτε να διανοηθείτε πόσες εργατώρες έχουν φάει οι υπάλληλοι, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ώρες πλέον παραγωγικά;

Και τι καταλήγουμε; Βλέπουμε μετά τις καταγγελίες, να τους στέλνουμε στο Πειθαρχικό. Το οποίο Πειθαρχικό, ειρήσθω εν παρόδω, συνεδριάζει συνήθως μετά από 3 – 4 χρόνια. Καταλαβαίνετε. Έχουν φύγει και από Δημοτικοί Σύμβουλοι, έχουν φύγει και από Δήμαρχοι... Τώρα, σας τα μιλάω απλά έτσι σαν φίλος περισσότερο, όταν φτάναμε, έρχονταν ο Δήμαρχος, έλεγε: βάλε το λίγο παραπίσω, έχω εκλογές, κάνω... Τι να το βάλω; Αφού το βάζει το Πειθαρχικό, το οποίο συνεδριάζει, σας είπα, στα 3 – 4 χρόνια.

Άρα λοιπόν, αγαπητέ Πρόεδρε, αυτά πρέπει να διορθωθούν. Δεν είναι σοβαρά πράγματα το ότι έλειψε τρεις φορές... Βέβαια, πρέπει να σας το πω και να το μεταφέρετε και στους συνεργάτες σας. Εφόσον πήρες την απόφαση να ασχοληθείς με την Αυτοδιοίκηση, οφείλεις να είσαι συνεπής. Αλλιώς παραιτήσου. Να

έρθει κάποιος άλλος, που να ασκεί τα καθήκοντά του. Δεν είναι σοβαρά πράγματα. Ξέρετε ότι έχουμε Δήμους που δεν συνεδριάζουν επειδή λείπουν μονίμως περισσότεροι Δημοτικοί Σύμβουλοι από αυτούς που πρέπει να είναι για να κάνουν; Και δεν βγαίνουν αποφάσεις. Τι να κάνουμε; Δηλαδή αυτή είναι η δουλειά αυτού του κράτους; Αυτά είναι τα προβλήματά του;

Σας παρακαλώ πάρα πολύ να τα δείτε αυτά. Εγώ όσο θα είμαι σε αυτή τη θέση σας υπόσχομαι ότι θα είμαι κοντά σας, στους 50 Δήμους, 25 της Θεσσαλίας και 25 της Στερεάς Ελλάδος, γυρίζω και όσο μπορώ σε κάθε Νομό, γιατί, ξέρετε, έχουμε Υπηρεσίες σε όλους τους Νομούς. Έδρα βέβαια είναι η Λάρισα, δεύτερη έδρα είναι η Λαμία, αλλά έχουμε τις Υπηρεσίες, ειδικά αυτές τις Υπηρεσίες, σε κάθε Νομό.

Θέλω να έχουμε καλή συνεργασία. Την επιθυμώ, για το καλό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Είπαν οι αγαπητοί συνάδελφοι που μίλησαν προηγουμένως, και ο Θανάσης, και ο Δήμαρχος Καρπενησίου ο φίλος, και ο Δημήτρης από την ΕΕΤΑΑ, με όλους αυτούς έχουμε συνυπηρετήσει, και με τον Πρόεδρο το Λάζαρο, ότι πρέπει να καταλάβουμε τι εστί Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού. Ασχοληθείτε με τον κόσμο, να είσαστε κοντά, πάρα πολύ κοντά και να σας το πω και αλλιώς. Και όσοι θέλετε να ξανά εκλεγείτε, αυτό κάντε. Όποιος κλείνει την πόρτα στους δημότες, σας το υπογράφω εγώ, με μαθηματική ακρίβεια την επόμενη φορά πάει σπίτι του. Σας το λέω μετά λόγου γνώσεως.

Το καλύτερο που έχετε να κάνετε είναι να είσαστε με ανοιχτή την πόρτα, να ακούτε όλο τον κόσμο και θα σας πω, αν δεν έχετε κάνει Αντιδημαρχίες, με υπογραφή μου, ξέρετε ποια είναι η βασικότερη Αντιδημαρχία; Αντιδημαρχία Καθημερινότητας. Όλες οι άλλες είναι δεύτερες. Ξέρετε τι σημαίνει Αντιδημαρχία Καθημερινότητας; Έχεις έναν ωραίο Αντιδήμαρχο, που το αγαπάει, που κυνηγάει όλο το Δήμο και έχεις δύο – τρία συνεργεία που πρέπει να τα κάνεις με κάθε τρόπο, τα οποία να διορθώνουν τα

καθημερινά προβλήματα που πρέπει να τα παρακολουθείτε. Δεν υπάρχει περίπτωση.

Λάρισα. Ήρθατε εδώ, την είδατε. Μια ωραία πόλη, όλοι δουλέψαμε, εγώ 16 χρόνια εδώ, δούλεψα με το παραπάνω. Λοιπόν, τι τον νοιάζει της συνοικίας, θα πω εγώ, Νέας Σμύρνης, επιτρέψτε μου, αν εδώ στο κέντρο, είδατε εδώ ωραίους πεζόδρομους, το Αρχαίο Θέατρο, ανάδειξη αρχαίων και τα λοιπά. Σιγά, αυτός έρχεται κάθε 3μηνο στο κέντρο. Τι θέλει αυτός; Αυτός θέλει εκεί στη γειτονιά του. Του έκανες το πεζοδρόμιο; Του έχεις καθαρό το δρόμο; Πλένεις τους κάδους του; Έχεις την πλατεία, την παιδική χαρά, τον παιδικό σταθμό; Αν αυτά τα έχεις, είναι όλοι μαζί σου. Την πόλη στο κέντρο, ξέρετε ποιοι την απολαμβάνουν; Οι επισκέπτες. Οι επισκέπτες. Αυτή είναι βασική Αντιδημαρχία.

Σας λέω, υπηρέτησα, εγωιστικά θα σας πω, είμαι ο μακροβιότερος Δήμαρχος στην πόλη της Λάρισας από ιδρύσεως του Δήμου. Από ιδρύσεως του Δήμου. Και να σας πω, γιατί κομματικά κατεβαίνουμε, εγώ ανήκω στο γνωστό χώρο που ανήκω, η πόλη δεν ανήκει εκεί. Η πόλη είναι αριστερή. Και το λέω μετά βεβαιότητας. Στην κυριολεξία. Αλλά μας ψήφιζαν όλοι οι άλλοι εκτός από αυτούς που έπρεπε. Για αυτά τα θέματα.

Επιτρέψτε μου, συγγνώμη που μακρηγορώ λίγο, αλλά έτσι...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ: Ναι, να το μαζέψω. Να το μαζέψουμε.

Λοιπόν, αν αγαπάτε την Αυτοδιοίκηση, που πρέπει να την αγαπάτε, εγώ το έλεγα έτσι και το λέω, εγώ ήμουν ερωτευμένος με την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού. Στην κυριολεξία. Αφιέρωνα πάρα πολύ χρόνο. Κάθε μέρα στο Δημαρχείο πήγαινα με τα πόδια, και έμενα αρκετά μακριά, στο Δημαρχείο δεν έφτανα πριν από τις 9.00 ποτέ, ποτέ, εκτός αν υπήρχε λόγος, κάθε μέρα άλλαζα συνοικία και δρόμο, με τα πόδια. Κάθε μέρα. Το πόσους έβλεπα, τι μιλούσα, τι έκανα. Είχα δώσει εντολή Αντιδημάρχους και Διευθυντές, τα τηλέφωνα τους θα είναι ανοιχτά. Τον κύριο Αγοραστό

τον Περιφερειάρχη, τον είχα 8 χρόνια Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου. Ξέρει καλά. Μαθήτευσε και αυτός. Για αυτό και μακροημέρευσε και στην Περιφέρεια 13 χρόνια.

Οι Αντιδήμαρχοι και οι Διευθυντές ήταν με ανοιχτά τα τηλέφωνα και τους έλεγα, εδώ είναι αυτό, εκεί είναι αυτό. Σε 5 μέρες που ξανά περνούσα, έπρεπε να έχει γίνει με την Αντιδημαρχία που σας είπα. Αυτά είναι τα καθημερινά προβλήματα. Τα μεγάλα προβλήματα είναι άλλα. Τον κόσμο όμως τον οποίο υπηρετούμε, τον απασχολούν αυτά.

Τέλος πάντων, επειδή παρασύρομαι, κλείνω εδώ. Και πάλι σας καλωσορίζω, σας εύχομαι υγεία, καλή θητεία, καλά Χριστούγεννα και όπως είπα, είμαι εδώ, όσο θα είμαι σε αυτή τη θέση, για να συνεργαστούμε, με ανοιχτή την πόρτα, με το τηλέφωνό μου που το ξέρει η μισή Ελλάδα, ό,τι θέλετε και όποτε θέλετε, για όποιο πρόβλημα νομίζετε ότι μπορώ να βοηθήσω, είμαι μαζί σας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον κύριο Τζανακούλη.

Και θα καλέσουμε στο βήμα τον Περιφερειάρχη Θεσσαλίας, τον κύριο Αγοραστό, για ένα σύντομο χαιρετισμό.

Κ. ΑΓΟΡΑΣΤΟΣ: Καλησπέρα σας.

Κύριε Πρόεδρε και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ, συγχαρητήρια για τις ενημερωτικές αυτές συναντήσεις που κάνετε, γιατί οι εποχές αλλάζουν, χρειάζεται ενημέρωση, αλλά και τον συγχρονισμό με την εποχή μας. Γιατί υπάρχουν προκλήσεις, αλλά υπάρχουν και ευκαιρίες.

Εγώ θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθεμιά και τον καθένα ξεχωριστά, για τη συνεργασία που είχαμε όλα αυτά τα χρόνια και για τα αποτελέσματα τα πρωτόγνωρα τα οποία φέραμε στη Θεσσαλία. Βάζοντας τη Θεσσαλία πρωτοπόρα και στην Ευρώπη, και στην Ελλάδα, με σειρά έργων, αλλά με πολλή συνεργασία. Η συνεργασία ήρθε μέσα από τους Δημάρχους, οι οποίοι είναι το κύτταρο, το πρώτο κύτταρο της επαφής με την κοινωνία, γνωρίζουν

πολύ καλά τα προβλήματα, αλλά θέλουν και διεξόδους μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων, για να κάνουν πράξη αυτά τα οποία έχουν σχεδιάσει για την καλύτερευση της ποιότητας ζωής και της ασφάλειας των ανθρώπων.

Τα τελευταία χρόνια βιώσαμε δύσκολες καταστάσεις και στη Στερεά Ελλάδα, αλλά στη Θεσσαλία περισσότερες. Είχαμε capital controls, στάση πληρωμών, είχαμε covid, σεισμό, Ιανό, Daniel, που ήταν και Elias μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, που ήταν το μεγαλύτερο φαινόμενο κατακλυσμού σε όλη την Ευρώπη και πραγματικά τα αποτελέσματα, αφού έχει περάσει ο κουρνιαχτός, για όλα φταίει ένας, οι επιστήμονες αποφάνθηκαν, ότι στην Ευρώπη τα περασμένα χρόνια που έγινε το '21 η μεγάλη πλημμύρα και συγκεκριμένα στη Γερμανία, είχαμε περισσότερες ζημιές και περισσότερα θύματα. Η Ελλάδα, την οποία όλοι λένε, ξέρετε, στην Ελλάδα δεν πάνε τα πράγματα καλά, είχανε 2 δισεκατομμύρια ζημιές, με μεγαλύτερη πλημμύρα και λιγότερα θύματα, που... να μην είχαμε και κανένα.

Αυτό σημαίνει ότι κάτι, και οι Δήμαρχοι, και η Περιφέρεια, και το κράτος, κάτι έκανε σωστά όλα αυτά τα χρόνια. Και δεδομένου όμως του προβλήματος των ανθρώπινων πόρων, γιατί όλοι οι Δήμοι και οι Περιφέρειες καθημερινά χάνουν κόσμο. Χάνουν κόσμο λόγω της συνταξιοδότησης. Και χρειάζεται μία νέα διαδικασία προσλήψεων, ταχύτατων προσλήψεων, με νέα στελέχη, επιστημονικά καταρτισμένα, γιατί οι εποχές είναι τελείως διαφορετικές.

Θα ήθελα σε δύο πράγματα να σταθώ.

Πρώτον, στην καταστατική θέση των αιρετών, η οποία ποτέ δεν συζητήθηκε σοβαρά, αν και έχει τεθεί πολλές φορές. Δεν μπορεί να φταίει και να μην έχει υποστήριξη ένας Δήμαρχος ή ένας Περιφερειάρχης ή ένας Αντιδήμαρχος ή ένας Αντιπεριφερειάρχης, ανάλογη ή των Βουλευτών ή κάποιων άλλων. Διότι το μόνο βέβαιο στην εποχή μας είναι η αβεβαιότητα. Άρα το πρώτο θέμα το οποίο

πρέπει να τεθεί στο αμέσως προσεχές διάστημα, είναι η καταστατική θέση των αιρετών.

Το δεύτερο θέμα είναι η περιφερειακή διακυβέρνηση. Όταν υπάρχει μία συγκεχυμένη διαδικασία που ορίζει τις αρμοδιότητες, μέσω διαφόρων ΦΕΚ, μέσω διαφόρων διαταγμάτων, μέσω Προεδρικών Αποφάσεων, μέσω Αποφάσεων Υπουργικών, δημιουργείται τεράστιο πρόβλημα όταν αναζητείται η ευθύνη, αλλά και όταν πας να διαχειριστείς μία ευθύνη. Συνεπώς η περιφερειακή διακυβέρνηση είναι το διακύβευμα.

Εμείς είχαμε κάνει μια μεγάλη δουλειά, την είχαμε καταθέσει, αλλά δεν προχώρησε. Μέχρι σε σχέδιο νόμου είχαμε πάει. Απαιτείται να γίνει η περιφερειακή διακυβέρνηση για το καλό και της Αυτοδιοίκησης, για το καλό του τόπου, αλλά και για το καλό της αποτελεσματικότητας και της ευθύνης.

Συγχαρητήρια, να είστε σίγουροι ότι και η επόμενη περίοδος, τουλάχιστον από απόψεως έργων του ΕΣΠΑ στη Θεσσαλία εμείς τα έχουμε δρομολογημένα, για αστικές αναπλάσεις, είναι πάνω από 100 εκατομμύρια, άρα οι πόλεις μπορούν να συγχρονιστούν, αρκεί να έχουν ένα επιτελείο και μη διστάσετε να κάνετε γρήγορες κινήσεις, το τέλειο δεν θα το βρούμε ποτέ, αλλά να μη χάνουμε το χρόνο. Ο χρόνος είναι χρήμα, είναι θέση ευκαιρίας και είναι ασφάλεια.

Και απαιτείται και μία ταχύτερη διαδικασία συνεργασίας. Είτε αυτό λέγεται Δασαρχείο για να σου δώσει την έγκριση να καθαρίσεις ένα ποτάμι, είτε αυτό είναι Αρχαιολογική Υπηρεσία, είτε είναι ΟΤΕ, είτε είναι ΔΕΗ, είτε είναι ΔΕΔΔΗΕ, είτε είναι οτιδήποτε που εμπλέκεται σε ένα έργο. Δεν μπορούν να το κάνουν γρήγορα; Ναι. Να προσλάβουν προσωπικό.

Αυτή τη στιγμή στην Περιφέρεια Θεσσαλίας απαντάται ένα εξής οξύμωρο. Υπάρχουν πολλά έργα και δεν μπορούν οι εταιρείες να ανταποκριθούν στην κατασκευή των έργων. Και ιδίως μετά και τον Daniel, έχει απλωθεί πολύ. Δεν φτάνουν. Το αντίδοτο; Να

πληρώσουν καλύτερα, για να βρουν και εργαζόμενους. Είναι ξεκάθαρο. Σε όλα τα επίπεδα.

Λοιπόν, καλή επιτυχία στη θητεία σας. Με σύνεση, ψυχραιμία, συνεργασία, συνέργεια και υπερκομματικό πατριωτισμό.

Κάποτε κατηγορήθηκα το '15 γιατί έκανα deal με την Ευρώπη και άλλαξα την αρχιτεκτονική τη χρηματοδοτική στην Ευρώπη για να πάρουμε προκαταβολή για πρώτη φορά σε όλα τα χρονικά της ιδρύσεως της Ευρώπης, προκαταβολή τα χρήματα τότε του ΕΣΠΑ, το '14 – '20. Και πήραμε πραγματικά, 22 Οκτωβρίου, 8.5 δισεκατομμύρια, τότε που υπήρχε και το μεγάλο πρόβλημα της ρευστότητας. Κατηγορήθηκα γιατί βοήθησα. Ναι, αλλά όταν διοικείς, διοικείς για τον κόσμο. Δεν ταλαιπωρείς τον κόσμο. Υπερκομματικός πατριωτισμός είναι το σύνθημα όλων των αυτοδιοικητικών. Γιατί οι αυτοδιοικητικοί είναι γέννημα της κοινωνίας. Είναι άνθρωποι που κυκλοφορούν και γνωρίζουν.

Βέβαια αυτό θέλει μια κουλτούρα. Μια κουλτούρα από όλους. Και από αυτούς που διοικούν, και από τους άλλους που τους στηρίζουν.

Συγχαρητήρια, καλή θητεία, καλή δύναμη, με υγεία, καλή χρονιά, καλά Χριστούγεννα. Να είστε καλά.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον Περιφερειάρχη, τον Κώστα τον Αγοραστό. Και καλούμε στο βήμα τον Πρόεδρο της ΚΕΔΕ, τον Λάζαρο τον Κυρίζογλου, Δήμαρχο Αμπελοκήπων – Μενεμένης.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Κύριε Περιφερειάρχη, κύριοι Γενικοί Γραμματείς, κύριοι Πρόεδροι των ΠΕΔ, συνάδελφοι στο Προεδρείο, κυρίες και κύριοι Δήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι, αγαπητοί συνεργάτες από την ΚΕΔΕ, την ΕΕΤΑΑ, συνεργάτες από το Υπουργείο Εσωτερικών, που παρίστασθε και μας ακολουθείτε, έτσι σας αισθανόμαστε, σαν συνεργάτες, αφού ασχολούμαστε με το ίδιο αντικείμενο, σε όλες τις σχετικές διημερίδες που έγιναν, κυρίες και κύριοι. Φίλε Κώστα Τζανακούλη, επιτρέψτε μου να αναφερθώ ιδιαίτερα.

Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος, συγκλονίστηκε και

συνταράχθηκε από τις πλημμύρες τις οποίες κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν ο κρατικός μηχανισμός, η Περιφέρεια και προπαντός σε τοπικό επίπεδο, άμεσα, οι Δήμαρχοι. Συνδράμαμε με κάθε τρόπο, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, και διαθέσαμε και 300.000 € ως Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος, και 100.000 η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, σύνολο 400.000, στους Δήμους που ήθελαν, αφού επικοινωνήσαμε, με ποσά τέτοια ούτως ώστε να έχουν ευελιξία, για να μπορούν να τα διαχειριστούν. Και πάλι στο βαθμό που θα απαιτηθεί, θα είμαστε με κάθε τρόπο στο πλευρό σας.

Θέλω να ενημερώσω όλους σας ότι αντιμετωπίστηκε το ζήτημα των οφειλετών αιρετών, μικροποσών, που δημιουργήθηκε, που έπρεπε μέσα σε 10 μέρες από την από το Πρωτοδικείο ανακήρυξή τους ως υποψηφίων, να εξοφλήσουν κάθε οφειλή. Είναι περίπου 1.400 – 1.500 αιρετοί σε όλη την Ελλάδα. Κατατέθηκε ήδη τροπολογία, το ζητήσαμε από τον κύριο Λιβάνιο, τον Υπουργό το δικό μας, των Δήμων, η οποία βρίσκεται τώρα στο ΣτΕ για τον απαιτούμενο από το σύνταγμα έλεγχο νομιμότητας, και θα ψηφιστεί μέσα στις γιορτές.

Κατά συνέπεια, στο ερώτημα που ευλόγως τίθεται, τι θα γίνει, θα ορκιστούν ή δεν θα ορκιστούν αυτοί; Ναι, θα ορκιστούν, κανονικά. Και εάν εντωμεταξύ έχουν εκδοθεί διαπιστωτικές πράξεις από τους Γενικούς Γραμματείς των οικείων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, που υποχρεούνται να βγάλουν διαπιστωτικές περί οφειλετών πράξεις, δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς, τότε η διάταξη, είναι το άρθρο 93 που κατατέθηκε σε ένα νομοσχέδιο, ανατρέχει αναδρομικά και θεωρούνται οι διαπιστωτικές αυτές πράξεις ως μηδέποτε εκδοθείσες. Έτσι δεν είναι; Και περιμένουμε λοιπόν να γίνει και νόμος αυτή η διάταξη, θα γίνει όπου να είναι τώρα.

Σε ό,τι αφορά το νέο τρόπο κατανομής των ΚΑΠ. Σε όλα τα Συνέδριά μας, σε όλες τις Γενικές Συνελεύσεις μας, ακούγαμε μονίμως τη διαμαρτυρία, την εύλογη και δίκαιη, των μικρών

ορεινών, μικρών νησιωτικών, μικρών περιφερειακών Δήμων, για τον τρόπο κατανομής των ΚΑΠ. Η κατανομή που γίνεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου του 2023, έχει ως συντελεστή βαρύτητας, να το πω έτσι, εκείνη δηλαδή η συνιστώσα που συνεισφέρεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό για να βγει η τελική συνισταμένη κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων, ήταν το πληθυσμιακό κριτήριο κατά 90%.

Όμως, μετά την απογραφή του 2021, είχε ξεκινήσει και από πιο μπροστά, το φαινόμενο του απορροφισμού που παρατηρείται στην ύπαιθρο και σε πολύ μικρά νησιά και σε περιφερειακούς Δήμους, η μείωση δηλαδή, το δημογραφικό πρόβλημα του πληθυσμού, θα οδηγούσε, αν συνεχίζονταν με τον ίδιο τρόπο η κατανομή των κεντρικών αυτοτελών πόρων, στο κλείσιμο των Δήμων αυτών ουσιαστικά, αφού δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν.

Το 2022, '21, στο Συνέδριο της Θεσσαλονίκης, δόθηκε μετ' επιτάσεως ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το θέμα και αποφασίστηκε στο επόμενο Συνέδριο, στο Συνέδριο του Βόλου, με μελέτη την οποία έκανε η ΕΕΤΑΑ, σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ, και καταλήξαμε στο νέο τρόπο κατανομής των πόρων.

Στις 19 Ιουλίου, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ, κατ' εξουσιοδότηση της αποφάσεως του Συνεδρίου του Βόλου, υποβλήθηκε το αίτημα στο Υπουργείο Εσωτερικών, έγινε δεκτό και έτσι θα γίνει η κατανομή των πόρων από 1/1/24 ως εξής.

Κανένας Δήμος δεν θα πάρει λιγότερα χρήματα. Το ποσό των χρημάτων το οποίο κατανέμεται είναι κατά 240 εκατομμύρια μεγαλύτερο από αυτό του 2023. Είναι 1.740.000.000 €. Και 54 Δήμοι χωρίς να μειώνεται η επιχορήγηση, δεν θα πάρουν αύξηση και 178 Δήμοι θα δουν αύξηση στους πόρους τους. Και είναι εμφανής αυτή η αύξηση, με το νέο τρόπο κατανομής, στους μικρούς Δήμους, όπως οριοθέτησα τη λέξη μικρός Δήμος.

Γιατί είναι ωραίο πράγμα να λες και να μιλάς περί αγάπης,

περί σεβασμού των μικρών Δήμων, αλλά η αγάπη και ο σεβασμός και ότι αντιλήφθηκες ένα θέμα, πρέπει να εκδηλώνεται με πράξεις. Όχι στα λόγια. Και αυτό θα γίνει. Αν τώρα στην πορεία υλοποίησης αυτού του τρόπου κατανομής των ΚΑΠ βρούμε γωνίες, θα φροντίσουμε, και εμείς και το Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία, να τις κόψουμε τις γωνίες. Να άρουμε ενδεχόμενες αδικίες.

Δεν μπορώ να μην αναφερθώ στο ζήτημα που προέκυψε τώρα τελευταία, των ΔΕΥΑ. Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης – Αποχέτευσης, 124 τον αριθμό, γιατί άλλες 147 περιπτώσεις Δήμων, που είναι περισσότερες από τους Δήμους που έχουν ΔΕΥΑ, από την Τεχνική Υπηρεσία την οικεία, του οικείου Δήμου, γίνεται η διαχείριση και η διεκπεραίωση της διοίκησης και διαχείρισης του θέματος των υδάτων. Πλην Αττικής, οι Δήμοι που έχουν... την ΕΥΔΑΠ και Θεσσαλονίκης που έχει την ΕΥΑΘ.

Είναι γνωστό ότι οι περισσότερες ΔΕΥΑ χρωστούσαν χρήματα και πριν να ενσκήψει το ζήτημα του ενεργειακού κόστους. Ήρθε και το ενεργειακό κόστος και αύξησε τις οφειλές και τις υποχρεώσεις τους. Αποδεχόμαστε όλοι οι συνάδελφοι, δεν υπάρχει κανείς σε αυτή την αίθουσα και γενικώς σε όλη την Ελλάδα, ότι θα πρέπει να γίνει μία παρέμβαση, σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο. Το Υπουργείο, όπως μας υποσχέθηκε, δεν ήρθε να μας πετάξει ένα νομοσχέδιο και να μας πει μέσα σε πέντε μέρες αποφανθείτε και τελειώσαμε. Γιατί είπαμε, ότι δεν θα αιφνιδιαστεί ουδείς. Αλλά θα γνωρίζουν όλοι.

Ήδη στο χθεσινό Διοικητικό Συμβούλιο στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος, ήρθε προς ενημέρωση, υπήρχε διαδικτυακή συμμετοχή 255 Δήμων της χώρας, αιρετοί δηλαδή, μετείχαν, γιατί αφορά και τους Δήμους που έχουν ΔΕΥΑ, και τους Δήμους που δεν έχουν, και έγινε ξεκάθαρη η θέση και η πρόθεση του Υπουργείου.

Εμείς έχουμε δικές μας θέσεις, θα πούμε ναι στο διάλογο, αλλά θα προτείνουμε συγκεκριμένα πράγματα και μαζί θα

ζυμώσουμε το ζυμάρι και θα ψήσουμε το ψωμί. Και το νομοσχέδιο όταν θα έρθει, δεν θα έρθει από πλευράς του αρμοδίου Υπουργείου μονομερώς, αλλά για μία ολιστική διοίκηση και διαχείριση του θέματος των νερών. Και δεν είναι μόνο τα πόσιμα νερά. 88% είναι τα νερά που έχουν σχέση με την άρδευση στην πατρίδα μας, στην Ελλάδα. Και θα τα δούμε τα θέματα από κοντά. Θα δούμε και το γεωγραφικό μέγεθος, θα δούμε και τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν.

Την πρόταση που έκανε η κυβέρνηση, την ξέρετε. Δεν είμαι εγώ αρμόδιος τώρα να τη μεταφέρω. Θα την είδατε, θα την πληροφορηθήκατε, είτε από τον Τύπο, είτε από την παρακολούθηση που κάνατε χθες. Ένα είναι βέβαιο. Εμείς, με εσωτερικό διάλογο στα αρμόδια Όργανά μας, είτε λέγεται ΚΕΔΕ, είτε λέγεται ΕΔΕΥΑ, λαμβάνοντας υπόψη και τους Δήμους που δεν έχουν ΔΕΥΑ και διαχειρίζονται τα νερά μόνοι τους, θα πάμε με τους επιστημονικούς συνεργάτες τους δικούς μας, με συγκεκριμένη πρόταση. Αυτή είναι η συμφωνία που έγινε με τον κύριο Σκυλακάκη και ήδη μετά το Διοικητικό Συμβούλιο συναντήθηκε και η ΕΔΕΥΑ με τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό.

Επομένως, δεν χρειάζεται ανησυχία, είμαστε σε εγρήγορση και δεν θα υπάρξουν αιφνιδιασμοί.

Σε ό,τι αφορά το τέλος ταφής. Το τέλος ταφής, που είναι μια παλιά ιστορία και παλιά αμαρτία, από το 2012 μέχρι σήμερα, πρόβλημα το οποίο το βάζαμε κάτω από το χαλί και υπήρχε η μετάθεσή του προς το μέλλον, ήρθε και έσκασε στο τέλος στα χέρια μας σήμερα. Δεν έχει καμία ευθύνη η Τοπική Αυτοδιοίκηση αν η ανακύκλωση στην πατρίδα μας, στην Ελλάδα, δεν προχώρησε στο βαθμό που έπρεπε να προχωρήσει σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τις χώρες κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ποιος διοικεί το ζήτημα των απορριμμάτων και το διαχειρίζεται στην πατρίδα μας, στην Ελλάδα; Ένα εξόχως αυτοδιοικητικό ζήτημα τοπικής σημασίας, αν δεν είναι το σκουπίδι τοπική υπόθεση, τι

είναι; Οι εκάστοτε κυβερνήσεις. Είναι σωστό αυτό; Όχι. Οι τοπικές υποθέσεις ανήκουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Σε εμάς τι ανήκει; Να μαζεύουμε τα σκουπίδια μόνο. Και έρχεται το κεντρικό κράτος, που κρατάει και τα χρήματα, και λέει πότε θα γίνει, πώς θα γίνει, οι δημοπρατήσεις και λοιπά, οι εντάξεις των έργων μονάδων επεξεργασίας απορριμμάτων.

Έχουν γίνει πολλά βήματα, αλλά δεν φτάσαμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Πρώτον, θα στραφούμε δικαστικώς εναντίον της πρώτης πράξης που θα εκδοθεί παρακράτησης 50 εκατομμυρίων από τη 13^η δόση που θα γίνει η κατανομή της μέχρι αύριο ή τη Δευτέρα το αργότερο, 125 εκατομμύρια, 75 θα πάρουμε τελικά, γιατί τα 50 θα παρακρατηθούν για να μεταφερθούν στον ΕΟΑΝ, στον Εθνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης. Ο οποίος ΕΟΑΝ είναι ένας φορέας που ελέγχεται και εποπτεύεται πολιτικά από τον εκάστοτε Υπουργό και δεν έχουν αποδώσει μέχρι σήμερα τίποτα σε εμάς, στην Αυτοδιοίκηση. Τα χρήματα αυτά πρέπει να πάνε στην Αυτοδιοίκηση. Μέχρι το τέλος του 2024 τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν στον ΕΟΑΝ από την επιβολή του τέλους ταφής, θα είναι περίπου 265 εκατομμύρια ευρώ. Ίσως και 275.

Εμείς, κινούμενοι εμπροσθοβαρώς, θα βγούμε και θα πούμε. Προτείνουμε να μας δώσετε καφέ κάδους, όσοι δεν έχουν πάρει, για την κομποστοποίηση. Μπλε κάδους, όσοι δεν έχουν ή όσοι χρειάζονται απαραίτητως. Απορριματοφόρα αυτοκίνητα για ανακύκλωση και κάθε είδους εξοπλισμό, ο οποίος θα συντείνει, θα βοηθάει με τον τρόπο του, στην αύξηση της ανακύκλωσης στην πατρίδα μας, την Ελλάδα.

Αλλά το κυριότερο από όλα, θα προσφύγουμε δικαστικώς, διότι θεωρούμε ότι είναι μη νόμιμη η επιβολή αυτή του τέλους ταφής. Γιατί, όπως είπα, δεν έχουμε ευθύνη εμείς οι Δήμοι για το ότι δεν προχώρησε. Και επομένως η επιβολή του τέλους ταφής έπρεπε να επιβληθεί στο κεντρικό κράτος, με βάση το σκεπτικό που είπα

πριν, αφού έχει και την ευθύνη της δημοπράτησης και της εκτέλεσης των έργων μονάδων ανακύκλωσης.

Για την κωδικοποίηση 500 περίπου ρυθμίσεων, οι οποίες υπάρχουν σε νόμους, Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις και Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, που είχε ξεκινήσει από την Επιτροπή Θεσμών της ΚΕΔΕ, της οποίας προΐσταται ως Πρόεδρος ο Δήμαρχος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης, ο συνάδελφος ο Γρηγόρης ο Κωνσταντέλλος, και είχε προχωρήσει κατά 70% με 75% περίπου. Την αποπερατώσαμε και αποστείλαμε σχετικό έγγραφο στο Υπουργείο Εσωτερικών, για να είναι η μαγιά με την οποία θα ξεκινήσει το Υπουργείο προκειμένου να καταρτίσει το νέο ενιαίο Κώδικα της Αυτοδιοίκησης.

Συνηθίζω να λέω, πολλοί νόμοι, πολύ διεφθαρμένη Πολιτεία. Και πολύ μεγάλη γραφειοκρατία. Η πολυνομία συντείνει σε αυτό. Δεν είναι δυνατόν να είμαστε με το δάχτυλο στον υπολογιστή, να μπαίνουμε κάθε μέρα στη “Νομοτέλεια”, πόσο δύσκολο είναι για εμένα που είμαι δικηγόρος, σκεφτείτε ένας συνάδελφος να μην είναι νομικός, για να δει τι ισχύει ως προς ένα ζήτημα το οποίο ερευνά και πολλές φορές έχεις και την καχυποψία μήπως ψηφίστηκε και καμιά διάταξη η οποία δεν μπόρεσε να περαστεί ακόμη, μέσα στην εβδομάδα, στη “Νομοτέλεια”. Δεν γίνεται.

Όπως επίσης, για τους μικρούς ορεινούς Δήμους, με ένα σχέδιο εισήγησης, αιτιολογικής έκθεσης και με ένα σχέδιο νόμου, έχουμε ζητήσει να ανοίξει η συζήτηση με το Υπουργείο Εσωτερικών. Η δε κυρία Κεραμέως μας εξήτησε τα άτομα, και εμείς τα υποδείξαμε, προκειμένου η διακοπείσα συζήτηση για την περιβόητη Διοικητική Μεταρρύθμιση που είχε ξεκινήσει στην προηγούμενη θητεία της παρούσας κυβέρνησης, η λεγόμενη Επιτροπή Κοντιάδη, ενέσκηψε ο κορωνοϊός και σταμάτησαν όλα, να ξανά αρχίσει αυτή η συγκεκριμένη συζήτηση.

Θα πω τώρα δυο λόγια, επιτρέψτε μου, για την καταστατική θέση των αιρετών. Ακούστε. Στην πατρίδα μας στην Ελλάδα, δύο

είναι οι φορείς άσκησης εξουσίας. Το κοινοβούλιο και η κυβέρνηση και η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες, που εκλεγόμαστε με άμεση, καθολική, μυστική ψηφοφορία, απευθείας από τους πολίτες, σε πανελλαδική εκλογή. Δεν ζητάμε να έχουμε τις ίδιες προνομίες με τους Βουλευτές. Ζητάμε όμως ανάλογη δίκαιη μεταχείριση.

Παραδείγματος χάρη, δεν είναι δυνατόν, ενώ στο δικαϊκό μας σύστημα ισχύει – προσέξτε – το τεκμήριο της αθωότητας για έναν ο οποίος κατηγορείται, για τους αιρετούς, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ισχύει το τεκμήριο της ενοχής και αγωνίζεται να αποδείξει ότι είναι αθώος. Δεν γίνεται αυτό. Και αναφέρομαι σε εκείνες τις περιπτώσεις που με μόνη την παραπομπή, άρθρο 236Α, καταλαβαίνετε τι θέλω να πω, εάν παραπεμφθεί αμετάκλητα σε δίκη ένας αιρετός, χωρίς να υπάρχει δικαστική απόφαση, τίθεται σε αργία. Είναι απαράδεκτο. Πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον μία δικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τα οικονομικά, για τα οποία συστελλόμαστε, δεν μιλάμε, λες και φοβόμαστε μήπως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καταφερθούν εναντίον μας. Όχι. Είδαμε στο φως της δημοσιότητας τελευταία να αναφέρονται κάποιοι μισθοί διογκωμένοι και μεγάλοι, αποδοχές Δημάρχων, ενώ η εικόνα που μεταφέρονταν ήταν ψευδεπίγραφη και πλαστή. Διότι αναφέρονταν οι μεικτές αποδοχές και όχι οι καθαρές αποδοχές τις οποίες λαμβάνουμε. Και αναγκάστηκε η ΚΕΔΕ να βγάλει διορθωτικό δελτίο Τύπου, προκειμένου να αποκατασταθεί η αλήθεια.

Το 2018 η τότε κυβέρνηση έκοψε τον ομφάλιο λώρο μεταξύ των αποδοχών που παίρνει ο αιρετός, ο Δήμαρχος, 80%, του Γενικού Γραμματέα. Αύξησε τους Γενικούς Γραμματείς κατά αριθμόν και αύξησε και τις αποδοχές τους τότε. Ενώ έμειναν καθηλωμένες, και λόγω μνημονίων, οι αποδοχές των Δημάρχων.

Έρχεται εν συνεχεία η σημερινή κυβέρνηση, δίνει στους Γενικούς Γραμματείς κάποια αύξηση 400 – 500 ευρώ, και καλά κάνει

και δίνει, στους Δημάρχους τίποτα. Διαβάζουμε τώρα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ότι οι νέοι Διοικητές οι οποίοι θα αναλάβουν, θα παίρνουν και 5.000 €. Ποιος νέος άνθρωπος... Γιατί εμείς που έχουμε πολλές 4ετίες, εγώ είμαι και έξι 4ετίες Δήμαρχος, τον δρόμο τετελέκαμε, την πίστιν τετηρήκαμε, καταλάβατε τι θέλω να πω. Αλλά ποιος νέος άνθρωπος, ένας επιστήμονας σοβαρός, θα έρθει για να πάρει 1.500, 1.600, 1.800 ευρώ ή 2.300 ευρώ, κατά περίπτωση;

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι. Και αυτό είναι ένα θέμα.

Έτσι λοιπόν, αναδείξαμε και αυτό το ζήτημα και δεν θα συστελλόμαστε και θα επιμένουμε.

Και κλείνω με τη μεγάλη εικόνα, για την οποία αγωνιζόμαστε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και δεν θα σταματήσουμε ποτέ να μιλάμε για αυτή. Το σύστημα διοίκησης, όπως προβλέπεται από το σύνταγμά μας στην πατρίδα μας, στην Ελλάδα, πρέπει να οργανωθεί αποκεντρωτικά. Το διοικητικό σύστημα, αποκεντρωτικά. Το λέει το σύνταγμα. Αλλά αλλιώς αντιλαμβάνεται την αποκέντρωση το κεντρικό κράτος, όπως εκφράζεται από τις εκάστοτε κυβερνήσεις και αλλιώς πρέπει να γίνεται και αλλιώς το αντιλαμβανόμαστε εμείς.

Σε αυτό το θέμα κινούμαστε σε δύο παράλληλες ευθείες, που δεν συναντώνται πουθενά. Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων με πόρους, μέσα και προσωπικό, δεν σημαίνει να μεταφέρει αρμοδιότητες το κεντρικό κράτος στις περιφερειακές του υπηρεσίες. Δηλαδή από εμένα σε εμένα. Αλλά να μεταφέρει αρμοδιότητες με πόρους, προσωπικό και μέσα, στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση. Αυτό σημαίνει Αποκέντρωση. Γιατί; Για καλύτερη, αμεσότερη, στο εγγύτερο σημείο και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων, προς όφελος των πολιτών των τοπικών κοινωνιών. Δεν θα κουραστούμε να το λέμε.

Είναι γνωστή επίσης η διαπάλη μεταξύ κεντρικής εξουσίας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Κάποιοι το έχετε ακούσει. Όμως, κύριε Δήμαρχε, αγαπητέ συνάδελφε του Δήμου Καρδίτσας, εδώ πρέπει να

το πούμε αυτό τώρα, ξανά. Γιατί είμαστε στη Θεσσαλία. Στον κατάλληλο και οικείο τρόπο. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ο επονομαζόμενος Άγιος των ελληνικών Γραμμάτων, Σκιαθίτης, έχουμε εδώ και από τα σποραδονήσια Δημάρχους, συνέταξε το πρώτο καταστατικό Θεσσαλικού Αγροτικού Συλλόγου, όπου για την Αυτοδιοίκηση γράφει:

Το βιβλιάριον τούτο, το περιέχον το καταστατικό της νεωστί αποκαταστάσης Κοινότητος του μικρού χωρίου Κοσκινά Καρδίτσης, μοί φαίνεται ως μία αίγλη φωτός, εν φαινόν βήμα, εν εύηχον κήρυγμα προόδου, ευημερίας και αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων. Η αλλαγή εξουσίας και κυβερνήσεως, και η φυσική εντεύθεν ανωμαλία, η ζύμωσις η εκ του κομματισμού προερχομένη, η ανεπάρκεια και αφροντισία των ελληνικών κυβερνήσεων, των λόγω μεν επαγγελλομένων εκάστοτε την λεγομένην αποκέντρωσιν, πράγματι δε εξασκουσών την συγκέντρωσιν μέχρις αποπνιγμού, και η γειτνίασις του συχνά πλημμυρούντος Παμίσου ποταμού, όλα ταύτα συλλήβδην υπήρξαν αφορμή όπως μη διοικῆται καλώς το χωρίον και φθίνη η Κοινότης.

1903. 8 χρόνια πριν πεθάνει.

2023 σήμερα, τηρουμένων των αναλογιών και λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της τότε και της σήμερα, γίνανε μεν θετικά βήματα, αλλά αν λάβουμε υπόψη αυτά που προανέφερα, δεν είμαστε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Καλή δύναμη. Μην πτοείστε. Να είστε επίμονοι, εργατικοί, να δεχόμαστε τον κόσμο, να μην αποκοπτόμαστε από τον κόσμο και συστηματικά να παρακολουθούμε τις εργασίες. Με συσκέψεις, εποπτεία και επίβλεψη του προσωπικού που υπάρχει στους Δήμους. Κάθε μήνα, μια μεγάλη, και έλεγχος, συνάντηση, στα οικονομικά, στα διοικητικά ζητήματα, στις μελέτες, στα έργα. Θέλεις 10 μέρες για μία μελέτη; Μπράβο. Σου δίνω 20. Αλλά την 21^η ημέρα... Δεν γίνεται, πρέπει να προχωρήσουμε. Γιατί στους Δήμους δεν πάμε γιατί μας έβαλε το πιστόλι στο κεφάλι κανείς και μας είπε

με το ζόρι θα γίνετε Δήμαρχοι, όχι. Και στους Δήμους δεν πάμε για να περνάει η ώρα. Άμα ήταν να περνάει η ώρα, πάμε και στις δουλειές μας, γιατί δεν είμαστε ανεπάγγελτοι όλοι μας.

Σας ευχαριστώ πολύ, καλά Χριστούγεννα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της ΚΕΔΕ τον κύριο Κυρίζογλου.

Και στο βήμα θα τον διαδεχθεί ο Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΕΤΑΑ, ο κύριος Σπυριδωνας.

Σ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ: Αγαπητέ Περιφερειάρχη, αγαπητέ Γραμματέα της Αποκεντρωμένης, κυρία Ειδική Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι μαζί μας η κυρία Δημοπούλου για θέματα των ζώων συντροφιάς και θα την ακούσουμε σε λίγο. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου και εγώ να έχω το προνόμιο να σας αποκαλώ έτσι, μια και από τα 25 μου ασχολούμαι με την Αυτοδιοίκηση, έως το 2020 που ανέλαβα στην ΕΕΤΑΑ την τιμητική θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου.

Σας καλωσορίζω λοιπόν σε αυτή την ημερίδα, είναι η τελευταία από τις έξι που κάναμε στη χώρα. Σας συγχαίρω και σας εύχομαι να έχετε μία παραγωγική και γόνιμη 5ετή θητεία. Η ΕΕΤΑΑ θα είναι δίπλα στους Δήμους, με δράσεις και προγράμματα τα οποία είναι κυρίως οριζόντια, ξέρετε, διαχειριζόμαστε μεγάλα προγράμματα κυρίως στον (...) τομέα, όπως είναι τα θέματα που έχουν σχέση με την προσχολική εκπαίδευση, βρεφικούς, παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ – ΑΜΕΑ και πολλά άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως και πιλοτικά που πρόκειται σε λίγο να τα ανακοινώσουμε.

Δίνουμε έγκυρη πληροφόρηση, στο site της ΕΕΤΑΑ μπορείτε να βρείτε ποια είναι τα δημοτικά εργαλεία που είναι σε ενέργεια τώρα, καθώς επίσης και ποιες είναι οι προσκλήσεις για αυτά. Και θα πάμε σε ένα δεύτερο επίπεδο σε λίγο, να προ-αναγγείλουμε τις προσκλήσεις, ώστε να μπορείτε να προετοιμαστείτε και να συμμετάσχετε στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Καθώς επίσης, το καταστατικό μας εδώ και 36 – 37 χρόνια που έχει ζωή αυτή η εταιρεία, η εταιρεία, όπως είπε ο Πρόεδρος της Αυτοδιοίκησης, ο επιστημονικός και τεχνικός σύμβουλος των Δήμων και τώρα βέβαια έχουμε αποκτήσει μία Τεχνική Υπηρεσία την οποία πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει ακόμα πιο ισχυρή. Είμαστε σε συζητήσεις τώρα με το Υπουργείο και βέβαια και με την Κεντρική Ένωση Δήμων και βοηθάει κυρίως τους μικρούς νησιωτικούς και τους ορεινούς Δήμους.

Με το νόμο 4314 η ΕΕΤΑΑ είναι επίσης φέτος για πρώτη φορά δικαιούχος της τεχνικής βοήθειας του ΕΣΠΑ. Άρα λοιπόν, θα είναι δίπλα στους Δήμους και στις ΔΕΥΑ για θέματα που αφορούν τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, τις ΟΧΕ δηλαδή, τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, τα στερεά, τα υγρά απόβλητα και τα ύδατα.

Στη σημερινή ημερίδα εισηγητές θα είναι στελέχη από το Υπουργείο Εσωτερικών, από την ΚΕΔΕ, την ΕΕΤΑΑ, εμπειρογνώμονες και από την πανεπιστημιακή κοινότητα.

Και βέβαια, έχετε δει στο πρόγραμμά σας σε τι θα αναφερθούμε τις δύο αυτές ημέρες, που θεωρούμε ότι είναι πιο σημαντικά, όμως μέσα στο φάκελό σας υπάρχει ένα ερωτηματολόγιο. Ποια άλλα θέματα θέλετε να συζητήσουμε ώσπου να έρθουμε... όπως, παραδείγματος χάρη, θέματα που δεν τα συζητούμε τώρα, που έχουν σχέση με την κοινωνική πολιτική και κοινωνική ανθεκτικότητα, την κυκλική οικονομία, βιώσιμη και πράσινη ανάπτυξη, ενέργεια και άλλα.

Θα θέλαμε λοιπόν να τα κατατάξετε, ώστε να έρθουμε με νέες εξειδικευμένες ημερίδες, οι οποίες θα γίνουν με τρόπο ώστε να μπορούν να παρακολουθούν από όλη τη χώρα, γιατί δεν μπορεί να γίνει σε κάθε σημείο της χώρας, σε κάθε Περιφέρεια, υβριδικά, δηλαδή και δια ζώσης, αλλά και μέσα από το διαδίκτυο, και θα μπορούν να παρακολουθήσουν και το σημαντικότερο, όχι μόνο οι αιρετοί και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι, αλλά και τα στελέχη των Δήμων. Για να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις οι οποίες

υπάρχουν.

Βέβαια μην ξεχνάμε, αυτό είναι και μία εμπειρία προσωπική, ότι αυτές οι συνάξεις που κάνουμε στις αρχές της περιόδου, είναι και πάρα πολύ χρήσιμη στη λογική να γνωρίσει ο ένας αυτοδιοικητικός κάποιον άλλον. Να γνωριστούν οι Δήμαρχοι και οι αυτοδιοικητικοί μεταξύ τους. Να ανταλλάξουν απόψεις. Να ακούσουν εμπειρίες. Να μπορούν να αφομοιώσουν καλές πρακτικές οι οποίες είναι πάρα πολύ σημαντικές για να κάνουν και αυτοί πράξη το όραμά τους για το Δήμο τους.

Όπως επίσης, στις συζητήσεις αυτές πολλές φορές θα έχουν την ευκαιρία να ακούσουν παθήματα άλλων παλαιότερων Δημάρχων και να αποφύγουν να τα επαναλάβουν και αυτοί. Διότι πολλές φορές στην προσπάθειά μας να είμαστε αποτελεσματικοί, παρακάμπτουμε κανόνες και διαδικασίες, με αποτέλεσμα να έχουμε πρόβλημα είτε προσωπικό, είτε πολιτικό. Καλό είναι λοιπόν να ασχοληθούμε και με αυτά.

Τώρα, για τη νέα περίοδο. Φυσικά, κατά την άποψή μου, δυο – τρία σημεία θα θίξω μόνο και θα προχωρήσουμε στο υπόλοιπο πρόγραμμα. Πρωτεύον στόχος φυσικά είναι η δημιουργία μιας βιώσιμης και φιλικής προς το περιβάλλον ανάπτυξης και τη βελτίωση της καθημερινότητας. Αυτό όμως μπορεί να γίνει μόνο μέσα από ένα ολοκληρωμένο και στρατηγικό σχεδιασμό για το Δήμο σας.

Αυτοί οι σχεδιασμοί των Δήμων θα έρθουν να συμπληρώσουν το πρόγραμμα της Περιφέρειας, όπου μαζί με τα τομεακά προγράμματα και με τις κεντρικές πρωτοβουλίες από την κυβέρνηση, να δημιουργήσουν μία δυναμική, έτσι ώστε να πετύχουμε το στόχο μας, που είναι ένας. Η ισόρροπη ανάπτυξη κάθε γωνιάς της χώρας.

Προηγουμένως ο Πρόεδρος, αν δεν κάνω λάθος, μίλησε για την ανομοιογένεια που υπάρχει μεταξύ των Δήμων. Υπάρχουν Δήμοι που απέχουν πάρα πολύ, που δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στις

ανάγκες προς τους δημότες και στις υπηρεσίες τους, αλλά και δεν μπορούν να αξιοποιήσουν τα εργαλεία που υπάρχουν τα δημοτικά. Θα πρέπει λοιπόν, αυτή η αναγκαιότητα είναι να δημιουργήσουμε ισόρροπη ανάπτυξη και να δημιουργήσουμε έτσι τη συνοχή την περιβόητη, την κοινωνική, την οικονομική και την εδαφική συνοχή.

Και ένα άλλο. Έχουν περάσει αρκετά Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης. Πέντε αν θυμάμαι καλά και τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, έξι. Ένας πακτωλός χρημάτων και πιστώσεων για τη χώρα μας. Όμως αυτά δεν αξιοποιήθηκαν, γιατί κυρίως ενδιαφερθήκαμε για την απορρόφηση και όχι για την αξιοποίηση. Να θυμόμαστε λοιπόν ότι είναι... Μη χάσουμε και αυτή την περίοδο. Η οποία είναι πάρα πολύ σημαντική. Που είναι η μοναδική περίοδος που στα χρόνια που ασχολούμαι, υπάρχουν τόσα πολλά χρηματοδοτικά προγράμματα τα οποία παράλληλα εξελίσσονται. Μη τη χάσουμε λοιπόν και αυτή και σταματήσουμε μόνο στην απορρόφηση.

Άλλο, τελείως διαφορετικό να κάνουμε μια λίστα, έναν αριθμό έργων, από το να κάνουμε μια σειρά έργων τα οποία υπακούν σε ένα στρατηγικό σχεδιασμό. Η προστιθέμενη αξία στην οικονομία και στην καθημερινότητα των πολιτών, θα είναι τελείως διαφορετική.

Ας κάνουμε λοιπόν τον σχεδιασμό μας και ας πάμε έπειτα να κουμπώσουμε τα έργα τα οποία υπηρετούν το σχεδιασμό μας, στα διάφορα χρηματικά μέσα. Μην κάνουμε το ανάποδο, γιατί δεν θα έχουμε το ίδιο αποτέλεσμα.

Στην περίοδο αυτή, το ΕΣΠΑ είναι αρκετά μεγαλύτερο από το προηγούμενο. Ιδιαίτερα τα ΠΕΠ, τα Περιφερειακά Προγράμματα, τα οποία είναι 8 δισεκατομμύρια, 8,1 για την ακρίβεια, ενώ στην προηγούμενη περίοδο ήταν περίπου 6,5. Άρα είναι μεγάλη η αύξηση.

Το πρόγραμμα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπου εκεί οι Δήμοι έχουν... η Αυτοδιοίκηση γενικά, έχει πρόσβαση σε 3 περίπου δισεκατομμύρια για να κάνει διάφορα έργα και

μάλιστα το Ταμείο αυτό έχει μικρό χρόνο ζωής, άρα μέχρι το '25 ελπίζω να πάρει... ελπίζουμε όλοι να πάρει μια μικρή επέκταση, άρα λοιπόν είναι πάρα πολύ σύντομα και τα έργα τα οποία θα υποβάλουμε εκεί θα είναι ορατά στους πολίτες πάρα πολύ σύντομα, όταν ολοκληρωθούν.

Έχουμε το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Το παλιό ΠΑΑ. Δηλαδή το κομμάτι αυτό από το αγροτικό πρόγραμμα που αφορά τους Δήμους. Και δεν είναι μικρά τα ποσά. Αγροτική οδοποιία, τα leader και μια σειρά άλλων προγραμμάτων.

Το πρόγραμμα “Αντώνης Τρίτσης”, το οποίο μας έδωσε δυνατότητα όχι να πάμε σε ένα ποσό περίπου 4 δισεκατομμυρίων, που είναι καθαρά για έργα, αλλά και να εκπαιδευτούν οι Δήμοι, γιατί ξεκίνησε από την προηγούμενη περίοδο, άρα έχουν γίνει αρκετές μελέτες, έχουν υποβληθεί έργα περίπου 8 δισεκατομμύρια, που μπορεί να μη χωρέσουν όλα στο “Αντώνης Τρίτσης”, αλλά θα είναι έτοιμα για να τα βάλουμε και να έχουμε μια εμπροσθοβαρή σχέση με το επόμενο ΠΕΠ ή με άλλα προγράμματα, όπως είναι το Ταμείο Ανάκαμψης.

Έχουμε το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, το ΕΠΑ. Δηλαδή, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, που έγινε πρόγραμμα, για πρώτη φορά. Και υπάρχει κομμάτι για κάθε Υπουργείο, όπου οι Δήμοι και οι Περιφέρειες έχουν πρόσβαση.

Το Πράσινο Ταμείο, Ταμείο Θάλασσας, αλλά πέρα από αυτά τα προγράμματα, που υπάρχουν και άλλα μικρότερα, υπάρχουν και εργαλεία.

Ένα σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη, είναι οι ΟΧΕ, Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις. Αυτές είναι περίπου το 20% των Περιφερειακών Προγραμμάτων, 1,5 δισεκατομμύριο. Στην προηγούμενη περίοδο δεν τις αξιοποιήσαμε. Τι είναι οι ΟΧΕ και η βιώσιμη αστική ανάπτυξη; Είναι τα εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αρθούν οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Γιατί μέσα στην Περιφέρεια υπάρχουν ανισότητες. Άρα πρέπει να υπάρχουν

κάποιες νησίδες όπου να εφαρμοστούν προγράμματα ειδικά για αυτές. Είτε να μπορέσουν να παρακολουθήσουν στην ανάπτυξη τις υπόλοιπες περιοχές, είτε αν είναι ανεπτυγμένες και έχουν ανταγωνιστικά προϊόντα, να ενδυναμωθούν ακόμα περισσότερο.

Χαρακτηριστικά, όταν αναφέρομαι σε αυτό, μιλάω για το Νότιο Αιγαίο, για παράδειγμα. Που έχει το μεγαλύτερο ΑΕΠ σε όλη τη χώρα. Από το Νότιο Αιγαίο λοιπόν, αν αφαιρέσετε τέσσερα – πέντε νησιά, τη Μύκονο, τη Σαντορίνη, την Κω, τη Ρόδο, άντε και τη Σύρο, αν φύγουν τα νησιά αυτά, τα υπόλοιπα είναι που θα αποτελέσουν τη φτωχότερη Περιφέρεια της Ελλάδας και κατά πάσα πιθανότητα μία από τις φτωχότερες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Και η ευμάρεια δεν μεταφέρεται από το ένα νησί στο άλλο. Το να πάει καλά η Σαντορίνη, δεν σημαίνει ότι το νησάκι δίπλα, το άλλο, που έχει λίγους κατοίκους ή αρκετούς κατοίκους και που πρέπει να επιβιώσει, ότι μπορεί να έχει ένα μέρος μεγάλο από την ευμάρεια αυτή. Εκεί δηλαδή δεν έχουμε τη συνοχή, γιατί έχουμε και τη θάλασσα, οπότε δεν είναι εύκολη η επικοινωνία, δεν είναι εύκολη η μεταφορά των εργαζομένων, το εμπόριο να είναι ενοποιημένο και τόσα άλλα πράγματα. Το ίδιο συμβαίνει βέβαια και στις στεριανές περιοχές.

Επίσης, την περίοδο αυτή η Αυτοδιοίκηση για πρώτη φορά συμμετέχει, η Δευτεροβάθμια για παράδειγμα, στον σχεδιασμό των τομειακών προγραμμάτων. Μέχρι την προηγούμενη περίοδο ερχόταν τα Υπουργεία, σου έκαναν ένα σχέδιο, έναν έργο, μεγάλο ένα έργο, σε μια περιοχή, σε δύο Περιφέρειες, και η Περιφέρεια η ίδια δεν είχε συμμετάσχει στο σχεδιασμό καθόλου. Όπως η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση δεν συμμετείχε στο σχεδιασμό των Περιφερειακών Προγραμμάτων. Τώρα όμως είναι θεσμοθετημένα από νομοθεσία και συμμετέχουν.

Και τέλος, υπάρχει μία σχετική προετοιμασία για εσάς για αυτή την 5ετία, από την προηγούμενη περίοδο, που την κάνατε είτε εσείς που επανεκλεγήκατε, είτε άλλοι αυτοδιοικητικοί οι οποίοι

προείχαν από εσάς, που πιθανόν να ήταν ανθυποψήφιοί σας, και θα παρακαλέσω να το εκμεταλλευτείτε αυτό, γιατί η Αυτοδιοίκηση έχει συνέχεια και είναι μια μεγάλη προίκα που πρέπει να τη συνεχίσετε, να την αξιοποιήσετε.

Κλείνω λέγοντας λοιπόν ότι εξίσου σημαντικά θέματα, εσείς τα ξέρετε καλύτερα από όλους άλλωστε εδώ στη Θεσσαλία ιδιαίτερα, είναι τα θέματα που αφορούν την πολιτική προστασία και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των Δήμων. Εδώ πρέπει κάθε Δήμος να κάνει το δικό του σχέδιο, έτσι ώστε να λύσει από μικρά προβλήματα, έως να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει καταστάσεις και ακραία φυσικά φαινόμενα που θα προκύψουν από την κλιματική κρίση.

Επίσης η Αυτοδιοίκηση έχει ευθύνη απέναντι στις ευάλωτες ομάδες και στους μη δυνάμενους. Άρα θα πρέπει λοιπόν να εκμεταλλευτεί όλα τα κοινωνικά προγράμματα, που είναι αρκετά, τόσο τα εθνικά, όσο και τα ευρωπαϊκά.

Και τέλος, να μην ξεχάσουμε ότι έρχεται μια νέα περίοδος, η ψηφιακή μετάβαση έρχεται ραγδαία, η τεχνητή νοημοσύνη κάθε μέρα μπαίνει στη ζωή μας και θα πρέπει οι Δήμοι να προετοιμάζονται, να προετοιμάζουν και τους πολίτες, να αξιοποιήσουν αυτή την εξέλιξη της τεχνολογίας και να μπορέσουν να μειώσουν τους κραδασμούς που θα προέλθουν από το ψηφιακό χάσμα που θα δημιουργηθεί και από την αλλαγή των θέσεων εργασίας. Πάρα πολλές θέσεις εργασίας θα καταργηθούν, αλλά και καινούργιες θα αναδειχθούν, οπότε υπάρχουν προκλήσεις και ευκαιρίες.

Σας εύχομαι λοιπόν να έχετε μια παραγωγική θητεία και να έχετε καλές γιορτές και πάνω από όλα υγεία και δύναμη. Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον κύριο Σπυρίδωνα.

Και κλείνοντας το πρώτο μέρος των χαιρετισμών, καλούμε στο βήμα την Ειδική Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών για τα ζώα

συντροφιάς, την κυρία Δημοπούλου.

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Καλησπέρα σε όλους σας.

Χαίρομαι πάρα πολύ που είμαι εδώ, καθώς πριν αναλάβω τη θέση στο Υπουργείο Εσωτερικών, για 20 χρόνια ζούσα εδώ στη Λάρισα και ασκούσα τη δικηγορία.

Αξιότιμε Πρόεδρε της ΚΕΔΕ, αξιότιμε Πρόεδρε και Διευθύνοντα Σύμβουλε της ΕΕΤΑΑ, αξιότιμε Ειδικέ Γραμματέα της Αποκεντρωμένης, αξιότιμα στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίες και κύριοι.

Θα ήθελα αρχικά να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια σε όλους τους επανεκλεγέντες και νεοεκλεγέντες Δημάρχους, σας εύχομαι καλή δύναμη και μια αποδοτική και επιτυχημένη θητεία.

Το έργο σας είναι δύσκολο, πολύ δύσκολο, αλλά και πολύ σημαντικό. Το ξέρετε πολύ καλά, το ξέρετε καλύτερα από όλους εμάς. Όλους εμάς που είμαστε πιο κεντρικά. Εσείς στην Τοπική Αυτοδιοίκηση γνωρίζετε από πρώτο χέρι τι ακριβώς συμβαίνει στις μικρές κοινωνίες αυτής της χώρας.

Να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την ΕΕΤΑΑ και την ΚΕΔΕ για την πρόσκληση, αλλά και για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτής της σειράς των ημερίδων, που αν δεν κάνω λάθος ολοκληρώνονται σήμερα, και να πω ότι τέτοιες ημερίδες είναι κάτι το οποίο έχουμε ανάγκη συχνά, όχι μόνο γιατί φέρνει κοντά όλους εσάς, μεταφέροντας ο ένας στον άλλον εμπειρία, γνώση, τεχνογνωσία, αλλά κυρίως γιατί Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κεντρική Διοίκηση μπορούν και έρχονται πιο κοντά, ερχόμαστε πιο κοντά, γιατί Κεντρική Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση είμαστε άρρηκτα συνδεδεμένες και στοχεύουμε στο να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής των πολιτών, έτσι ώστε οι Δήμοι της χώρας να παραμένουν βιώσιμοι περιβαλλοντικά, ανθρώπινοι και φιλικοί για τους πολίτες, ελκυστικοί για τους επισκέπτες, αλλά και ανοιχτοί για την αξιοποίηση της επιχειρηματικότητας.

Το ζήτημα της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς

είναι ένα εξόχως δύσκολο ζήτημα. Ένα ζήτημα που στο παρελθόν καμία κυβέρνηση μέχρι τώρα δεν είχε αντιληφθεί τη σπουδαιότητά του και δεν το είχε συμπεριλάβει στην ατζέντα της. Αυτό γίνεται αντιληπτό αν αναλογιστούμε ότι στο παρελθόν οι επιχορηγήσεις προς τους Δήμους για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων ήταν ελάχιστες.

Το Υπουργείο Εσωτερικών στηρίζει τους Δήμους με προγράμματα στείρωσεων και εμβολιασμών, με προγράμματα για τη δημιουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων, αλλά και προγράμματα για την προμήθεια εξοπλισμού.

Μέσω του προγράμματος Φιλόδημος, ήδη έχουν εκδοθεί δύο προσκλήσεις για τη χρηματοδότηση δράσεων των Δήμων όσον αφορά τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Για την κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και εξοπλισμό εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων ζώων, ένας προϋπολογισμός ο οποίος το Σεπτέμβριο του 2020 αυξήθηκε κατά 23 εκατομμύρια ευρώ, φτάνοντας πλέον τα 43 εκατομμύρια ευρώ, καθώς και την πρόσκληση για εξοπλισμό για την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Δήμων, αναφορικά με τα ζώα συντροφιάς, ύψους 40 εκατομμυρίων ευρώ.

Επιπλέον, το 2020 διατέθηκαν για πρώτη φορά πιστώσεις από τους ΚΑΠ προς τους Δήμους, αποκλειστικά και μόνο για την ευρύτερη δυνατή κάλυψη αναγκών σίτισης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των αδέσποτων ζώων, συνολικού ύψους 1,5 εκατομμυρίου ευρώ. Ενώ το 2022 εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους 5 εκατομμυρίων ευρώ από τους ΚΑΠ πάλι, αποκλειστικά και μόνο για την υλοποίηση δράσεων διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς στους Δήμους της χώρας. Ενώ μόλις πριν από λίγες ημέρες μία νέα πρόσκληση ύψους 15 εκατομμυρίων ευρώ προς τους Δήμους έχει δημοσιευθεί, προκειμένου να μπορέσουμε να σας στηρίξουμε στα θέματα σήμανσης και στείρωσης αδέσποτων ζώων.

Το ζήτημα της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς είναι ένα ζήτημα που χρήζει δράσεων 12 μήνες το χρόνο.

Ασταμάτητα, για την εύρυθμη λειτουργία των τοπικών κοινωνιών.

Στο πλαίσιο αυτό και αντιλαμβανόμενοι την επιτακτική ανάγκη αντιμετώπισης της κατάστασης, αλλά και της έλλειψης ενός θεσμικού φορέα να εφαρμόσει πλήρως το κανονιστικό πλαίσιο και να στηρίξει τους καθ' ύλην αρμόδιους, τους Δήμους, συστάθηκε για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας τον Ιούνιο του 2022, με πρωτοβουλία του ίδιου του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, η Ειδική Γραμματεία για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς. Με σκοπό τη συστηματική παρακολούθηση του κανονιστικού πλαισίου που ήρθε με το Ν.4830/21 για την προστασία των ζώων, για την εξασφάλιση της ευζωίας τους, αλλά και για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Και κυρίως να καθοδηγήσει και να στηρίξει τους Δήμους να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο έργο τους.

Το πρόβλημα, αγαπητές κυρίες και κύριοι, όσον αφορά τα αδέσποτα, δεν είναι τα ίδια τα αδέσποτα. Το πρόβλημα είναι η διαχείρισή τους. Η κακή διαχείριση ή καθόλου διαχείριση. Η ύπαρξη πολλών αδέσποτων ζώων και η αποτελεσματική διαχείρισή τους, αποτελεί μείζον ζήτημα με τεράστιες κοινωνικές προεκτάσεις. Είναι ένα θέμα πολύπλευρο και πολύπλοκο, που απαιτεί πολλή δουλειά. Απαιτεί αυτό που λέμε, να σηκώσετε τα μανίκια και να δράσετε αποτελεσματικά.

Με χαρά μου όμως, θα ήθελα να πω ότι από τη στιγμή της σύστασης της Ειδικής Γραμματείας, υπάρχουν πολλοί Δήμοι που μέχρι τώρα έχουν κάνει μεγάλα βήματα, έχουν κάνει σημαντικό έργο και συνεχίζουν. Και είμαι πολύ σίγουρη ότι θα υπάρξουν πολύ περισσότεροι.

Η ορθή διαχείριση των αδέσποτων ζώων απαιτεί συνεργασία, σκληρή δουλειά και συντονισμένες και ολιστικές δράσεις, με σεβασμό στα δικαιώματα των ζώων. Αυτή την ευθύνη την έχουμε αντιληφθεί και ως κυβέρνηση, και ως Υπουργείο Εσωτερικών. Για αυτό και η Ειδική Γραμματεία είναι παρούσα για να ενεργοποιήσει, να κατευθύνει, αλλά κυρίως να υποστηρίξει τους Δήμους, ώστε να

επιτελέσουν αποτελεσματικά το έργο τους πάνω στον τομέα αυτό.

Έχουμε λοιπόν, μέσα στο πλαίσιο αυτό ξεκινήσει μία σειρά από δράσεις όπως η εκπαίδευση που παρέχουμε αυτή τη στιγμή στους Δήμους μέσα από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, ένα πρόγραμμα από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, αναφορικά με το νόμο 4830.

Τις αμέσως επόμενες μέρες θα σας αποσταλεί μία πλήρης εγκύκλιος για το πώς θα δημιουργήσετε, θα στήσετε, θα ολοκληρώσετε τα Επιχειρησιακά σας Προγράμματα, ενώ πολύ σύντομα θα σας αποστείλουμε και ένα σχέδιο διαχείρισης κρίσεως και αντιμετώπισης καιρικών συνθηκών. Έκτακτων συνθηκών, συγγνώμη.

Η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη έχει προβεί στη θέσπιση μίας σειράς μέτρων αλλά και στην επίτευξη έργων για τα ζώα συντροφιάς, με απώτερο σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση του ζητήματος.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, το προσεχές διάστημα, πρόκειται να δοθούν σε παραγωγική λειτουργία δύο μεγάλα έργα της κυβέρνησης, δύο εμβληματικά έργα της κυβέρνησης, πάνω στη διαχείριση των ζώων συντροφιάς. Το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς και το Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού.

Το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς αποτελεί την πιο καινοτόμο ψηφιοποίηση όλων των πληροφοριών που αφορούν στα ζώα συντροφιάς. Σκοπός του είναι η ορθή εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου και η αποτελεσματική διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

Πρόκειται για ένα πολυσήμαντο και ρηξικέλευθο έργο. Η συνεχής συνεργασία και αξιολόγηση των δράσεων των Δήμων, πλέον θα γίνεται μέσω της υποχρεωτικής κατάθεσης των επιχειρησιακών προγραμμάτων στην ψηφιακή πύλη, Υποσύστημα Διαχείρισης Έργου Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Εθνικού Μητρώου,

όπου μέσα εκεί θα αναρτάτε το πλήρες επιχειρησιακό σας πρόγραμμα με τα έργα, τις δράσεις σας, ακόμα και τις συμβάσεις τις οποίες υπογράφετε.

Η ψηφιοποίηση των προγραμμάτων βοηθάει στην ορθότερη αξιολόγησή τους, καθώς και στην αποτύπωση του έργου σας. Και βάσει αυτού του επιχειρησιακού, αλλά και του απολογιστικού έργου που θα μας καταθέτετε, θα δίνονται πλέον από εδώ και πέρα μετά την εφαρμογή του Εθνικού Μητρώου, οι επιχορηγήσεις προς τους Δήμους. Μέχρι σήμερα οι επιχορηγήσεις δίνονταν ανάλογα με τον πληθυσμό και την έκταση. Αυτό αλλάζει με το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, οι επιχορηγήσεις θα δίνονται ανάλογα με το έργο που θα παρέχετε.

Το Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού είναι μία παγκόσμια καινοτομία, προκειμένου να μπορούμε πλέον να ταυτοποιούμε τα εγκαταλελειμμένα νεογέννητα ζώα συντροφιάς. Από τον Ιανουάριο οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς θα έχουν την υποχρεωτική επιλογή είτε να στείρουν τα ζώα τους, είτε να δώσουν δείγμα γενετικού υλικού.

Η ανεξέλεγκτη αναπαραγωγή και η παράνομη εκτροφή που συμβαίνει αυτή τη στιγμή στη χώρα μας, είναι κάτι το οποίο πρέπει να σταματήσει, γιατί έχουμε φτάσει σε ένα σημείο όπου η ζήτηση να είναι πολύ μικρότερη από την παραγωγή. Σε αυτό θα μας βοηθήσει το Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού, ένα έργο το οποίο είναι έτοιμο και πρόκειται μαζί με το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς να τεθούν σε παραγωγική λειτουργία.

Σε αυτό το σημείο θα μου επιτρέψετε να αναφέρω ότι στις δύσκολες στιγμές και καταστάσεις που αντιμετώπισε η Θεσσαλία πολύ πρόσφατα, αλλά και άλλες Περιφέρειες της χώρας, αναφορικά με τις φωτιές, είμαι πολύ χαρούμενη, παρ' όλο που οι καταστάσεις ήταν πολύ δύσκολες, να πω ότι είχαμε μία εξαιρετική, εξαιρετική συνεργασία με τους Δήμους, οι οποίοι ήρθαν σε επικοινωνία μαζί μας, ζήτησαν τη βοήθειά μας. Και για πρώτη φορά αυτή η χώρα

έκανε βήματα στο πώς θα διαχειριστεί τα αδέσποτα ζώα σε μία έκτακτη κατάσταση, όπως αυτή που δημιουργήθηκε πριν λίγους μήνες στη Θεσσαλία.

Θα γνωρίζετε όλοι ότι για πρώτη φορά στήθηκε δομή εδώ στο Δήμο Λαρισαίων, στο Δημοτικό Καταφύγιο του Δήμου Λαρισαίων, προκειμένου να διαχειριστούμε ζώα που είχαν ιδιοκτήτες και δεν μπορούσαν να τα φροντίσουν πλέον γιατί έμειναν χωρίς σπίτι, ζώα που ήταν αδέσποτα, ζώα που τους παρείχαμε κτηνιατρική περίθαλψη, αλλά είτε επανενώθηκαν με τις οικογένειές τους ή βρήκαν νέες οικογένειες.

177 αδέσποτα ζώα δεν επέστρεψαν στους δρόμους, αφού η δομή ολοκληρώθηκε, και αυτό ήταν πάρα πολύ σημαντικό για όλους εμάς στην Ειδική Γραμματεία, το οποίο έγινε με τη συνεργασία με το Δήμο Λαρισαίων, αλλά και τους εθελοντές της πόλης.

Η Ειδική Γραμματεία είναι στο πλευρό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Με στελέχη με εξειδίκευση πάνω στο αντικείμενο. Είμαστε εδώ για να σας καθοδηγήσουμε αποτελεσματικά να μπορέσετε να διαχειριστείτε τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς στους Δήμους σας. Φτάνει να γίνει κατανοητό ότι η διαχείριση των αδέσποτων ζώων δεν μπορεί άλλο να είναι το τελευταίο θέμα στην ατζέντα σας ή να μην υπάρχει καν στην ατζέντα σας και να είναι κάτω από το χαλί.

Είμαι απόλυτα πεπεισμένη πως με την κατάλληλη συνεργασία, η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η Κεντρική Διοίκηση θα καταφέρουμε πολλά και θα φέρουμε εις πέρας αυτό το δύσκολο έργο. Γιατί ισχυρή και αποτελεσματική Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαίνει ισχυρό κράτος.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, σας εύχομαι καλή δύναμη, η Ειδική Γραμματεία είναι εδώ για να σας στηρίξει σε κάθε σας βήμα σε αυτό το δύσκολο έργο όσον αφορά το ζήτημα της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων.

Καλές γιορτές σε όλους σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε την Ειδική Γραμματέα, την κυρία

Δημοπούλου.

Έχουμε κλείσει το πρώτο μέρος του προγράμματος. Μπαίνουμε στην πρώτη θεματική ενότητα και με χαρά...

Θέλετε κάτι, Πρόεδρε;

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι. Πριν μπούμε. Γιατί τώρα αρχίζει...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Το ψητό.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Το ψητό και η πιο ζουμερή ενημέρωση.

Σας ευχαριστούμε, κυρία Γενική Γραμματέα, γιατί ήρθατε σε όλη την Ελλάδα, μαζί μας. Αλλά δεν μπορούμε να δεχθούμε απολύτως αυτά τα οποία είπατε, ειδικά σε ό,τι αφορά τα οικονομικά και τους πόρους που διατίθενται στους Δήμους για τη διαχείριση των ζώων συντροφιάς. Οι πόροι είναι πολύ λιγότεροι από τις πραγματικές μας ανάγκες. Θέλω να το ξέρετε αυτό.

Δεύτερον. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι στραβά ξεκινήσαμε στην πατρίδα μας, στην Ελλάδα. Πρώτα φτιάξαμε το νόμο, βάλαμε το κάρο μπροστά από το άλογο δηλαδή, και μετά πάμε να εφαρμόσουμε, χωρίς κτηνιάτρους, χωρίς κυνοκομικές δομές, που θα έπρεπε πρώτα να γίνουν και χωρίς το απαιτούμενο προσωπικό. Διότι, μπορεί η Λάρισα να έχει μια κυνοκομική δομή μεγάλη ή και κάποιες άλλες πόλεις, δεν θέλω να καθυστερήσω, σε όλη την Ελλάδα. Όμως, η συντριπτική πλειοψηφία των Δήμων δεν έχει. Και θα πρέπει να μεταφέρετε στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου ότι θα πρέπει να γίνει ένα πρόγραμμα δημιουργίας, ανάπτυξης ενός δικτύου τέτοιων δομών σε όλη την Ελλάδα, προκειμένου να μπορέσουμε να έχουμε θετικά και καλά αποτελέσματα.

Πρωτίστως όμως, δεν υπάρχουν κτηνιάτροι. Διότι δεν μπορούμε να τους προσλάβουμε. Δεν γίνονται προσλήψεις. Και τι κάνουμε; Παίρνουμε από έξω από το εμπόριο, με διαδικασίες διαγωνιστικές, τυπικές, τις οποίες κάνουμε, και το τέλος θα πρέπει να ξέρετε, δεν το λέω για να απαντήσετε, το λέω σαν παρατήρηση αυτό, να το ξέρετε αυτό...

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Μπορώ να απαντήσω σε όλα...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Όχι, όχι. Ναι, δεν μπορείτε να...

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Δεν έχουν απαντήσεις.

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Τώρα μη με προκαλείτε, γιατί θα αρχίσουμε έναν διάλογο άγονο. Ξέρω πάρα πολύ καλά ότι δεν υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα τέτοιες κυνοκομικές δομές. Οι δε κρατικές κτηνιατρικές υπηρεσίες, π.χ. στη Θεσσαλονίκη, είναι μισοδιαλυμένες. Δεν υπάρχει τίποτα. Έχουν βγει στη σύνταξη οι γιατροί, οι κτηνίατροι, δεν υπάρχουν προσλήψεις.

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Μιλάτε για τους δημόσιους κτηνιάτρους;

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι. Αλλά μιλάω και για τους δημοτικούς, που είναι ανύπαρκτοι. Δηλαδή μας μεταφέρετε μία αρμοδιότητα... Δεν θέλω τώρα να συνεχίσω άλλο τη συζήτηση. Έκανα μια επισήμανση, για να σώσω και την τιμή της Αυτοδιοίκησης και να εκφράσω...

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι. Αλλά δεν καταλαβαίνετε κάτι τι σας λέω. Ότι η κυβέρνηση, οι εκάστοτε κυβερνήσεις και το Υπουργείο, το καθ' ύλην αρμόδιο, δεν έχει καταφέρει να πετύχει με μια διαγωνιστική διαδικασία πρόσληψη κτηνιάτρων και διάθεση των κτηνιάτρων στους Δήμους. Γιατί αλλιώς, θα έλεγαν οι συνάδελφοι από κάτω, ότι δεν είπαμε τίποτα για αυτά τα θέματα.

Και επίσης, για τις τεράστιες αγέλες... Καλά τα σκυλιά. Τις τεράστιες πολυάριθμες αγέλες στα γατιά. Τι γίνεται με τις γάτες; Εκεί η κατάσταση τείνει να αποβεί ανεξέλεγκτη.

Ξέρω ότι έχετε απαντήσεις. Απαντήσεις όμως, τις οποίες τις ακούσαμε και σε άλλες τέτοιες ημερίδες, που είναι δύο παράλληλες ευθείες, στη μία η δική σας λογική, και καλά κάνατε και μας εξηγήσατε, και σας ευχαριστούμε, για να ξέρουν οι συνάδελφοι ποιες ευθύνες έχουν, ποιες αρμοδιότητες έχουν, αλλά από την άλλη, οντολογικά μιλώντας και όχι δεοντολογικά, επί του πεδίου, σας λέμε και ποια είναι η κατάσταση.

Ευχαριστώ πολύ.

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: ...(εκτός μικροφώνου)... θα μου επιτρέψετε να πω δυο λόγια.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ε, τώρα...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Συγγνώμη, να μη...

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Εγώ οφείλω να πω ότι η κυρία Δημοπούλου είναι κοντά στην Αυτοδιοίκηση και πιστεύω θα περιβάλει με την ίδια στοργή που περιβάλει τις φιλοζωικές, τουλάχιστον και τις καινούργιες Δημοτικές Αρχές.

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Την κάνατε την παράκληση, την ακούσαμε. Θα μας δώσετε περισσότερα χρήματα; Θα κατασκευάσουμε κυνοκομικές δομές, με διοικητικούς υπαλλήλους, με κτηνιάτρους; Αυτό λέω;

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Μα δεν αιτήθηκαν. Μα...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Τι δεν αιτήθηκαν; Υπάρχει κανένα πρόγραμμα τέτοιο;

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: Βέβαια.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Αστειεύεστε τώρα;

Μ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Είναι μια μεγάλη κουβέντα που νομίζω ότι θα δοθεί χρόνος στο μέλλον...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Θα κάνουμε ένα ειδικό (...) λοιπόν. Ένα ειδικό θέμα να κάνουμε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Να το κάνουμε. Ωραία.

Μπαίνουμε στην Α΄ θεματική ενότητα, που είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Θα μιλήσουμε για το σύστημα διακυβέρνησης και για την καταστατική θέση των αιρετών και για την εποπτεία.

Α΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Σύστημα Διακυβέρνησης – Καταστατική Θέση Αιρετών –
Εποπτεία

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Καλούμε λοιπόν τον Κίμωνα τον Σιδηρόπουλο, τον Προϊστάμενο Τμήματος Οργάνωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού, να μας μιλήσει για το νέο σύστημα διακυβέρνησης των Δήμων.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Καλησπέρα.

Πρώτα θα ήθελα να σας εκφράσω τη μεγάλη μας τιμή που μας καλείτε στις ημερίδες και θα ήθελα να σας εκφράσω και την τιμή μας που μας δίνετε το βήμα να εκτεθούμε ενώπιόν σας και να σας δείξουμε το διοικητικό μέρος των διατάξεων και το διοικητικό μέρος των αρμοδιοτήτων, έτσι όπως το βλέπουμε ως κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών. Να σας αναπτύξουμε τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τις διατάξεις και τον τρόπο με τον οποίο προσπαθούμε να εφαρμοστούν αυτές οι διατάξεις από τις Διοικήσεις των Δήμων και συνολικά μετά να τεθούν υπό την εποπτεία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Είμαστε η Υπηρεσία Οργάνωσης και Λειτουργίας των Δήμων, που έχουμε συναντηθεί μέχρι τώρα μέσα από τις εκλογές και τις εγκύκλιες οδηγίες για τις εκλογές που διενεργήθηκαν. Είμαστε τώρα στην περίοδο που εκδίδονται οι εγκύκλιες οδηγίες για την εγκατάσταση των νέων Δημοτικών Αρχών και κατά τη διάρκεια της δημοτικής σας περιόδου, που θα έχουμε τη λειτουργία των συλλογικών σας Οργάνων και τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων των μονομελών και των συλλογικών αιρετών Οργάνων των Δήμων.

Θα ήθελα να σας παρουσιάσω τον τρόπο με τον οποίο εμείς προσεγγίζουμε τις αυτοδιοικητικές διατάξεις και τον τρόπο με τον οποίο τις καταγράφουμε στις εγκύκλιες οδηγίες. Υπάρχει μια αυτοδιοικητική ύλη, ας την ονομάσουμε. Που είναι οι αρμοδιότητες

που έχουν οι Δήμοι, που απονέμονται στους Δήμους. Αυτή η αυτοδιοικητική ύλη που έχουν τα αρμόδια Όργανα των Δήμων να ασκήσουν, είναι από διατάξεις νόμου όπως και από τις κρατικές, από τις κυβερνητικές επιλογές, να δημιουργηθούν νέες δομές στους Δήμους. Παραδείγματος χάρη στη νέα αυτοδιοικητική περίοδο που έχουμε την κατάργηση των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Κοινωφελών Επιχειρήσεων των Δήμων και τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους στο κεντρικό Νομικό Πρόσωπο του Δήμου και την άσκηση μαζί με όλες τις άλλες κεντρικές Υπηρεσίες.

Όλες αυτές οι αρμοδιότητες όμως, πώς ασκούνται; Ο Δήμος είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με τοπική αρμοδιότητα, το οποίο έχει τα δικά του Όργανα διοίκησης. Είναι το μονομελές Όργανο διοίκησης, που είναι ο Δήμαρχος, που ασκεί τις αρμοδιότητες που του απονέμει ο νόμος, και οι οικείοι Αντιδήμαρχοι που τον υποβοηθούν στο έργο του. Που είναι μέλη της δημοτικής του παράταξης.

Υπάρχουν και τα συλλογικά Όργανα διοίκησης, που είναι το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημοτική Επιτροπή τώρα. Όπως και οι Δημοτικές Κοινότητες, που δεν αποτελούν Όργανα διοίκησης Γ΄ Βαθμού Αυτοδιοίκησης, αλλά εσωτερικά Όργανα διοίκησης του Δήμου. Μια ενδοδημοτική αποκέντρωση δηλαδή. Ο νομοθέτης έρχεται και δημιουργεί αιρετά Όργανα μέσα στο Νομικό Πρόσωπο του Δήμου, τα οποία είναι εγγύτερα στους πολίτες, για θέματα και αρμοδιότητες που αφορούν πιο πολύ τις δικές τους Δημοτικές Κοινότητες.

Στη νέα αυτοδιοικητική περίοδο έχουμε και την εισαγωγή νέων θεσμών, όπως είναι η ειδική συνεδρίαση λογοδοσίας και ο νέος ρόλος των δημοτικών παρατάξεων. Παραδείγματος χάρη στη δημοτική περίοδο που διανύουμε τώρα, μπορούσαν οι δημοτικές παρατάξεις να συνενωθούν. Αυτό δεν υπάρχει για τη νέα αυτοδιοικητική περίοδο.

Στο πλαίσιο αυτής της αυτοδιοικητικής ύλης και στο πλαίσιο

της λειτουργίας της δικιάς μας Υπηρεσίας, θα διενεργηθούν σεμινάρια και από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης, για αιρετούς και για στελέχη των Υπηρεσιών των Δήμων, όπως και στο site του Υπουργείου Εσωτερικών υπάρχει ειδική κατηγορία, όπου είναι τα θεσμικά θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των Δήμων, όπου αναρτώνται όλες οι εγκύκλιες οδηγίες της Υπηρεσίας για όλα τα θέματα αρμοδιότητάς μας. Στις οποίες εγκύκλιες οδηγίες παρατίθεται στο τέλος και η οικεία νομοθεσία. Ούτως ώστε να ξέρετε κάθε στιγμή ποια είναι η νομοθεσία που διέπει την κάθε αρμοδιότητα και τη λειτουργία του κάθε Οργάνου.

Να πω παράλληλα ότι στις εγκύκλιες οδηγίες που εκδίδονται, στο κάτω μέρος δεξιά υπάρχει ένα υδατογράφημα που αν το πατήσετε, σας παραπέμπει κατευθείαν σε αυτή την ιστοσελίδα, για να μπορέσετε να έχετε εποπτεία όλων των νέων εγκυκλίων οδηγιών που θα εκδίδονται κατά καιρούς.

Όλη αυτή την αυτοδιοικητική ύλη μπορούμε να την ορίσουμε μέσα σε μια περίοδο, το πώς πρέπει... ο νομοθέτης μας έχει πει ως Όργανα της Αυτοδιοίκησης, να την ασκήσουμε, τις αρμοδιότητες.

Οι πρώτες κρίσιμες ημερομηνίες είναι για την ορκωμοσία. Αρχίζει από 12 Δεκεμβρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου. Βάζουμε 12 Δεκεμβρίου ως ημέρα έναρξης διεξαγωγής της ορκωμοσίας των νέων Δημοτικών Αρχών, για το λόγο ότι ο νομοθέτης μας δίνει ένα περιθώριο 20 μέρες πριν την έναρξη της δημοτικής περιόδου, που μπορεί ο αιρετός να αποποιηθεί της αιρετής του ιδιότητας.

1^η Γενάρη μπορούν να οριστούν οι νέοι Αντιδήμαρχοι. Το θέτουμε emphaticά, για να δείξουμε ότι τα μονομελή Όργανα διοίκησης δεν περιμένουν τη συγκρότηση των συλλογικών Οργάνων. Δηλαδή ο Δήμαρχος μπορεί να μην αναμένει τις δημαιορεσίες, την εκλογή δηλαδή του Προεδρείου και των μελών της Δημοτικής Επιτροπής, μπορεί άμεσα να ορίσει τους Αντιδημάρχους του.

Στις 2 Γενάρη αρχίζει η διαδικασία των δημαιορεσιών. Δηλαδή

εκδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις για την εκλογή των μελών του Προεδρείου και των μελών της Δημοτικής Επιτροπής.

Μέχρι 31 Γενάρη θα πρέπει να γίνει η κατάταξη από το Δήμαρχο, του προσωπικού από τα καταργημένα Νομικά Πρόσωπα που οι αρμοδιότητές τους μεταφέρονται στην κεντρική δομή του Δήμου.

Ως 29 Φλεβάρη θα πραγματοποιηθεί η διαδικασία για την εκλογή του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, καθώς και η πρώτη ειδική συνεδρίαση λογοδοσίας.

Και ως 31 Μαρτίου θα ληφθεί απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου για τη διατήρηση των Σχολικών Επιτροπών σε Δήμους που έχουν πάνω από 100 σχολικές μονάδες.

Θέλω να επισημάνω ότι για κάθε θέμα υπάρχει ειδική εγκύκλιος οδηγία που τα αναλύει αναλυτικά. Εμείς θέλουμε να σας παρουσιάσουμε εδώ εποπτικά τις πρώτες μέρες και τα κρίσιμα σημεία που πρέπει να προσέξετε κατά την ορκωμοσία, κατά τις δημαιορσεις και τον ορισμό των Αντιδημάρχων.

Τα Όργανα διοίκησης είναι ο Δήμαρχος, το Δημοτικό Συμβούλιο, η Δημοτική Επιτροπή και τα Όργανα της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης, όπως είπαμε, που είναι μέχρι 200 κατοίκους το μονομελές Όργανο, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας και από 200 κατοίκους και άνω, εξαρτάται, ανάλογα με τον πληθυσμό της κάθε Δημοτικής Κοινότητας, υπάρχει το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας, που ένας από τους Συμβούλους αυτούς είναι και αυτός Πρόεδρος της Δημοτικής αντίστοιχης Κοινότητας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο. Το Δημοτικό Συμβούλιο έχει τη γενική... έχει το τεκμήριο της αρμοδιότητας. Δηλαδή αν ο νομοθέτης απονέμει μια αρμοδιότητα στο Δήμο, χωρίς να ορίζει το αρμόδιο Όργανο για να την ασκήσει, τότε αρμόδιο Όργανο είναι το Δημοτικό Συμβούλιο. Το Δημοτικό Συμβούλιο δηλαδή έχει τη γενική αποφασιστική αρμοδιότητα διοίκησης του Νομικού Προσώπου του Δήμου. Ενεργεί όλες τις αρμοδιότητες τις οποίες δεν έχει ορίσει ο

νομοθέτης ότι οι αρμοδιότητες ανήκουν στο Δήμαρχο ή στη Δημοτική Επιτροπή.

Εξ αυτού του λόγου μπορεί για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά και με ειδική πλειοψηφία, να ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες που ο νομοθέτης έχει απονεμίσει στη Δημοτική Επιτροπή.

Συνεδριάζει υποχρεωτικά μια φορά το μήνα δια ζώσης. Μπορεί τις υπόλοιπες συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου να τις διενεργήσει είτε με τηλεδιάσκεψη, είτε μεικτά, δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη, είτε δια περιφοράς. Η υποχρεωτικότητα της δια ζώσης συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου δεν ισχύει για τους ορεινούς και τους νησιωτικούς Δήμους. Μπορούν δηλαδή οι ορεινοί και οι νησιωτικοί Δήμοι να συνεδριάσουν με τηλεδιάσκεψη όλο το μήνα.

Για την εκλογή του Προεδρείου. Η θητεία των μελών του Προεδρείου είναι για 2,5 χρόνια, γιατί η δημοτική περίοδος είναι 5ετής. Η εκλογή του Προεδρείου θα λάβει χώρα την Τρίτη 2 Γενάρη. Σε περίπτωση μη έκδοσης της πρόσκλησης από τον Πρόεδρο, η συνεδρίαση θα γίνει στις 3 Γενάρη, 20.00 η ώρα το βράδυ. Δηλαδή ο ίδιος ο νομοθέτης εκδίδει την πρόσκληση στην περίπτωση αυτή. Εάν δεν επιτευχθεί η εκλογή ή δεν υπάρξει απαρτία, τότε η συνεδρίαση θα επαναληφθεί στις 7 Γενάρη του '24.

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου είναι υποψήφιος και προέρχεται από την παράταξη του Δημάρχου. Ο Αντιπρόεδρος είναι από την παράταξη της μείζονος αντιπολίτευσης και ο Γραμματέας είναι από την τρίτη σε δύναμη παράταξη του Δημοτικού Συμβουλίου.

Ο επικεφαλής της αντίστοιχης παράταξης θα δώσει το όνομα του υποψηφίου της παράταξής του στον Πρόεδρο, σε αυτόν που θα Προεδρεύσει της συνεδρίασης για την εκλογή των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και θα γίνει η ψηφοφορία φανερή. Δηλαδή θα είναι δια ανάτασης της χειρός. Θα εκλεγεί ο υποψήφιος εφόσον συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου. Αν δεν επιτευχθεί με την πρώτη εκλογή, θα

γίνει δεύτερη. Αν δεν επιτευχθεί και με τη δεύτερη, στην τρίτη θα θέλουμε το 1/4 των μελών του συνόλου του Δημοτικού Συμβουλίου. Σε όλες τις εγκυκλίους θα υπάρχουν αναλυτικά παραδείγματα για κάθε Δημοτικό Συμβούλιο, ποιες είναι οι αναγκαίες πλειοψηφίες.

Αν δεν επιτευχθεί η εκλογή, τότε, όπως είπαμε, θα πάμε την επόμενη Κυριακή 7 Γενάρη και να εκλέξουμε το Προεδρείο. Θα εκλέξουμε τα μέλη που δεν έχουν εκλεγεί κατά την πρώτη διαδικασία ή, εφόσον δεν υπήρχε απαρτία στην πρώτη διαδικασία, και τα τρία μέλη στις 7 Γενάρη. Αν στις 7 Γενάρη πάλι δεν εκλεγούν ή δεν έχουμε απαρτία, τότε αυτοδικαίως, κατά πλάσμα, θα εκλεγούν ως εξής. Ο Πρόεδρος θα είναι ο πρώτος σε σταυρούς Δημοτικός Σύμβουλος της πλειοψηφίας, ο Αντιπρόεδρος ο πρώτος σε σταυρούς Δημοτικός Σύμβουλος της δεύτερης σε δύναμη παράταξης και Γραμματέας ο πρώτος σε σταυρούς της τρίτης σε δύναμη παράταξης του Δημοτικού Συμβουλίου.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Θα πάει από την παράταξη του Δημάρχου. Όταν δεν υπάρχουν τα μέλη, τα μέλη ο νομοθέτης τα ορίζει από ποια παράταξη προέρχονται, όταν δεν προέρχονται από αυτές τις παρατάξεις που υποδεικνύονται, πάνε από την παράταξη του Δημάρχου. Αναλυτικά παρουσιάζονται στο νόμο, αναλυτικότερα και στις εγκύκλιες οδηγίες, σε κάθε περίπτωση τι γίνεται.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ελπίζω αύριο ή τη Δευτέρα. Αλλά είμαστε μέσα στο χρόνο.

Τώρα, τι είναι η Δημοτική Επιτροπή. Τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής έχουν μειωθεί. Δηλαδή σε Δημοτικά Συμβούλια από 13 μέχρι 19 άτομα, είναι 5μελείς οι Επιτροπές. Δύο μέλη προέρχονται από την πλειοψηφία, δύο από τη μειοψηφία και το πέμπτο μέλος είναι ο Πρόεδρος, που είναι ο Δήμαρχος ή ο Αντιδήμαρχος που ορίζει ο Πρόεδρος.

Στα Συμβούλια που έχουν 25 μέλη ή 29 μέλη είναι 7μελείς, με

δύο μέλη από τη μειοψηφία, τέσσερα από την πλειοψηφία και τον Πρόεδρο που είναι ο Δήμαρχος ή ο Αντιδήμαρχος

Και στα μεγαλύτερα Δημοτικά Συμβούλια από 35 μέλη μέχρι 43 μέλη, είναι 9μελείς, με τρία μέλη από τη μειοψηφία, πέντε από την πλειοψηφία και Πρόεδρο τον Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο που ορίζει ο Δήμαρχος.

Τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία. Δηλαδή έχουμε ψηφοδέλτια. Πώς γίνονται αυτά τα ψηφοδέλτια; Η κάθε παράταξη, που είναι η παράταξη της πλειοψηφίας και εν συνόλω οι παρατάξεις της μειοψηφίας, προσέρχονται και υποδεικνύουν στον Πρόεδρο ποιοι θέλουν να είναι υποψήφιοι, και τα ψηφοδέλτια διανέμονται μόνο στην παράταξη της πλειοψηφίας. Για τις παρατάξεις εν συνόλω της μειοψηφίας, έρχονται οι υποψήφιοι, λένε ποιοι θέλουν να είναι υποψήφιοι, καταγράφονται στα ψηφοδέλτια και διανέμονται μόνο στα μέλη των παρατάξεων της μειοψηφίας. Υπάρχουν δηλαδή δύο διακριτά τμήματα μέσα στο Δημοτικό Συμβούλιο, που οι υποψήφιοι και το εκλεκτορικό Σώμα είναι η παράταξη της πλειοψηφίας και εν συνόλω όλες οι παρατάξεις της μειοψηφίας.

Οι υποψήφιοι μπορεί να είναι όσοι θέλουν. Όλα τα μέλη, τα τακτικά μέλη των παρατάξεων. Όμως εκλέγονται οι δύο πρώτοι στα Δημοτικά Συμβούλια που η Δημοτική Επιτροπή απαιτεί δύο μέλη από τη μειοψηφία, να προέρχονται από τη μειοψηφία. Οι δύο πρώτοι δηλαδή σε σταυρούς, είναι τα τακτικά μέλη της Δημοτικής Επιτροπής. Τα υπόλοιπα μέλη που ήταν υποψήφιοι, είναι αναπληρωματικά αυτών των δύο. Αν δηλαδή σε ένα Δημοτικό Συμβούλιο που είναι 7μελής η Δημοτική Επιτροπή, δύο μέλη προέρχονται από τη μειοψηφία, τότε οι δύο πρώτοι υποψήφιοι σε σταυρούς θα είναι τα δύο τακτικά μέλη. Οι υπόλοιποι υποψήφιοι των παρατάξεων της μειοψηφίας, θα είναι τα αναπληρωματικά μέλη.

Το αντίστοιχο και στην παράταξη του Δημάρχου. Αν είναι τέσσερα τα τακτικά μέλη στη Δημοτική Επιτροπή που προέρχονται

από την πλειοψηφία, τότε οι τέσσερις σε σταυρούς πρώτοι υποψήφιοι θα είναι τα τακτικά μέλη και οι υπόλοιποι υποψήφιοι της παράταξης του Δημάρχου θα είναι τα αναπληρωματικά μέλη.

Δεν επιτρέπεται να εκλεγεί στη Δημοτική Επιτροπή ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου όπως επιτρεπόταν στην τρέχουσα δημοτική περίοδο και με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να ορίζεται ότι Σύμβουλος της μειοψηφίας που η παράταξή του δεν εκπροσωπείται στη Δημοτική Επιτροπή, στα τακτικά μέλη, να μπορεί να παρευρίσκεται, χωρίς φυσικά να μπορεί να ψηφίσει. Δεν θα αυξηθούν τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής. Είναι μια ρύθμιση που υπήρχε και στη διανυόμενη δημοτική περίοδο, υπάρχει και στην επόμενη δημοτική περίοδο.

Εάν τώρα δεν εκλεγούν για οποιοδήποτε λόγο τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής, τότε θα πάμε όχι την Κυριακή, σε 3 μέρες για να εκλέξουμε, τη δεύτερη συνεδρίαση. Θα ξανά κάνουμε το ίδιο πράγμα. Θα καλέσουμε τα μέλη της μειοψηφίας π.χ. που δεν έχουν εκλεγεί. Επειδή δεν υπήρχε απαρτία. Να μας προτείνουν τα δύο μέλη. Αν δεν προτείνουν τα δύο μέλη, που έχουν το δικαίωμα, από τη μειοψηφία και προτείνουν το ένα, τότε ένα μέλος προσαυξάνεται η παράταξη του Δημάρχου. Αν όμως και πάλι δεν επιτευχθεί εκλογή, πάμε ξανά για την κατά πλάσμα δικαίου συγκρότηση της Δημοτικής Επιτροπής.

Οποσδήποτε δηλαδή, βλέπετε το νομοθέτη που θέλει αυτά τα Όργανα να συγκροτηθούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα, για να αρχίσουν οι Δήμοι, τα Νομικά Πρόσωπα, να διοικηθούν. Να αρχίσουν να ασκούνται οι αρμοδιότητες.

Η Δημοτική Επιτροπή συνεδριάζει μόνο δια ζώσης. Στη Δημοτική Επιτροπή περιέρχονται εν συνόλω οι αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής, της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής και της Εκτελεστικής Επιτροπής. Σημειώνω ότι η Επιτροπή Διαβούλευσης καταργείται. Δεν είναι ότι οι αρμοδιότητές της ασκούνται από τη Δημοτική Επιτροπή.

Η Δημοτική Επιτροπή τώρα, μπορεί να παραπέμψει με ειδική πλειοψηφία, για θέμα ιδιαίτερος σοβαρό, να το λάβει το Δημοτικό Συμβούλιο. Βλέπουμε δηλαδή και το Δημοτικό Συμβούλιο να μπορεί να λάβει απόφαση από τη Δημοτική Επιτροπή, αλλά και τη Δημοτική Επιτροπή που θεωρεί ότι ένα θέμα που είναι ιδιαίτερα σοβαρό ενώπιόν της, να το παραπέμψει στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Η λειτουργία και ο τρόπος λήψης αποφάσεων της Δημοτικής Επιτροπής ακολουθεί τη λειτουργία και τον τρόπο λήψης αποφάσεων, ομογενοποιείται, με το Δημοτικό Συμβούλιο.

Αντιδήμαρχοι.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ο Αντιπρόεδρος είναι από τη μειοψηφία. Στην πρώτη συνεδρίασή της, τα εκλεγμένα μέλη της Δημοτικής...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, βάζει υποψήφιο.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Διάρκεια θητείας;

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: 2,5 χρόνια. Ανά 2,5 χρόνια γίνονται.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Όταν ο Πρόεδρος, που είναι ο Δήμαρχος, εκδίδει την πρόσκληση, ορίζει τη μέρα και την ώρα που μπορεί να παρευρεθεί και ο ίδιος. Αν δεν μπορεί...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Μπορεί να την αναβάλει τη συνεδρίαση σε εκείνη την περίπτωση.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, είναι ένα θέμα το οποίο...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: ...(εκτός μικροφώνου)... δεν υπάρχει ισονομία, δεν υπάρχει ισοτιμία στα μικρά Συμβούλια με τα...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Συνάδελφοι, μιλήστε στο μικρόφωνο για να ακούγεστε σε όλη την αίθουσα.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Και κατά δεύτερον, δεν νοείται ο Πρόεδρος να μην αναπληρώνεται από την παράταξή του. Κωλύεται.

Και κατά τρίτον, το δια ζώσης, γιατί είναι τόσο επιτακτικό δια ζώσης, μικρά θέματα επείγοντα να μη γίνονται δια περιφοράς;

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, ο Πρόεδρος είναι μέλος, έχει.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Πρώτον, να σας πω για τη δια περιφοράς και για τη λειτουργία.

Πρώτον, για τα μέλη, τα δύο – δύο, το γνωρίζουμε, υπάρχει, αλλά μερικά θέματα είναι και πολιτικές αποφάσεις και για το δια περιφοράς. Δηλαδή εγώ θέλω να σας παρουσιάσω το πώς υπάρχει...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Εντάξει, αυτό είναι λόγω της μείωσης των μελών της Δημοτικής Επιτροπής.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Το γνωρίζουμε, δεν μπορώ να σας απαντήσω όμως για πολιτικά θέματα ή το πώς θα λυθεί. Θα λυθεί όμως. Δεν μπορώ να σας το πω.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Θα μπορεί να είναι εκεί και να την αναβάλει, εφόσον δεν μπορεί.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Εντάξει, θα λυθούν όμως. Θα λυθούν κατά τη διάρκεια... Τώρα δεν μπορώ να πω εγώ κάτι που δεν έχει ψηφιστεί.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, αλλά Υπηρεσία, όχι πολιτική ηγεσία.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Συνάδελφοι, πιστεύω θα ληφθεί κάποια κυβερνητική πολιτική απόφαση που θα δώσει λύση στο πρόβλημα, το οποίο, όπως το λέτε και το περιγράφετε, είναι απόλυτα σωστό.

Ως πρόβλημα. Φαντάζομαι ότι θα...

ΟΜΙΛΗΤΕΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι. Ο Αντιπρόεδρος δεν μπορεί να τον αναπληρώσει, γιατί είναι από άλλη. Αλλά θα υπάρξει πρόβλεψη.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι ο Αντιπρόεδρος, μόνο ο Πρόεδρος. Δεν μετακυλιέται στον Αντιπρόεδρο η διπλή ψήφος.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Θα είναι ισοπαλία, δεν θα ληφθεί απόφαση. Όχι όμως να ισχύει του Αντιπροέδρου. Είναι μόνο στον Πρόεδρο.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Θα λυθεί, θα λυθεί.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, δεν είπα για την αναπλήρωση σε αυτό.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Η φύση των θεμάτων της Δημαρχιακής Επιτροπής έχει εβδομαδιαία επαναλαμβανόμενη ανάγκη. Αν θεωρητικά ο Δήμαρχος μία εβδομάδα είναι άρρωστος, ή μία εβδομάδα βρίσκεται στο εξωτερικό, δεν είναι δυνατόν να περιμένουμε πότε θα επιστρέψει για να συνεδριάσει το Όργανο. Πρόταση κάνω.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, ναι.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Θα μπορούσε, όπως δίνει τη δυνατότητα ο νομοθέτης και εγκαθιστά ο Δήμαρχος κάποιον που τον αναπληρώνει ως Αντιδήμαρχος γενικά, να υπάρχει και μία ειδική πρόβλεψη ότι σε κώλυμα Δημάρχου, ο αναπληρωτής...

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Θα υπάρξει. Απλώς δεν μπορώ να πω εγώ κάτι περισσότερο. Το κατανοούμε και το ξέρει και η πολιτική ηγεσία.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Οκέι, ευχαριστώ.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Προσπαθώ να το πω αυτό, ότι το ξέρει, το γνωρίζουμε το θέμα. Υπάρχει. Νομίζω θα υπάρξει και λύση δηλαδή.

Να πούμε για τους Αντιδημάρχους. Οι Αντιδήμαρχοι είναι Δημοτικοί Σύμβουλοι που ανήκουν αποκλειστικά στην παράταξη του Δημάρχου. Δεν μπορεί δηλαδή να ορίσει από την παράταξη της

μειοψηφίας Αντιδημάρχους. Όταν ο Σύμβουλος ανεξαρτητοποιείται ή διαγράφεται, δεν μπορεί να παραμείνει ή να οριστεί Αντιδήμαρχος. Η θητεία του είναι κατ' ελάχιστον 1 έτος. Δηλαδή ο Δήμαρχος μπορεί να τον ορίσει 13 μήνες, 5 χρόνια, δεν μπορεί να ορίσει έναν Αντιδήμαρχο για 11 μήνες.

Ο Δήμαρχος μπορεί να ανακαλεί τον ορισμό των Αντιδημάρχων, χωρίς να είναι υποχρεωμένος από τη νομοθεσία να ορίσει μια ειδική αιτιολογία κατά την ανάκληση. Και απόφαση ορισμού Αντιδημάρχων, δεν δημοσιεύεται σε περίληψη πια στην τοπική εφημερίδα, αλλά αναρτάται στο “Διαύγεια” και εκεί τελειούται.

Σημειώνω το εξής όμως. Ότι επειδή η ανάθεση αρμοδιοτήτων είναι μια κανονιστική απόφαση, θα πρέπει να τοιχοκολληθεί στον πίνακα ανακοινώσεων του Δήμου ολόκληρο το κείμενό της, σύμφωνα με το άρθρο 283 παράγραφος 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Οι Αντιδήμαρχοι είναι έμμισθοι, που υπολογίζονται ως εξής. Με βάση τον πληθυσμό του Δήμου υπάρχει και ο αντίστοιχος αριθμός Αντιδημάρχων που μπορεί να ορίσει ο Δήμαρχος. Μέχρι 3 Αντιδημάρχους σε Δήμους μέχρι 5.000 κατοίκους και έως 8 Αντιδημάρχους σε πληθυσμό από 100.000 και άνω.

Σε αυτό τον αριθμό των έμμισθων Αντιδημάρχων που δικαιούται ο Δήμαρχος, προσαυξάνεται, ορίζονται επιπλέον και Αντιδήμαρχοι των νησιωτικών Δήμων που έχουν Δημοτικές Νησιωτικές Κοινότητες. Δηλαδή όπως είναι η Νάξος με την Παροναξία. Δηλαδή ο Δήμαρχος Νάξου έχει Αντιδημάρχους με βάση τον πληθυσμό του, συν 4 Αντιδημάρχους σε κάθε ένα νησί που είναι τα Κουφονήσια, η Ηρακλειά, η Σχοινούσα και η Δονούσα.

Μετά από αυτή την αύξηση, προσαυξάνεται ο αριθμός των Αντιδημάρχων των έμμισθων και από τα καταργημένα Νομικά Πρόσωπα, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, είτε στις Κοινοφελείς Επιχειρήσεις, εφόσον έχουν προϋπολογισμό 600.000 €

και πάνω, κατά μέσο όρο τα τελευταία 5 χρόνια. Στο σύνολο αυτών των Αντιδημάρχων, το 1/3, επιπρόσθετα, μπορεί να οριστούν άμισθοι Αντιδήμαρχοι.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Συνυπολογίζονται...

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Όλοι αυτοί που είπα.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, ναι, συνυπολογίζεται. Ναι. Είναι μέσα. Στην εγκύκλιο θα έχετε έναν πίνακα πίσω, στο παράρτημα της εγκυκλίου, που ο κάθε Δήμος θα ξέρει πόσους Αντιδημάρχους δικαιούται και βάσει ποιας διάταξης νόμου.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Πιστεύω μέχρι τα τέλη της εβδομάδας ή αυτής ή της επόμενης, να έχουν υπογραφεί όλες οι εγκύκλιες οδηγίες.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Μάλιστα. Θα έχετε, ας πούμε, τέσσερις βάσει του πληθυσμού, δύο βάσει των καταργημένων Νομικών Προσώπων, έξι, το 1/3 συν δύο Αντιδημάρχους άμισθους.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Οι χωρικοί είναι ο Αντιδήμαρχος που ορίζει ο Δήμαρχος μέσα σε αυτούς που δικαιούται. Μπορεί να ορίσει κατά τρόπον.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, μάλιστα. Είναι κατά τρόπον. Χωρικός είναι ο Αντιδήμαρχος που παίρνει αρμοδιότητες κατά τρόπον δηλαδή και όχι καθ' ύλην αρμοδιότητες. Είναι μέσα σε αυτούς τους ορισμένους.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Συνάδελφοι, καλό είναι να ολοκληρωθεί η παρουσίαση και μετά θα πάμε σε ερωτήσεις και απαντήσεις, εντάξει; Για να διευκολύνουμε και να μπορούμε να συντομεύουμε.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Οι διατάξεις για την κατά τρόπον αρμοδιότητα την καθ' ύλην, δεν έχουν καταργηθεί. Βοηθάνε το Δήμαρχο πώς θέλει να κατανείμει την αυτοδιοικητική ύλη στους Αντιδημάρχους

του.

Ειδική συνεδρίαση λογοδοσίας. Η συνεδρίαση αυτή γίνεται υποχρεωτικά κάθε 2 μήνες. Και η Δημοτική Αρχή λογοδοτεί για το έργο της ως εξής. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι και της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας, μπορεί να θέσουν θέματα. Μέχρι τον ανώτατο αριθμό των δέκα θεμάτων. Συν δύο θέματα μπορούν να θέσουν και οι Πρόεδροι των Δημοτικών Κοινοτήτων.

Εάν δεν συνεδριάσει το Δημοτικό Συμβούλιο για τη λογοδοσία, τότε υπάρχει πειθαρχική ευθύνη για τον Πρόεδρο. Μέχρι επτά θέματα μπορούν να θέσουν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι της πλειοψηφίας και μέχρι τρία θέματα οι Δημοτικοί Σύμβουλοι της... της πλειοψηφίας τρία θέματα και επτά θέματα οι Δημοτικοί Σύμβουλοι της μειοψηφίας. Αν εξέλθουμε αυτού του αριθμού, οι προτάσεις είναι περισσότερες, τότε θα γίνει κλήρωση, ούτως ώστε να φτάσουμε στον αριθμό των θεμάτων που απαιτεί ο νόμος.

Δημοτικές παρατάξεις. Η διάταξη υπάρχει από το 2006 από τον Κώδικα των Δήμων και Κοινοτήτων. Με τις παρεμβάσεις που έγιναν στη νέα νομοθεσία, λύθηκαν κάποια θέματα που είχαν οι δημοτικές παρατάξεις κυρίως ως προς τον επικεφαλής της παράταξης της πλειοψηφίας. Για το λόγο το ότι η διάταξη έλεγε ότι τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου διακρίνονται σε δημοτικές παρατάξεις και μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου δεν είναι ο Δήμαρχος.

Τώρα, ρητά στο νόμο ο Δήμαρχος εξακολουθεί να είναι επικεφαλής της παράταξής του στο Δημοτικό Συμβούλιο και σε περίπτωση που κενωθεί η θέση του επικεφαλής της παράταξης, γίνεται εκλογή μεταξύ των μελών της παράταξης για την εκλογή του νέου επικεφαλής, δίνεται η δυνατότητα ανεξαρτητοποίησης, όπως και διαγραφής μελών της δημοτικής παράταξης, με τα 2/3 του συνόλου των μελών της παράταξης.

Δεν είναι δυνατή η διαγραφή του επικεφαλής της παράταξης, όπως και δεν είναι δυνατή η διαγραφή μέλους του Συμβουλίου της

Δημοτικής Κοινότητας. Τα μέλη της Δημοτικής Κοινότητας μπορούν να παραιτηθούν. Η απόφαση διαγραφής συνιστά μια εκτελεστή διοικητική πράξη, με την έννοια ότι απωλαίνει, αυτός που έχει διαγραφεί, τα αξιώματα που έχει. Το μέλος δηλαδή του Δημοτικού Συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του Προεδρείου και της Δημοτικής Επιτροπής ή να παραμείνει ή να οριστεί Αντιδήμαρχος.

Και, ακόμα ένα θέμα, ότι αυτός που έχει διαγραφεί ή ανεξαρτητοποιηθεί και ήταν μέλος σε Διοικητικά Συμβούλια Νομικών Προσώπων, και με την εκλογή του, επειδή ήταν μέλος της παράταξης και εκπροσωπούσε την παράταξή του, εάν διαγραφεί ή ανεξαρτητοποιηθεί, χάνει και εκείνη τη θέση της εκπροσώπησης στα Διοικητικά Συμβούλια της παράταξής του.

Δημοτικοί Σύμβουλοι που έχουν ανεξαρτητοποιηθεί ή διαγραφεί, δεν μπορεί να δημιουργήσουν νέα παράταξη και δεν υπάρχει επανακαθορισμός της σειράς των παρατάξεων για το λόγο το ότι υπάρχουν διαγραφές ή ανεξαρτητοποιήσεις. Δηλαδή η δεύτερη σε δύναμη παράταξη, π.χ. του Δημοτικού Συμβουλίου που έχει τον Αντιπρόεδρο, δεν σημαίνει αν διαγραφούν ή αν ανεξαρτητοποιηθούν οι Δημοτικοί της Σύμβουλοι, ότι χάνει τη θέση της μείζονος αντιπολίτευσης και θα χάσει και τον Αντιπρόεδρο. Οι παρατάξεις δηλαδή και οι ανεξαρτητοποιήσεις ή οι διαγραφές, δεν γίνονται συνεχώς λόγος για επανακαθορισμό της σειράς των δημοτικών παρατάξεων.

Λίγα λόγια για να κλείσουμε την εικόνα της Δημοτικής Αρχής. Είναι η κατάργηση των Δημοτικών Νομικών Προσώπων στις 31/12 αυτοδικαίως, εκτός από τα Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία και τους Συνδέσμους. Την ίδια στιγμή λύνονται και οι Δημοτικές Κοινοφελείς Επιχειρήσεις. Από 1/1, δεν υπάρχει δηλαδή κενό, υπάρχει συνέχεια στη δράση και στην άσκηση των αρμοδιοτήτων, από 1/1 ο Δήμος αυτοδικαίως υπεισέρχεται στην άσκηση των αρμοδιοτήτων

καταργημένων Νομικών του Προσώπων.

Έως 31 Γενάρη εκδίδεται διαπιστωτική πράξη κατάργησης από το Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για να έχουμε ασφάλεια δικαίου, ότι τα (...) Νομικά Πρόσωπα καταργήθηκαν, δεν σημαίνει ότι από την έκδοση αυτής της απόφασης οι αρμοδιότητες θα ασκηθούν από το Δήμο. Ο Δήμος υπεισέρχεται 1/1 στην άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων. Και στις 30 Ιουνίου οι αρμοδιότητες των Σχολικών Επιτροπών ασκούνται από τον οικείο Δήμο.

Ως τις 31 Μαρτίου, όπως είπαμε, μπορεί ο Δήμος να αιτηθεί στο Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης την εξαίρεση των Σχολικών του Επιτροπών από την αυτοδίκαιη κατάργηση, εφόσον στο Δήμο λειτουργούν άνω των 100 σχολικών μονάδων. Και ένα κρίσιμο σημείο είναι ότι εντός 6 μηνών, των πρώτων μηνών της δημοτικής περιόδου, θα γίνει μια αναμόρφωση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, για να ενταχθούν στις οργανικές μονάδες και οι αρμοδιότητες όπως ήρθαν από τα καταργημένα Νομικά Πρόσωπα.

Τα εργαλεία που έχει δώσει ο νομοθέτης για την αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων από τα καταργημένα Νομικά Πρόσωπα, είναι η συγκρότηση από το Δημοτικό Συμβούλιο Επιτροπών για τη διοίκηση αυτών των υποθέσεων και να εισηγούνται την επίλυσή τους στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Για τις Σχολικές Επιτροπές υπάρχει υποχρεωτική σύσταση αυτών των Επιτροπών από το Δημοτικό Συμβούλιο και όχι δυνητικά, όπως είναι για τις άλλες αρμοδιότητες των καταργημένων Νομικών Προσώπων.

Και ο Αντιδήμαρχος, όπως είπαμε, που προσαυξάνει τον αριθμό των έμμισθων Αντιδημάρχων του Δήμου, εφόσον το Νομικό Πρόσωπο που καταργήθηκε έχει 600.000 € προϋπολογισμό μέσο όρο τα τελευταία 5 χρόνια.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε και εμείς τον κύριο Σιδηρόπουλο.

Και όποιος συνάδελφος θέλει να κάνει ερώτηση, έχουμε μικρόφωνο, να δηλώσει το όνομά του και την ιδιότητα.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Μία παρατήρηση. Από ό,τι καταλάβατε όλοι και καταλάβαμε πολύ καλά, πλέον οι προσωπικές διαδρομές και οι προσωπικές στρατηγικές, με έκανες – δεν με έκανες Αντιδήμαρχο, ανεξαρτητοποιούμαι, φεύγω, μεταπηδώ σε άλλη παράταξη και τέτοια πράγματα, τελειώνουν. Με σεβασμό στη λαϊκή ετυμηγορία, στην ψήφο των πολιτών και το σύστημα το παραταξιοκεντρικό, αφού με παράταξη εξελέγη, και μετεκλογικώς, αυτά τελειώσανε.

Και είναι σωστό αυτό; Ναι. Διότι όπως έχεις δημοκρατική λαϊκή νομιμοποίηση και εκλέγεσαι με ένα συνδυασμό, στη συνέχεια δεν μπορεί εσύ να περιφρονείς αυτό και να ακολουθείς δική σου προσωπική διαδρομή. Διότι για την προσωπική σου διαδρομή και την προσωπική σου στάση και το ότι φεύγεις από ένα συνδυασμό, δεν μπορεί να ξανά ερωτηθούν οι πολίτες αν εγκρίνουν. Και νομίζω ότι αυτή είναι μια πολύ σωστή τομή.

Πάμε τώρα, ερωτήσεις. Ορίστε. Να δηλώνετε και την ιδιότητά σας και το όνομα, για να μπορεί να καταγράφεται.

Η. ΚΥΡΜΑΝΙΔΗΣ: Ευχαριστώ.

Ηλίας Κυρμανίδης, εκλεγείς Δήμαρχος Δήμου Καμένων Βούρλων.

Σε ό,τι αφορά τους εντεταλμένους Δημοτικούς Συμβούλους, από ό,τι είδα, απλά θέλω επιβεβαίωση, εάν δεν ισχύει να μου πείτε δεν ισχύει. Υπάρχει περιορισμός μέχρι σε πόσους μπορείς να αναθέσεις τμήματα αρμοδιοτήτων που υπάρχουν στον Οργανισμό;

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι. Απλώς θέλω λίγο να αναπτύξω την απάντηση.

Η. ΚΥΡΜΑΝΙΔΗΣ: Ωραία. Να πω και τη δεύτερη, παρ' όλο που δεν είναι στην ενότητα που αναπτύξατε, για να μην ξανά πάρω το λόγο.

Υπάρχει πρόβλεψη για άμισθους επιστημονικούς συνεργάτες; Αυτά τα δύο.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Οι επιστημονικοί συνεργάτες είναι στο άρθρο 163 που ορίζει και τον αριθμό μέσα στον οποίο μπορείτε να προσλάβετε.

Η. ΚΥΡΜΑΝΙΔΗΣ: Των έμμισθων. Των έμμισθων.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Από εκεί και πέρα, όλοι που δεν προβλέπονται σε διατάξεις νόμου, δεν έχουν σχέση με τη διοίκηση.

Η. ΚΥΡΜΑΝΙΔΗΣ: Κατανοητό. Ευχαριστώ.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Να αναπτύξω λίγο το πρώτο ερώτημα. Εμάς η διοίκηση, μας ενδιαφέρει η αρμοδιότητα. Ποιο Όργανο ασκεί την αρμοδιότητα. Τις αρμοδιότητες τις ασκούν ο Δήμαρχος, οι Αντιδήμαρχοι ασκούν αρμοδιότητες και τα συλλογικά Όργανα. Το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημοτική Επιτροπή. Οι εντεταλμένοι Σύμβουλοι δεν ασκούν αρμοδιότητες. Οι εντεταλμένοι Σύμβουλοι έχουν δικαίωμα υπογραφής. Έχουν την εποπτεία Υπηρεσιών. Δεν ασκούν όμως την αρμοδιότητα. Αρμοδιότητα παραμένει σε ένα Όργανο. Ένας είναι ο αρμόδιος, ο Δήμαρχος. Αλλά, λόγω φόρτου εργασίας, λόγω καλύτερου συντονισμού κάποιων Υπηρεσιών, ορίζει έναν Δημοτικό Σύμβουλο να υπογράψει, όχι να προΐσταται, όχι να ασκεί την αρμοδιότητα όπως ο Αντιδήμαρχος. Ο Αντιδήμαρχος δε, που έχει την αρμοδιότητα, μέσα στην άσκηση της αρμοδιότητας είναι και η υπογραφή. Η αρμοδιότητα δηλαδή τελειούται με τη δυνατότητα να υπογράψει το διοικητικό έγγραφο.

Εξ αυτού του λόγου και... θα δείτε σε κάποια έγγραφα των Δημοτικών Υπηρεσιών που λέει, με εντολή Δημάρχου και υπογράφει ο Διευθυντής. Έχει την εξουσία υπογραφής, δεν έχει την αρμοδιότητα ο Διευθυντής. Ο Αντιδήμαρχος όμως όταν υπογράφει, δεν λέει με εντολή Δημάρχου ο Αντιδήμαρχος. Είναι ο Αντιδήμαρχος, γιατί εκείνος είναι ο αρμόδιος.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ο με εντολή Δημάρχου υπογράφων υπηρεσιακός υπάλληλος, μπορεί να το κάνει, ύστερα από απόφαση Δημάρχου η οποία εκδίδεται μέσα στα θεσμικά πλαίσια.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Σύμφωνα με το άρθρο 88 του Κώδικα Δήμων

και Κοινοτήτων.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Έτσι. Και επίσης, ο Δήμαρχος έχει δικαίωμα να αναθέσει οποιαδήποτε από τις αρμοδιότητες οι οποίες απορρέουν από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας και από τα Τμήματα, όπως θέλει, όπως κρίνει, σε όποιους Αντιδημάρχους κρίνει. Δεν μπορεί όμως στον Αντιδήμαρχο Καθαριότητας να δώσει και την υγεία και την πρόνοια. Καταλάβατε. Δυο θέματα...

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Απλώς λίγο να σημειώσω ένα τεχνικό ζήτημα. Η εξουσιοδότηση που δίνει ο Νόμος στο Δήμαρχο να ορίσει Αντιδημάρχους, είναι ευρεία, όπως λέει και ο Πρόεδρος. Είναι ευρεία, δεν δεσμεύεται. Εκτός αν υπάρχει ειδική διάταξη σε μια συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Π.χ. το πειθαρχικό στο 122 νομίζω άρθρο στον Κώδικα Δημοτικών Υπαλλήλων λέει ότι η αρμοδιότητα του πειθαρχικώς Προϊσταμένου δεν μεταβιβάζεται.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και πειθαρχικά Προϊστάμενος είναι ο Δήμαρχος.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Και το “εντέλλεσθαι”, όπως με πληροφορεί ο κύριος Ζαφειρίου, ο Προϊστάμενος της Οικονομικής Υπηρεσίας, στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Το οποίο “εντέλλεσθαι” πρέπει να γίνεται πολύ λελογισμένη χρήση. Διότι όταν εντέλλεις, υπόκεισαι και στον έλεγχο νομιμότητας και της υπογραφής που βάζεις.

Ποιος άλλος θέλει να ρωτήσει; Ορίστε.

Μ. ΜΙΤΖΙΚΟΣ: Δήμαρχος Νοτίου Πηλίου, Μιχάλης Μιτζικός.

Είπαμε, Πρόεδρε, για τη Δημοτική Επιτροπή, αλλά θεωρώ ότι πρέπει να το ακούσετε, ότι στα μικρά Δημοτικά Συμβούλια υπάρχει ισοψηφία μεταξύ της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας. Πράγμα που δεν υπάρχει από τα 18 μέλη και πάνω. Έχουμε...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Πώς γίνεται αυτό;

Μ. ΜΙΤΖΙΚΟΣ: Υπάρχει, είναι δύο και δύο και συν ο Πρόεδρος. Ενώ στα άλλα μέλη, στις άλλες Δημοτικές Επιτροπές μεγαλύτερων Δημοτικών Συμβουλίων, η παράταξη της πλειοψηφίας έχει τουλάχιστον δύο παραπάνω.

Πρακτικά τι μπορεί να σημαίνει; Ότι εν απουσία Προέδρου, δεν υπάρχει πλειοψηφία και ακόμα χειρότερα, το είπε βέβαια, ότι απουσία Προέδρου, του Δημάρχου, δεν αναπληρώνεται από τα αναπληρωματικά μέλη. Υπάρχει κώλυμα λειτουργίας, πρακτικής λειτουργίας της Δημοτικής Επιτροπής. Στα Δημοτικά Συμβούλια μέχρι 18 Συμβούλους. Πρέπει να το ξαναδεί το Υπουργείο, δεν είναι δυνατόν, είναι θέμα και δημοκρατικότητας και αποτύπωσης της ψήφου απέναντι στα πιο κύρια θεσμικά Όργανα. Δεν νοείται η πλειοψηφία να είναι ίσα με τη μειοψηφία. Ενώ δεν τηρούνται στα μεγαλύτερα Δημοτικά Συμβούλια.

Δεύτερον, όσον αφορά τους Αντιδημάρχους. Κακώς καταργήθηκε η ρήτρα για τις Δημοτικές Ενότητες, που ήταν πρώην Δήμοι. Γιατί οι Δημοτικές Ενότητες αντικατοπτρίζονται στις έδρες στο Δημοτικό Συμβούλιο. Γιατί ποια είναι η πίσω σκέψη από αυτό; Ότι εκεί ήταν και (...) πρώην Δήμοι. Πώς θα πάει ένας χωρικός, μειώσαμε στους μικρούς Δήμους τους Αντιδημάρχους, στους μικρούς πληθυσμιακά Δήμους, ενώ έχουμε μεγάλες... είναι πέντε, ας πούμε... πέντε Δήμοι, πέντε Δημοτικές Ενότητες σαν πρώην Δήμοι, πώς θα πάει ο χωρικός Αντιδήμαρχος σε έναν Δήμο που δεν ξέρει καν τους δρόμους; Πώς θα ασκήσει εξουσία και εποπτεία, που δεν ξέρει καν τον τόπο από εκεί πέρα; Και (...) - εντός εισαγωγικών – από τους τοπικούς Προέδρους. Δηλαδή πού πείραξε το να υπήρχε να κρατηθεί αυτή η ρήτρα των Δημοτικών Ενοτήτων στους χωρικούς Αντιδημάρχους;

Και δεύτερον, όσον αφορά για τις νησιωτικές. Είναι απαραίτητο για τα... Ο Δήμος Νοτίου Πηλίου έχει και το νησί Τρίκερι. Αλλά δεν είναι μόνο το νησί Τρίκερι Δημοτική Ενότητα. Έχει και το ηπειρωτικό μέρος. Δηλαδή έχουμε ακόμη μια αδικία πρακτική. Δηλαδή εκεί πέρα που έχουμε νησί, το οποίο δεν θα έχει το δικαίωμα που έχουν άλλα, τα νησιά που λέτε...

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι και το νησί στη λίμνη Ιωαννίνων. Υπάρχουν και άλλα.

M. MITZIKOS: Ναι. Θέλω να πω ότι υπάρχει μια ερμηνεία, ευελιξία, στο να αντιμετωπίσουμε τέτοια ζητήματα; Γιατί ήταν πρώην Κοινότητα Τρικεριού, ιστορικός Δήμος Τρικεριού.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ωραία. Ο κύριος Σιδηρόπουλος δίδει εξηγήσεις και απαντήσεις επί του υφισταμένου θεσμικού πλαισίου. Το αν θα πρέπει αυτά που λέτε ως παρατηρήσεις να θεσμοθετηθούν, απαντήστε εσείς και μετά θα απαντήσω και εγώ.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Απλώς να πω κάτι από κοινού, υπάρχουν προβλέψεις για όλα. Και νομοθετικές, που ίσως επέρχονται. Εγώ δεν μπορώ να πω κάτι. Εγώ θα σας μιλήσω μόνο διοικητικά.

Τώρα, όλα αυτά που είπατε, τα γνωρίζει και το Υπουργείο, και η πολιτική ηγεσία, είναι ενήμερη, και θα υπάρξουν κάποιες προβλέψεις. Θέλω να σημειώσω μόνο ακροθιγώς κάποια ζητήματα για αυτά που θίξατε.

Για τη Δημοτική Επιτροπή, όντως...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και να τα μεταφέρετε και στο Υπουργείο.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Και από τις προηγούμενες ημερίδες, που αυτός είναι ο γόνιμος διάλογος μεταξύ εσάς, των πολιτικών και εμάς των διοικητικών υπαλλήλων, να μπορέσουμε να είμαστε ο ιμάντας αυτών των δυσλειτουργιών και οτιδήποτε υπάρχει πρόβλημα, να το μεταφέρουμε στην πολιτική ηγεσία.

Για τη Δημοτική Επιτροπή, θα υπάρξει πρόβλεψη. Αλλά πιστεύουμε ότι θα λειτουργήσουν όλα ομαλά και δεν θα υπάρξει πρόβλημα. Και σε αυτές τις Επιτροπές που είναι δύο – δύο τα μέλη της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας.

Στους Αντιδημάρχους, θέλω να σημειώσω το εξής, κύριε Δήμαρχε. Έχει καταργηθεί η προσαύξηση των Αντιδημάρχων βάσει των Δημοτικών Ενοτήτων. Που και αυτό όμως το κρατάμε, μήπως τυχόν υπάρξουν κάποιες... Να πω μόνο το εξής. Μήπως υπάρχουν κάποιες προβλέψεις. Το ζήτημα είναι ότι η δυνατότητα του Δημάρχου να ορίσει χωρικό Αντιδήμαρχο, δεν έχει καταργηθεί. Δηλαδή το άρθρο ορίζει ότι ο Δήμαρχος μπορεί να ορίσει είτε καθ'

ύλην, είτε κατά τόπον Αντιδήμαρχο. Αυτό ισχύει ακόμα. Μπορεί να πάρει δηλαδή κάποιον Δημοτικό του Σύμβουλο που έχει σε μια συγκεκριμένη εκλογική Περιφέρεια και να είναι ο χωρικός του Αντιδήμαρχος.

Και ένα ακόμα έχετε θίξει, για τις Δημοτικές Νησιωτικές Κοινότητες. Το ζήτημα σε αυτό ήταν ότι είναι Δημοτικές Κοινότητες που ο Καλλικράτης κατήργησε. Εφόσον υπάρχει νησιωτικός Δήμος που είναι πέντε σε όλη τη χώρα, όπως είναι και η Κεντρική Κέρκυρα με τις Διαπόντιες Νήσους. Υπάρχουν πέντε Δήμοι νησιωτικοί που έχουν Δημοτικές Νησιωτικές Κοινότητες. Τι είναι οι Δημοτικές Νησιωτικές Κοινότητες; Ήταν Κοινότητες ή Δήμοι που καταργήθηκαν με τον Καλλικράτη. Εκεί ο νομοθέτης θεώρησε ότι έπρεπε να βάλει έναν Αντιδήμαρχο που να προέρχεται από αυτές τις Δημοτικές Νησιωτικές Κοινότητες, γιατί εκεί υπήρχε ένα μονομελές Όργανο που κατήργησε ο Καλλικράτης και το διατηρεί.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Πρέπει οι νομοθετικές ρυθμίσεις οι οποίες θα γίνουν σε διάφορα ζητήματα, να ελεγχθούν, για να μην έχουμε τα ζητήματα που είχαμε με τον προηγούμενο νόμο. Τι εννοώ; Ξέρετε πολύ καλά ότι με το προηγούμενο εκλογικό σύστημα, από τους 332 Δήμους, μόνο σε 100 Δήμους υπήρχε απόλυτη πλειοψηφία. Στους υπόλοιπους... Σε έναν Δήμο, το Δήμο Ορεστιάδας, υπήρχε 50% συν 50 ψήφοι και έλειπε ένας Δημοτικός Σύμβουλος για να γίνει πλειοψηφία. Γιατί; Γιατί το σύστημα εκείνο είχε προβλήματα. Τώρα να μην καθίσουμε να τα αναλύσουμε.

Έρχεται λοιπόν, σύμφωνα με το σύνταγμα και πολύ ορθά, το Υπουργείο Εσωτερικών, πλην όμως μετεκλογικώς, προκειμένου να μην υπάρχει δυστοκία στη διοίκηση, δυνατότητα δηλαδή να υπάρξει λειτουργία ομαλή των Δήμων, γιατί το σύνταγμα προβλέπει ότι πρέπει οι Δήμοι να μπορούν να λειτουργήσουν, την αποτελεσματική άσκηση της διοίκησης.

Έγιναν οι γνωστές προσφυγές στο ΣτΕ και βγήκε το ΣτΕ και είπε ότι κακώς έγινε η τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου της

Τοπικής Αυτοδιοίκησης μετά τις εκλογές και πριν τη διαπίστωση δυστοκίας. Τότε εγώ είχα εισηγηθεί, κύριε Σιδηρόπουλε, προσωπικά και είπα ναι, να γίνει μετεκλογικά η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου για να μπορούν να λειτουργήσουν οι Δήμοι, δηλαδή να υπάρχει πλειοψηφία στην Οικονομική Επιτροπή του συνδυασμού που εξέλεξε το Δήμαρχο, διότι μετά από μία ψηφοφορία, δύο ψηφοφορίες, τρεις, συζητήσεις και τα λοιπά, τι θα γίνει στο τέλος, είχαμε πει στον κύριο Σκουρλέτη. Δεν πρέπει να λαμβάνονται αποφάσεις με κάποιο τρόπο; Τι, θα παραλύσουν οι Δήμοι;

Και είπε το Συμβούλιο της Επικρατείας, επειδή δεν ακολουθήθηκε διαδικασία μιας, δυο ψηφοφοριών για να διαπιστωθεί δυστοκία, για αυτό η νομοθετική ρύθμιση που έγινε, μετά τις εκλογές θεωρεί ότι μεταβάλλεται το θεσμικό status quo, μη νομίμως και αντισυνταγματικώς. Και για αυτόν τον λόγο οι όποιες τροποποιήσεις έγιναν, συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και άλλα θέματα, ψηφίστηκαν πριν τις δημοτικές εκλογές, προκειμένου να μην έχουμε θέματα συνταγματικότητας των θεσμικών ρυθμίσεων οι οποίες έγιναν.

Άρα, αυτά τα αιτήματα που μπαίνουν, κύριε συνάδελφε, κύριε Δήμαρχε, ως προς τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου, όσα είναι επιτρεπτό να γίνουν, πρέπει να γίνουν, κάτω από το πρίσμα που είπα, και όσα δεν μπορούν να γίνουν και να διακινδυνευτούν, λόγω της προηγούμενης δυσμενούς εμπειρίας, δεν πρέπει να τα θίξουμε. Στον Κώδικα θα τα δούμε αυτά όλα, έτσι δεν είναι;

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Συμφωνούμε. Ακριβώς.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Που θα αρχίσει από το α' τρίμηνο του '24. Η συζήτηση.

Θέλει κανείς άλλος;

Και να κλείσουμε. Να πάμε στην επόμενη ενότητα. Και εκείνη είναι ενδιαφέρουσα.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε.

Θ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ: Στεργιόπουλος Θωμάς, Πρόεδρος του

Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λίμνης Πλαστήρα. Δύο ερωτησούλες.

Πρώτον, η συνεδρίαση λογοδοσίας που θα γίνεται κάθε 2 μήνες, στους ορεινούς μπορεί να γίνει και δια περιφοράς ή δια τηλεδιάσκεψης;

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι.

Θ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι. Μόνο δια ζώσης.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι μόνο δια ζώσης. Θα δούμε λίγο αν μπορεί να βελτιωθεί, γιατί είναι κρίσιμο να γίνεται.

Θ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ: Για αυτό ακριβώς ρωτώ.

Και δεύτερον. Η ώρα που έχουμε ανακοινώσει σε ερωτήσεις, τώρα θα καταργηθεί επειδή θα γίνεται αυτό κάθε 2 μήνες ή θα ισχύει;

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ισχύει. Όπως και οι ανακοινώσεις και όπως η λογοδοσία η ετήσια της Δημοτικής Αρχής. Αυτή έχει μια άλλη φύση, μια άλλη σκοπιμότητα, η Δημοτική Αρχή να κρίνεται ανά 2μηνο, γιατί δεν είναι μόνο οι Δημοτικοί Σύμβουλοι της μειοψηφίας που θέτουν τα ερωτήματα, είναι και της πλειοψηφίας που θέτουν τα ερωτήματα.

Θ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ: Σαφώς. Οκεί, ευχαριστώ.

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Σας ευχαριστώ πολύ.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και εμείς.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον κύριο Σιδηρόπουλο.

Και θα δον διαδεχθεί στο βήμα η κυρία Βιβή Γεωργακοπούλου, που είναι στέλεχος του Τμήματος Οργάνωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών και θα μας μιλήσει για την καταστατική θέση των αιρετών.

Β. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Καλησπέρα και από εμένα.

Να ευχαριστήσω καταρχήν την ΚΕΔΕ και την ΕΕΤΑΑ για τη φιλοξενία και να ευχηθώ σε όλους τους αιρετούς καλή και δημιουργική θητεία και φυσικά συγχαρητήρια για την εκλογή τους.

Θα μιλήσουμε μαζί για θέματα της καταστατικής θέσης των

αιρετών που έχουν να κάνουν με τις οικονομικές απολαβές τους και την αντιμισθία τους. Γιατί η καταστατική θέση των αιρετών έχει ευρύτερη έννοια, αφορά και ζητήματα τα οποία έθιξε πριν ο Πρόεδρος, όπως τα διοικητικά μέτρα ή η αργία ή η παραπομπή τους σε περίπτωση καταδίκης. Εδώ θα παρουσιάσουμε μόνο ό,τι έχει να κάνει με τις οικονομικές απολαβές τους και με την ειδική άδεια.

Θα ξεκινήσω με την αντιμισθία, λέγοντας ότι η αντιμισθία καθιερώθηκε το 2010 για πρώτη φορά, με την εφαρμογή του Καλλικράτη. Η λογική της ήταν να καλύπτει τα έξοδα διαβίωσης τόσο του αιρετού, όσο και της οικογενείας του. Αντικαθιστά τα έξοδα παράστασης που μέχρι τότε έπαιρναν οι αιρετοί και τα οποία είχαν μια άλλη λογική, τη λογική του να καλύπτουν τις αυξημένες προσωπικές δαπάνες που συνεπαγόταν η άσκηση του λειτουργήματος του αιρετού.

Συναρτάται στενά με τη λήψη της ειδικής άδειας, για αυτό θα τα δούμε μαζί αυτά τα δύο.

Τώρα, ποιοι δικαιούνται αντιμισθία. Οι Δήμαρχοι, οι Αντιδήμαρχοι, τουλάχιστον ένας ορισμένος αριθμός από αυτών, οι έμμισθοι Αντιδήμαρχοι δηλαδή, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου και οι Συμπαραστάτες του Δημότη, που αν και δεν είναι αιρετοί, ακολουθούν στην καταστατική θέση τους Προέδρους των Δημοτικών Συμβουλίων.

Η αντιμισθία καταβάλλεται από το Δήμο και δεν έχει χαρακτήρα υποχρεωτικό, με την έννοια ότι μπορεί ένας αιρετός να αρνηθεί τη λήψη της ή να την παραχωρήσει για κάποιον κοινωνικό σκοπό. Για το ύψος της αντιμισθίας λαμβάνεται υπόψη ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου και από τη νέα αυτοδιοικητική περίοδο, από 1/1/2024 επέρχονται για πρώτη φορά τα αποτελέσματα της απογραφής που διενεργήθηκε το 2021 και δημοσιεύθηκαν σε ΦΕΚ σχετικά πρόσφατα.

Όπως ήδη ειπώθηκε, μέχρι το 2018 συνδεόταν το ύψος της αντιμισθίας με τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

Από το 2018 όμως, η αντιμισθία του Δημάρχου αποσυνδέεται από τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου και καθορίζεται με ΚΥΑ, με δύο Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, καθορίστηκε το ακριβές ύψος της αντιμισθίας των Δημάρχων, ανάλογα με τον πληθυσμό του Δήμου και επίσης ορίστηκε ότι οι Αντιδήμαρχοι παίρνουν ένα ποσοστό της αντιμισθίας του Δημάρχου και συγκεκριμένα το 50% αυτής και οι Πρόεδροι του Δημοτικού Συμβουλίου και οι Συμπαραστάτες του Δημότη το 21% της αντιμισθίας του Δημάρχου.

Με βάση αυτές τις ΚΥΑ, τα μεικτά ποσά που προέκυψαν είναι αυτά που αποτυπώνονται στον πίνακα που βλέπετε, με βάση πάντα τον πληθυσμό του Δήμου. Τα ποσά αυτά... Να πω καταρχήν ότι η καταβολή της αντιμισθίας αρχίζει για τους Δημάρχους αμέσως μόλις ξεκινήσει η νέα αυτοδιοικητική περίοδος, με την εγκατάσταση δηλαδή των Δημοτικών Αρχών, για τους Αντιδημάρχους ξεκινάει από τότε που δημοσιεύεται η απόφαση ορισμού τους από το Δήμαρχο, για τους Προέδρους των Δημοτικών Συμβουλίων από την ημερομηνία που εκλέγονται στο αξίωμά τους και για τους Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχείρησης από τότε που δημοσιεύεται η απόφαση εκλογής τους.

Τώρα, τα ποσά που είδαμε είναι αυτά, στο πινακάκι, θα υπάρχει από το νέο έτος η αύξηση των 70 € που θα λάβει το προσωπικό όλου του δημόσιου τομέα, αλλά πέραν αυτής, καμία άλλη προσαύξηση. Τόνισα ότι είναι μεικτά.

Α. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Β. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, το τόνισα.

Δεν προβλέπεται επομένως η καταβολή οποιασδήποτε άλλης παροχής, οικογενειακής παροχής, παραδείγματος χάρη για έναν αιρετό που έχει οικογένεια, ούτε η καταβολή δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα, επίδομα εορτών, επίδομα άδειας. Είναι αυτά τα ποσά που είδαμε.

Υπάρχει επίσης η πρόβλεψη ότι αν κάποιος αιρετός έχει

περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, τότε θα πρέπει να επιλέξει από ποιο αξίωμα θα λάβει τις αποδοχές, γιατί δεν μπορεί να λαμβάνει αποδοχές για περισσότερα από ένα αξιώματα. Και αυτό βέβαια με υπεύθυνη δήλωσή τους.

Τώρα, δίνεται το δικαίωμα στους αιρετούς οι οποίοι έχουν την υπαλληλική ιδιότητα, να επιλέγουν μεταξύ του ποσού της αντιμισθίας και του ποσού που αντιστοιχεί στις πλήρεις αποδοχές της θέσης τους. Και εδώ βέβαια τίθεται το ερώτημα τι νοούνται, τι περιλαμβάνεται στην έννοια των πλήρων αποδοχών.

Η νομοθεσία λοιπόν και η νομολογία που έχει σχηματιστεί με βάση τη νομοθεσία, λέει ότι στην έννοια των πλήρων αποδοχών περιλαμβάνεται καταρχήν ο βασικός μισθός και πέραν αυτού, οποιαδήποτε παροχή αποτελεί σταθερή προσαύξησή του και καταβάλλεται σε τακτική βάση. Και μιλάμε για μισθολογική παροχή, δηλαδή για παροχή που δίνεται σε χρήματα, γιατί, για παράδειγμα, ένα επίδομα που πληρώνεται κατευθείαν στον παιδικό σταθμό του παιδιού του αιρετού, δεν θεωρείται μισθολογική παροχή, άρα δεν περιλαμβάνεται στην έννοια των πλήρων αποδοχών.

Επίσης, δεν περιλαμβάνεται στην έννοια των πλήρων αποδοχών οποιοδήποτε επίδομα συναρτάται με την ενεργό άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου αιρετού και με τη φυσική του παρουσία και με την ενεργό άσκηση των καθηκόντων του. Και αυτό γιατί οι δικαιούχοι αιρετοί είναι σε ειδική άδεια. Δεν μπορεί, για παράδειγμα, να πάρει ο αιρετός τις υπερωρίες, το επίδομα ευθύνης που έχει, εφημερίες ενδεχομένως αν είναι γιατρός, οτιδήποτε λοιπόν συναρτάται με την ενεργό παρουσία και την άσκηση των καθηκόντων του, δεν περιλαμβάνεται στην έννοια των πλήρων αποδοχών. Αλλά και οποιοδήποτε άλλο επίδομα ή παροχή, δίνεται περιστασιακά, όχι σε τακτική βάση και συναρτάται με συγκεκριμένες προϋποθέσεις τις οποίες θέτει ο νόμος.

Τα δώρα των Χριστουγέννων, του Πάσχα και του καλοκαιριού τα οποία λαμβάνουν οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα, ακριβώς

επειδή καταβάλλονται σε τακτική βάση, συμπεριλαμβάνονται στην έννοια των πλήρων αποδοχών.

Τώρα, είπαμε ότι οι αιρετοί που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα, επιλέγουν το ποσό που τους συμφέρει. Δηλαδή είτε το ποσό της αντιμισθίας, είτε το ποσό της θέσης τους. Αυτή η επιλογή πρέπει να γίνει μέσα σε 10 μέρες από την ανάληψη των καθηκόντων τους ως αιρετών. Η προθεσμία των 10 ημερών είναι αποκλειστική, αυτό σημαίνει ότι αν δεν επιλέξουν, αν περάσουν οι 10 μέρες και δεν έχουν επιλέξει, τότε θεωρείται ότι έχουν επιλέξει την αντιμισθία και διακόπτεται η καταβολή των αποδοχών της θέσης τους.

Αν περάσει το 10ήμερο και έχουν κάνει τη δήλωση, έχουν δηλώσει, στη συνέχεια δεν μπορούν να ανακαλέσουν την αρχική τους επιλογή, εκτός και αν αλλάξουν τα πραγματικά στοιχεία τα οποία έλαβαν υπόψη τους όταν έκαναν την επιλογή. Για παράδειγμα, αν ένας αιρετός έχει μεταγενέστερα μία αύξηση στο μισθό του και έχει επιλέξει εντωμεταξύ να παίρνει την αντιμισθία, ακριβώς γιατί είναι ένα νεότερο στοιχείο το οποίο δεν γνώριζε αρχικά, μπορεί να ανακαλέσει την αρχική του δήλωση.

Αν επιλέξουν να παίρνουν τις αποδοχές της θέσης τους, τότε θα πρέπει να προσκομίσουν βεβαίωση των τελευταίων αποδοχών τους, αλλά και μια βεβαίωση του φορέα στον οποίο εργάζονται για τη νομική του μορφή. Και οι ασφαλιστικές εισφορές του εργοδότη, όπου αυτές προβλέπονται αλλά και γενικά οι δαπάνες βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου Δήμου, εκτός από τις ασφαλιστικές εισφορές των αιρετών, που βαρύνουν τους ίδιους τους αιρετούς.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τους συνταξιούχους, αν επιλέξουν να πάρουν την αντιμισθία, που είπαμε ότι δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, η παροχή σύνταξης διέπεται από τη νομοθεσία του ε-ΕΦΚΑ.

Σε ό,τι αφορά την ειδική άδεια, η οποία είπαμε ότι συναρτάται στενά με την αντιμισθία. Καταρχήν έχει σκοπό να διευκολύνει τους

αιρετούς, όσο είναι δυνατόν, στο να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. Αφορά τους αιρετούς που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα. Χορηγείται επιπρόσθετα από οποιαδήποτε άλλη άδεια δικαιούνται οι αιρετοί οι υπάλληλοι, κανονική, ειδικού σκοπού ενδεχομένως, ασθένεια, επιπλέον της κανονικής τους άδειας λοιπόν και ο χρόνος χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά τους δικαιώματα. Δηλαδή για όλα τα δικαιώματα που έχουν να κάνουν με τη μισθολογική τους εξέλιξη, τη βαθμολογική εξέλιξη, το εφάπαξ, την υγειονομική περίθαλψη...

Τώρα είπαμε ότι η ειδική άδεια αφορά τους αιρετούς που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα την οποία την εννοούμε με κάπως ευρεία έννοια, αφού καταλαμβάνει καταρχήν τους υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, στους οποίους θα πρέπει να συμπεριλάβουμε και τους γιατρούς του ΕΣΥ, τους αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού Πανεπιστημίων και Τεχνολογικών Ιδρυμάτων, τους δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής, τους δικαστικούς υπαλλήλους, αλλά και σχεδόν το σύνολο των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα. Αν δείτε στη διαφάνεια τις νομικές μορφές των επιχειρήσεων, είναι σχεδόν όλος ο ιδιωτικός τομέας. Άρα όσοι αιρετοί υπηρετούν με σχέση εξαρτημένης εργασίας, δικαιούνται την ειδική άδεια.

Μία κατηγορία ειδικής άδειας είναι η ειδική άδεια που δίνεται σε αιρετούς για όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

Οι διαφάνειες τρέχουν λίγο από μόνες τους και κάποιες φορές με βλέπετε να τις γυρίζω πίσω.

Μία λοιπόν πρώτη κατηγορία ειδικής άδειας είναι αυτή που αφορά όλη την αιρετή θητεία. Αυτή την παίρνουν υποχρεωτικά, είτε κάνουν αίτηση, είτε όχι, καταρχήν οι Δήμαρχοι όλων των Δήμων, οι έμμισθοι Αντιδήμαρχοι και οι Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχείρησης. Για τους Προέδρους των Δημοτικών Συμβουλίων θα αναφερθούμε σε λίγο ξεχωριστά. Και σε κάποιες περιπτώσεις η

άδεια αυτή για όλη τη θητεία δίνεται προαιρετικά, εφόσον το ζητήσουν οι Δήμαρχοι ή οι Αντιδήμαρχοι πολύ μικρών Δήμων, που είναι γιατροί του ΕΣΥ ή οι Πρόεδροι Συνδέσμων με πληθυσμό πάνω από 200.000. Ο κανόνας είναι όμως ότι δίνεται υποχρεωτικά, ανεξαρτήτως μάλιστα αίτησης.

Αυτή την άδεια για όλη τη διάρκεια της θητείας την δικαιούνται μόνο οι υπάλληλοι που υπηρετούν με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου ή οι μόνιμοι υπάλληλοι. Βάσει μιας γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του κράτους που έχει εκδοθεί το 2017, δεν τη δικαιούνται οι υπάλληλοι που υπηρετούν με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου και αυτό γιατί σε ό,τι αφορά ειδικά το δημόσιο τομέα, η πρόσληψη προσωπικού ορισμένου χρόνου, γίνεται μόνο για λόγους εξαιρετικά απρόβλεπτων αναγκών και επομένως η λογική είναι ότι δεν μπορεί να προσλαμβάνεται ένας υπάλληλος για να καλύψει εκτάκτως κάποιες ανάγκες μιας Υπηρεσίας και στη συνέχεια να του δίνεται άδεια να λείπει από την Υπηρεσία αυτή, γιατί στην πραγματικότητα ματαιώνεται ο σκοπός της πρόσληψης.

Δεν υπάρχει κάποια ιδιαίτερη διαδικασία για τη χορήγηση αυτής της άδειας, η προσκόμιση μονάχα του σχετικού αποδεικτικού για την ανάληψη του αξιώματος και οι Υπηρεσίες, οι φορείς των αιρετών εκδίδουν κάποια διαπιστωτική πράξη για την έναρξη της άδειας αυτής.

Μια δεύτερη κατηγορία ειδικής άδειας είναι η άδεια που δίνεται για συγκεκριμένο αριθμό ημερών κατ' έτος. Και μιλάμε για 90, 60 ή 30 μέρες, ανάλογα με την κατηγορία του αιρετού αξιώματος, τις 90 μέρες τις δικαιούνται οι Πρόεδροι των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, όσων απομείνουν, οι Πρόεδροι των Συνδέσμων, με πληθυσμό κάτω από 200.000 κατοίκους, τα μέλη του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ και οι Πρόεδροι των ΠΕΔ. Τις 60 ημέρες οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων με πληθυσμό πάνω από 2.000 κατοίκους και τις 30 ημέρες οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων με πληθυσμό κάτω από 2.000 κατοίκους.

Η τελευταία κατηγορία ειδικής άδειας είναι η άδεια που δίνεται για την ημέρα συνεδρίασης του συλλογικού Οργάνου. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι λοιπόν, μπορούν να λείψουν από την εργασία τους την ημέρα της συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου, που κυρίως μας ενδιαφέρει, εφόσον βέβαια είναι υπάλληλοι και μάλιστα, ανεξάρτητα από την ώρα που διεξάγεται το Συμβούλιο. Δεν είναι δηλαδή προϋπόθεση να εμπίπτει ο χρόνος διεξαγωγής του Συμβουλίου μέσα στο εργασιακό τους ωράριο. Αν το Δημοτικό Συμβούλιο γίνεται το απόγευμα, ένας υπάλληλος που εργάζεται το πρωί, δικαιούται να πάρει άδεια όλη την ημέρα του, όλη την ημέρα την εργασιακή, για να προετοιμαστεί για το Δημοτικό Συμβούλιο.

Υπάρχει μία ιδιαίτερη πρόβλεψη βέβαια για τις μικρές νησιωτικές Κοινότητες, που εδώ δεν μας ενδιαφέρει.

Υπάρχει επίσης η πρόβλεψη για άδεια την ημέρα της συνεδρίασης των άλλων Επιτροπών και των άλλων συλλογικών Οργάνων του Δήμου. Κυρίως της Δημοτικής Επιτροπής, αλλά και των άλλων Επιτροπών του Δήμου, αλλά εδώ προϋπόθεση για να πάρει ο αιρετός αυτή τη μέρα άδεια, είναι ο χρόνος διεξαγωγής της συνεδρίασης να εμπίπτει μέσα στο εργασιακό του ωράριο. Αλλιώς δεν δικαιούται να λείψει από την εργασία του.

Για να πάρει την άδεια αυτή την ημέρα της συνεδρίασης του συλλογικού Οργάνου, αρκεί να προσκομίσει μία βεβαίωση από τον Πρόεδρο του συλλογικού Οργάνου ότι συμμετείχε στη συνεδρίαση και αυτή την άδεια, και την άδεια και την ημέρα της συνεδρίασης του συλλογικού Οργάνου, αλλά και την άδεια των συγκεκριμένων ημερών που είδαμε πριν, 90, 60 ή 30 ημερών, τη δικαιούνται όλοι οι υπάλληλοι, ακόμα και αυτοί που υπηρετούν με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, όμως στην περίπτωση των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, εναπόκειται στην κρίση της Υπηρεσίας αν θα τη χορηγήσει και πόσες μέρες. Δηλαδή το ότι δικαιούται κάποιος καταρχήν 60 μέρες άδεια, δεν σημαίνει οπωσδήποτε ότι θα τις πάρει, σημαίνει ότι είναι στην κρίση της Υπηρεσίας.

Σε ό,τι αφορά τους Προέδρους των Δημοτικών Συμβουλίων. Η ειδική άδεια συναρτάται στενά με την αντιμισθία τους. Καταρχήν να πω ότι μιλάμε για τους Προέδρους Δημοτικών Συμβουλίων όλων των Δήμων, ανεξαρτήτως πληθυσμού. Το πρώτο που πρέπει να κάνουν οι Πρόεδροι των Δημοτικών Συμβουλίων είναι να επιλέξουν τι είδους άδεια θα πάρουν. Έχουν δύο επιλογές. Η πρώτη επιλογή τους είναι να πάρουν άδεια για τα 2,5 έτη που θα διαρκεί η θητεία του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να επιλέξουν να παίρνουν είτε το ποσό της αντιμισθίας, είτε το ποσό που αντιστοιχεί στις αποδοχές της θέσης τους.

Η δεύτερη επιλογή είναι να επιλέξουν να πάρουν την ειδική άδεια των 90 ημερών κατ' έτος. Στην περίπτωση αυτή θα παίρνουν και τα δύο. Δηλαδή θα παίρνουν και την αντιμισθία από το Δήμο, και το μισθό της θέσης τους, όμως ο μισθός για κάθε μέρα χρήσης της άδειας που θα κάνουν, θα τους περικόπτεται ανάλογα. Αν ένας Πρόεδρος δηλαδή Δημοτικού Συμβουλίου το Γενάρη του 2024 επιλέξει να πάρει τις 90 μέρες άδεια και χρησιμοποιήσει μέσα σε αυτό το μήνα δύο από τις 90, θα πάρει ολόκληρη την αντιμισθία από το Δήμο και από την Υπηρεσία του θα πάρει το μισθό του μείον δύο ημερομίσθια, αυτά για τα οποία έλειψε.

Σε ό,τι αφορά τις αποζημιώσεις των Δημοτικών Συμβούλων, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου. Τη δικαιούνται όλοι οι Δημοτικοί Σύμβουλοι, μέχρι τέσσερις συνεδριάσεις το μήνα και επίσης δικαιούνται αποζημίωση και για την ειδική συνεδρίαση λογοδοσίας της Δημοτικής Αρχής, αυτή η οποία θεσπίζεται από τη νέα αυτοδιοικητική περίοδο. Ο νομοθέτης θέτει ένα ανώτατο όριο στην αποζημίωση αυτή. Δηλαδή προβλέπεται ότι το ύψος της αποζημίωσης για κάθε συνεδρίαση, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό που αντιστοιχεί στο 1,3 της αντιμισθίας του Δημάρχου Αθηναίων, που υπολογίζεται σε 55 € περίπου. Αυτό σαν γενικός κανόνας. Γιατί σε κάποιες περιπτώσεις Δήμων Αττικής ή Θεσσαλονίκης, αλλά κυρίως σε

κάποιες περιπτώσεις που η κατοικία των Δημοτικών Συμβούλων απέχει λιγότερο από 10 χιλιόμετρα από τον τόπο που γίνονται οι συνεδριάσεις, το ποσό είναι μειωμένο, είναι περίπου στα 38 € – 39 €.

Τώρα, το Δημοτικό Συμβούλιο είναι αυτό που με απόφασή του καθορίζει και το ακριβές ύψος της αποζημίωσης και τους δικαιούχους, δεν δικαιούνται αποζημίωση τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου τα οποία λαμβάνουν αντιμισθία, δηλαδή οι έμμισθοι Αντιδήμαρχοι και οι Πρόεδροι των Δημοτικών Συμβουλίων και είναι ένα ποσό που δεν υπόκειται σε ασφαλιστικές κρατήσεις και βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου Δήμου.

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ στα έξοδα κίνησης Προέδρων Δημοτικών Κοινοτήτων, τα οποία έχουν καθοριστεί από το 2010 με μία απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με βάση την απόσταση τη χιλιομετρική από την έδρα του Δήμου και είναι τα ποσά που βλέπετε στον πίνακα.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι το Μάρτη του 2023 η Υπηρεσία μας εξέδωσε τον οδηγό για την καταστατική θέση των αιρετών της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης, δεν ήταν ένα εύκολο εγχείρημα, ήταν προϊόν και επίπονης και μακροχρόνιας προσπάθειας. Αυτό για δύο λόγους. Πρώτον, γιατί ενώ το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει αυτά τα θέματα είναι μόλις δύο άρθρα στο νόμο, όμως έχουν υποστεί αυτά τα άρθρα τόσες αλλαγές, που έχουν καταστεί ιδιαίτερα πολύπλοκα και δυσνόητα. Και επιπλέον, είναι ένα νομοθετικό πλαίσιο που άπτεται των αρμοδιοτήτων και άλλων Διευθύνσεων του Υπουργείου μας, και άλλων Υπουργείων.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα άλλα Υπουργεία, τα θέματα που αφορούν την απασχόληση των συνταξιούχων και τα ασφαλιστικά, είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τα θέματα που αφορούν τις κρατήσεις είναι αρμοδιότητα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, τα θέματα

που αφορούν το ύψος των αποδοχών είναι του Υπουργείου Οικονομικών. Ζητήσαμε τη συνεργασία και από αυτές τις Υπηρεσίες, και από τις άλλες Διευθύνσεις του Υπουργείου μας. Μας βοήθησαν, κάναμε αυτό τον οδηγό, φιλοδοξώντας να βοηθήσουμε και τις Υπηρεσίες που χειρίζονται αυτά τα θέματα, και τους ίδιους τους αιρετούς. Από εδώ και πέρα η προσπάθειά μας θα είναι να παρακολουθούμε τις νομοθετικές εξελίξεις και να επικαιροποιήσουμε αυτό τον οδηγό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε την κυρία Γεωργακοπούλου.

Να πει κάτι ο Πρόεδρος, μετά θα κάνουμε ερωτήσεις αν υπάρχουν.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Δεν αφορά τη δική σας εισήγηση. Την προηγούμενη, γιατί είχα βγει έξω.

Στην εκλογή των μελών της Δημοτικής Επιτροπής, είτε πρόκειται για την εκλογή των μελών που αναλογούν στην πλειοψηφία, είτε πρόκειται για την εκλογή των μελών που αναλογούν στη μειοψηφία, που γίνεται χωριστή ψηφοφορία, τα είπατε αυτά νομίζω, δεν θα βάλουμε μόνο υποψήφιους ίσους με τον αριθμό των εκλεγομένων. Θα κάνετε παραταξιακή εσωτερική συζήτηση και θα βάλετε μεγαλύτερο αριθμό από τον αριθμό που αντιστοιχούν. Γιατί; Για να μπορείς να έχεις αναπληρωματικούς δικούς σου στην πλειοψηφία και αναπληρωματικούς δικούς σου στη μειοψηφία.

Το είπα καλά; Εντάξει;

Επί της εισηγήσεως αυτής, απορίες.

Πάμε καλά, προχωράμε. Ευχαριστούμε.

Β. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ωραία, ευχαριστούμε την κυρία Γεωργακοπούλου.

Τώρα θα κάνουμε μια μικρή αλλαγή στο πρόγραμμα. Την κυρία Γεωργακοπούλου θα διαδεχθεί στο βήμα ο κύριος Γούπιος, ο οποίος είναι ο Διευθυντής Οικονομικής Ανάπτυξης της ΕΕΤΑΑ.

Και μετά θα έχουμε μία ακόμα εισήγηση, της κυρίας Ντορέτας Αλεξίου, που θα μιλήσει και για τη διαχείριση των δημόσιων συμβάσεων, και για την εποπτεία και τον έλεγχο των ΟΤΑ.

Τελειώνοντας, υπάρχει από την ΚΕΔΕ, μας περιμένει τελειώνοντας, ένας μπουφές.

Β΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οικονομικά των ΟΤΑ – Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση

Ι. ΓΟΥΠΙΟΣ: Ευχαριστώ πολύ.

Καλή δύναμη σε όλους και καλή επιτυχία στο έργο σας. Είναι, νομίζω, μια ενδιαφέρουσα 5ετία, άρα να ευχηθώ καλή δύναμη και καλή επιτυχία.

Θα προσπαθήσω στο λίγο χρονικό διάστημα που έχω, να μιλήσω για δύο βασικά θέματα. Πρώτον, για τα οικονομικά των Δήμων, έτσι, πολύ συνοπτικά και το δεύτερο, για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση.

Ξεκινώντας λίγο από τα οικονομικά, θα ξεκινούσα με το σύνταγμα, για να έχουμε μια εικόνα από πού προέρχονται τα οικονομικά των Δήμων. Το σύνταγμα, το άρθρο 102 λέει ότι οι Δήμοι... ότι το κράτος λαμβάνει όλα τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα, αυτό θέλω να τονίσουμε, που απαιτούνται για την εξασφάλιση της αυτοτέλειας και εκπλήρωσης των σκοπών των Δήμων. Και μάλιστα, λέει, επειδή ο Πρόεδρος αναφέρθηκε προηγουμένως και στον τρόπο κατανομής των ΚΑΠ, ο νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση στην κατανομή των ΚΑΠ.

Το ίδιο περίπου λέει και η ευρωπαϊκή νομοθεσία και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας, ο οποίος έχει ψηφιστεί από τη χώρα μας, και ορίζει βέβαια και εκεί ότι οι οικονομικοί πόροι των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι ανάλογοι

των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο σύνταγμα ή στο νόμο.

Άρα αυτό θα έλεγα ότι είναι οι γενικές αρχές πάνω που στηρίζονται τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Να δούμε λίγο μια σύγκριση των ευρωπαϊκών χωρών, σχετικά με τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι αρκετά ενδιαφέρουσα, για να δούμε δηλαδή και ποιες αρμοδιότητες και ποιο ρόλο έχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας. Βλέπετε, η Ελλάδα, με μπλε, νομίζω φαίνεται, που έχει το 3,4% του ΑΕΠ, είναι τα έσοδά της, και το 7% των συνολικών πόρων των δημοσίων εσόδων. Όπως παρατηρείτε, είναι η χαμηλότερη μετά την Ιρλανδία, χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό τι σημαίνει; Σημαίνει ότι πραγματικά οι αρμοδιότητες που έχει η χώρα μας είναι πολύ χαμηλότερες από ό,τι σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και θα έλεγα εδώ, ακόμα και χαμηλότερες από τα κράτη – μέλη της Ανατολικής Ευρώπης, τα οποία, όπως ξέρετε, είχαν ένα πολύ συγκεντρωτικό κράτος, παρ' όλα αυτά κατόρθωσαν και αποκεντρώθηκαν πολύ πιο γρήγορα από την ελληνική πραγματικότητα.

Το ίδιο θα δείτε και στις δαπάνες. Ότι οι δαπάνες της χώρας είναι ένα πολύ μικρό ποσοστό των συνολικών δαπανών... (...) δαπάνες της Αυτοδιοίκησης είναι πολύ μικρό ποσοστό των συνολικών δαπανών της τοπικής... είναι το 3,4%. Νομίζω, όπως είπα, μαζί με την Ιρλανδία, οι χαμηλότερες. Και νομίζω ειδικά ως προς τις δημόσιες δαπάνες είναι και το χαμηλότερο ποσοστό ακόμη και από την Ιρλανδία. Άρα αυτό μας δείχνει ότι συνολικά οι δαπάνες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε σχέση με τις ευρωπαϊκές χώρες, είμαστε πάρα πολύ πίσω. Άρα είμαστε πάρα πολύ πίσω και στα θέματα της αποκέντρωσης.

Λίγα λόγια για το δημοσιονομικό χρέος, επειδή πολλές φορές βγαίνουν δημοσιεύματα και λένε ότι το χρέος της Αυτοδιοίκησης είναι σημαντικό και τα λοιπά, βλέπετε το χρέος της Ελλάδας, των χρεών των Δήμων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι το μικρότερο

χρέος σε σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι το 0,5 του ΑΕΠ. Άρα αντιλαμβάνεται κανείς ότι η Αυτοδιοίκηση δεν έχει σημαντικά χρέη όσον αφορά σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Και αν δείτε λίγο την εξέλιξη των χρεών της Αυτοδιοίκησης, θα δείτε ότι μετά τον Καλλικράτη, που εκεί θυμίζω ότι το χρέος ήταν γύρω στο 3% του συνολικού χρέους της χώρας, έχει μειωθεί πάρα πολύ, σταδιακά, γιατί και δάνεια δεν έχει λάβει τα τελευταία χρόνια η Αυτοδιοίκηση, και οι συνολικές υποχρεώσεις. Αυτή, θα έλεγα, ότι είναι η σχέση που μπορεί να δει κανείς, των ευρωπαϊκών χωρών με την Ελλάδα.

Πάμε να δούμε λίγο τώρα τους ΚΑΠ. Όπως είδατε, είπαμε το σύνταγμα προβλέπει ποιοι είναι οι πόροι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι πόροι που δίνονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση που προέρχονται από τρεις φόρους, το φόρο εισοδήματος, το φόρο προστιθέμενης αξίας και τον ΕΝΦΙΑ, ένα ποσοστό αυτών των πόρων θα έπρεπε να μεταφέρεται στην Αυτοδιοίκηση, αυτό λέει ο 3852, όμως θα έλεγα ότι πολύ μικρό ποσοστό από αυτών που προβλέπει ο νόμος, μεταφέρεται. Νομίζω ότι στη συνέχεια, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών της ΚΕΔΕ, ο κύριος Μουράτογλου, μπορεί να πει δυο λόγια για τα θέματα που απασχολούν και το θέμα των οικονομικών της Αυτοδιοίκησης, και το θέμα του τρέχοντος προϋπολογισμού.

Εδώ βλέπετε ότι μετά το 2011 υπήρχε μια κατάρρευση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, μειώθηκαν κατά 55% οι πόροι για την Αυτοδιοίκηση και η ΣΑΤΑ, δηλαδή οι (...) για επενδύσεις μειώθηκαν κατά 85%. Και για αυτό πάρα πολλοί Δήμοι, και μικροί, και μεγάλοι, ειδικά μετά το 2012, ήταν σε αδυναμία στην ουσία να συντηρήσουν και τις βασικές τους υποδομές. Αυτή είναι η πραγματικότητα λοιπόν της Αυτοδιοίκησης αυτή την περίοδο.

Για αυτό το λόγο η ΚΕΔΕ πήρε και τον τρόπο να κάνει και μια τροποποίηση της κατανομής των ΚΑΠ. Είπαν οι προηγούμενοι, δεν θα πω πολλά, γιατί τα είπαν οι προηγούμενοι συνάδελφοι. Αναλάβαμε σαν ΕΕΤΑΑ να κάνουμε τη μελέτη, καταλήξαμε σε ένα

νέο σενάριο, το οποίο στη ουσία, και με βάση τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, και τη δουλειά που κάναμε σαν ΕΕΤΑΑ, στην ουσία έχει κατανείμει πόρους πολύ περισσότερους σε Δήμους περιφερειακούς, οι οποίοι έχουν είτε μεγάλη έκταση, είτε πολλούς οικισμούς, είτε πολλές Δημοτικές Ενότητες, είτε μικροί ορεινοί Δήμοι, είτε μικροί νησιωτικοί. Άρα θα δει κανείς μια σημαντική αύξηση αυτών των πόρων για την επόμενη περίοδο και πολύ μικρή, σχεδόν μηδενική αύξηση, για τις αστικές πόλεις ή τις πρωτεύουσες Νομών.

Αυτό ήταν ο τρόπος κατανομής των ΚΑΠ και νομίζω θα παρακολουθήσουμε από εδώ και πέρα ποιες στρεβλώσεις μπορεί να υπάρχουν, ώστε να βελτιώνουμε συστηματικά τον τρόπο κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων των Δήμων, μιας και είναι σημαντικοί αυτοί οι πόροι για την Αυτοδιοίκηση. Ειδικά για τους μικρούς Δήμους και τους μεσαίους, θα δει κανείς ότι η σχέση των ΚΑΠ προς τα συνολικά τους έσοδα μπορεί να είναι και πάνω από 60%. Σε κάποιους Δήμους, ορεινούς, φτάνει και το 90%. Δηλαδή είναι η μόνη πηγή εσόδων στην ουσία, γιατί πραγματικά δεν υπάρχουν άλλα έσοδα, δεν έρχονται ούτε... μικρά ανταποδοτικά έχουν και τα λοιπά.

Λίγα λόγια για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση, που είναι ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι για τους Δήμους. Κλείσαμε τα οικονομικά. Όπως είπα, ο κύριος Μουράτογλου μπορεί να πάρει το λόγο να πει για δυο – τρία θέματα της επικαιρότητας και ειδικά για την κατανομή των ΚΑΠ.

Θα έλεγα ότι μετά τη χρεοκοπία της χώρας, άλλαξε συνολικά σε όλο τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, άρα και στους ΟΤΑ, ο τρόπος λειτουργίας της δημοσιονομικής διαχείρισης. Βλέπετε, δημιουργία Μητρώου Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, στην οποία ανήκετε όλοι σας, ανήκουμε και εμείς σαν ΕΕΤΑΑ, η Ενιαία Αρχή Πληρωμών, όλες οι πληρωμές που γίνονται, είτε αφορούν εσάς, είτε αφορούν τους υπαλλήλους, γίνονται μέσα από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών, η

εισαγωγή στοχοθεσίας στους Δήμους, το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας – σε εισαγωγικά το Αυτοτέλειας, παρακολούθηση είναι – των οικονομικών των ΟΤΑ, η αναβάθμιση του ρόλου του Προϊσταμένου, που θα πω δυο λόγια, και τα υπόλοιπα. Άρα έγινε μια σημαντική αλλαγή στη δημοσιονομική διαχείριση.

Αυτοί είναι οι βασικοί κανόνες που προβλέπει και η ευρωπαϊκή νομοθεσία, και η ελληνική νομοθεσία, για την... οι βασικές αρχές για τη δημοσιονομική διαχείριση.

Θα έλεγα ότι αυτό που θα ακούτε συνέχεια είναι, χρηστή οικονομική διαχείριση. Με βάση και την αρχή της οικονομικότητας και της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, που στην ουσία θέλει να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα των Οργανισμών. Είτε λέγεται κράτος, είτε λέγεται Δήμος, είτε λέγεται Νομικό Πρόσωπο, αυτός είναι ο βασικός στόχος. Να μείνει η βιωσιμότητα, να κρατήσει και να παραμείνει η βιωσιμότητα, η οικονομική βιωσιμότητα, των Οργανισμών. Και με βάση τις αρχές της οικονομικότητας, δηλαδή θα πρέπει οι πόροι να δίδονται έγκαιρα και να είναι τόσο στοχευμένοι, ώστε να... και να είναι με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Πάμε να δούμε λίγο ποια είναι τα Όργανα στο Δήμο που έχουν (...) όσον αφορά πλέον τα οικονομικά μας δεδομένα, όχι τις συνολικές αρμοδιότητες που ανέφερε προηγουμένως ο συνάδελφος ο Κίμωνας ο Σιδηρόπουλος, αλλά ποια αφορούν.

Βλέπετε εδώ έχουμε τρία Όργανα στην ουσία που εμπίπτει όλη η οικονομική διαχείριση, είναι το Δημοτικό Συμβούλιο, που έχει, όπως είπε και ο Κίμωνας, πιο γενικότερες εικόνες, δηλαδή έχει τον ετήσιο προϋπολογισμό του Δήμου και των Νομικών Προσώπων, όσων παραμείνουν, 16 το σύνολο, 8 και 8 παρέμειναν τελικά, ορίζει τους φόρους, τα τέλη και τα δικαιώματα, είναι υπεύθυνο για τη σύναψη των δανείων, την εκποίηση δημοτικών ακινήτων και την τροποποίηση δημοσίων συμβάσεων κατά τη διάρκεια εκτέλεσης αυτών.

Θα έλεγα ότι νέα Επιτροπή, η Δημοτική Επιτροπή, που παίρνει αρμοδιότητες και από την Εκτελεστική Επιτροπή, και από την Οικονομική Επιτροπή, και από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, είναι αρκετά αναβαθμισμένο Όργανο. Άρα θα έχει και πάρα πολύ σημαντική δουλειά. Θα έλεγα, το έχω πει και στον Κίμωνα, ένα μικρό κομμάτι από την Εκτελεστική Επιτροπή δεν θα έπρεπε να πάει στη Δημοτική Επιτροπή, γιατί ήταν θέματα διοίκησης και ηγεσίας του Δήμου και δεν ήταν θέματα της Επιτροπής. Εν πάση περιπτώσει, άρα η Δημοτική Επιτροπή έχει σημαντικό ρόλο, συντάσσει το σχέδιο προϋπολογισμού και εισηγείται για να εγκριθεί από τον... αποφασίζει για τον απολογισμό του Δήμου, αποφασίζει για την κατάρτιση των όρων σύνταξης των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή άρα όλων των αναθέσεων και τα λοιπά, περνάνε από τη Δημοτική Επιτροπή, πλην των απευθείας αναθέσεων που θα δούμε παρακάτω.

Με το νέο νόμο προστέθηκαν και μερικά πράγματα ακόμη, όπως η αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και τα λοιπά, εγκρίνει όλες τις μετακινήσεις των δαπανών του Δημάρχου, των Αντιδημάρχων, άρα η Δημοτική Επιτροπή θα έλεγα ότι είναι ένα Όργανο που θα συνεδριάζει αρκετά συχνά. Γιατί έχει και πάρα πολλές αρμοδιότητες.

Τέλος, ο Δήμαρχος, ο οποίος είναι υπόχρεος να εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και της Επιτροπής – εδώ λέει Οικονομικής, τέλος πάντων Δημοτικής Επιτροπής πλέον – ορίζει τους Αντιδημάρχους και μεταβιβάζει τις αρμοδιότητες στους Αντιδημάρχους. Όπως είπαν και οι προηγούμενοι συνάδελφοι, μόνο δύο αρμοδιότητες δεν μπορεί να μεταβιβάσει. Την αρμοδιότητα του «εντέλλεσθαι», δηλαδή ακόμα όταν ο Οικονομικός Διευθυντής λέει ότι δεν υπογράφει κάτι, και έχει μεταβιβαστεί η αρμοδιότητα στον Αντιδήμαρχο, το «εντέλλεσθαι» θα πάει μόνο στο Δήμαρχο. Όπως και ότι είναι υπεύθυνος για τα πειθαρχικά θέματα των υπαλλήλων. Είναι αυτές οι δύο αρμοδιότητες τις οποίες δεν μπορεί να

μεταβιβάσει.

Αποφασίζει για όλες τις δαπάνες, είναι διατάκτης δαπανών, υπογράφει όλες τις συμβάσεις και είναι αρμόδιος για τις απευθείας αναθέσεις. Ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα οι απευθείας αναθέσεις, για αυτό και η κυρία Αλεξίου στη συνέχεια θα μιλήσει λίγο παραπάνω για τις απευθείας αναθέσεις με το 4412, για να έχετε μια εικόνα, γιατί είναι ιδιαίτερα σημαντικό και μάλιστα τελευταία το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Ολομέλειά του, έβγαλε ένα κείμενο που είναι αρκετά ενδιαφέρον να το δείτε, που προσιδιάζει και λέει για τους Δήμους τα προβλήματα που έχουν οι απευθείας αναθέσεις.

Το επόμενο είναι η αναβάθμιση του ρόλου του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών. Από το 2018 στην ουσία ο νομοθέτης μεταβίβασε μια σημαντική αρμοδιότητα, η οποία θα παρακολουθεί και... τον θεώρησε υπεύθυνο της χρηστής οικονομικής διαχείρισης των Δήμων. Άρα υπεύθυνο για τη βιωσιμότητα του Δήμου. Άρα σαν θεματοφύλακα για να μην δημιουργήσει προβλήματα (...) του Δήμου.

Ο Προϊστάμενος λοιπόν Οικονομικών Υπηρεσιών, θυμίζω ότι το 2018 καταργήθηκε ο προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, άρα μεταβίβασε και ένα κομμάτι αρμοδιοτήτων, άρα και ευθυνών, στον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών. Άρα έχει αναλάβει αρκετά σημαντικές ευθύνες, για αυτό και τον πρώτο καιρό υπήρχαν σημαντικά προβλήματα, γιατί ακριβώς οι ευθύνες δημιουργούν και φόβο, άρα νομίζω με τις τελευταίες αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχει βελτιωθεί η κατάσταση.

Θα έλεγα, έτσι, συνοπτικά να πω, ότι ο Οικονομικός Διευθυντής πρέπει να είναι άμεσος συνεργάτης σας. Είναι ο άνθρωπος που θα πρέπει να συνεργάζεται μαζί σας, γιατί ξέρει ποιες δαπάνες μπορεί να είναι νόμιμες, ποιες δαπάνες δεν είναι νόμιμες, ποιες δαπάνες (...) κανονικές και θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει αυτή η συστηματική συνεργασία. Προφανώς θα υπάρξουν και διαφωνίες, αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντικό, γιατί όταν θα έχετε

φύγει από το Δήμο και θα έρθει κάποιος έλεγχος κατασταλτικός, να έχετε κλείσει αυτές τις τρύπες που μπορεί να υπάρχουν. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό λοιπόν, αυτή η συνεργασία με τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών.

Λίγα λόγια για τον προϋπολογισμό. Δεν θα πω για τον φετινό προϋπολογισμό, θα μιλήσει αν χρειαστεί και ο κύριος Μουράτογλου, αλλά και αύριο θα κάνει μια ειδική ανάλυση ο συνάδελφος από το Υπουργείο Εσωτερικών, ο κύριος Ζαφειρίου. Θα πω μόνο κάποιες βασικές αρχές.

Νομίζω ότι πρέπει σαν Αυτοδιοίκηση να δούμε τον προϋπολογισμό όχι σαν ένα κομμάτι εντελώς δημοσιονομικής διαχείρισης με κωδικούς και τα λοιπά, αλλά πρέπει... είναι και το βασικό όργανο το οποίο μπορεί να κάνει προγραμματισμό ο Δήμος. Αν θέλετε, είναι η βασική λειτουργία προγραμματισμού του Δήμου, μαζί με το Τεχνικό Πρόγραμμα, είναι αυτή για την επόμενη χρονιά, δεν υπάρχει άλλη διαδικασία.

Άρα δεν θα έλεγα ότι είναι τεχνικό ζήτημα, είναι καθαρά πολιτικό ζήτημα. Μπορεί να καταλήγει σε τεχνικό ζήτημα, να έχει κωδικούς, κωδικοποίηση και τεχνικά κομμάτια, αλλά ουσία είναι ένα πολιτικό ζήτημα, με τον τρόπο... και απόφαση η Δημοτική Αρχή, πώς καθορίζει τις προτεραιότητες και ιεραρχεί τις ανάγκες για την επόμενη περίοδο.

Το δεύτερο, αποτελεί ένα όργανο δημοσιονομικής διαχείρισης, γιατί μέσα από τον προϋπολογισμό τίθενται τα ανώτατα όρια των δαπανών και των εσόδων, κυρίως των δαπανών, γιατί αυτός είναι ο στόχος του προϋπολογισμού, να μη δημιουργηθούν ξανά ελλείμματα στο Δήμο ή σε οποιονδήποτε άλλο Οργανισμό. Άρα αποτελεί ένα εργαλείο δημοσιονομικής διαχείρισης και βλέπετε ότι ο νομοθέτης έχει βάλει και ορισμένα πράγματα μέσα για να παρακολουθούνται, όπως το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης, ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος και τα λοιπά.

Το τρίτο που θα ήθελα, έτσι, να σημειώσω και ίσως να

βρείτε μια ευκαιρία να το αξιοποιήσετε, επειδή, όπως αναφέρθηκε, η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης έχει καταργηθεί, άρα δεν υπάρχει άλλο σημείο διαβούλευσης με το δημότη, θα μπορούσε ο προϋπολογισμός ή ένα μικρό μέρος του προϋπολογισμού, την ώρα που καταρτίζεται, και δεν μιλάω για τη φετινή χρονιά, μιλάω για τις επόμενες χρονιές, να μπορεί πραγματικά να υπάρχει συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία αυτή της διαβούλευσης για τον προϋπολογισμό.

Όπως μπορεί να υπάρχει και σε κάποιες άλλες δράσεις, ακόμα και σε κάποιες δράσεις κοινωνικές, δηλαδή αν ο προϋπολογισμός θα κάνει αυτή τη δράση φέτος ή κάποια άλλη, θα μπορούσε κάποια κομμάτια, που θα δούμε παρακάτω ποια μπορεί να είναι αυτά, μπορεί να αξιοποιηθούν για να κάνει κανείς μια διαβούλευση με τους δημότες, όπως θα μπορούσε να κάνει και σε άλλες δράσεις, όπως όταν καταρτίζει το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας και τα λοιπά.

Λίγα λόγια για τα έσοδα των Δήμων. Αυτά προβλέπει να είναι τα έσοδα των Δήμων σύμφωνα με τον Κώδικα, τακτικά, έκτακτα και τα λοιπά. Θα έλεγα ότι αυτή η εικόνα δεν μας λέει τίποτα. Προσπάθησα να δω με ποιον τρόπο μπορεί να δούμε ποια είναι τα έσοδα των Δήμων, βλέπετε ότι τα έσοδα των Δήμων μπορεί να είναι ή από τέλη και... δηλαδή είναι αυτοί που λέμε ίδιοι πόροι, έσοδα από τέλη, τα δικαιώματα παροχής υπηρεσιών, τακτικά έσοδα από κινητή ή ακίνητη περιουσία. Αυτά είναι τα έσοδα που έχει από ίδιους πόρους ο Δήμος.

Στη συνέχεια έχουμε τα έσοδα από επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών, οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι δηλαδή, οι οποίοι μπορεί να είναι και αυτό που δίνεται ετήσια, αλλά και τα υπόλοιπα, που δίνονται για τα σχολεία και τα λοιπά, που είναι μέσα από την κρατική επιχορήγηση. Είναι οι πόροι για επιχορηγήσεις επενδύσεων, είτε από τους ΣΑΤΑ και τα λοιπά, είτε από άλλα προγράμματα, ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης, Πρόγραμμα «Τρίτης» και

τα λοιπά. Τα έσοδα και οι εισπράξεις παρελθόντων οικονομικών, αυτά που εισπράτουμε καθυστερημένα, καθώς και τα λοιπά έσοδα.

Αν δείτε μια γενική διάταξη των οικονομικών συνολικά της Αυτοδιοίκησης, βλέπετε ότι περίπου ένα 29% - 30% έρχεται από τέλη και δικαιώματα, ένα 35% από επιχορηγήσεις και τα υπόλοιπα τα βλέπετε.

Θα ήθελα να σημειώσω εδώ ότι τα έσοδα από επιχορηγήσεις, όπως βλέπετε, είναι γύρω στο 34%, τα οποία είναι αυτά που έρχονται κυρίως από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους.

Λίγα λόγια για τα διαθέσιμα των Δήμων, βλέπετε ότι την τελευταία 7ετία τα διαθέσιμα των Δήμων αυξήθηκαν με σημαντικό ρυθμό. Παρ' όλο που έχουμε προβλήματα στην Αυτοδιοίκηση, οικονομικά, τα έσοδα, βλέπετε την εικόνα που είναι, έχει φτάσει περίπου στα 2 δις να υπάρχουν σήμερα, με μια τάση μείωσης των τελευταίων 2 ετών. Που σημαίνει υπάρχουν υπόλοιπα στους Δήμους, τα οποία προφανώς τα περισσότερα από αυτά είναι δεσμευμένα, δηλαδή σε έργα και τα λοιπά, τα οποία όμως δεν έχουν υλοποιηθεί.

Άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό η νέα Δημοτική Αρχή να δει ποια είναι αυτά τα έσοδα και πώς μπορούν να αξιοποιηθούν. Τα οποία τα περισσότερα, όπως λέω, είναι σε έργα τα οποία έχουν παραμείνει για κάποιο διάστημα, γιατί όλα προέρχονται από ειδικευμένα έσοδα. Αλλά είναι σημαντικό, γιατί όπως καταλαβαίνετε, αυτό το ποσοστό είναι περίπου το 1% του ΑΕΠ. Αν πέσει στην τοπική οικονομία, καταλαβαίνετε ότι μπορεί να αποτελέσει και ένα εργαλείο αύξησης του ΑΕΠ της χώρας.

Σημειώνω για τα έσοδα ότι η ΚΕΔΕ έχει αναπτύξει δυο – τρεις πλατφόρμες, τις οποίες καλό είναι να αξιοποιήσετε, οι αρμόδιοι υπάλληλοι δηλαδή από το Δήμο να συνεργαστούν, την πλατφόρμα των τετραγωνικών, τη δήλωση ακαθαρίστων εσόδων, έχει προχωρήσει μια σειρά... την οποία είναι χρήσιμο να την αξιοποιήσετε για να μπορεί να εισπράττετε πιο γρήγορα τα έσοδα

και πιο εύκολα. Άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αξιοποιήσετε αυτές τις πλατφόρμες, δεν μπορώ να πω αναλυτικά για αυτά, γιατί θα υπάρχει μια ολόκληρη συζήτηση να γίνει, κάποια άλλη στιγμή, από την πλευρά της ΚΕΔΕ.

Τώρα όσον αφορά τις δαπάνες. Αυτές είναι οι τέσσερις κατηγορίες δαπανών που θέλω να έχετε υπόψη σας. Για όποιους εκλέγονται για πρώτη φορά, γιατί οι παλιοί Δήμαρχοι υποπτεύομαι το ξέρουν, αλλά μπορεί να υπάρχουν καινούργιοι αιρετοί, είτε Αντιδήμαρχοι, είτε Δημοτικοί Σύμβουλοι. Είναι οι λειτουργικές δαπάνες χρήσης, που είναι αμοιβές και έξοδα προσωπικού, οι αμοιβές των αιρετών και συνεργατών, γενικά έξοδα, οι παροχές τρίτων, δηλαδή φως, νερό, ρεύμα και τα λοιπά, και οι μεταβιβάσεις σε Νομικά Πρόσωπα, τα οποία πλέον καταργούνται, δεν θα υπάρχουν, που ήταν ένα σημαντικό κομμάτι.

Το δεύτερο κομμάτι είναι οι επενδύσεις. Είναι δηλαδή οι επενδύσεις που κατευθύνονται οι δαπάνες. Και τα υπόλοιπα δύο είναι μικρά και το αποθεματικό είναι αυτό που υπάρχει από την προηγούμενη χρονιά.

Αν δει κανείς την ανάλυση των δαπανών των Δήμων, θα έλεγα περίπου το 45% των δαπανών της Αυτοδιοίκησης είναι αμοιβές προσωπικού, μαζί με τα Νομικά Πρόσωπα που τώρα έρχονται στο Δήμο, άρα περίπου το 45% αποτελούν οι δαπάνες αμοιβών προσωπικού.

Άρα αν θα ήθελε κανείς να δει με ποιον τρόπο κάνει μια... αν θέλαμε να κάνουμε μια μεθοδολογία κατάρτισης ενός προϋπολογισμού από μηδενικής βάσης, θα λέγαμε πρώτα θα προσδιορίσουμε τα έσοδα, το βασικό είναι να δούμε ποια είναι τα έσοδα του Δήμου, είναι το βασικότερο κομμάτι, γιατί εκεί πρέπει να είμαστε πραγματικά αποτελεσματικοί, για να μη δημιουργήσουμε και μελλοντικά προβλήματα βιωσιμότητας του Δήμου.

Το δεύτερο είναι να προσδιορίσουμε ποιες είναι οι σταθερές δαπάνες του Δήμου, αμοιβές και έξοδα προσωπικού, επιχορηγήσεις

Νομικών Προσώπων, οι υποχρεώσεις σε ΦΟΔΣΑ και τα λοιπά, τα τοκοχρεολύσια δανείων, που είναι σημαντική δαπάνη, άρα οι σταθερές δαπάνες οι λειτουργικές.

Και το τελευταίο κομμάτι αφορά αυτά που η Δημοτική Αρχή στην ουσία με απόφασή της καθορίζει ποια θα πάνε την επόμενη φορά. Δηλαδή ιεραρχεί με ποιο τρόπο θα πάνε τα υπόλοιπα χρήματα που μένουν. Μαζί με αυτά που έχουν εντάξει σε προγράμματα που τρέχουν.

Άρα θα έλεγα από αυτό το κομμάτι το τελευταίο, ένα μικρό κομμάτι που θα μπορούσε πραγματικά να πει ποιες δράσεις την επόμενη χρονιά ή τις επόμενες χρονιές μπορεί ο Δήμος να διαβουλευτεί και με τους δημότες, γιατί νομίζω ότι είναι σημαντική η συμμετοχή των δημοτών και των κοινωνικών εταίρων σε τοπικό επίπεδο και βλέπετε και τα αποτελέσματα των εκλογών, επειδή το πολιτικό μας σύστημα γενικά δεν έχει εμπιστοσύνη (...) εκλογικό σύστημα, το βλέπουμε και στην Αυτοδιοίκηση, άρα νομίζω από την Αυτοδιοίκηση μπορεί να ξεκινήσει ένα... να αυξηθεί η συμμετοχή των ανθρώπων στα θέματα τα δημοτικά.

Λίγα λόγια για τις δαπάνες, για να αρχίσουμε να κλείνουμε σιγά – σιγά. Τα έσοδα και οι δαπάνες, ποιες είναι οι δαπάνες (...) πρέπει να προβλέπεται σε διάταξη νόμου. Πρέπει να είναι δαπάνες που εξυπηρετούν τους σκοπούς του Δήμου ή να συντελούν στην εκπλήρωσή τους και ή να είναι λειτουργικές δαπάνες. Με βάση αυτή την κατηγοριοποίηση, αποδεχόμαστε αν μια δαπάνη είναι νόμιμη ή μη νόμιμη.

Τώρα βέβαια υπάρχει ένα ζήτημα τι σημαίνει λειτουργική δαπάνη, έχει δώσει μια νομοθέτηση το Ελεγκτικό Συνέδριο, που προσπαθεί να την περιγράψει, αλλά είναι γενικά θέματα τα οποία η εμπειρία μας πλέον είναι ιδιαίτερα σημαντική, και των οικονομικών υπευθύνων, αλλά και των αρμόδιων Δημάρχων και Αντιδημάρχων, προς αυτή την κατεύθυνση.

Η κανονικότητα μιας δαπάνης προβλέπεται, εκτός από τη

νομιμότητα, αλλά και πώς εκτελείται. Αυτά είναι τα βήματα, που είναι πολύ συνοπτικά, που περιγράφονται εδώ. Μπορεί κανείς να θεωρήσει ότι είναι και λίγο γραφειοκρατικά. Η γραφειοκρατία όμως πολλές φορές μας κατοχυρώνει. Άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ακολουθούμε λίγο αυτή τη γραφειοκρατία, γιατί διαχειριζόμαστε δημόσιο χρήμα και επειδή ο κατασταλτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να έρθει μετά από κάποια χρόνια, είναι καλό κατά την άσκηση αυτή να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, ώστε να μην έχουμε κάποιο πρόβλημα ιδιαίτερο. Νομίζω μπορεί να κάνουμε τα πάντα, αυτά που μπορούμε να κάνουμε, ας (...) και λίγο (...), είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τηρούμε τις διαδικασίες.

Όπως είπα, ο ρόλος του ΠΟΥ είναι ιδιαίτερα σημαντικός και μπορεί να αρνηθεί, κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μια δαπάνη στον αρμόδιο Δήμαρχο. Βλέπετε εδώ για ποιες αιτίες μπορεί να αρνηθεί αυτή τη δαπάνη, αν δεν υπάρχει υπόλοιπο στον προϋπολογισμό ή επαρκής πίστωση ή αν η δαπάνη δεν είναι λειτουργική. Μπορεί κάποιος να θέλει να φτιάξει ένα καμπαναριό σε μια εκκλησία και να του πει, δεν μπορεί να τη φτιάξεις, δεν είναι αρμοδιότητά σου, είναι αρμοδιότητα άλλου. Άρα υπάρχουν τέτοιες λειτουργίες, που μπορεί ο αρμόδιος Οικονομικός Διευθυντής να πει ότι δεν μπορεί να είναι νόμιμη ή κανονική αυτή η δαπάνη.

Και αποτέλεσμα είναι αυτό, όταν πάρει ένα «εντέλλεσθαι» από το Δήμαρχο, τότε θα στείλει και στο Υπουργείο Οικονομικών, και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, αυτή την άρνησή του.

Δεν θα μείνω για τις συμβάσεις, γιατί θα τα πει η κυρία Αλεξίου.

Δύο λόγια για την εκκαθάριση δαπανών. Η εκκαθάριση δαπανών είναι ένα σημαντικό εργαλείο. Θα πρέπει να σημειώσω... και η εντολή πληρωμής. Θα πρέπει να σημειώσω εδώ ότι θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι όλα πλέον τα εντάλματα υπογράφονται, από το 2018 και μετά, από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών. Ο Δήμαρχος, όπως και ο Αντιδήμαρχος, δεν θα πρέπει να εμπλέκεται

σε καμία οικονομική διαχείριση. Δεν θα υπογράψει ούτε επιταγές, ούτε οτιδήποτε. Είναι βασικό αυτό, δεν θα εμπλέκεται στην οικονομική διαχείριση. Αυτή είναι αρμοδιότητα, και σε εσάς, και σε εμάς, και σε όλους τους φορείς, είναι αρμοδιότητα της Οικονομικής Διεύθυνσης και του Οικονομικού Διευθυντή. Άρα ο Δήμαρχος και ο Αντιδήμαρχος σταματάει εκεί που είναι η έγκριση της δαπάνης. Από εκεί και πέρα οι διαδικασίες τρέχουν από τις Υπηρεσίες και ειδικά από τις Οικονομικές Υπηρεσίες η έγκριση αυτών των δαπανών. Και η πληρωμή βέβαια στη συνέχεια.

Λίγα λόγια για τον απολογισμό. Κατ' έτος το Δημοτικό Συμβούλιο εγκρίνει τον απολογισμό. Ο απολογισμός αποστέλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο, άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Κατά τη διάρκεια του έτους η Δημοτική Επιτροπή και η Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου, μέσω της Δημοτικής Επιτροπής, υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο και παρακολουθεί την εικόνα ροής του προϋπολογισμού, άρα υπάρχει ένα εργαλείο που παρακολουθεί.

Και βέβαια οι οικονομικές καταστάσεις και τα αποτελέσματα χρήσεως, ολοκληρώνονται και αποστέλλονται και αυτά και υπογράφονται από έναν Ορκωτό Ελεγκτή και αποστέλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Όπως είπε και προηγουμένως ο Κίμωνας ο Σιδηρόπουλος, πραγματικά τέθηκε μια λογοδοσία κάθε 2μηνο. Εγώ θα ήθελα να πω ότι στην ουσία εδώ ο νομοθέτης αντιγράφει τη διαδικασία κοινοβουλευτικού ελέγχου της Βουλής, αυτό κάνει, που δίνει τη δυνατότητα στην πλειοψηφία ή στη μειοψηφία να υποβάλει ερωτήσεις στη Δημοτική Αρχή ή στους αρμόδιους Αντιδημάρχους για κάποια έργα και δράσεις, όπως και στους τοπικούς Προέδρους, για κάποια δράση ή κάποιες προτάσεις, άρα είναι ένα έργο ελέγχου της Δημοτικής Αρχής, ουσιαστικού, το οποίο όμως δεν (...) κάποιες αποφάσεις, αλλά είναι ένα πλαίσιο συζήτησης. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι θα μπορούσε με κάποιο τρόπο να βελτιώσει και να μειώσει λίγο τις προ ημερησίας διατάξεις, που πολλές φορές

τίθενται πάρα πολλά ζητήματα και είναι κουραστικά για τον δημότη να παρακολουθεί τις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.

Λίγα λόγια για τον έλεγχο, και κλείνω. Βλέπετε ότι υπάρχει έλεγχος από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ, από το Ελεγκτικό Συνέδριο, προληπτικός έλεγχος, κατασταλτικός και προληπτικός έλεγχος συμβάσεων, θα πω δυο λόγια και για αυτά. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές που ελέγχουν τις οικονομικές καταστάσεις, καθώς βέβαια και έχει εισαχθεί πλέον από το 2021 και μετά, το σύστημα εσωτερικού ελέγχου και ο εσωτερικός ελεγκτής στους Δήμους.

Που είναι ιδιαίτερα σημαντικό να το προσέξουμε, γιατί το Ελεγκτικό Συνέδριο όταν πάει σε ένα Δήμο να ελέγξει και εφόσον ελέγξει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι αποτελεσματικό, δηλαδή αν δει ότι οι διαδικασίες τηρούνται, τηρούνται οι διαδικασίες και οι ευθύνες τηρούνται, τότε θα πει ότι εγώ έχω ελέγξει, άρα δεν κάνω άλλον έλεγχο. Αν όμως δει ότι υπάρχει μία τρύπα σε μια ενδεικτική διαδικασία που τήρησε, τότε πραγματικά θα πάει σε έναν εσωτερικό έλεγχο για το Δήμο. Άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό, προβλέπεται από το νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων. Οι συμβάσεις μας άνω των 300.000 στην ουσία ελέγχονται είτε από τον Επίτροπο και πάνω από ένα εφτακόσια, άρα όλες οι συμβάσεις ελέγχονται. Να θυμίσω εδώ, μου τέθηκε προχθές ένα ερώτημα από έναν Δήμαρχο ο οποίος τρέχει αυτή τη στιγμή, γιατί είχε μια σύμβαση 270.000 και έκανε επέκταση 60.000 και την πήγε στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Άρα θεωρήθηκε άκυρη. Δεν ξέρω αν με καταλάβατε. Ενώ ήταν... μέχρι 270.000 δεν (...) πάει, άρα (...) θα έπρεπε να πάει, γιατί ξεπερνάει τις 300.000 που είναι ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Προληπτικό έλεγχο έχουμε και από το ΕΣΠΑ. Άρα οι συμβάσεις του ΕΣΠΑ... όχι μόνο οι συμβάσεις, και η διακήρυξη, και οι συμβάσεις, και τα (...) θα εγκρίνονται όταν είναι ένα έργο ενταγμένο στο ΕΣΠΑ.

Για τον κατασταλτικό έλεγχο νομίζω είπαμε δυο λόγια, δεν χρειάζεται να πούμε κάτι παραπάνω. Σημειώνω ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο κάνει πλέον και έλεγχο εσόδων στους Δήμους, αρχίζει να το κάνει, έκανε μια σημαντική πριν μερικά χρόνια, σε ένα Δήμο, για να δει συνολικά πώς θα τρέξει, άρα ιδιαίτερα σημαντικό είναι να δούμε και να παρακολουθούμε ότι τηρεί ο Δήμος τις διαδικασίες για την είσπραξη των εσόδων. Ιδιαίτερα σημαντικό, δεν θα ήθελα να πω πολύ, γιατί είναι πολύ μεγάλο το ζήτημα αυτό.

Κλείνοντας, δεν θα πω κάτι, θα μείνω σε αυτό που είπα στην αρχή, ότι θα πρέπει να υπάρξει διάκριση μεταξύ των καθηκόντων του διατάκτη και του Προϊσταμένου των Οικονομικών Υπηρεσιών, άρα ο Δήμαρχος, που είναι διατάκτης, ή ο αρμόδιος Αντιδήμαρχος, δεν θα πρέπει να εμπλέκεται στην οικονομική διαχείριση.

Και μέσα στο Δήμο, επειδή έχουμε και τέτοια προβλήματα, θα πρέπει να τηρούμε ώστε να μην κάνει το ίδιο πρόσωπο, να μην είναι ο ελεγκτής και ο ελεγχόμενος το ίδιο πρόσωπο. Δηλαδή θα πρέπει να είναι ξεχωριστός ο ΠΟΥ, ξεχωριστός ο Ταμίας, γιατί είναι διαφορετικές οι αρμοδιότητες του καθενός, άρα θα πρέπει να υπάρχει η διάκριση και το ασυμβίβαστο μεταξύ τους.

Αυτά ήθελα να πω συνοπτικά, να έχετε μια συνολική εικόνα για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση, πολύ σύντομη. Για να έχετε μια εικόνα, για να είστε κατοχυρωμένοι, για να ξέρετε πώς λειτουργεί ο Δήμος και πώς να προσέξετε λίγο, για να μην υπάρχουν προβλήματα στην επόμενη περίοδο.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον κύριο Γούπιο.

Υπάρχουν ερωτήσεις;

Της Οικονομικής Επιτροπής, ο κύριος Μουτάτογλου.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Καλησπέρα σε όλους, καλή θητεία να ευχηθώ και εγώ στα νέα καθήκοντα των συναδέλφων.

Πρέπει να τονίσω δια του βήματος, πολύ σύντομα, ότι η θητεία αυτή που έρχεται θα είναι αρκετά δύσκολη όσον αφορά τα

οικονομικά, έτσι όπως προοιωνίζονται και έτσι όπως αναμένονται να εξελιχθούν, τουλάχιστον στο πρώτο χρονικό διάστημα.

Ο κύριος Γούπιος αναφέρθηκε κυρίως στα ζητήματα τα οποία αφορούν διαδικαστικές κινήσεις οι οποίες πρέπει να κάνουμε οι νέοι αιρετοί στο πρώτο διάστημα και τι να προσέξουμε περισσότερο. Υπάρχουν όμως και ζέοντα ζητήματα, τρέχοντα, που αφορούν επί της ουσίας κατά κύριο λόγο το οικονομικό πακέτο, το οικονομικό κομμάτι.

Καλούμαστε οι νέες Δημοτικές Αρχές να εκτελέσουμε λοιπόν έναν προϋπολογισμό για το 2024, που σε πολλές περιπτώσεις, συνάδελφοι, δεν έχουν ολοκληρώσει ή δεν έχουν ψηφίσει ή δεν έχουν ωριμάσει ακόμα, δεδομένου ότι είτε έχουν αλλάξει χέρια οι Δημοτικές Αρχές, είτε οι Υπηρεσίες, λόγω των εκλογών, δεν προχώρησαν στη σύνταξη του νέου προϋπολογισμού.

Καλούμαστε ταυτόχρονα με την ψήφιση λοιπόν του προϋπολογισμού, να κάνουμε τα εξής. Να δούμε τι γίνεται με τα δημοτικά τέλη. Τα δημοτικά τέλη τα οποία σίγουρα θα πρέπει να έχουμε κατά νου ότι θα πρέπει να αυξηθούν, δεδομένου ότι έρχεται το τέλος ταφής, το οποίο επιβάλλεται και μάλιστα άμεσα. Ήδη από την έκτακτη επιχορήγηση θα παρακρατηθούν 50 εκατομμύρια... μπορεί και αύριο να βγει η απόφαση και αφορά τα 50 εκατομμύρια από το πρώτο εξάμηνο του '23.

Ταυτόχρονα γίνεται παρακράτηση 80 εκατομμυρίων συνολικά από την τακτική επιχορήγηση των ΚΑΠ, μέσα του 2024, που αφορά το τέλος ταφής για το '22. Και ταυτόχρονα καλούμαστε να καλύψουμε το δεύτερο εξάμηνο του '23 και το πρώτο εξάμηνο του '24, το τέλος ταφής, από ιδίους πόρους. Και επειδή μιλάμε για ανταποδοτικές υπηρεσίες, αυτά έχουν άμεσο αντίκτυπο στα δημοτικά τέλη. Ένα είναι αυτό.

Δεύτερο, το οποίο έχουμε να αντιμετωπίσουμε πάρα πολύ σοβαρά, στον προϋπολογισμό και στην εκτέλεση και στην ψήφιση πολλές φορές, γιατί συμμετέχω στο Παρατηρητήριο και βλέπω οι

προϋπολογισμοί οι οποίοι έχουν φτάσει προς έγκριση στο Παρατηρητήριο, σε σχέση με τις άλλες χρονιές, είναι πολύ λιγότεροι. Δεν θέλω να αναφερθώ σε ποιοι και σε αριθμό Δήμων.

Θα πρέπει λοιπόν να λάβουμε υπόψη μας στον προϋπολογισμό ότι...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Με ενημερώνει ο κύριος Κωνσταντέλλος, είναι 150 οι Δήμοι από τους 332. Άρα καταλαβαίνετε ότι είναι αρκετοί ακόμη, περίπου 200 Δήμοι.

Θα πρέπει λοιπόν να λάβουμε υπόψη μας και το μισθοδοτικό κόστος. Το μισθοδοτικό κόστος, που ορθώς αυξήθηκε η μισθοδοσία των υπαλλήλων, δεν θα ήμασταν εμείς που θα λέγαμε όχι, αλλά η μισθοδοσία αυξήθηκε με κυβερνητική απόφαση. Το μισθοδοτικό κόστος, το οποίο αγγίζει περίπου τα 170 εκατομμύρια, θα κληθούμε να επιβαρυνθούμε στο αμέσως προσεχές διάστημα, μέσα στο 2024, οι Δήμοι.

Άρα λοιπόν προμηνύεται, θα έλεγα, δύσκολη οικονομική χρονιά το 2024, γιατί έχουμε να αντιμετωπίσουμε την αύξηση του μισθοδοτικού κόστους, την εφαρμογή του τέλους ταφής και ταυτόχρονα την εξόφληση των υποχρεώσεων σε Δήμους που είχαμε δόσεις προς το Ταμείο Παρακαταθηκών, δεδομένου ότι λόγω Covid και λόγω ενεργειακού κόστους, '21, '22, '23 δεν έγιναν παρακρατήσεις και καλούμαστε τα χρήματα των τριών ετών, μαζί με το τρέχον '24, να τα αποπληρώσουμε μέσα στο '24.

Έχουμε θέσει όλα αυτά τα ζητήματα σαν Διοίκηση της ΚΕΔΕ κατ' επανάληψη στα αρμόδια Υπουργεία, αναμένουμε και πιστεύω στο αμέσως προσεχές διάστημα θα ξανά ανοίξει το ζήτημα των οικονομικών, όπως κάναμε και όλη τη θητεία αυτή, εκπονήσαμε μία μελέτη σε συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ για τους ΚΑΠ και καταφέραμε να βρούμε, με ομόφωνη απόφαση του Συνεδρίου μας, θα έλεγα, τον καλύτερο τρόπο και τον δικαιότερο για να κατανείμουμε τους πόρους για την ερχόμενη 10ετία, με το νέο τρόπο κατανομής των

ΚΑΠ.

Ταυτόχρονα, θα ήθελα επίσης να τονίσω, χθες κατατέθηκε με τροπολογία στη Βουλή το πλαφόν των αποδόσεων στους ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού, το οποίο αγγίζει... Τώρα θα μου πείτε λέω νούμερα, αλλά έχουν την αξία τους. Δεν θα κουράσω πολύ. Είναι 3.758.000.000. 3,8 δις ταβάνι στις χρηματοδοτήσεις των ΟΤΑ. Αυτό έγινε δια νόμου.

Σαν ΚΕΔΕ φωνάζουμε και διεκδικούμε την κατάργηση των μνημονιακών νόμων με τους οποίους έγινε περικοπή των πόρων κατά 65% περίπου σε σχέση με τους πόρους που παίρναμε και εφαρμογή του νόμου 3852 όπως προβλέπεται με τις αποδόσεις της φορολογίας φυσικών προσώπων του ΦΠΑ και του τέλους ακίνητης... και του ΕΝΦΙΑ τώρα.

Η εφαρμογή αυτή της νομοθεσίας θα μας έδινε σε σχέση με το ποσό που παίρνουμε φέτος, περίπου στα 2,2 δις, άλλα 774 εκατομμύρια, δηλαδή θα ακουμπούσαμε τα 3 δις ο Α΄ Βαθμός. Συν το Β΄ Βαθμό που παίρνει περίπου τα 700 εκατομμύρια, θα πηγαίναμε 3.700.000.000. Συν τις υπόλοιπες αποδόσεις που έχουμε από τα υπόλοιπα Υπουργεία, θα ξεπερνούσαμε κατά πολύ. Έρχεται λοιπόν το κράτος και λέει, βάζω ένα πλαφόν, η Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ Βαθμού δεν μπορεί να παίρνει πάνω από 3,7 δις και κάτι, και γίνεται δια νόμου.

Άρα εκείνο που θα πρέπει να επιδιώξουμε στην ερχόμενη αυτοδιοικητική περίοδο είναι την άμεση κατάργηση της νομοθεσίας που δημιουργεί αυτές τις ανισότητες και την εφαρμογή του νόμου 3852, με την κατάργηση των μνημονιακών νόμων.

Είπαμε για τους ΚΑΠ, το τέλος ταφής, για τον προϋπολογισμό του '24, για την εφαρμογή των ΚΑΠ πόσα παραπάνω θα παίρναμε, όλα αυτά δημιουργούν ένα άνοιγμα της ψαλίδας και πιστεύω ότι θα πρέπει να κινηθούμε σε ένα τελείως διεκδικητικό πλαίσιο, διαφορετικό από αυτό που είχαμε μέχρι τώρα, δεδομένου ότι για να αντεπεξέλθουμε στις οικονομικές δυσκολίες που έχουμε και στις

προκλήσεις των καιρών, θα πρέπει το κεντρικό κράτος να δει με μεγαλύτερη σοβαρότητα τις χρηματοδοτήσεις προς τους ΟΤΑ.

Μάλιστα και σήμερα ήρθε κιόλας μεταβίβαση αρμοδιότητας περί της καθαριότητας των περιφερειακών δρόμων, και μάλιστα να εκφράσουμε άποψη, μας δίνει 300 τόσα ευρώ για το κάθε χιλιόμετρο δρόμου που παίρνουμε σαν αρμοδιότητα από την Περιφέρεια, για όλο το έτος, για την αποκομιδή.

Είναι ζητήματα τα οποία δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν, ούτε να εκφράσουμε γνώμη όταν δεν έχουμε αξιολογήσει ή δεν έχουμε μετρήσει πόσα αυτά μπορεί να είναι. Όλα αυτά λοιπόν τα δεδομένα, δημιουργούν το διεκδικητικό πλαίσιο της νέας θητείας, το οποίο θα πρέπει με περισσή, θα έλεγα, δυναμικότητα να διεκδικήσουμε προς όφελος της Αυτοδιοίκησης.

Να ευχηθώ καλές γιορτές σε όλους, καλή θητεία σε όλους μας. Να είστε καλά.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε, κύριε Μουράτογλου.

Και να κλείσουμε τη σημερινή μας ημερίδα με την κυρία Ντορέτα Αλεξίου, η οποία είναι Προϊσταμένη της Νομικής Υπηρεσίας της ΚΕΔΕ και θα αναφερθεί στην διαχείριση των δημοσίων συμβάσεων.

Ν. ΑΛΕΞΙΟΥ: Καλησπέρα και από εμένα.

Σας εύχομαι καλή επιτυχία και καλή θητεία να έχετε.

Τα δύο θέματα που θα πούμε σήμερα είναι η εποπτεία επί των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ιδιαίτερα στους Δήμους, καθώς και η διαχείριση των δημοσίων συμβάσεων.

Ξεκινάμε από την εποπτεία. Η εποπτεία προβλέπεται, η άσκηση της κρατικής εποπτείας επί των ΟΤΑ, προβλέπεται από το σύνταγμα, από το άρθρο 102, περιορίζεται, όπως το ακούσατε και στην αρχή, σε έλεγχο νομιμότητας των πράξεων και όχι σκοπιμότητα και δεν πρέπει να εμποδίζεται από τον έλεγχο αυτό η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση των Δήμων.

Ο τρόπος της άσκησης της κρατικής εποπτείας εξειδικεύεται

από το νομοθέτη. Η κρατική εποπτεία διακρίνεται στον έλεγχο νομιμότητας επί των πράξεων των συλλογικών και μονομελών Οργάνων των Δήμων και στον έλεγχο των προσώπων, δηλαδή τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών.

Αρμόδιες για την εποπτεία επί των ΟΤΑ είναι οι επτά Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας ΟΤΑ, οι οποίες δεν έχουν ακόμα αρχίσει να λειτουργούν, οπότε ο έλεγχος αυτός ασκείται από τον Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου στη συνέχεια βλέπετε Επόπτη ΟΤΑ, εννοούμε μέχρι την έναρξη της Υπηρεσίας, τον Γραμματέα της Αποκεντρωμένης. Η σχετική νομοθεσία είναι τα άρθρα 224 έως 237 του 3852/10, του Καλλικράτη, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα.

Να πούμε ότι οι αποφάσεις των συλλογικών και μονομελών Οργάνων των Δήμων είναι εκτελεστές, έτσι λέει ο νόμος, αφότου εκδοθούν. Παρ' όλα αυτά, για κάποιες συγκεκριμένες κατηγορίες αποφάσεων συλλογικών Οργάνων, οι οποίες αναφέρονται περιοριστικά στο νόμο, προβλέπεται υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας. Οι αποφάσεις που δεν υπάγονται σε αυτόν τον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας, μπορούν να προσβληθούν με ειδική προδικαστική προσφυγή, όπως θα αναλύσουμε πιο κάτω. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα αυτεπάγγελτου ελέγχου, όπως θα δούμε.

Οι κατηγορίες των πράξεων οι οποίες υπόκεινται σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας, είναι εννέα, όπως είπαμε, περιοριστικά αναφερόμενες, και είναι αυτές εδώ που βλέπετε.

Βλέπουμε λοιπόν, γιατί αναφέρθηκε πριν και ο κύριος Γούπιος στον προσυμβατικό έλεγχο, ότι έχουμε για τα ποσά που βλέπετε, έχουμε τον έλεγχο στην κατηγορία Β', των δημοσίων συμβάσεων, όπως το βλέπετε με τα ποσά αυτά, είτε από την Αποκεντρωμένη, είτε από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, είτε από το κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Επίσης είναι αγορά – εκποίηση ακινήτων και λοιπά.

Αυτές οι αποφάσεις πρέπει να στέλνονται για έλεγχο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 15 ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού Οργάνου, να συνοδεύονται από τα απαραίτητα έγγραφα για τη νόμιμη έκδοσή τους, από το αντίγραφο αποδεικτικού δημοσίευσης και όποιο άλλο στοιχείο τυχόν ζητηθεί στην πορεία από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

Ο έλεγχος πρέπει να ασκηθεί και να εκδοθεί απόφαση μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 30 ημερών από την ώρα που θα σταλεί. Εάν δεν εκδοθεί μέσα σε 30 ημέρες, τεκμαίρεται ότι η απόφαση έχει εγκριθεί.

Ο Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί και αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει απόφαση συλλογικών Οργάνων, να ασκήσει έλεγχο δηλαδή σε απόφαση συλλογικών ή μονομελών Οργάνων των Δήμων, για λόγους πάντα νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία 2 μηνών από όταν η απόφαση αυτή δημοσιευθεί ή εκδοθεί. Επίσης, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να διενεργηθεί δειγματοληπτικός έλεγχος επί πράξεων ΟΤΑ.

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να προσβάλει αποφάσεις, εδώ έχουμε την ειδική διοικητική προσφυγή, το άρθρο 227, για λόγους νομιμότητας, ενώπιον ...(διακοπή ήχου)... αφότου έλαβε γνώση αυτής. Η προσφυγή επιτρέπεται κατά παράλειψη της οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, μέσα σε 15 μέρες από την πάροδο της προθεσμίας, της ειδικής προθεσμίας που τυχόν θέτει ο νομοθέτης για την έκδοση της οικείας πράξης ή μετά την παρέλευση 3μήνου από την υποβολή σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου.

Τώρα, ποιος έχει έννομο συμφέρον για να ασκήσει την ειδική διοικητική προσφυγή. Δεν μπορεί οποιοσδήποτε να ασκεί ειδική διοικητική προσφυγή κατά πράξεων ΟΤΑ. Είναι, εννοείται, αυτός ο οποίος έχει προσωπικό, άμεσο και ενεστώς έννομο συμφέρον, δηλαδή βλάπτεται άμεσα και αποδεικνύεται η βλάβη αυτή. Τεκμαίρεται ότι έχουν όλοι οι αιρετοί του συγκεκριμένου Δήμου, ανεξάρτητα από το αν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση κατά την οποία

ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση, με την προϋπόθεση βέβαια ότι δεν την υπερψήφισαν. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού και Νομικά Πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν με το καταστατικό τους περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς και εν γένει κοινωνικούς σκοπούς.

Θα πρέπει να αποδεικνύεται όμως ότι βλάπτεται συγκεκριμένα το Νομικό Πρόσωπο και όχι γενικά και αόριστα, επειδή είναι ένας Οργανισμός που προστατεύει το περιβάλλον. Γιατί η προσφυγή εκδίδεται από τον Γραμματέα Αποκεντρωμένης σε αποκλειστική προθεσμία 2 μηνών από τότε που υποβλήθηκε. Αν περάσει αυτή η προθεσμία, θεωρείται ότι η προσφυγή έχει σιωπηρώς απορριφθεί.

Η άσκηση της ειδικής αυτής διοικητικής προσφυγής, είναι προϋπόθεση για να ασκηθούν τα ένδικα μέσα ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων. Δεν μπορεί κάποιος δηλαδή να πάει κατευθείαν στο δικαστήριο, πριν ασκήσει την ειδική αυτή προδικαστική προσφυγή.

Μπορεί να ζητηθεί αναστολή της προσβαλλόμενης πράξης, αναστολή εκτέλεσης προσβαλλόμενης πράξης, με την ειδική διοικητική προσφυγή, η οποία μπορεί να χορηγηθεί, εφόσον παρίσταται προδήλως βάσιμη η προσφυγή ή κρίνεται ότι ο ασκών θα έχει ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, μέχρι την εξέτασή της.

Οι αποφάσεις του Γραμματέα Αποκεντρωμένης κοινοποιούνται μέσα σε 5 ημέρες από την έκδοσή τους στον οικείο Δήμο, αναρτώνται στην ιστοσελίδα και «Διαύγεια» της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και είναι υποχρεωτικό, διαφορετικά αποτελεί... είναι παράλειψη σχετικής υποχρέωσης και πειθαρχικό παράπτωμα. Και τα συλλογικά Όργανα και τα μονομελή των Δήμων, αλλά και το προσωπικό, έχει υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση, με τις αποφάσεις οι οποίες έχουν εκδοθεί, κατόπιν του ελέγχου αυτού.

Για όποιον έχει έννομο συμφέρον, βλάπτεται από την απόφαση δηλαδή του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης,

μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης αυτής, ενώπιον της ειδικής Επιτροπής της γνωστής του άρθρου 152 του νόμου, μέσα σε προθεσμία 1 μήνα από την έκδοση της απόφασης ή την κοινοποίησή της ή από όταν αποδεικνύεται ότι έλαβε γνώση.

Επίσης υπάρχει και δυνατότητα άσκησης αίτησης θεραπείας, η οποία ασκείται όμως ενώπιον του αρμοδίου Οργάνου που εξέδωσε την πράξη, άρα συνήθως δεν ασκείται αυτή. Δεν είναι δε προϋπόθεση για να ασκήσεις την προδικαστική προσφυγή, ασκείται ανεξάρτητα. Η άσκηση της αίτησης θεραπείας δεν έχει προθεσμία στο νόμο, είναι αυτονόητο βέβαια ότι πρέπει να ασκηθεί μέσα στο χρονικό διάστημα των 15 ημερών που τίθεται για την προδικαστική προσφυγή.

Τώρα, να πάμε στον πειθαρχικό έλεγχο επί των προσώπων της Αυτοδιοίκησης, των αιρετών.

Έχουμε την αστική ευθύνη. Τι σημαίνει αστική ευθύνη; Οι αιρετοί, Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι και λοιπά, οφείλουν να αποζημιώσουν το Δήμο για κάθε θετική ζημιά που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας του, από δόλο όμως ή βαριά αμέλεια. Στην αστική αυτή ευθύνη δεν συμπεριλαμβάνεται τυχόν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

Δηλαδή η αστική αυτή ευθύνη αφορά μόνο ζημιά του Δήμου, ο οποίος έχει και το δικαίωμα, με αίτησή του, ή αυτός ή ο Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή οποιοσδήποτε δημότης βλάπτεται, να ζητήσει τον καταλογισμό της αστικής ευθύνης, ο οποίος καταλογισμός αποφασίζεται με αιτιολογημένη απόφαση τριμελούς Ελεγκτικής Επιτροπής. Η απόφαση αυτή εκδίδεται μέσα σε εύλογο διάστημα, μετά από έλεγχο των στοιχείων και κλήση του υπεύθυνου για παροχή εξηγήσεων.

Κατά των πράξεων της Επιτροπής αυτής επιτρέπεται προσφυγή στο οικείο Διοικητικό Εφετείο μέσα σε 60 μέρες. Και κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Τώρα, ποιες είναι οι πειθαρχικές ποινές των αιρετών. Είναι η αργία και οι έκπτωση. Αυτές επιβάλλονται μετά από αιτιολογημένη απόφαση του Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αφού προηγηθεί η απολογία του εγκαλούμενου ή περάσει άπρακτη η προθεσμία χωρίς να εμφανιστεί ή να απολογηθεί. Και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Πειθαρχικού Συμβουλίου, που βλέπετε από ποιους αποτελείται.

Ο εγκαλούμενος εμφανίζεται ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου είτε αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο δικηγόρο. Η γνώμη του Πειθαρχικού Συμβουλίου, η απόφαση, εκδίδεται εντός 2 μηνών από το έγγραφο του Αποκεντρωμένου με το οποίο προτείνεται η ποινή. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο μπορεί να συμφωνήσει ή να μη συμφωνήσει με την πρόταση του Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κρίνοντας τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ή μπορεί να επιβάλλει ηπιότερη ή αυστηρότερη ποινή από αυτή που προτείνεται.

Κατά της απόφασης αυτής του Πειθαρχικού Συμβουλίου, χωρεί άσκηση προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας, μέσα σε 30 μέρες από την κοινοποίησή της.

Εδώ να τονίσουμε ότι επανήλθαν οι διατάξεις της ιδιάζουσας δωσιδικίας και η εξαίρεση από τη διαδικασία του αυτοφώρου, επανήλθαν οι διατάξεις δηλαδή του 235 και οι Δήμαρχοι υπάγονται στην ιδιάζουσα δωσιδικία του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, που σημαίνει ότι για πλημμελήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, αρμόδιο δικαστήριο είναι το κατά τόπο αρμόδιο τριμελές Εφετείο. Για την εκδίκαση εφέσεων κατά αποφάσεων μονομελούς Πλημμελειοδικείου είναι το οικείο τριμελές Πλημμελειοδικείο. Και για πταίσματα ή πλημμελήματα Δημάρχων που διαπράττονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και εξαιτίας αυτών, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της αυτόφωρης διαδικασίας.

Τώρα, έχουμε έκπτωση εξαιτίας καταδίκης, όπου υπάρχει

αυτοδίκαια έκπτωση από το αξίωμα των αιρετών. Αν τεθούν σε δικαστική συμπάρσταση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση είτε ως αυτουργοί, είτε ως συμμετοχοί, για κακούργημα, για οποιοδήποτε κακούργημα, ή για τα περιοριστικά αναφερόμενα αδικήματα, πλημμελήματα, που βλέπετε εδώ.

Για τη διάπραξη, να τονίσουμε, του αδικήματος της παράβασης καθήκοντος, για να υπάρχει έκπτωση δηλαδή από παράβαση καθήκοντος, απαιτείται η συνδρομή της προϋπόθεσης να έχει προκληθεί οικονομική βλάβη στο Δήμο.

Για την έκπτωση, εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μέσα σε 15 μέρες από τότε που έλαβε γνώση της σχετικής δικαστικής απόφασης.

Η αργία. Αργία επιβάλλεται σε περιπτώσεις τελεσίδικης δικαστικής απόφασης για τα πλημμελήματα που είδαμε πιο πάνω, πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση για κακούργημα ή αμετάκλητη παραπομπή για κακούργημα, εφόσον έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Ο Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης δεν έχει επιλογή, οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αργία αυτή αίρεται αυτοδικαίως σε περίπτωση μεταγενέστερης άρσης των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης ή έκδοσης τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης.

Η παύση. Οι αιρετοί παύονται για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του οικείου Γραμματέα Αποκεντρωμένης και σύμφωνη γνώμη του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Κατά της απόφασης αυτής μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του ΣτΕ μέσα σε 15 μέρες.

Όπως ακούσατε και από τον κύριο Γούπιο, υπάρχει ο έλεγχος είσπραξης εσόδων των ΟΤΑ που πρέπει να προσέξετε, πρέπει να

είστε επιμελείς ως προς την είσπραξη των εσόδων σας, διότι υπάρχει έλεγχος για τα τρέχοντα έσοδα και αν προβαίνετε σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για τον εντοπισμό της φορολογητέας ύλης, βεβαίωσης και είσπραξης, αν τυχόν διαπιστωθεί από τον οικείο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου συνεχιζόμενη αδράνεια που οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια, υπάρχουν... πρέπει να τάσσει προθεσμία και εύλογη ημερομηνία για να κάνετε τις αναγκαίες ενέργειες, διαφορετικά η αδράνεια συνεχίζεται, τότε παραπέμπονται τα υπαίτια πρόσωπα για καταλογισμό.

Βλέπουμε εδώ ότι η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει αντικαταστήσει όλες τις αρμοδιότητες των πέντε βασικών ελεγκτικών μηχανισμών που υπήρχαν, δημοσίων φορέων, το Γραφείο Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και λοιπά.

Έχουμε τον εσωτερικό έλεγχο που (...) πρέπει να ασκείται... μάλλον, έχει αρχίσει να ασκείται από τους Δήμους, διότι αποτελεί προϋπόθεση για να αποφεύγετε τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον ο εσωτερικός έλεγχος ασκείται σωστά. Προς το παρόν έχουν εκδοθεί τρεις Υπουργικές Αποφάσεις σε εκτέλεση του θεσμικού πλαισίου περί εσωτερικού ελέγχου. Αυτή που κυρίως μας ενδιαφέρει είναι η πρώτη, με την οποία εξειδικεύονται τα κριτήρια σύστασης μονάδας εσωτερικού ελέγχου στους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού και στα Νομικά Πρόσωπα.

Τα κριτήρια λοιπόν σύστασης ενός ΟΤΑ, μονάδας εσωτερικού ελέγχου, είναι σωρευτικά, έχουν οριστεί με την Υπουργική αυτή Απόφαση, σωρευτικά τα εξής. Το σύνολο του τακτικού προσωπικού του οικείου ΟΤΑ να υπερβαίνει τους 50 υπαλλήλους. Το ύψος του προϋπολογισμού να υπερβαίνει τα 20 εκατομμύρια ευρώ και εφόσον πληρούνται τα άνω κριτήρια, τότε και μόνο μπορεί να συστήσει ο Δήμος μονάδα εσωτερικού ελέγχου. Οι ΟΤΑ οι οποίοι δεν πληρούν τα πιο πάνω κριτήρια, τότε εφαρμόζουν αυτά που προβλέπονται από τον 4795 το νόμο, δηλαδή δίνουν τον εσωτερικό έλεγχο σε εξωτερικούς συνεργάτες.

Επίσης, μία τελευταία αναφορά στον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας των Αιρετών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έχει εκδοθεί ένας Κώδικας από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ και ειδικά με την Επιτροπή Θεσμών της ΚΕΔΕ και με τον Πρόεδρο τον κύριο Κωνσταντέλλο. Ο Κώδικας αυτός να τονίσουμε ότι ανήκει στην κατηγορία του ήπιου δικαίου, δηλαδή δεν έχει σαν αποτέλεσμα... έχει σαν αποτέλεσμα αυτά τα πρότυπα να μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε Δήμου.

Καλό είναι λοιπόν να λάβετε γνώση του Κώδικα αυτού και να τον ψηφίσετε, με όποιες εσείς τροποποιήσεις νομίζετε ότι είναι απαραίτητες.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ωραία. Σας ευχαριστούμε πολύ, κυρία Αλεξίου.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: 5 λεπτά, γιατί βλέπω ότι έχει περάσει η ώρα, είναι κουρασμένοι και οι σύνεδροι. Δυο – τρία πραγματάκια.

Μας περιμένει έπειτα ένας μπουφές στον επάνω όροφο.

Και επίσης να σας πω ότι ο κύριος Λέκκας θα εισηγηθεί θέματα της αρμοδιότητάς του, έχει κάνει μια πολύ καλή δουλειά, για ολόκληρη τη Θεσσαλία, θα είναι θέματα χρηματοδοτήσεων μετά. Και ο κύριος Παπαστεργίου θα έρθει να χαιρετίσει το Συνέδριό μας, την ημερίδα μας.

Λοιπόν, ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Από εκεί που μείναμε χθες, θα ακούσουμε την κυρία Αλεξίου τη Ντορέτα, τη Νομική Σύμβουλο της ΚΕΔΕ.

Υπάρχει η δυνατότητα σύνδεσης; Έγινε.

Ν. ΑΛΕΞΙΟΥ: Καλημέρα σας. Με ακούτε;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Καλημέρα, Ντορέτα. Μια χαρά.

Ν. ΑΛΕΞΙΟΥ: Καλημέρα.

Να συνεχίσουμε από χθες. Πολύ λίγα πράγματα για τις δημόσιες συμβάσεις, να ενημερώσουμε, και επί της ουσίας θα ενημερώσουμε μόνο για τις διαδικασίες της απευθείας ανάθεσης, που είναι και αυτές οι οποίες δημιουργούν συνήθως κάποια θέματα, σύμφωνα και με έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που έχει εκδοθεί πρόσφατα.

Πρέπει να ξέρουμε ότι ισχύουν οι γενικές αρχές αυτές επί των δημοσίων συμβάσεων, προστασία ελεύθερου ανταγωνισμού, ίση μεταχείριση οικονομικών φορέων, αναλογικότητα, διαφάνεια και λοιπά, αυτές οι αρχές πρέπει να είναι πάντα στο μυαλό μας, για να γνωρίζουμε το πώς θα συνταχθεί μία διακήρυξη και πώς θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός.

Τώρα, έχουμε τις εξής δυνατότητες για επιλογή διαδικασιών ανάθεσης.

Το άρθρο 26, που είναι ο γνωστός ανοιχτός διαγωνισμός, που εξαρτάται από τα όρια και τον προϋπολογισμό αν θα είναι εθνικός ή διεθνής διαγωνισμός, το άρθρο 117 ήσσονος αξίας, που είναι μία καινούργια διάταξη του 4782 που έχει τροποποιήσει τον 4412, το άρθρο 118 που είναι η απευθείας ανάθεση λόγω ποσού προϋπολογισμού της σύμβασης και το άρθρο 32 που θα μας απασχολήσει λίγο περισσότερο, που είναι μία διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, άρα επί της ουσίας μία απευθείας ανάθεση και αποτελεί μία εντελώς εξαιρετική διαδικασία.

Οι ήσσονος σημασίας είναι οι συμβάσεις που η αξία τους, ο προϋπολογισμός τους είναι ίσος ή κατώτερος από το ποσό των 2.500 €, είναι πάρα πολύ απλή διαδικασία, γίνεται από υπηρεσιακούς. Μπορεί και να μην υπογραφεί σύμβαση, άποψή μου είναι πάντα να υπογράφεται μία σύμβαση, όσο και απλό να είναι το αντικείμενο. Και το μόνο που θα πρέπει εδώ να προσέξετε είναι να μη γίνει κατάτμηση συμβάσεων, για να μπορείτε να φτάνετε τον προϋπολογισμό του 2.500, για να αποφεύγετε τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης ή ότι άλλο, αναλόγως με το ποσό, χρειάζεται.

Οι συμβάσεις απευθείας ανάθεσης με το 118 το άρθρο και 118Α, όπως έχουν πλέον τροποποιηθεί με τον 4782, αφορούν συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών που η αξία τους είναι ίση ή κατώτερη των 30.000 € πλέον ΦΠΑ. Για τις συμβάσεις έργου και υπηρεσιών που η αξία τους είναι έως 60.000 € πλέον ΦΠΑ και οι υπηρεσίες οι οποίες αφορούν κοινωνικές, ειδικές υπηρεσίες, υγειονομικές, πολιτιστικές και τα λοιπά, με τα CPV που βλέπετε στη διαφάνεια, και αυτές εντάσσονται μέσα στο άρθρο 118 της απευθείας ανάθεσης, γίνεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της αναθέτουσας και δεν απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού Οργάνου.

Επίσης δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής και καλής εκτέλεσης στις συμβάσεις αυτού του άρθρου, και επισημαίνεται ότι η πρόσκληση μπορεί να απευθυνθεί μόνο σε έναν οικονομικό φορέα της επιλογής της αναθέτουσας, τυχόν άλλες προσφορές που θα υποβληθούν, γιατί έχει γίνει γνωστό μέσω ΚΗΜΔΗΣ, “Διαύγειας” και τα λοιπά, μπορεί η αναθέτουσα Αρχή, εφόσον το επιθυμεί, να μην τις λάβει υπόψη χωρίς να αιτιολογήσει την απόφασή της αυτή. Αυτή είναι μία σημαντική διαφορά με τον 4782.

Τώρα πάμε στην απευθείας ανάθεση. Επί της ουσίας δηλαδή η ανάθεση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, που αναφέρεται στο άρθρο 32. Εδώ δεν έχουμε περιορισμό στον προϋπολογισμό της σύμβασης, μπορεί να είναι και 1 εκατομμύριο. Αλλά πρέπει να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις Α΄, Β΄ και Γ΄ του άρθρου αυτοί και είναι οι εξής:

Στην περίπτωση Α΄ έχουμε όταν μετά από ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής ή καμία δεν είναι κατάλληλη. Ο διαγωνισμός που θα γίνει, η καινούργια διακήρυξη, θα πρέπει να μην έχει αλλάξει κανένας όρος από τον πρώτο διαγωνισμό, για να είναι σύννομη. Μη κατάλληλη προσφορά είναι αυτή η οποία είναι άσχετη με τη σύμβαση ή δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες της αναθέτουσας Αρχής και μη κατάλληλη, όταν συντρέχει

υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού του οικονομικού φορέα.

Η δεύτερη περίπτωση, παράγραφος Β΄, είναι όταν το αντικείμενο της σύμβασης μπορεί να εκτελεστεί μόνο από ένα συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, γιατί; Γιατί είναι δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης, η καλλιτεχνική εκδήλωση, απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους, πατέντα, προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων. Εδώ θα πρέπει να αιτιολογηθεί πλήρως στην απόφαση της αναθέτουσας Αρχής ότι δεν υπάρχει άλλη εύλογη εναλλακτική λύση για να επιλεγεί αυτή η διαδικασία. Δηλαδή μπορεί να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της αναθέτουσας και ο δημοσιονομικός σκοπός μόνο με τη συγκεκριμένη λύση.

Και πάμε τώρα στην περίπτωση της κατεπείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα Αρχή, όπου αντικειμενικά δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν οι προθεσμίες που προβλέπονται για τις άλλες, τις κανονικές διαδικασίες, ανοιχτές και λοιπά.

Αυτές οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα Αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης ,δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη. Θα πρέπει δηλαδή να γνωρίζει η αναθέτουσα Αρχή ότι μία διαδικασία διαγωνισμού ανοιχτή κανονική, για το συγκεκριμένο αντικείμενο, θα χρειαστεί για να ολοκληρωθεί 6 μήνες; Θα πρέπει να ξεκινήσει λοιπόν τη διαδικασία πριν από 6 μήνες. Τυχόν καθυστέρηση έναρξης της διαδικασίας, δεν αποτελεί λόγο κατεπείγουσας ανάγκης ή απρόβλεπτου γεγονότος.

Στη συνέχεια έχουμε κάποια τεχνικά, κάποια εργαλεία ανάθεσης που μπορούν να αξιοποιηθούν οι αναθέτουσες Αρχές για αναθέσεις συμβάσεων, όπως είναι τα δυναμικά συστήματα αγορών και οι συμφωνίες – πλαίσιο.

Η συμφωνία – πλαίσιο είναι μία σύμβαση που προτείνεται για αντικείμενα τα οποία... για ανάγκες της αναθέτουσας που είναι

επαναλαμβανόμενες, πάγια επαναλαμβανόμενες, αν δεν ξέρουμε την ακριβή ποσότητα των αναγκών και στην περίπτωση αυτή μπορεί η αναθέτουσα να κάνει μία διαδικασία ανάθεσης συμφωνίας – πλαίσιο, η οποία θα έχει διάρκεια 4 ετών, μέχρι 4 ετών, μπορεί και λιγότερο, πάνω από 4 χρόνια πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη γιατί πρέπει να είναι πάνω από 4 χρόνια, και μέσα στο διάστημα αυτό η αναθέτουσα Αρχή, από τους οικονομικούς φορείς που έχουν αναδειχθεί κατά τη διαδικασία της συμφωνίας – πλαίσιο, μπορεί να συνάπτει εκτελεστικές συμβάσεις κατά περίπτωση, ανάλογα με τις ανάγκες της και μέσα στα πλαίσια και τους όρους της συμφωνίας – πλαίσιο. Είναι μία διαδικασία η οποία γλιτώνει την αναθέτουσα Αρχή από χρονοβόρες διαδικασίες και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες.

Υπάρχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε μία συμφωνία – πλαίσιο.

Και τώρα να αναφερθούμε απλά στα κριτήρια της ανάθεσης. Όπως ξέρετε, υπάρχουν δύο κριτήρια ανάθεσης. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, δηλαδή ο μειοδοτικός διαγωνισμός, και η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, όπου εδώ – και αυτό θα πρέπει να προσεχθεί – η αναθέτουσα Αρχή βάζει τα κριτήρια τα οποία κρίνει ότι ικανοποιούν τις ανάγκες της για τη συγκεκριμένη παροχή υπηρεσίας, προμήθειας ή έργου.

Εδώ θα πρέπει να προσέξουμε τα κριτήρια αυτά να μην είναι φωτογραφικά. Τονίζεται ότι η αναθέτουσα Αρχή έχει τη διακριτική ευχέρεια και τη δυνατότητα να θέσει όποιο κριτήριο θέλει, αρκεί αν ξεπερνάει τα συνηθισμένα, να μπορεί να αιτιολογηθεί πλήρως γιατί επέλεξε αυτό το κριτήριο, έτσι ώστε να μην περιορίζεται ο ανταγωνισμός.

Να σας πω ότι στο βιβλίο 3 του 4412 όπως έχει τροποποιηθεί, υπάρχει η έννομη προστασία κατά τη σύναψη δημοσίων

συμβάσεων. Δεν θα μπορούμε σε αυτό, είναι αρκετά νομικό και οι Υπηρεσίες σας θα ξέρουν οπωσδήποτε το τι πρέπει να κάνουν σε περίπτωση άσκησης προδικαστικής προσφυγής και πάντα θα είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε βοήθεια χρειαστείτε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε και εμείς την κυρία Αλεξίου.

Και μπαίνουμε στη Γ΄ Θεματική Ενότητα που έχει αντικείμενο τα χρηματοδοτικά εργαλεία για την καινούργια περίοδο 2023 – 2029.

Γ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Χρηματοδοτικά Εργαλεία Περιόδου 2023 – 2029

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Και την πρώτη εισήγηση θα την κάνει ο κύριος Γούπιος, ο Διευθυντής Οικονομικής Ανάπτυξης και Οργάνωσης στην ΕΕΤΑΑ.

Ι. ΓΟΥΠΙΟΣ: Καλημέρα και πάλι.

Είναι η αίθουσα λίγο... ακόμα δεν έχει γεμίσει, φαίνεται ότι η Λάρισα έχει μεταμεσονύκτιες... Οπότε...

Θα ξεκινήσουμε αμέσως. Η δεύτερη ενότητα, όπως είπε ο Πρόεδρος, θα αφορά όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία που υπάρχουν αυτή την περίοδο για τους Δήμους. Είναι εδώ οι συνάδελφοι από τα Περιφερειακά Προγράμματα που θα κάνουν μια ειδική ανάλυση, η κυρία Σαραφίδου και ο κύριος Λέμας, θα είναι εξ αποστάσεως. Άρα θα έχουμε μια εικόνα συνολικά για τα χρηματοδοτικά εργαλεία της επόμενης περιόδου.

Θα μιλήσω λίγο σύντομα εγώ για κάποια από αυτά και στη συνέχεια θα ακολουθήσουν οι άλλοι συνάδελφοι.

Βλέπετε ποια είναι τα χρηματοδοτικά εργαλεία που θα έχουμε την επόμενη περίοδο. Κάποια ήδη έχουν ξεκινήσει, κάποια τρέχουν.

Το ένα είναι το ΕΣΠΑ '21 – '27, που έχει μέσα και Τομεακά Προγράμματα και Περιφερειακά, θα πω δυο λόγια.

Είναι το Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ '23 – '27, που είναι το παλιό πρόγραμμα ΠΑΑ που ξέρουμε, εκεί μέσα είναι το Leader και τα θέματα που έχουμε για τις υποδομές που τρέξανε την προηγούμενη περίοδο. Θα μας μιλήσει η εκπρόσωπος, η κυρία Μιχαηλίδου.

Είναι το Ταμείο Ανάκαμψης, που τρέχουν αρκετά έργα αυτή την περίοδο στη χώρα μας.

Είναι το Πρόγραμμα “Αντώνης Τρίτσης” και ο “Φιλόδημος 2”. Νομίζω χθες, και θα μιλήσει και στη συνέχεια η εκπρόσωπος από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Είναι το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, δηλαδή το πρώην ΠΔΕ, το οποίο είναι ενταγμένο είτε σε Τομεακό, είτε σε Περιφερειακά Προγράμματα.

Είναι το Πράσινο Ταμείο που χρηματοδοτεί αρκετές δράσεις αυτή τη στιγμή στην Αυτοδιοίκηση και χθες υπήρχε μια ειδική ενημέρωση στο Δ.Σ. της ΚΕΔΕ από τον Πρόεδρο του Ταμείου και για να δει και ποιες θα είναι οι νέες δράσεις που ενδιαφέρουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Και είναι βέβαια τα Ευρωπαϊκά Ανταγωνιστικά Προγράμματα, τα οποία δεν θα κάνουμε ειδική αναφορά σήμερα, αλλά είναι χρήσιμα εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν από τους Δήμους την επόμενη περίοδο.

Λίγα λόγια για το ΕΣΠΑ. Συνοπτικά, όπως βλέπετε και στον πίνακα, το ΕΣΠΑ έχει πέντε προτεραιότητες συν μία ειδική που είναι η δίκαιη μετάβαση. Λίγα λόγια για την κάθε μία, έτσι, να έχετε μια εικόνα.

Η πρώτη προτεραιότητα είναι η Έξυπνη Ευρώπη. Θα έλεγα ότι εκεί είναι κυρίως καινοτομία και επιχειρήσεις, άρα αυτός ο τομέας αφορά την επιχειρηματικότητα.

Ο δεύτερος στόχος πολιτικής είναι: Για μια Πράσινη Ευρώπη. Εδώ νομίζω ότι είναι όλα τα θέματα που έχουμε για τα θέματα

περιβάλλοντος, βιώσιμης ανάπτυξης, δίκαιης μετάβασης ενεργειακής στους Δήμους, που είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την Αυτοδιοίκηση. Άρα έχουμε ένα σημαντικό κομμάτι σε αυτό τον τομέα στόχο πολιτικής.

Ο στόχος πολιτικής 3 είναι: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη, έχει κυρίως τα μεγάλα οδικά μεταφορικά έργα της χώρας, συν κάποιες μικρές υποδομές, αλλά έχουμε και τα λιμάνια, ειδικά για τα νησιά και τα λοιπά, άρα ενδιαφέρει και τους Δήμους από τη μία πλευρά. Συνήθως οι Δήμοι εδώ θα έχουν μικρή συμμετοχή όσον αφορά σαν δικαιούχοι, αλλά θα γίνουν σημαντικές επενδύσεις που αφορούν συνολικά τις υποδομές.

Το τέταρτο είναι: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη, ο τέταρτος στόχος πολιτικής. Εκεί εντάσσονται όλα τα θέματα που αφορούν την κοινωνική δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα περισσότερα είναι τα συνεχιζόμενα προγράμματα. Θα μπουν ειδικά τα Περιφερειακά Προγράμματα σε αυτό.

Και βέβαια είναι ο στόχος πολιτικής 5, που αφορά τις χωρικές επενδύσεις. Εδώ θα έλεγα ότι είναι στόχος που σχεδόν αποκλειστικά αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Θα πούμε δυο λόγια παρακάτω για αυτό, γιατί θα αναφερθούν και αυτά, ειδικά τα Περιφερειακά Προγράμματα, μιας και ο στόχος πολιτικής 5, όλος ο στόχος είναι μέσα από τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Οι συνολικοί πόρου του ΕΣΠΑ είναι 26,1 δις ευρώ. Βλέπετε εδώ τα Τομεακά Προγράμματα, θα πω δυο λόγια για αυτά.

Το πρώτο Τομεακό Πρόγραμμα είναι το ανθρώπινο δυναμικό και η κοινωνική συνοχή. Είναι το μεγαλύτερο Τομεακό Πρόγραμμα, 4,1 δισεκατομμύρια ευρώ. Εδώ θα έλεγα ότι η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης είναι όσον αφορά τα θέματα κοινωφελούς εργασίας. Τα υπόλοιπα όλα τα κοινωνικά προγράμματα, όπως είπαμε, θα είναι μέσα από τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Είναι το πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, το προηγούμενο, όπως θυμάστε, λεγόταν ΕΠΑνΕΚ. Θα έλεγα ότι εκεί αφορά κυρίως

την επιχειρηματικότητα, δεν θα έχουμε ειδικές (...) για την Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαντικές.

Είναι ο Ψηφιακός Μετασχηματισμός, που είναι ένα καινούργιο πρόγραμμα και ήδη όλοι οι Δήμοι έχετε εντάξει ένα έργο εκεί που αφορά τα Smart Cities. Άρα ένα από τα σημαντικά ζητήματα που θα πρέπει να δείτε, να δείτε πώς θα αξιοποιηθούν αυτές οι προτάσεις που υποβλήθηκαν στο πρόγραμμα Smart Cities. Οι 207 Δήμοι... νομίζω 217 Δήμοι υπέβαλλαν Smart Cities στο πρόγραμμα Ψηφιακού Μετασχηματισμού και 16 Δήμοι άνω των 100.000 μπήκαν σαν Smart Cities στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικές δράσεις λοιπόν, πιθανόν θα βγουν και άλλες δράσεις για τα ψηφιακά των Δήμων. Θα μας πει συγκεκριμένα και ο κύριος Παπαστεργίου, υποπτεύομαι, κάποια πράγματα από αυτά.

Το τέταρτο Τομεακό και ιδιαίτερα σημαντικό για την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι το: Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή. Δυστυχώς ο κύριος Μαμαλούγκας δεν θα μπορέσει να είναι μαζί μας γιατί έχει κάποιο προσωπικό πρόβλημα. Θα πω δυο λόγια για αυτό.

Είναι ένα σημαντικό πρόγραμμα γιατί εκεί μέσα υπάρχουν αρκετές δράσεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Απλώς να πω ότι στα πλαίσια διαχωρισμού μεταξύ Περιφερειακών Προγραμμάτων και του προγράμματος Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή, όλα τα έργα που αφορούν τα απορρίμματα είναι στο Τομεακό Πρόγραμμα, πλην μικρών δράσεων, δηλαδή Γωνιές Ανακύκλωσης και Πράσινα Σημεία, που θα μας αναφέρουν οι συνάδελφοι από τα ΠΕΠ, που είναι στα Περιφερειακά Προγράμματα.

Όλα τα μεγάλα έργα δηλαδή που αφορούν δομές ΣΜΑ, ΜΕΑ και τα λοιπά, είναι στο Τομεακό Πρόγραμμα. Ενώ αντίθετα, τα έργα ύδρευσης – αποχέτευσης, που ένα μεγάλο κομμάτι ήταν και στο Τομεακό την προηγούμενη περίοδο, τώρα θα είναι όλα στα Περιφερειακά Προγράμματα, πλην των συνεχιζόμενων που είχαν μπει μέσα από το Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή.

Είναι το νέο πρόγραμμα Πολιτική Προστασία, ένα ειδικό πρόγραμμα και ιδιαίτερα σημαντικό. Εδώ θα έλεγα ότι είναι δράσεις κυρίως συντονισμού υποστηρικτικές. Εδώ θα έχει κάποιες δράσεις και η Αυτοδιοίκηση, που αφορά και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, και τα συστήματα έγκαιρης ειδοποίησης και διάφορα άλλα πράγματα και πιθανόν κάποια προμήθεια εξοπλισμού.

Είναι το πρόγραμμα Μεταφορές, που είπαμε προηγουμένως, που αφορά λιμάνια και όλο το οδικό δίκτυο. Για πρώτη φορά υπάρχει το πρόγραμμα, πέρα από την τεχνική βοήθεια, και υποστήριξη δικαιούχων. Θα πω δυο λόγια μετά για αυτό.

Είναι η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση, που δεν αφορά τις δυο Περιφέρειες που είμαστε εδώ σήμερα. Αφορά την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου, το κομμάτι που αφορά τη Μεγαλόπολη και τα νησιά του Νοτίου Αιγαίου και την Κρήτη.

Και αφορά και το πρόγραμμα: Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και θάλασσα, που έχουν σημαντικές, θα έλεγα, εκεί οι Δήμοι δραστηριότητες.

Και βλέπετε, εδώ είναι τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα, που είναι περίπου 8 δις, είναι αυξημένα κατά 2 δις περίπου από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Λίγα λόγια θα πω για τις βασικές αλλαγές. Θα τονίσω μόνο δύο πράγματα που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το ένα είναι ότι θα πρέπει... είναι ότι όλες οι ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης δημοσιεύουν προγραμματισμό προσκλήσεων, είναι κάτι που μπήκε στον Κανονισμό, το είχε ζητήσει και η ΚΕΔΕ εδώ και αρκετά χρόνια, ώστε οι Δήμοι να ξέρουν ποιες προσκλήσεις προγραμματίζουν να βγάλουν τα Περιφερειακά Προγράμματα. Και τώρα αν μπειτε στις ιστοσελίδες των Περιφερειακών Προγραμμάτων, αλλά και των Τομεακών, θα δείτε ποιες προσκλήσεις (...) να βγάλουν τα προγράμματα. Άρα μπορείτε να προγραμματίσετε την ωρίμανση και υλοποίηση των έργων.

Το δεύτερο, ενώ πλέον δεν μας ζητάει ο δικαιούχος να έχει και διοικητική και χρηματοοικονομική και υπηρεσιακή ικανότητα, όμως θα πρέπει να τεκμηριώνει, οι Δήμοι και οι δικαιούχοι γενικότερα, ότι με το έργο που δίνεται, μπορούν να διασφαλίσουν την οικονομική βιωσιμότητα των έργων. Άρα για να ενταχθεί ένα έργο, θα πρέπει να διασφαλίζει ότι ο Δήμος διαθέτει τους κατάλληλους πόρους, ανθρώπινους, τεχνικούς και τα λοιπά, και οικονομικούς, για να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των έργων.

Και ένα τρίτο θέμα, που είναι ιδιαίτερα σημαντικό, είναι ότι για πρώτη φορά προβλέπεται και η σύσταση της Περιφερειακής Επιτροπής Αναπτυξιακού Σχεδιασμού, είναι ένα Όργανο που συγκροτήθηκε σε όλες τις Περιφέρειες, νομίζω στις περισσότερες έγινε η πρώτη συμμετοχή, θα έλεγα ότι πέρα από τη βοήθεια που μπορεί να έχει κανείς και να έχει μια εικόνα συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης στο ΕΣΠΑ, είναι και μια μορφή συνεργασίας Α΄ και Β΄ Βαθμού ιδιαίτερα σημαντική. Και είναι η πρώτη απόπειρα.

Επειδή στην ουσία στη χώρα μας δεν έχουμε, στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού, μια ουσιαστική συνεργασία μεταξύ Α΄ και Β΄ Βαθμού, νομίζω είναι μια απόπειρα που καλό θα ήταν να αξιοποιηθεί την επόμενη περίοδο από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και από την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση.

Ήδη έχουν συγκροτηθεί οι Επιτροπές Αναπτυξιακού Σχεδιασμού, νομίζω τώρα με τις νέες δημοτικές εκλογές θα αλλάξουν, γιατί αλλάζουν και οι Περιφερειάρχες, και οι Αντιπεριφερειάρχες, και εκπρόσωποι Περιφερειακών Ενοτήτων, των ΠΕ δηλαδή, άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο που θα μπορούσαν να συμμετέχουν ώστε να υπάρχει μια ουσιαστική διαβούλευση μεταξύ Α΄ και Β΄ Βαθμού.

Λίγα λόγια για το Ταμείο Ανάκαμψης, που ήταν μια σημαντική τομή για την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, και ιδιαίτερα σημαντική για τη χώρα μας. Θυμίζω, για τη χώρα μας στην ουσία το Ταμείο Ανάκαμψης έχει δύο ουσιαστικά σκέλη. Ένα

είναι οι μεταρρυθμίσεις και μέσα... δηλαδή είναι προϋποθέσεις που η χώρα για να πάρει τα χρήματα, θα πρέπει να κάνει ορισμένες μεταρρυθμίσεις. Μία από αυτές, όπως ξέρετε, είναι το τέλος ταφής, που μπήκε στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Άρα η χώρα στα πλαίσια... θα έλεγα, συνεχιζόμενη των μνημονίων, είναι υποχρεωμένη να ακολουθήσει κάποιες μεταρρυθμίσεις και προβλέπεται. Θα δούμε και κάνα δυο που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Αλλά είναι μεταρρυθμίσεις που αφορούν και την ευρύτερη τη χώρα, όπως ψηφιοποίηση Υπηρεσιών, Πολεοδομιών και τα λοιπά.

Οι συνολικοί πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, όπως βλέπετε, είναι είναι 31 δις ευρώ εκ των οποίων 18 δις περίπου είναι χρηματοδοτήσεις, επιχορηγήσεις δηλαδή που θα πάνε σε δράσεις του δημόσιου τομέα και τα υπόλοιπα 12,7 εκατομμύρια τα οποία έγιναν πλέον 17 με τη νέα προσαρμογή του Ταμείου Ανάκαμψης, αφορούν δανειοδοτήσεις προς επιχειρήσεις. Άρα συνολικά, όπως εγκρίθηκε το νέο πρόγραμμα, θα φτάσουν γύρω στα 37 δις ευρώ, εκ των οποίων τα 17 θα είναι χρηματοδοτήσεις.

Βλέπετε εδώ τις δράσεις που έχει ήδη χρηματοδοτηθεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση από το Ταμείο Ανάκαμψης. Σαν ΕΕΤΑΑ είχαμε κάνει μια μελέτη στην έναρξη του Ταμείου Ανάκαμψης, θυμίζω ότι η ΚΕΔΕ είχε υποβάλει προτάσεις σημαντικές στο Ταμείο Ανάκαμψης, οι οποίες όμως θα έλεγα δεν λήφθηκαν υπόψη σημαντικά κατά την έναρξη του Ταμείου Ανάκαμψης.

Εδώ στην πρώτη ενότητα που είναι πράσινο, δεν ξέρω πώς φαίνεται από κάτω, αφορούν δράσεις που ήδη έχετε εντάξει έργα αρκετοί Δήμοι, είναι οι δράση για Smart Cities για τους πολύ μεγάλους Δήμους, οι αναπλάσεις, η επεξεργασία λυμάτων που μπήκαν ειδικά για μικρούς Δήμους κάτω των 2.000 κατοίκων πληθυσμού, η βελτίωση της οδικής ασφάλειας από το Υπουργείο Εσωτερικών, οι υποδομές υποδοχής νερού, η αναβάθμιση των ΚΕΠ, που είναι ένα έργο που τρέχει συνολικά, που αφορά όμως και τους

Δήμους, το Εθνικό Δίκτυο Μονοπατιών που βγήκε από τον ΟΦΥΠΕΚΑ, ο οδοφωτισμός, που έχει γίνει μια (...) και θα βγει.

Η δεύτερη ενότητα αφορά έργα που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά γίνονται κεντρικά από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος. Θα έλεγα ότι το σημαντικότερο έργο, και ίσως και σημαντικότερο για τη χώρα, είναι τα Πολεοδομικά Σχέδια. Νομίζω ότι είναι μια ευκαιρία ίσως οι μεγαλύτεροι της χώρας να ολοκληρώσουν μέσα στην επόμενη 5ετία τα Πολεοδομικά Σχέδια, ένα μεγάλο στοίχημα. Ήδη στους περισσότερους Δήμους, όπως ξέρετε, ή θα πρέπει οι νέοι Δήμαρχοι να το δουν, έχει ξεκινήσει η διαδικασία των Πολεοδομικών Σχεδίων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό και πρέπει να συμμετέχει η Αυτοδιοίκηση και να παρακολουθήσει... Έτσι και αλλιώς είναι δικό της και το κομμάτι αυτό, απλώς γίνεται μέσα από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, άρα είναι μια σημαντική ενότητα.

Το δεύτερο είναι η καταγραφή του υπάρχοντος οδικού δικτύου, που θα γίνει από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, καθώς και η ψηφιοποίηση των Πολεοδομιών, νομίζω στην Α΄ φάση έχουν μπει 26 Πολεοδομίες. Είναι σημαντικό έργο οι μεγάλες Πολεοδομίες να ψηφιοποιηθούν όλα τα αρχεία.

Στην τρίτη ενότητα βλέπετε τέσσερις προσκλήσεις που έχει βγάλει το Ταμείο Ανάκαμψης τώρα, που τρέχουν, τρέχουν μέχρι τέλος Φλεβάρη ή τέλος Μαρτίου λήγουν οι περισσότερες από αυτές, που είναι η αναβάθμιση τουριστικών λιμένων, άρα αφορά και περιοχές με λιμένες και τα νησιά που είναι μέσα στην Περιφέρεια, είναι η προσβασιμότητα στις ελληνικές παραλίες, από το Υπουργείο Τουρισμού έχουν βγει και οι (...), η αναβάθμιση των εγκαταστάσεων των ορειβατικών καταφυγίων και αναβάθμιση των εγκαταστάσεων των χιονοδρομικών κέντρων. Άρα για τους Δήμους που έχουν αυτές τις διαδικασίες, η πρόσκληση είναι ανοιχτή μέχρι νομίζω... κάποιες μέχρι 28 Φλεβάρη και κάποιες μέχρι 30/3. Θα σας δείξω και το εργαλείο που έχει η ΕΕΤΑΑ, που μπορείτε να παρακολουθείτε όλες

τις προσκλήσεις που βγαίνουν από όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Δεν θα πω πολλά για το Πράσινο Ταμείο. Νομίζω η σημαντικότερη δράση είναι η δράση του περιβαλλοντικού ισοζυγίου, η προώθηση και υποστήριξη των ΣΒΑΚ, των ΣΦΗΟ και τα λοιπά, είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και όπως είπα, την προηγούμενη Τετάρτη έγινε μια ουσιαστική κουβέντα – προχθές δηλαδή – στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ, για το πώς μπορεί να αναβαθμιστεί και να χρηματοδοτηθούν οι πόροι την επόμενη περίοδο.

Θα ήθελα να πω δυο λόγια για τα ποια προβλήματα έχουμε να αντιμετωπίσουμε σαν Αυτοδιοίκηση για την αξιοποίηση των προγραμμάτων. Που νομίζω ότι είναι ένα σημαντικό κομμάτι, γιατί τα υπόλοιπα θα τα πουν οι συνάδελφοι από τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Έχουμε αδυναμίες. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Σαν Αυτοδιοίκηση, και αν μιλήσετε... και εσείς τα ξέρετε, και αν μιλήσετε με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα θα δείτε όχι έχουμε αρκετά προβλήματα και αδυναμίες τα οποία αφορούν και την ποσοτική και ποιοτική ανεπάρκεια του προσωπικού που έχουμε, και ειδικά στις Τεχνικές Υπηρεσίες, αλλά θα έλεγα και στη Νομική Υπηρεσία, σε πολλούς Δήμους δεν υπάρχει καν Νομική Υπηρεσία, άρα η διαχείριση των συμβάσεων είναι λίγο προβληματική.

Είναι γεγονός ότι έχουμε διαδικασίες επιχειρησιακού σχεδιασμού στους Δήμους, δηλαδή δεν ιεραρχούμε και δεν προγραμματίζουμε και δεν υποστηρίζουμε αυτό τον προγραμματισμό. Δεν έχουμε και το κατάλληλο προσωπικό για να έχουμε μια έγκαιρη πληροφόρηση και ενημέρωση. Και βέβαια ειδικά στους μικρούς Δήμους υπάρχουν αδυναμίες, τις οποίες όμως παρατηρούμε και στους μεγάλους Δήμους στα δύσκολα έργα και σημαντικές καθυστερήσεις και στην ωρίμανση των έργων, αλλά και στην υλοποίηση των έργων. Άρα έχουμε σε όλα τα προβλήματα

ζητήματα που θα πρέπει με κάποιο τρόπο να προσπαθήσουμε να τα λύσουμε.

Και επειδή, όπως ξέρετε, τα προγράμματα είναι ανταγωνιστικά τα περισσότερα, τα περισσότερα εξ αυτών, για αυτό θα πρέπει οι Δήμοι να είναι προετοιμασμένοι. Νομίζω το σημαντικότερο πράγμα είναι η προετοιμασία και ο σχεδιασμός των βημάτων για την ωρίμανση των έργων. Άρα νομίζω ότι, λαμβάνοντας τα προβλήματα που έχουμε και επειδή τα προγράμματα είναι (...), θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερο βάρος στην προετοιμασία. Και να δούμε ποια είναι τα κρίσιμα ζητήματα. Δηλαδή ποιες Υπηρεσίες πρέπει να προετοιμάσουμε και με ποιον τρόπο, όσο μπορούμε κάτω από τις διαδικασίες.

Βλέπετε εδώ ότι έχουμε τις Υπηρεσίες Προγραμματισμού, Τεχνική Υπηρεσία, η Κοινωνική Υπηρεσία που πλέον είναι ιδιαίτερα σημαντική. Θυμίζω ότι η συγχώνευση των Νομικών Προσώπων δημιουργεί μια ισχυρή Κοινωνική Υπηρεσία στους Δήμους, άρα θα πρέπει να δούμε πώς οργανώνεται για να είναι αποτελεσματική, να διαχειρίζεται όλα τα έργα, αλλά και τα έργα, τις δράσεις που είναι από τα προγράμματα, αλλά και τα έργα και δράσεις που αφορούν έτσι και αλλιώς την τοπική κοινωνία.

Θα έλεγα εδώ τώρα, υπάρχουν Δήμοι που πραγματικά έχουν αδυναμία. Δεν έχουν Υπηρεσία Προγραμματισμού. Ή δεν έχουν κατάλληλες Τεχνικές Υπηρεσίες. Θα έλεγα λοιπόν ότι, εδώ που είναι να αξιοποιήσετε τους ειδικούς συνεργάτες και συμβούλους, θα ήταν σκόπιμο να πάρουμε ανθρώπους οι οποίοι είναι γνώστες και μπορούν να συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση. Ειδικά στην παρακολούθηση των χρηματοδοτικών εργαλείων και τα λοιπά, άρα θα πρέπει να αξιοποιήσουμε το θεσμό των ειδικών συνεργατών με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, να πάρουμε ανθρώπους με γνώση, ώστε να μας βοηθήσουν και να παρακολουθούν όλα τα προγράμματα και να συμβάλλουν.

Θυμίζω ότι αν έχουμε συμβούλους τεχνικών... μηχανικοί,

μπορούν να εκπονοούν και τις μελέτες. Άρα οι ειδικοί συνεργάτες μπορούν να εκπονοούν και τις μελέτες. Θα έλεγα λοιπόν ότι ειδικά για τους συνεργάτες, άνθρωποι οι οποίοι είναι είτε μηχανικοί, είτε οικονομολόγοι, θα είναι ιδιαίτερα σημαντικοί να αξιοποιηθούν από εσάς την επόμενη περίοδο. Νομίζω ότι είναι σημαντικό, ειδικά για τους μικρούς και μεσαίους Δήμους, που δεν έχουν και το κατάλληλο προσωπικό και δεν βλέπουμε και φως ότι στο μέλλον θα έχουν πάρα πολύ προσωπικό. Άρα η αξιοποίηση των ειδικών συνεργατών και ειδικών συμβούλων, είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Το δεύτερο είναι, να κάνουμε ένα σωστό προγραμματισμό και να ιεραρχήσουμε τις ανάγκες, μην περιμένουμε τις προσκλήσεις. Οι Δήμοι πρέπει να ξέρουν και το πρόγραμμά σας, που το έχετε προφανώς δει, ξέρετε ποιες είναι οι ανάγκες, ξέρετε ποια είναι τα έργα που έχετε ιεραρχήσει, άρα η ωρίμανση των έργων είναι ιδιαίτερα σημαντικό και κατά τη γνώμη μου, όταν Δήμοι έχουν ωριμάσει έργα, στο μέλλον θα βρουν χρηματοδότηση. Είτε από το Περιφερειακό Πρόγραμμα, είτε από Εθνικά Προγράμματα, είτε από το Ταμείο Ανάκαμψης, Δήμοι που έχουν ωριμάσει έργα, σπάνια θα χάσουν αυτά τα χρήματα που έχουν δώσει για την ωρίμανση των έργων.

Και ένα σημαντικό και τελευταίο είναι η παρακολούθηση των έργων. Πολλές φορές εντάσσουμε έργα και δεν τα παρακολουθούμε. Δηλαδή θεωρούμε ότι επειδή εντάχθηκε είναι δικό μας έργο, και το αφήνουμε να τρέχει από μόνο του. Αυτό δεν είναι δυνατόν, άρα είναι πολύ σημαντικό και οι νέες Δημοτικές Αρχές να έχουν μια εικόνα για την εξέλιξη των έργων, πού βρίσκονται, ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν, να μην τα αφήνουν να τρέχουν τελευταία στιγμή, γιατί κάποια στιγμή θα αρχίσουν να απεντάσσονται τα έργα. Άρα είναι ιδιαίτερα σημαντικό όχι μόνο να εντάσσουμε τα έργα, αλλά να παρακολουθούμε και την υλοποίησή τους.

Εδώ περιγράψω συνοπτικά τα βήματα, δεν θα πω πολλά, έτσι

και αλλιώς οι παρουσιάσεις θα σας δοθούν. Νομίζω ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αξιοποιήσετε και το ανθρώπινο δυναμικό που έχετε, και τους ειδικούς συνεργάτες, και να παρακολουθείτε τις προσκλήσεις. Η ΕΕΤΑΑ έχει εκδώσει, στο κείμενο που θα σας αποσταλεί θα υπάρχει ένας οδηγός για το ΕΣΠΑ αναλυτικός, ήδη αυτός έχει αναρτηθεί, και ένας συνοπτικός για εσάς, και μέσα στην ιστοσελίδα της ΕΕΤΑΑ υπάρχει ένας ειδικός οδηγός...

Θα μπω ένα λεπτό αν μπορέσω να το δω, αν υπάρχει... Για να δείτε ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να έχετε όλες τις προσκλήσεις που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στα προγράμματα, σε όλα τα προγράμματα, εδώ βλέπετε όλα τα προγράμματα, εθνικοί πόροι, ΕΣΠΑ, το παλιό ΕΣΠΑ, οι δανειοδοτήσεις, χρηματοδοτικά εργαλεία, Ταμείο Ανάκαμψης, ΕΣΠΑ '21 – '27 και ΣΣ ΚΑΠ, για κάθε ένα από αυτά, αν μπείτε μέσα, θα υπάρχει ειδική ανάλυση και να μπορούμε στα Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ '21 – '27, να δούμε εδώ Στερεά Ελλάδα ή Θεσσαλία... Θεσσαλία είμαστε. Θα μπορούσαμε να δούμε ποιες προσκλήσεις αυτή τη στιγμή τρέχουν στον αέρα. Άρα είναι ένα συμπληρωματικό εργαλείο το οποίο μπορεί να έχετε και να παρακολουθείτε όλα τα έργα και προσκλήσεις που βγαίνουν από τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Νομίζω ότι είναι μια δημοτική περίοδος που υπάρχουν αρκετοί πόροι, παρ' όλα τα προβλήματα που έχουμε στα οικονομικά της Αυτοδιοίκησης, νομίζω είναι ένας στόχος και μια ευθύνη για την Αυτοδιοίκηση να αξιοποιήσει με αποτελεσματικό τρόπο την επόμενη περίοδο. Στην προηγούμενη περίοδο είχαμε ειδικά προβλήματα στην αξιολόγηση, αν δει κανείς και τα στατιστικά που βγάλαμε και στην ΕΕΤΑΑ και το παρακολουθεί κανείς και από τις ΟΧΕ και ΒΑΑ που είδαμε ότι υπάρχουν αρκετές αστοχίες την προηγούμενη περίοδο. Δηλαδή συνολικά οι ΟΧΕ και ΒΑΑ δεν έφτασαν απορροφητικότητα ούτε το 55% στο σύνολο της χώρας, άρα πρέπει να δώσουμε ειδικό βάρος στην αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών εργαλείων αυτή την περίοδο.

Νομίζω είναι ένας στόχος για όλους μας και η ΕΕΤΑΑ θα πάρει και πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση.

Ευχαριστώ πολύ, αυτά ήθελα να πω έτσι εισαγωγικά, νομίζω οι συνάδελφοι από τα Περιφερειακά Προγράμματα θα δώσουν μια συνοπτική ανάλυση και για τα Περιφερειακά Προγράμματα, ώστε να έχετε μια συνολική εικόνα τι θα τρέξει την επόμενη περίοδο.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε και εμείς τον κύριο Γούπιο.

Και θα τον διαδεχθεί ο κύριος Κωνσταντίνος Λέμας, που είναι ο Προϊστάμενος της Διαχειριστικής Αρχής της Στερεάς Ελλάδας. Θα είναι κοντά μας διαδικτυακά.

Καλημέρα.

Κ. ΛΕΜΑΣ: Καλημέρα, Πρόεδρε, παλιέ γνωστέ και φίλε από την Αττική. Έχουμε ζήσει μαζί ιδιαίτερα δημιουργικές στιγμές στην Αυτοδιοίκηση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Μας είχατε βοηθήσει πολύ.

Κ. ΛΕΜΑΣ: Ευχαριστώ για τα καλά σας λόγια. Και όσο περισσότεροι το λένε αυτό, εύχομαι να είναι η πλειοψηφία που λέει αυτό και όχι το αντίθετο.

Από την πλευρά μου. Μισό λεπτό να... Τώρα νομίζω πρέπει να βλέπετε την παρουσίασή μου.

Θα πω με πολύ συνοπτικά λόγια, γιατί ο πολύ καλός συνάδελφος, ο κύριος Γούπιος ο Γιάννης, έκανε πολύ αναλυτική ενημέρωση και νομίζω σιγά – σιγά μετά από 2 – 3 χρόνια όλοι καταλαβαίνουμε τις καινούργιες έννοιες που εισάγει το ΕΣΠΑ '21 – '27 με τους στόχους πολιτικής.

Το νέο πρόγραμμα λοιπόν της Στερεάς Ελλάδος, της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, το ΠΕΠ '21 – '27, είναι ένα πρόγραμμα που συνολικά έχει πόρους 426 εκατομμυρίων, μιλάμε πάντα σε δημόσια δαπάνη, δεν ενδιαφέρει ειδικά μια ομάδα ενδιαφερομένων και εταίρων όπως είναι οι Δήμαρχοι, ποια είναι η Κοινοτική συμμετοχή και ποια είναι η εθνική, αλλά πόσοι είναι οι

συνολικοί διαθέσιμοι πόροι.

Και με αυτό που ήδη παρουσίασε ο κύριος Γούπιος, με τους στόχους πολιτικής, βλέπουμε ότι στο στόχο πολιτικής 1 έχουμε 54 εκατομμύρια, που είναι οι πόροι για την επιχειρηματικότητα.

Το στόχο πολιτικής 2 που είναι κατεξοχήν, θα έλεγε κανείς, ο στόχος πολιτικής και ο άξονας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση ειδικά Α΄ Βαθμού, είναι ο πλέον μεγαλύτερος άξονας με 86 εκατομμύρια διαθέσιμους πόρους.

Ο στόχος πολιτικής 3, σε όλα τα προγράμματα, και στο δικό μας, που είναι μεγάλοι οδικοί άξονες αλλά και μικρότερες μεταφορικές παρεμβάσεις, είναι στα 31 εκατομμύρια. Υπάρχει μία υποβάθμιση συνεχώς σε πόρους, αλλά και σε σκοπιμότητα που δίνει πια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε αυτού του είδους τα έργα και οι επιλεξιμότητες είναι πολύ περιορισμένες. Γιατί γνωρίζω ότι η πρώτη ένσταση των Δημάρχων είναι πάντα τι θα κάνουμε με τους δρόμους. Δυστυχώς, από τα δικά μας προγράμματα, μικρούς δρόμους δεν μπορούμε να κάνουμε.

Ο στόχος πολιτικής 4 έχει και πόρους από το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, που είναι υποδομές περίπου στα 62 εκατομμύρια, ένας άξονας, αλλά και οι υπόλοιποι πόροι είναι οι πολύ σημαντικοί πόροι που ανέφερε ο κύριος Γούπιος, στις κοινωνικές παρεμβάσεις, με περίπου 108 εκατομμύρια. Και εκεί να πω, να τονίσω και εγώ με τη σειρά μου ότι οι Δήμοι εκεί έχουν μπροστά τους ένα πεδίο δόξης λαμπρό.

Γιατί πέρα από τις συνεχιζόμενες δράσεις που είναι κεντρικά σχεδιασμένες – θα τα πει και η Μελίνα, η κυρία Σαραφίδου η συνάδελφος στην παρουσίαση τη δική της, αλλά τα συζητάμε μεταξύ μας τα ΠΕΠ εδώ και καιρό – οι οποίες είναι γνωστές, είναι αυτές που ήδη εντάσσουμε, συνεχίζονται, αυτές έχουν και περιορισμένο χρονικό ορίζοντα από 1 έως 3 χρόνια, 1 χρόνο έχουν τα ΤΟΜΥ έως 3 χρόνια έχουν Κέντρα Κοινότητας, Κοινωνικά Παντοπωλεία, Φαρμακεία και όλα αυτά, από εκεί και πέρα, κατά τη δική μας

εκτίμηση, ειδικά των περιφερειακών ΠΕΠ και όχι των δύο μεγάλων ΠΕΠ Αθήνας και Θεσσαλονίκης, υπάρχει πια η δυνατότητα για νέες κοινωνικές δράσεις.

Άρα πρέπει να (...) νέες καινοτόμες προτάσεις, οι οποίες να σχεδιάζονται από κάτω προς τα πάνω, από τους Δήμους και από την Περιφέρεια, για να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε νέες κοινωνικές δράσεις οι οποίες όπως λέμε εμείς, μένουν εκτός του δικτύου που δημιουργούν οι κεντρικές δράσεις. Γιατί οι Δήμοι, είναι γνωστό αυτό, και οι Περιφέρειες, οι Περιφερειακές Ενότητες και η Περιφέρεια, είναι οι πλέον κατάλληλοι για να εντοπίσουν τις μικρές τοπικές ανάγκες που περνάνε κάτω από το ραντάρ του κεντρικού συστήματος.

Και φυσικά υπάρχει ο στόχος πολιτικής 5, που είναι ο άξονας 5, ο άξονας των ΟΧΕ, όπως θα λέγαμε, των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, με 76 εκατομμύρια, θα τη δούμε την ανάλυση λίγο παρακάτω.

Θα τρέξω πολύ συνοπτικά, ο στόχος πολιτικής 1 που είναι η προτεραιότητα 1, είναι ο άξονας επιχειρηματικότητας. Η μεγαλύτερη βαρύτητα, την έχουμε στην ανάπτυξη και ενίσχυση ικανοτήτων της έρευνας, χωρίς να μένουν πίσω όμως και δράσεις που μπορεί να είναι δράσεις δημόσιας δαπάνης και να αφορούν εκεί τους Δήμους, όπως είναι η αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για Δημόσιες Αρχές. Φυσικά, το ανέφερε ο κύριος Γούπιος ιδιαίτερα τονισμένα, ότι μία πολύ κεντρική δράση χρηματοδοτείται ήδη από το Τομεακό Πρόγραμμα Ψηφιακός Μετασχηματισμός και από το Ταμείο Ανάκαμψης για τους μεγάλους Δήμους, και αφορά τις Έξυπνες Πόλεις. Θέλουμε να δούμε αυτό το πρόγραμμα πώς θα πάει, θέλουμε να δούμε τι θα προτείνουν. Αλλά θα είμαστε έτοιμοι για να συμπληρώσουμε χρηματοδοτήσεις επάνω σε αυτή την κατεύθυνση.

Πάμε στον άξονα 2 και στόχο πολιτικής 2, όπου εκεί έχουμε δράσεις, όπως βλέπετε, για την ενεργειακή απόδοση, αυτό που, ας το πούμε λίγο απλουστευτικά, είναι η ενεργειακή απόδοση

δημοσίων κτιρίων ένας στόχος και μία χρηματοδοτική προτεραιότητα που αφορά ιδιαίτερα έντονα τους Δήμους, την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και τη Δευτεροβάθμια, όλους τους δημόσιους Οργανισμούς, αλλά αν κρίνουμε από την εμπειρία της περιόδου που τελείωσε, τελειώνει, οι προτάσεις προήλθαν κυρίως από τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού για τα δημόσια κτίρια.

Δεν είναι η ίδια άποψη και για την τελική υλοποίηση, μας έμειναν αρκετά έργα, αλλά αυτό δεν οφείλεται αποκλειστικά στους λόγους που ο κύριος Γούπιος ανέφερε, τη χαμηλή, θα έλεγε κανείς, δυναμικότητα των Δήμων να υλοποιήσουν πιο σύνθετα και πιο πολύπλοκα και πιο νέα, ας το πω, έργα στο σχήμα. Ήταν και ο περίφημος ΚΕΝΑΚ ο οποίος άργησε πολύ να εγκριθεί και λοιπά. Δεν θα μπορούμε τώρα σε αυτή τη συζήτηση. Σημασία έχει ότι ήδη υπάρχει εμπειρία, τεχνογνωσία και από τους Δήμους, το πώς να ωριμάσουν έργα αυτής της κατηγορίας, για να μας φέρουν προτάσεις.

Έχουμε από εκεί και πέρα την προώθηση προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, αυτό που γενικά λέμε Πολιτική Προστασία και αφορά και τα αντιπλημμυρικά, αλλά και τους εξοπλισμούς Πολιτικής Προστασίας. Εκεί να πούμε ότι το Τομεακό Πρόγραμμα Πολιτική Προστασία, ενώ αρχικά δεν θα αφορούσε τους Δήμους και τις Περιφέρειες για τον κλασικό εξοπλισμό, πέρα από τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, που ανέφερε ο Γιάννης ο Γούπιος, και άλλα πιο ειδικά συστήματα, ας το πούμε έτσι, ηλεκτρονικά ή ICT, πληροφορικής δηλαδή, θα αφορά... και το Τομεακό Πρόγραμμα θα καλύψει ανάγκες των Δήμων και των Περιφερειών σε βασικούς εξοπλισμούς. Μηχανήματα έργου, εκχιονιστικά και όλα αυτά τα μηχανήματα. Και θα έρθουμε εμείς σαν Περιφερειακά Προγράμματα να δώσουμε και εμείς πρόσθετους πόρους, αποκλειστικά όμως στους φορείς της Αυτοδιοίκησης. Και θα το δούμε παρακάτω.

Φυσικά ύδρευση, αποχέτευση, λύματα. Με την ύδρευση υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα, θα το πω και εγώ όσο συνοπτικά

μπορώ, θα το πει και η Μελίνα η Σαραφίδου, ότι μάλλον στην ύδρευση θα αργήσουμε να βγάλουμε πρόσκληση, γιατί υπάρχει μία διαδικασία που έχει εισαγάγει και έχει συμφωνηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ελληνική πλευρά για την ολιστική προσέγγιση στα έργα ύδρευσης.

Δεν πρέπει να το συγχέουμε, δηλαδή δεν υπάρχει αίτιο και αιτιατό μεταξύ αυτής της κλειδωμένης πια απαίτησης και της πρόθεσης τώρα της κυβέρνησης να δημιουργήσει τις 13 Περιφερειακές ΔΕΥΑ. Δεν ξέρω αν υπάρχει δηλαδή τέτοια σύνδεση. Απλά να πω ότι αν μη τι άλλο, η δημιουργία των 13 Περιφερειακών ΔΕΥΑ θα δώσει επαρκή λύση, εφόσον οργανωθούν σωστά, και σε αυτή την απαίτηση, που έχει γίνει τελικά πρόσφορος όρος, enabling condition, για να βγάλουμε εμείς προσκλήσεις ύδρευσης και να μας φέρουν οι φορείς, κυρίως οι Δήμοι, έργα ύδρευσης πολύ απαραίτητα.

Φυσικά πολύ μικρές παρεμβάσεις στα στερεά απορρίμματα, τα Πράσινα Σημεία, θα το δούμε, και τα κλασικά περί διατήρησης της φύσης, των περιοχών NATURA και των πράσινων υποδομών.

Ο άξονας 3, η προτεραιότητα 3, που είναι κυρίως οι οδικοί άξονες, αλλά μεγάλοι οδικοί άξονες, (...) ευρωπαϊκά δίκτυα ή απολήξεις και διασυνδέσεις (...) σε διευρωπαϊκά δίκτυα και σε δίκτυα εθνικής σημασίας. Δεν έχουμε τη δυνατότητα, ειδικά από τα Περιφερειακά Προγράμματα, να χρηματοδοτούμε μικρότερης σημασίας δρόμους, επαρχιακούς, δημοτικούς, παρά μόνο όσους συμπεριλαμβάνονται μέσα σε Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, είτε αστικές, τις ΒΑΑ, είτε χωρικές, δηλαδή στον άξονα 5. Στον άξονα αυτό τον 3, δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Είναι μόνο μεγάλοι οδικοί άξονες που διέρχονται από τις εκάστοτε Περιφέρειες.

Στον άξονα 4, ο οποίος χωρίζεται στο 4.1 που είναι οι πόροι από το ΕΤΠΑ περίπου 62 εκατομμύρια. Εκεί έχουμε τις υποδομές της υγείας, της εκπαίδευσης, όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, τις υποδομές για τα έργα

πολιτισμού, και μικρότερες δράσεις όπως είναι έργα κοινωνικών υποδομών και έργα τουρισμού.

Λίγα πράγματα να πω εκεί, ποια είναι η αναφορά ειδικά στους Δήμους. Και εμείς στο πρόγραμμά μας, αλλά και ευρύτερα τα Περιφερειακά Προγράμματα θέλουμε να υποστηρίξουμε πια την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας. Αυτό σημαίνει τα Κέντρα Υγείας και τα Περιφερειακά Ιατρεία, που ήδη πολλά από αυτά κλείνουν 30 έως 40 χρόνια ζωής. Είναι γνωστό ότι το Ταμείο Ανάκαμψης θα καλύψει με πόρους τα μισά Κέντρα Υγείας της χώρας, δηλαδή περίπου 156 από τα 312. Άρα εναπόκειται στα Περιφερειακά Προγράμματα και μόνο σε αυτά, γιατί δεν υπάρχουν κάπου αλλού πόροι για υποδομές υγείας, να καλύψουν τα υπόλοιπα 156.

Αυτό λοιπόν είναι που λέω στους Δημάρχους που έχουν έρθει και από το γραφείο ενόψει της ανάληψης των καθηκόντων τους, τους νέους Δημάρχους εδώ της Περιφέρειας Στερεάς, ότι ελάτε σε επαφή με την 5^η ΥΠΕ που είναι αρμόδια για τη Θεσσαλία και τη Στερεά, και με το Υπουργείο, μάθετε ποια είναι η κατάσταση για τα Κέντρα Υγείας της περιοχής σας, για να τους πιέσετε να ωριμάσουν τις μελέτες, ώστε όταν χρηματοδοτήσουμε, γιατί θα το κάνουμε άμεσα, την αναβάθμιση των Κέντρων Υγείας, να υπάρχει ωριμότητα στις προτάσεις. Σας ενδιαφέρει άμεσα ως αποτέλεσμα, έμμεσα μπορείτε να παρέμβετε.

Αντίθετα, έχετε άμεση παρέμβαση στις υποδομές εκπαίδευσης. Εσείς γνωρίζετε καλά ποιες υποδομές και ποιες ανάγκες σε υποδομές εκπαίδευσης είναι αυτές που πρέπει να χρηματοδοτηθούν από τα νέα Περιφερειακά Προγράμματα. Και πρέπει εκεί να έχετε άμεση επαφή με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, που είναι η Περιφερειακή Διεύθυνση, αλλά και το κεντρικό Υπουργείο, για τις προτάσεις σας.

Να θυμίσω ότι δεν χρηματοδοτούμε σε αυτό τον τομέα τη συντήρηση των υφιστάμενων υποδομών, αλλά μόνο νέες υποδομές, που αφορούν είτε αύξηση δυναμικότητας, είτε αντικατάσταση

παλιών ακατάλληλων υποδομών, αυτό συμβαίνει συνήθως στους Δήμους – και το γνωρίζουν οι Δήμαρχοι, παλιοί και νέοι – με τα Νηπιαγωγεία, στην προσχολική λοιπόν εκπαίδευση, και αύξηση της δυναμικότητας με προσθήκη νέων πτερύγων. Δεν μιλάμε δηλαδή για συντήρηση.

Συντήρηση εκτεταμένη και αναβάθμιση υπάρχουσας υποδομής μπορεί να γίνει μόνο μέσω του προγράμματος της ενεργειακής αναβάθμισης, όπου εκεί υπάρχουν αρκετοί βαθμοί ελευθερίας η αναβάθμιση αυτή και η ανακαίνιση να προχωρήσει σε μεγαλύτερο βάθος από αυτό που έχουμε συνηθίσει όλοι στο μυαλό μας να θεωρούμε ως ενεργειακή αναβάθμιση, δηλαδή αλλαγή κουφωμάτων ή τέτοιες μικρές παρεμβάσεις. Μπορεί να είναι πιο εκτεταμένη.

Το Κοινωνικό Ταμείο, με τους πόρους στα 108 εκατομμύρια στο δικό μας πρόγραμμα. Το δικό μας πρόγραμμα, να το πω αυτό και έχει σημασία, από 193 εκατομμύρια την περίοδο που τελειώνει και περίπου 225 εκατομμύρια αρμοδιότητας της τοπικής Διαχειριστικής και της Περιφέρειας στο προηγούμενο, στο '07 – '13, είναι στα 426 εκατομμύρια.

Έχουμε λοιπόν μια σημαντική αύξηση πόρων, η οποία οφείλεται σε αρνητικούς λόγους και όχι σε θετικούς, στην υποβάθμιση ουσιαστικά του κατά κεφαλήν προϊόντος της Περιφέρειας λόγω της κρίσης, αλλά αυτό μας δίνει πολύ περισσότερες ευκαιρίες και δυνατότητες να υλοποιήσουμε πια απαραίτητες υποδομές, οι Δήμοι μας και η Περιφέρεια, σε τοπικό επίπεδο, πολύ απαραίτητες υποδομές τις οποίες δεν είχαμε τη δυνατότητα να τις χρηματοδοτήσουμε λόγω περιορισμένων πόρων, σε δύο στη σειρά προγραμματικές περιόδους. Δηλαδή από το 2007 μέχρι και σήμερα.

Στο Κοινωνικό Ταμείο λοιπόν, σας το είπα λίγο στην αρχή ότι έχουμε τα συνεχιζόμενα, τις συνεχιζόμενες δράσεις και εμείς, και η Περιφέρεια Θεσσαλίας και νομίζω ότι οι περισσότερες Περιφέρειες στην ουσία έχουμε διασφαλίσει ήδη την ένταξη της συνέχισης αυτών

των δράσεων, που για τους Δήμους είναι χαρακτηριστικά τα Κέντρα Κοινότητας, είναι τα Κοινωνικά Παντοπωλεία, Φαρμακεία και όλες οι δομές που συνεχίζονται, οι δομές των κακοποιημένων γυναικών, οι δομές των ΚΗΦΗ, των ΚΔΑΠ και λοιπά, αλλά θεωρώ και πιστεύω και το γνωρίζω ότι υπάρχει περιθώριο και για νέες καινοτόμες δράσεις οι οποίες θα πρέπει να προέλθουν από την επεξεργασία σε τοπικό επίπεδο. Που δεν θα καλύπτονται από τον κεντρικό top down σχεδιασμό των δύο αρμόδιων Υπουργείων. Γιατί πια είναι δύο αρμόδια τα Υπουργεία που σχεδιάζουν κοινωνικές δράσεις, είναι και το Εργασίας, αλλά και το καινούργιο Υπουργείο της Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Πάμε στον άξονα 5, που είναι ένας άξονας κατεξοχήν των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων και της Αυτοδιοίκησης. Εκεί υποχρεωτικά, λόγω (...) ποσοστώςσεων, από τα 76 εκατομμύρια, τα 55 εκατομμύρια πήγαιναν στις αστικές... στα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, αλλά στις αστικές ΟΧΕ, και τα υπόλοιπα 21 εκατομμύρια στις χωρικές ΟΧΕ. Θα εξηγήσω παρακάτω, δεν είναι ότι είχαμε τη δυνατότητα εμείς, αλλά λόγω συγκεκριμένης υποχρέωσης της χώρας να υπάρχει συγκεκριμένο ποσοστό που θα αφιερώνεται στην αστική ανάπτυξη και στις αστικές ΟΧΕ, υπάρχει αυτός ο διαμοιρασμός των πόρων που καταρχήν δείχνει (...).

Τι έχουμε κάνει μέχρι σήμερα, γιατί τρέχουμε θεωρητικά τον 2^ο χρόνο υλοποίησης; Θεωρητικά μάλλον, θα το πω, τρέχουμε τον 4^ο χρόνο υλοποίησης, αν πούμε '21, '22, '23, 3 χρόνια, '21 – '27, άρα στην ουσία έχουμε περίπου 1 χρόνο μετά την πρώτη Επιτροπή Παρακολούθησης και την έγκριση των προγραμμάτων, τέλη Αυγούστου με Σεπτέμβριο του '22, που είναι επί της ουσίας η υλοποίηση.

Έχουμε εξειδικεύσει εμείς στο ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 32 δράσεις του προγράμματος με συνολικό προϋπολογισμό 82 εκατομμύρια, είμαστε περίπου στο 19% του προγράμματος. Από αυτό είναι 18 δράσεις του ΕΤΠΑ και 14 δράσεις του Κοινωνικού

Ταμείου με 40 και 42 εκατομμύρια αντίστοιχα. Έχουν εκδοθεί 34 προσκλήσεις, πολύ χρήσιμο το εργαλείο που παρουσίασε ο κύριος Γούπιος, μπορείτε να τις βλέπετε ανά πάσα στιγμή, αλλά και στα site των Περιφερειακών Προγραμμάτων, που είναι όλα πια αναβαθμισμένα. Μπορείτε ανά πάσα στιγμή να βλέπετε την πορεία των προσκλήσεων.

Έχουμε λοιπόν το 16% του προγράμματος ήδη σε προσκλήσεις, 17 και 17 αντίστοιχα στο κάθε Ταμείο και από εκεί και πέρα έχουμε συνολικά 43 εκατομμύρια ήδη ενταγμένες δράσεις, είμαστε περίπου δηλαδή στο 20% του προγράμματος και από αυτές, οι μισές είναι ήδη συμβασιοποιημένες. Και αυτό είναι εύλογο, διότι μέχρι τώρα εντάσσουμε δράσεις, πέρα από το Κοινωνικό Ταμείο, που ακόμα δεν έχουμε πάρει συμβασιοποίηση, εκτός των πρώτων που αφορούν τους Βρεφονηπιακούς, εντάσσουμε δράσεις στο ΕΤΠΑ κυρίως, σε έργα που μεταφέρουμε από την προηγούμενη περίοδο, άρα είναι λογικό να έχουν σύμβαση και κάποια από αυτά και δαπάνες.

Ουσιαστικά οι νέες προσκλήσεις για τελείως νέα, φρέσκα έργα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι αυτές που ακολουθούμε θα έλεγε κανείς σε πολύ μεγάλο ποσοστό και νομίζω και ο δικός μας σχεδιασμός, και ο σχεδιασμός της Θεσσαλίας θα το δείξει, το α' εξάμηνο του 2024.

Τι έχουμε κάνει στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη; Το Νοέμβριο εκδώσαμε την πρόσκληση για τις επικαιροποιημένες συνεχιζόμενες στρατηγικές, (...) πλεονέκτημα αυτή η περίοδος, μας δόθηκε η δυνατότητα τις στρατηγικές της προηγούμενης περιόδου, που σωστά ειπώθηκε ότι δεν πήγαν και τόσο καλά, το 55%, αγαπητέ Γιάννη, δεν νομίζω ότι είναι ποσοστό υλοποίησης και απορρόφησης, αλλά μάλλον ποσοστό προόδου και συμβασιοποίησης. Πρέπει η πραγματική απορρόφηση να είναι πιο κάτω. Εγώ στο μυαλό μου είχα ένα 25% με 30% αλλά αυτό θα μας το πει το δίκτυο των ΒΑΑ που έχει δημιουργηθεί και το παρακολουθεί.

Εμείς λοιπόν βγάλαμε για τους τέσσερις μεγάλους Δήμους, ως αστικούς φορείς, πρόσκληση για έργα και δράσεις 64 εκατομμυρίων, που μοιράζονται με... αναλογικά, 24 εκατομμύρια στη Χαλκίδα, 20 στη Λαμία και από 10 εκατομμύρια στη Λιβαδειά και στη Θήβα. Στις 29 Δεκεμβρίου έχουμε ορίσει την υποβολή των επικαιροποιημένων προτάσεων, γιατί είμαστε υποχρεωμένοι, όπως όλα τα προγράμματα, στις συνεχιζόμενες ΟΧΕ γενικά, όχι μόνο ΒΑΑ, αυτές δηλαδή που επικαιροποιούνται και δεν είναι εξαρχής σχεδιαζόμενες, μέχρι το τέλος του Φεβρουαρίου, 18 μήνες μετά την έγκριση του προγράμματος, να τις έχουμε εγκρίνει.

Αυτό δίνει και μία ταχύτητα από εκεί και πέρα στην υλοποίηση, αλλά και μία υποχρέωση όλων μας, και εμάς σαν Διαχειριστικής, αλλά και των τεσσάρων Δήμων, των αστικών αρχών μάλλον, γιατί δεν είναι μόνο οι Δήμοι, είναι ένα πολύπλοκο δίκτυο εταίρων που συμβάλλει στο σχεδιασμό ενός ΒΑΑ, να έχουν πολύ ώριμη δουλειά και επεξεργασία σε πολύ σύντομο διάστημα.

Το 2024, θα το δείτε και στο site μας, είμαστε πια υποχρεωμένοι από τον Κανονισμό να εκδίδουμε προγραμματισμό προσκλήσεων με προσδιορισμό ανά τρίμηνο, σε ποιο συγκεκριμένο τρίμηνο θέλουμε να εκδώσουμε την πρόσκληση και προγραμματίζουμε να εκδώσουμε την πρόσκληση. Θα εκδώσουμε 21 προσκλήσεις πια έχοντας πρακτικά με το Κοινωνικό Ταμείο ξεμπερδέψει με τα συνεχιζόμενα, θα αφορούν κυρίως υποδομές, έργα υποδομής που είναι κατεξοχήν το ενδιαφέρον των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Α΄ και Β΄ Βαθμού. Με 179, περίπου 180 εκατομμύρια θα είναι αυτές οι 21 προσκλήσεις, που θα είναι το 42% των πόρων του προγράμματος, και το βλέπετε ότι τα 168 εκατομμύρια θα αφορούν το ΕΤΠΑ και μόλις τα 11 εκατομμύρια το Κοινωνικό Ταμείο.

Συνολικά λοιπόν, με αυτά τα 180 και τα 81, θα έχουμε περίπου... τα 81 που σας ανέφερα νωρίτερα, που έχουν ήδη εκδοθεί και εξειδικευτεί, έχουμε περίπου 260 εκατομμύρια του

προγράμματος σε προσκλήσεις. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι αυτά θα οδηγούσαν αντίστοιχα σε εντάξεις 250 – 260 εκατομμυρίων.

Εδώ είναι που λέμε ότι εξαρτάται καθαρά από τη δουλειά που έχουν κάνει, κάνουν και θα κάνουν οι φορείς υλοποίησης και κυρίως οι Δήμοι, η Περιφέρεια και οι άλλοι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τις εταιρείες τους, οι ΔΕΥΑ και λοιπά. Εάν οι προτάσεις, οι ώριμες προτάσεις, είναι περισσότερες, οι εντάξεις μας δεν θα είναι ακριβώς το ποσό των προσκλήσεων, θα είναι παραπάνω.

Φιλοδοξούμε, θέλουμε, αυτές οι προσκλήσεις να μας δώσουν εντάξεις πάνω από 300, 320 εκατομμύρια, μέχρι τα μέσα του 2025, άρα δηλαδή το 75% και πλέον, του προγράμματος, να το έχουμε ήδη εντάξει νωρίς το '25, για να υπάρχουν 4 καθαρά χρόνια υλοποίησης. Αλλά αυτό δεν εξαρτάται από εμάς. Εμείς θα αξιοποιήσουμε στο έπακρο το εργαλείο της υπερδέσμευσης, ώστε να μη μείνει εκτός χρηματοδότησης ούτε ένα ώριμο έργο.

Ο Πρόεδρος, ο κύριος Μαραβέλιας, το θυμάται, σε παλιά Επιτροπή Παρακολούθησης στην Αττική, το 2006 ή 2007, Πρόεδρε, αν δεν με απατά η μνήμη μου, είχε στην ουσία από κάποιους Δημάρχους τότε διατυπωθεί το παράπονο ότι μας αφήσατε ώριμα έργα έξω. Σε κάποια πρόσκληση τότε στο ΠΕΠ Αττικής. Και χρησιμοποίησα ένα επιχείρημα και είπα ότι θα δεχόμουν το παράπονο και τη μομφή ακόμα, αν στα 100 € μας ερχόταν 120 € πολύ ώριμες προτάσεις έτοιμες να ενταχθούν και ήμασταν υποχρεωμένοι με κάποια κριτήρια να κόψουμε τα 20 €.

Διαχρονικά, οι ώριμες προτάσεις δεν περνάνε το 60%. Και αυτό δημιουργεί έναν φαύλο κύκλο μετά ότι τι εντάσσουμε και πόσο ενταγμένα έργα μένουν χωρίς υλοποίηση για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Είχε γίνει μία μελέτη το '07 που προσδιόριζε τον χρόνο ειδικά των έργων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού, τότε ήταν

οι Νομαρχίες, δεν ήταν ακόμα οι Περιφέρειες, από την ένταξη μέχρι τη συμβασιοποίηση, στις 365 ημέρες, έναν καθαρό χρόνο. Νομίζω ότι αυτό όχι μόνο δεν έχει μειωθεί 15 χρόνια μετά, αλλά μάλλον έχει αυξηθεί.

Άρα καταλαβαίνουμε ότι αυτό σημαίνει ότι και έργα που εντάσσουμε, δεν είναι ώριμα προς δημοπράτηση. Ή αργούν χαρακτηριστικά να αποκτήσουν σύμβαση. Εκεί πρέπει να επικεντρωθούμε όλοι για να βελτιωθεί αυτό και αυτό εξαρτάται κυρίως από τους φορείς υλοποίησης και στη συγκεκριμένη περίπτωση από εσάς που μας ακούτε σήμερα, από τους Δήμους.

Για να δούμε λοιπόν, εδώ έχουμε τις προτάσεις, τις προσκλήσεις που θα βγάλουμε στο Κοινωνικό Ταμείο. Είναι λίγες και συγκεκριμένες. Και πηγαίνουμε στις προσκλήσεις που θα βγάλουμε πια στο ΕΤΠΑ. Την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων θα τη βγάλουμε στο Α΄ τρίμηνο με πόρους 12 εκατομμύρια. Το ξαναλέω, αν έρθουν 20 εκατομμύρια ώριμα έργα, θα ενταχθούν.

Την αντιπλημμυρική προστασία με 27,5 εκατομμύρια στο Β΄ τρίμηνο, τον εξοπλισμό Πολιτικής Προστασίας στο Α΄ τρίμηνο, εκεί θέλουμε να παρακολουθούμε και τι ακριβώς συμβαίνει με το Τομεακό Πρόγραμμα, το οποίο θα βγάλει μια αντίστοιχη πρόσκληση προς τους ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού για εξοπλισμό Πολιτικής Προστασίας.

Εμείς καταρχήν στην πρώτη πρόσκληση προσανατολιζόμαστε να έχουμε μόνο τα βασικά μηχανήματα, είτε πρώτης αντιμετώπισης, όπως είναι αλατιέρες, εκχιονιστικά, υδροφόρες, είτε δεύτερης αντιμετώπισης, μηχανήματα έργου, φορτωτές, JCB και λοιπά, που γνωρίζουμε όλοι ότι δεν τα έχετε μόνο για τις περιπτώσεις των φυσικών καταστροφών ή των χιονιών, τα χρησιμοποιείτε και για άλλες δράσεις και τα έχετε μεγάλη ανάγκη, αλλά θα υπαχθούν σε αυτή την κατηγορία, ως εξοπλισμός Πολιτικής Προστασίας των Υπηρεσιών Πολιτικής Προστασίας των Δήμων και των Περιφερειών.

Στην ύδρευση. Η αρχική μας πρόθεση ήταν ότι το Α΄ τρίμηνο

του '24, για λόγους που προσπάθησα συνοπτικά να πω αυτή την ιστορία της ολιστικής προσέγγισης, προβλέπουμε ότι θα πάμε στα τέλη του '24, και θα είναι και καλή εξέλιξη στα τέλη του '24, γιατί εκεί προβλέπεται μια αρκετά βαριά διαδικασία που πρέπει να προηγηθεί. Το ξαναλέω, δεν το συνδέω με αυτή την πρόθεση των 13 περιφερειακών ΔΕΥΑ, αλλά εάν τελικά αυτό προχωρήσει, θα βοηθήσει και προς αυτή την κατεύθυνση, της ολιστικής προσέγγισης.

Υποδομές επεξεργασίας λυμάτων. Όπως είναι γνωστό, έχουμε την υποχρέωση τα ΠΕΠ και το Τομεακό Πρόγραμμα του κυρίου Μαμαλούγκα, να καλύψουμε και να τελειώσουμε τις υποχρεώσεις μας με τη Γ' κατηγορία. Δηλαδή τους οικισμούς από 2.000 έως 15.000. Όταν αυτό καλυφθεί, εμείς έχουμε ακόμα δύο εδώ που χρηματοδοτούμε στην Περιφέρεια Στερεάς, θα μπορέσουμε να βγάλουμε μία πρόσκληση στο Β' τρίμηνο περίπου του 2024, για μικρότερους οικισμούς, με έμφαση και προτεραιότητα σε παραλιακούς, παραθαλάσσιους, αλλά και τουριστικούς οικισμούς της Περιφέρειας.

Πράσινα σημεία, γωνιές και φωλιές ανακύκλωσης. Το μόνο που μας επιτρέπεται, βλέπετε ένα ποσό, 1,4 εκατομμύρια, γιατί 3 εκατομμύρια ήδη μας κατανάλωσαν έργα τα οποία τα είχαμε εντάξει σε αυτή την περίοδο και τα μεταφέρουμε. Εάν έρθουν ώριμες προτάσεις πολύ παραπάνω, θα ενταχθούν όλες. Αλλά ειδικά για τα πράσινα Σημεία, και για αυτό φορείς όπως η ΕΕΤΑΑ, θα έλεγα και η ΜΟΔ, αλλά κυρίως η ΕΕΤΑΑ, μπορούν ανά πάσα στιγμή να τροφοδοτούν με πληροφορία και εμάς τα Περιφερειακά Προγράμματα, γιατί πράσινα σημεία χρηματοδοτούμε εμείς, χρηματοδοτεί το Τομεακό, χρηματοδοτεί ο "Φιλόδημος", "Τρίτσης". Να ξέρουμε, διότι είναι και πεπερασμένος ο αριθμός των πράσινων σημείων που μπορεί ένας Δήμος να κατασκευάσει και εξαρτάται από τον ΠΕΣΔΑ. Και οι ΠΕΣΔΑ είναι ακόμα σε διαδικασία αναθεώρησης και πρέπει και αυτό να καταλήξει, αλλά στη Στερεά έχουμε ένα

πράσινο σημείο ανά Δήμο που μπορεί να χρηματοδοτηθεί. Να το τονίσω αυτό. Όχι να δημιουργηθεί, να χρηματοδοτηθεί από ευρωπαϊκούς πόρους.

Οι πράσινες υποδομές για τα οικοσυστήματα, περιοχές NATURA...

Θα βγάλουμε την πρόσκληση για κατασκευή οδών, αλλά εκεί ξέρουμε συγκεκριμένα τι περιμένουμε. Μόνο μεγάλους οδικούς άξονες, με ωριμότητα.

Θα βγάλουμε αναβάθμιση υποδομών λιμένων στο Δ' τρίμηνο. Και εκεί περιμένουμε ωρίμανση δράσεων που αυτή τη στιγμή ωριμάζουν από διάφορες πηγές. Και από το Ταμείο της Αλιείας, και από το Υπουργείο Ναυτιλίας, αλλά και από τους τοπικούς Οργανισμούς Λιμένων, που γνωρίζω ότι από την 1/1 όλοι οι Οργανισμοί Λιμένων πια, ενσωματώνονται στις Υπηρεσίες των Δήμων. Άρα θα έχετε άμεση γνώση του τι προετοίμαζαν και τι μπορεί να έρθει σε αυτή την πρόσκληση.

Φυσικά τα ΒΑΑ που έχουν τη μερίδα του λέοντος, αφού εγκριθούν οι στρατηγικές 28 Φεβρουαρίου, θα βγάλουμε προσκλήσεις περίπου 43 εκατομμυρίων για να έχουμε τα νέα έργα, ενώ ήδη μεταφέρουμε αρκετά από έργα που δεν έγιναν σε αυτή την περίοδο και περιλαμβάνονταν στις στρατηγικές αυτής της περιόδου.

Και Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, άρα γενικά πόροι για την εκπαίδευση άνω των 14 – 15 εκατομμυρίων.

Υποδομές υγείας με 10,5 εκατομμύρια. Και αναβάθμιση εξοπλισμού άλλα 6 εκατομμύρια. Εκεί, το ξαναλέω, μαζί να δούμε ποια από τα Κέντρα Υγείας δεν περιλαμβάνονται στη χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης και είναι δίπλα σας, έχουν ανάγκες αναβάθμισης, γιατί είναι κάποια που είναι αρκετά καινούργια, αλλά εσείς ξέρετε καλύτερα ποια είναι παλιά Κέντρα Υγείας στην περιοχή σας, ώστε να δούμε τι θα γίνει με την ωρίμανσή τους. Και εκεί να δούμε αν σε αυτή την ωρίμανση

μπορούμε να βοηθήσουμε και με την τεχνική βοήθεια.

Και σε συνδυασμό και με το Κοινωνικό Ταμείο, ενίσχυση διοικητικής ικανότητας δικαιούχων. Γίνεται μεγάλη κουβέντα για αυτό, τώρα έχουμε τη δυνατότητα να ενισχύσουμε απευθείας τους τελικούς δικαιούχους με τεχνική βοήθεια, εμείς δουλεύουμε μία πρόσκληση που θα δώσει απευθείας πόρους, κυρίως στην Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, αλλά και εγώ θα κάνω την ίδια έκκληση που έκανε ο κύριος Γούπιος, αξιοποιήστε σωστά την τεχνική βοήθεια.

Ο νέος νόμος του '21 έδωσε το δικαίωμα στους τεχνικούς και ειδικούς συμβούλους, είτε προσλαμβάνονται με το σύστημα των ειδικών συνεργατών στο Γραφείο Δημάρχου, είτε θα προσληφθούν μέσω των πόρων της τεχνικής βοήθειας που θα δοθεί και από το Εθνικό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας, και από τα δικά μας προγράμματα, αλλά και τις δύο πολύ σημαντικές δράσεις που νομίζω, κύριε Γούπιε, και σε αυτό θα βοηθήσετε, αν δεν έχει ήδη αναφερθεί, του συντονισμού μεταξύ ΕΕΤΑΑ και ΜΟΔ για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των μικρών και μεσαίων τελικών δικαιούχων, κυρίως ΟΤΑ, αξιοποιήστε τη σωστά, ώστε η ωρίμανση να είναι γρήγορη σε έργα τα οποία τα έχετε ήδη σχεδιάσει.

Εμείς θέλουμε ώριμα έργα, τα θέλουμε νωρίς στην πρώτη 2ετία, αυτή του '24 και νωρίς το '25, γιατί έργα που εντάσσονται το '27, '28 στο τέλος του προγράμματος, θα είναι έργα της μεθεπόμενης περιόδου. Εμείς θέλουμε αυτή την περίοδο ώριμα έργα νωρίς, για να υπάρχει και η δυνατότητα, ο χρόνος, να τελειώσουν σε αυτή την περίοδο, μέχρι το τέλος του '29 και να παραδοθούν στους πολίτες.

Ευχαριστώ και είμαι στη διάθεσή σας εάν υπάρχει κάποια ερώτηση ή διευκρίνιση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον κύριο Λέμα.

Και θα τον διαδεχθεί η κυρία Μελπομένη Σαραφίδου, που είναι

η Προϊσταμένη Διαχειριστικής Αρχής της Θεσσαλίας.

Μ. ΣΑΡΑΦΙΔΟΥ: Καλημέρα σας.

Θα προσπαθήσω να είμαι πάρα πολύ σύντομη. Χαίρομαι πολύ για αυτή την εκδήλωση που διοργανώνουν οι φορείς σας οι κεντρικοί.

Είμαστε σε ένα κομβικό σημείο και δεν ξέρω, επειδή δεν ακούστηκε στις προηγούμενες σημερινές τουλάχιστον εισηγήσεις, εγώ νομίζω ότι θα έπρεπε να πούμε δύο κουβέντες. Είμαστε στο σημείο που το ΕΣΠΑ '14 – '20 τελειώνει. Δηλαδή μέχρι τέλος της χρονιάς, ό,τι δαπάνη πληρωθεί, είναι επιλέξιμη για συγχρηματοδότηση. Ό,τι δαπάνη σε έργο μείνει απλήρωτο, να το πω απλά, βαρύνει, μετά το '24, είτε σε εθνικούς πόρους για τα έργα που θα μείνουν στην τρέχουσα περίοδο, είτε τα έργα μεταφέρονται ολόκληρα ή τμηματοποιημένα στα καινούργια προγράμματα του '21 – '27.

Παρότι λοιπόν τελειώνει το '14 – '20, έχουμε μία περίοδο και έχετε μία περίοδο, γιατί όλοι οι φορείς σας έχουν έργα ενταγμένα στα προγράμματα του ΕΣΠΑ, έχουμε μία περίοδο μέσα στο '24 πολλής δουλειάς, είτε για την αποπληρωμή και ολοκλήρωση των έργων, είτε για τις διαδικασίες μετάβασής τους στα καινούργια προγράμματα.

Παράλληλα, η περίοδος αυτή είναι μία περίοδος που ξεκινάει το καινούργιο ΕΣΠΑ '21 – '27, η Ελλάδα ενέκρινε το πρόγραμμά της το '21, το εθνικό, οφείλω να το πω όπως το λέει και η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήταν το πρώτο πρόγραμμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή που εγκρίθηκε και το καλοκαίρι και Σεπτέμβριο του '22 εγκρίθηκαν όλα τα προγράμματά της, τα προγράμματα του ΕΣΠΑ, περιφερειακά και εθνικά.

Το '23 ουσιαστικά ήταν το πρώτο έτος που τα προγράμματα ενεργοποιήθηκαν, δηλαδή έβγαλαν προσκλήσεις, ενέταξαν έργα και συνεχίζουμε με τις πρώτες δαπάνες. Είναι τα μεταφερόμενα ουσιαστικά έργα από την προηγούμενη περίοδο, τα συνεχιζόμενα

έργα του Κοινωνικού Ταμείου και λίγα κάποια νέα έργα.

Το '24 είναι το πρώτο έτος ουσιαστικά που θα ανοίξει η βεντάλια των καινούργιων προσκλήσεων για νέα έργα στο '21 – '27.

Και τέλος, μία αναφορά στο ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει να συζητάει για τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής για μετά το 2027. Και η συζήτηση έχει ανοίξει και σε επίπεδο χώρας, το '24, στις αρχές του '24 θα κληθούμε όλοι, και οι Δήμοι, οι Περιφέρειες, Υπουργεία, να συζητήσουμε και να συμβάλλουμε στο σχεδιασμό του νέου πακέτου της πολιτικής συνοχής μετά το '27.

Επειδή είναι συνάντηση μεικτή, Στερεά Ελλάδα και Θεσσαλία, θα προσπαθήσω να είμαι πολύ συνοπτική στο κομμάτι της παρουσίασης του προγράμματος και θέλω να σας πω ότι ήδη προγραμματίζουμε σαν Υπηρεσία και με τη νέα Περιφερειακή Αρχή στη Θεσσαλία, συναντήσεις αναλυτικές από τις αρχές, από τον Ιανουάριο ακόμα του '24, ενημερωτικές, για το τι ισχύει, πού είμαστε, πώς προχωράμε στο ΕΣΠΑ '21 – '27. Οπότε εκεί θα έχουμε και το χρόνο και τη δυνατότητα να τα δούμε αναλυτικά και μάλιστα της Θεσσαλίας.

Οι πέντε επενδυτικές προτεραιότητες, βλέποντας τη διαφάνεια, που επενδύει η Ευρώπη για την πολιτική συνοχής, ειπώθηκαν ήδη, θα έχετε τις παρουσιάσεις όλων, όπως ακούστηκε, οπότε θα το δείτε, από τον κύριο Γούπιο παρουσιάστηκε η κατανομή των πόρων στο Εθνικό Πρόγραμμα. Περιφερειακά Προγράμματα, 2,2 δισεκατομμύρια αύξηση για τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα.

Πάμε πρόγραμμα Θεσσαλίας. Έχουμε το στρατηγικό στόχο, έχουμε τις στρατηγικές προτεραιότητες και πάμε να δούμε πώς σχεδιάστηκε.

Πώς σχεδιάζεται ένα Περιφερειακό Πρόγραμμα. Το Εθνικό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ που εγκρίθηκε, περιλαμβάνει μέσα τον κατάλογο των προγραμμάτων, Περιφερειακών και Τομεακών, τους πόρους για το καθένα από αυτά και όταν κατεβαίνουμε παρακάτω

στο πώς θα επιτύχει το Εθνικό Πρόγραμμα τη συγκέντρωση των πόρων στον τομέα της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, στον τομέα της πράσινης μετάβασης και οτιδήποτε άλλο προβλέπεται από τους ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, έρχεται και καταναίμει τους πόρους στα προγράμματα.

Άρα η κατανομή των πόρων που βλέπετε σε κάθε Περιφερειακό και Τομεακό Πρόγραμμα, λίγο – πολύ είναι κλειδωμένη από την Εθνική Αρχή, προκειμένου να υπάρχει η βεβαιότητα ότι δεν θα αστοχήσουμε σαν χώρα στις απαιτήσεις που έχουν οι Κανονισμοί.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της πολιτικής συνοχής και του ΕΣΠΑ '21 – '27, ως απαίτηση των Κανονισμών, έθεσε μία σειρά από προτεραιότητες, αιρεσιμότητες τις λέμε, που πρέπει να ισχύουν στη χώρα. Έχουμε εθνικές, τομεακές και περιφερειακές στρατηγικές. Βλέπετε τους τομείς. Υπάρχει εθνική στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης, κλιματική αλλαγή, διαχείριση αποβλήτων, για την υγεία... Όλα αυτά που ψηφίζονται όλα τα τελευταία χρόνια, αποτελούν εθνικές στρατηγικές και πρέπει να εγκριθούν και να γίνουν αποδεκτές και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου οι πόροι που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ, να έχουν επιλεξιμότητα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σχεδόν στο σύνολό τους οι αιρεσιμότητες αυτές σήμερα που συζητάμε, έχουν εκπληρωθεί.

Το δεύτερο σημείο που θέλω να πω, είναι η συμπληρωματικότητα των προγραμμάτων. Από την κατάρτισή τους ακόμα, τα Περιφερειακά και τα Τομεακά Προγράμματα, με το συντονισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας, έχουν κλείσει τι πληρώνει ουσιαστικά το καθένα. Έγινε μία αναφορά στην προηγούμενη συζήτηση ότι μεγάλες υποδομές στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων χρηματοδοτούνται από το Τομεακό Πρόγραμμα του περιβάλλοντος, ενώ οι μικρότερες υποδομές από τα Περιφερειακά.

Μία άλλη περίπτωση που θα σας πω, είναι ότι οι υποδομές

της υγείας και της εκπαίδευσης, χρηματοδοτούνται μόνο από τα Περιφερειακά Προγράμματα. Δεν θα βρείτε πρόγραμμα του ΕΣΠΑ Τομεακό να χρηματοδοτήσει τέτοιου είδους υποδομές.

Επομένως, θα συμφωνήσω με αυτό που ειπώθηκε νομίζω και από τους δύο προηγούμενους, ότι χρειάζεται ωρίμανση έργων και κάπου, σε πρόγραμμα του ΕΣΠΑ ή του Ανάκαμψης ή οποιασδήποτε άλλης πηγής, θα υπάρξει η δυνατότητα να προχωρήσει η χρηματοδότησή του.

555 εκατομμύρια το πρόγραμμα της Θεσσαλίας, αυξημένο το Κοινωνικό Ταμείο, είναι η χαμηλή η μπάρα, 140 εκατομμύρια από τα 90 περίπου που είχε σε αυτή την περίοδο, η κατανομή στους άξονες είναι λίγο – πολύ αντίστοιχη με αυτή των Περιφερειακών Προγραμμάτων, έχουμε τον άξονα της επιχειρηματικότητας, έρευνας, καινοτομίας, η πρώτη γραμμή. Δεν ξέρω πόσο φαίνεται. Περιβάλλον και ανθεκτικότητα, μεταφορικές υποδομές, με πολύ χαμηλότερο προϋπολογισμό από την προηγούμενη περίοδο, όπως και σε όλα τα προγράμματα, όπως και στο ΕΣΠΑ. Υποδομές ενίσχυσης κοινωνικής συνοχής με χρηματοδότηση από το Κοινωνικό Ταμείο και το ΕΤΠΑ, ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις και τεχνική βοήθεια.

Κάθε στόχος πολιτικής της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έρχεται και ακουμπάει σε μία προτεραιότητα του προγράμματος. Αναλυτικά τι επιδιώκει η κάθε μία προτεραιότητα, και οι πόροι της, θα τα τρέξω σταματώντας σε δύο σημεία. Το ένα είναι επιχειρηματικότητα, έρευνα, καινοτομία, το κομμάτι των ψηφιακών υποδομών είναι αυτό που αφορά τους Δήμους. Με λίγους πόρους. Στο δεύτερο τομέα, περιβάλλον και ανθεκτικότητα, έχουμε την ενέργεια, έχουμε την κλιματική αλλαγή και πόρους για αντιπλημμυρική θωράκιση, για προστασία από κατολισθήσεις, από πυρκαγιές και λοιπά, Πολιτικής Προστασίας... Είναι ένα κομμάτι το οποίο ενώ είχαμε προγραμματίσει να το ανοίξουμε άμεσα, ως Θεσσαλία, καταλαβαίνουμε ότι πρέπει να το ξαναδούμε υπό το

πρίσμα των νέων δεδομένων που ισχύουν για την Περιφέρειά μας, άρα πάμε λίγο παραπίσω.

Οι πόροι, αυτό που σας ανέλυσα.

Για το νερό, ισχύει αυτά που ακούστηκαν από τον κύριο Λέμα. Οι δράσεις για νερό τελούν υπό οριστικοποίηση μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και χώρας για την ολιστική προσέγγιση, είναι μία καινούργια έννοια. Δηλαδή θέλει ένα ολοκληρωμένο master plan και υλοποίηση πρώτης προτεραιότητας έργων και ολοκληρωμένα. Θα το δούμε και θα κλείσει, αναμένεται να κλείσει το Α΄ τρίμηνο του '24, άρα δεν έχουμε να πούμε κάτι.

Και για τις υποδομές των αποβλήτων, της διαχείρισης των απορριμμάτων, επίσης υπάρχουν κάποια θεματάκια με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που κλείνουν στις αρχές του '24.

Αστικά λύματα. Τρέχοντας να πω ότι η Θεσσαλία έχει συμμορφωθεί ως προς τις απαιτήσεις της οδηγίας που ίσχυε μέχρι τώρα, μένουν τρεις οικισμοί, Γ΄ προτεραιότητας είναι άνω των 2.000 κατοίκων, οι οποίοι θα χρηματοδοτηθούν από την καινούργια περίοδο και τελούμε εν αναμονή της εφαρμογής της μετάβασης στη νέα οδηγία, που έχει πρόσθετες απαιτήσεις.

Το σύστημα της διαχείρισης των αποβλήτων. Στη Θεσσαλία τρεις μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων με δυνατότητα να μετατραπούν σε ΜΑΑ, είναι της Δυτικής Θεσσαλίας, της Λάρισας και του Βόλου. Όλες χρηματοδοτούνται αυτή την περίοδο, της Δυτικής Θεσσαλίας είναι υπό υλοποίηση και υπό τροποποίηση η μελέτη της για να γίνει ΜΑΑ. Τρεις μονάδες μικρές, επεξεργασίας, στα τρία μεγάλα νησιά των Βορείων Σποράδων. Όλα αυτά είναι έργα που θα πάνε στη νέα περίοδο.

Και το σύστημα των ΚΔΑΥ, ΣΜΑ και πράσινων σημείων και λοιπά, είτε έχει υλοποιηθεί, είτε συνεχίζεται η χρηματοδότησή τους, για να έχουμε ένα ολοκληρωμένο σύστημα. Συζητιέται... μάλλον, ειπώθηκε, δεν ξέρω πόσο προχωράει, η Θεσσαλία είναι μία από τις τρεις Περιφέρειες που έχουν περισσότερους από έναν φορέα

διαχείρισης απορριμμάτων, ΦΟΔΣΑ, και όπως ειπώθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, πάμε για συνένωση και Περιφερειακό Φορέα μέσω νόμου.

Το Περιφερειακό Σχέδιο, το ΠΕΣΔΑ, είναι όπως όλα τα ΠΕΣΔΑ της χώρας υπό τελικές αλλαγές για να συμφωνηθεί με τις νέες κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδίου, άρα μέσα στο '24 στο πρώτο εξάμηνο θα μπορούμε να συζητάμε ότι μπορούμε να προχωρήσουμε και να τρέξουμε όλα τα έργα των απορριμμάτων.

Μεταφορικές υποδομές, πρέπει να σας πω ότι το μεγαλύτερο ποσό καλύπτεται από έργα που ξεκίνησαν από αυτή την περίοδο, άρα μένουν λίγοι πόροι. Ούτως ή άλλως μιλάμε για μεγάλες υποδομές και όχι δημοτική οδοποιία.

Υγεία, κοινωνικές υποδομές και υποδομές εκπαίδευσης. Στη βάση της χαρτογράφησης της εθνικής πολιτικής, της χαρτογράφησης και της προτεραιοποίησης των έργων, οι προσκλήσεις μας βγήκαν και βγαίνουν στο σύνολό τους μέχρι το τέλος του '23. Θα τα πούμε αναλυτικά, δεν θέλω να σας κουράσω.

Πάω στο Κοινωνικό Ταμείο. 25 Δήμοι στη Θεσσαλία, και οι 25 Δήμοι είχαν δομή Κέντρου Κοινότητας από το '14 – '20. Παραρτήματα Ρομά, όλοι οι οικισμοί των Ρομά στη Θεσσαλία, 9. Ένα Κέντρο Ένταξης Μεταναστών στα Τρίκαλα, πλέον 4 στις 4 πρωτεύουσες. Έληξαν στην περίοδο του '14 – '20 στο τέλος του Οκτώβρη, ήδη στο σύνολό τους τα έργα έχουν ενταχθεί στο '21 – '27 και συνεχίζουν μέχρι το τέλος του '25.

Η μετάβαση των έργων, η ένταξη δηλαδή στο '21 – '27 έγινε για τα Κοινωνικά Παντοπωλεία, για τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, για τις Δομές Ημερήσιας Υποστήριξης ΑΜΕΑ, για κάθε κοινωνική δομή που υπήρχε στο '14 – '20 και συνεχίστηκε.

Νέες δράσεις στο Κοινωνικό Ταμείο, δράσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη και την ενσωμάτωση των Ρομά, των ΑΜΕΑ, των ευάλωτων ατόμων, της αναδοχής, το πρόγραμμα “Νταντάδες της γειτονιά” νομίζω το λένε, και όλα αυτά, είναι δράσεις οι οποίες

ξεκίνησαν από το Ταμείο Ανάκαμψης ως πιλοτικές δράσεις και περιμένουμε την οριστικοποίηση των διαδικασιών για να ξεκινήσουν και στο πλαίσιο των Περιφερειακών Προγραμμάτων.

Ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις ο τελευταίος άξονας, 4 πόλεις, 4 πρωτεύουσες της Θεσσαλίας διέθεταν στρατηγική βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην περίοδο '14 – '20 και η πρόσκληση για τις νέες στρατηγικές στο '21 – '27, έχει προϋπολογισμό 100 εκατομμύρια. Έχει υποβάλει ήδη την πρότασή του και τελεί υπό τελική αξιολόγηση ο Βόλος και αναμένουμε τις άλλες τρεις πόλεις το αργότερο μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου.

Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις, δύο που ξεκίνησαν την περίοδο '14 – '20 και επικαιροποιούνται, προφανώς οι Δήμοι έχουν μεγάλο κομμάτι στη διαβούλευση και στην ιεράρχηση των έργων. Θα γίνει στο Α' τρίμηνο του '24 και δύο νέες στρατηγικές σε πλέον ευάλωτες περιοχές.

Τα Όργανα που είναι αρμόδια για τα Προγράμματα τα Περιφερειακά, είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης των προγραμμάτων, στην οποία Προεδρεύει ο Περιφερειάρχης, μέλη είναι εκπρόσωποι του Δημοσίου, της Αυτοδιοίκησης, των κοινωνικοοικονομικών εταίρων, η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει μία φορά το χρόνο, με κανονική διαδικασία διαζώσης και τις λοιπές διαδικασίες τις εκτελεί μέσω μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Με την αλλαγή του έτους και την εγκατάσταση των νέων Δημοτικών Αρχών, θα επικαιροποιηθούν οι εκπρόσωποι των φορέων στην Επιτροπή Παρακολούθησης, προκειμένου να προχωρήσουμε στις διαδικασίες τις καινούργιες.

Και η ΠΕΑΣ, που ακούστηκε από τον κύριο Γούπιο, που είναι μία μεικτή Επιτροπή Περιφέρειας και Δήμων, η οποία λειτούργησε, συγκροτήθηκε και λειτούργησε στη Θεσσαλία από πέρυσι και συνεχίζουμε αντίστοιχα φέτος.

Καταλαβαίνουμε ότι ένα σημαντικό θέμα είναι η ωρίμανση των

έργων και τα προγράμματα του ΕΣΠΑ δεν χρηματοδοτούν μελέτες αν δεν ενταχθεί και το αντίστοιχο έργο. Επομένως η δυνατότητα είναι πολύ περιορισμένη.

Θεωρούμε απαραίτητο ότι πρέπει να βρεθούν τρόποι άλλοι, από μόνη της η Αυτοδιοίκηση ή με τη στήριξη της ΕΕΤΑΑ ή και της ΜΟΔ, για την ωρίμανση των έργων.

Capacity. Διαχειριστική ικανότητα, ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης των έργων. 100 εκατομμύρια το Κεντρικό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας, αναμένουμε την οριστικοποίηση της διαδικασίας, με το οποίο θα έρθει να στηρίξει τους μεγάλους φορείς στη χώρα, είναι πρόγραμμα που εκπονείται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με το που κλείνει αυτό, παίρνουμε τις οριζόντιες κατευθύνσεις για να ανοίξουμε την τεχνική βοήθεια των Περιφερειακών Προγραμμάτων για την περαιτέρω στήριξη των φορέων σας.

Αυτά, ευχαριστώ, στη διάθεσή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Σαραφίδου.

Είναι μαζί μας και μας τιμά με την παρουσία του, ο Υπουργός Ψηφιακής Πολιτικής, ο Δημήτρης ο Παπαστεργίου, αλλά είναι κοντά μας και με την ιδιότητα που είχε μέχρι πρόσφατα, ως Πρόεδρος της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Τρικκαίων.

Θα τον παρακαλούσα για ένα χαιρετισμό.

Δ. ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ: Καλημέρα και καλώς ήρθατε στη Θεσσαλία, αγαπητή ΕΕΤΑΑ, αγαπητέ Πρόεδρε της ΚΕΔΕ, αγαπητέ Πρόεδρε της ΠΕΔ, κυρίες και κύριοι, φίλες και φίλοι, αγαπητοί συνάδελφοι, διότι παραμένει η σχέση, η ιδιότητα, η αγάπη, αυτά δεν ξεχνιούνται. Δεν ξεχνιούνται διότι, το είπα και στην Αθήνα ότι μια φορά Δήμαρχος, πάντα Δήμαρχος, οπότε χαίρομαι πραγματικά που είμαι εδώ κοντά σας και βλέπω φίλους, συνεργάτες, τη Διαχειριστική Αρχή, ανθρώπους που δουλέψαμε πολύ τα προηγούμενα χρόνια για να πάμε την Αυτοδιοίκηση μπροστά και είμαι βέβαιος πως πλέον θα βρούμε πιο γόνιμο έδαφος και πιο πρόσφορο περιβάλλον για να

μπορέσουμε να κάνουμε την Αυτοδιοίκηση να ανθίσει.

Περάσαμε 4 δύσκολα χρόνια αυτά τα οποία τελειώνουν σε λίγες μέρες, οι νέες Δημοτικές Αρχές ορκίζονται, σήμερα ορκίζεται και η καινούργια Δημοτική Αρχή στο Δήμο Μετεώρων, 4 χρόνια στα οποία δεν ήταν καθόλου αυτονόητο ακόμα και το να πάρουμε μια απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου.

Αυτό το οποίο θεσμοθέτησε και ήδη πλέον βλέπουμε ότι θα λειτουργήσει μπροστά μας, είναι πως η νέα κυβέρνηση, πιστεύοντας πραγματικά στην Αυτοδιοίκηση, μας απήλλαξε από όλη αυτή την ιστορία και το μπελά του να μη μπορούμε να πάρουμε ακόμα και μία προφανή απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου. Πλέον οι αυτοδυναμίες, τουλάχιστον σε επίπεδο Δημοτικού Συμβουλίου, είναι δεδομένες, για να μπορέσουμε να ασχοληθούμε με τα πραγματικά προβλήματα που έχουμε στην Αυτοδιοίκηση και όχι με το πώς θα καταφέρουμε να βρούμε αυτή τη μία ή τις δύο ψήφους που μας λείπανε για να περάσουμε θέματα.

Λοιπόν, από εδώ και πέρα τι έχουμε μπροστά μας; Έχουμε μπροστά μας υλοποίηση προγραμμάτων, δεν είμαι ο αρμόδιος Υπουργός να σας πω για το “Αντώνης Τρίτσης”, αλλά έχοντας παρακολουθήσει την πορεία και γνωρίζοντας ότι και ο Λάζαρος μιλάει πολύ συχνά με τη Διαχειριστική Αρχή, το πρόγραμμα πρέπει να τρέξει και πρέπει να τρέξει γρήγορα. Καλό θα είναι να δούμε ποια έργα έχουν προβλήματα και να αποδεχτούμε τουλάχιστον ότι σε κάποια από αυτά πιθανώς να μην υπάρχει λύση, για λόγους περιβαλλοντικούς ή άλλους, και να μπορέσουμε να αναπληρώσουμε τα έργα αυτά.

Χθες ήμουν σε μία ημερίδα του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, που συζητούσαμε και αυτά ακριβώς, τους ρυθμούς ανάπτυξης του “Τρίτσης”, ένα συγχρηματοδοτούμενο έργο από Ταμείο Παρακαταθηκών και ΠΔΕ.

Να δούμε τα έργα τα δικά μας, τα έργα των Smart Cities, και

εδώ πέρα θα πρέπει και εμείς να τρέξουμε πιο γρήγορα. Η αλήθεια είναι πως η Διαχειριστική μας του ΕΣΠΑ κάνει ό,τι καλύτερο μπορεί, αλλά εκεί πέρα που μπορούσε να δώσει ογδόντα, εκατό εγκρίσεις το χρόνο, πλέον πρέπει να τριπλασιάσει τους ρυθμούς αυτούς. Έχουν γίνει 332 προτάσεις... 330 νομίζω έχουν γίνει. Για να μπορέσουμε μέχρι τα μισά του '24 να έχουμε βγάλει όλες τις εγκρίσεις των Smart Cities του ΕΣΠΑ. Ελπίζω και λίγο νωρίτερα. Αλλά ένα ασφαλές περιθώριο είναι αυτό. Και να δούμε από εκεί και πέρα βέβαια πραγματικά πώς θα μπορέσουμε να κάνουμε τους Δήμους μας ακόμα πιο σύγχρονους, ακόμα πιο αποτελεσματικούς.

Πραγματικά θεωρώ πως η επόμενη 5ετία μπορεί να είναι η 5ετία της Αυτοδιοίκησης. Διότι την ώρα αυτή έχουμε τους πόρους και θεωρώ πως έχουμε και ανθρώπους από την άλλη πλευρά, στην κυβέρνηση, που μπορούν πραγματικά να αντιληφθούν τις ανάγκες της Αυτοδιοίκησης και να μας βοηθήσουν... Και συνεχίζω να μιλάω σε πρώτο πρόσωπο για την Αυτοδιοίκηση. Αυτό πρέπει να το αλλάξω. Να βοηθήσουν την Αυτοδιοίκηση να κάνει αυτά τα οποία της οφείλονται.

Θέλω να κρατήσετε από τη μεριά του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως δεδομένο πως θα κάνουμε πολύ ενδιαφέροντα πράγματα μέσα στο '24.

Το πρώτο το οποίο πάμε να τρέξουμε, είναι το εξής πολύ απλό. Έχουμε πλέον 1.613 υπηρεσίες στο gov.gr. Πολλές από αυτές είναι και υπηρεσίες οι οποίες αφορούν την Αυτοδιοίκηση. Αυτό το οποίο λοιπόν πάμε να στήσουμε με ένα οριζόντιο πρόγραμμα, είναι οι υπηρεσίες του gov.gr που αφορούν Δήμους, να μπορέσουμε να σας δώσουμε τα (...) να τα περάσετε στις σελίδες των Δήμων, αλλά και το ανάποδο, να πάρουμε υπηρεσίες που κάποιοι Δήμοι έχουν δομήσει και να τις περάσουμε στο gov.gr έτσι ώστε να αποκτήσουν μια πιο οριζόντια δράση.

Το επόμενο το οποίο θέλω να σκεφτείτε και να δούμε πώς θα υλοποιήσουμε, είναι κάτι το οποίο παρουσιάσαμε πριν 2 ημέρες.

Παρουσιάσαμε την πρώτη υλοποίηση τεχνητής νοημοσύνης στην ελληνική Δημόσια Διοίκηση, τον ψηφιακό βοηθό του gov.gr. Αν έχετε υπηρεσίες οι οποίες θα μπορούσαν να περάσουν και στο bot, στείλτε μας τεκμηρίωση, στείλτε μας το documentation προκειμένου να περάσουμε ακόμα και στο κομμάτι της τεχνητής νοημοσύνης αυτές τις υπηρεσίες. Δηλαδή αν κάποιος θέλει να ρωτήσει – βλέπω τον φίλο μου τον Γρηγόρη μπροστά – κάτι για το Δήμο Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης... Τα είπα σωστά; Με τη σωστή σειρά εννοώ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Δ. ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ: Το Τρία Βήτα ναι, αλλά ξέρω ότι δεν του αρέσει ο Τρία Βήτα, για αυτό πήγα να το πω ολόκληρο.

Λοιπόν, να μπορείς να πούμε να ρωτήσει το bot, αλήθεια, πώς μπορώ να κάνω αυτή τη διαδικασία στο Δήμο; Και να μπορούμε να έχουμε τεκμηρίωση, να feedάρουμε σωστά το bot, έτσι ώστε να αρχίσει να απαντάει και σε ερωτήσεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ούτως ή άλλως είναι ένα κλειστό περιβάλλον, του δίνουμε πληροφορία μόνο από συγκεκριμένα site, προκειμένου να μην απαντάει γενικόλογα και να μην ξεφύγει λίγο στο τι μπορεί να απαντήσει.

Έχουμε μπροστά μας την κουβέντα που έχει ανοίξει και ξέρω, αγαπητέ Λάζαρε, πως έγινε πολύ καλή κουβέντα στην ΚΕΔΕ για το θέμα των ΔΕΥΑ. Και θεωρώ πως οι απόψεις της ΚΕΔΕ έχουν γίνει κατανοητές, θεωρώ πως με τον Θόδωρο τον Σκυλακάκη θα βρείτε την καλύτερη δυνατή λύση σε μία Θεσσαλία η οποία όντως το υδατικό ζήτημα μετράει και μετράει ίσως και λίγο παραπάνω. Είναι οξύμωρο να μην έχουμε νερό το καλοκαίρι και βέβαια να πνιγόμαστε, δυστυχώς, όχι μόνο το χειμώνα, αλλά και σε άλλες περιόδους.

Γνωρίζω πάρα πολύ καλά, ως Θεσσαλός, ότι πρέπει να επισπεύσουμε διαδικασίες και θα πρέπει να επουλώσουμε όσο μπορούμε πιο γρήγορα τις πληγές που άνοιξε ο Daniel στους

προηγούμενους μήνες και βέβαια πλέον, με το νέο φορέα διαχείρισης των υδάτων, να είναι αυτός ο φορέας η αρχή έτσι ώστε να ξαναδούμε συνολικά το υδατικό ζήτημα, αλλά και την υδραυλική επίλυσή του σε πολλές περιοχές, με πρώτη τη Θεσσαλία, όπου τα πράγματα είναι δεδομένα. Τα Τέμπη είναι δεδομένα ως διέξοδος του νερού, άρα πρέπει να βρούμε πιο γενναίες λύσεις και στο κομμάτι αυτό, της απορροής των υδάτων, αλλά και στο κομμάτι της διαχείρισης των νερών, πριν αυτά φτάσουν στον κάμπο.

Αυτοδιοίκηση είναι σίγουρα και περιβάλλον, τεράστια πρόκληση την επόμενη 5ετία πώς θα μπορέσουμε να εναρμονιστούμε στους στόχους που η Ευρώπη θέτει για το '20 – '30 και εδώ πέρα το πρόγραμμα “Απόλλων” του Υπουργείου Περιβάλλοντος επίσης είναι ένα πρόγραμμα το οποίο πρέπει να δούμε και πρέπει να ασχοληθούμε και πρέπει να δούμε αν τελικά το πώς περπατάει είναι συμβατό με αυτά τα οποία έχουμε στο μυαλό μας. Υπάρχουν περιπτώσεις σαν του Θανάση, όπου με προνοητικότητα και με όραμα έτρεξαν και υλοποίησαν δράσεις ανανεώσιμων πηγών. Για όλους τους υπόλοιπους Δήμους η λύση είναι εκεί και λέγεται πρόγραμμα “Απόλλων”.

Μία ενεργειακή κοινότητα σε επίπεδο Περιφέρειας, περίπου αυτός είναι ο σχεδιασμός, έχοντας βέβαια μετρήσει τις ανάγκες που έχουμε, προκειμένου πλέον ο κάθε Δήμος, η κάθε ΔΕΥΑ να μπορεί να πάρει κομμάτι που της αναλογεί στην ενεργειακή κοινότητα, για να μπορέσει να εξορθολογήσει και να εξισορροπήσει την ενέργεια που καταναλώνεται, αφού βέβαια πρώτα κοιτάξουμε να μειώσουμε τις καταναλώσεις της ενέργειας που έχουμε σε Δήμους, οδοφωτισμό, δημόσια κτίρια, δημοτικά κτίρια και ΔΕΥΑ.

Λοιπόν, θεωρώ ότι πραγματικά η επόμενη 5ετία έχει φοβερό ενδιαφέρον. Από τη μεν μία είναι τεράστια η πρόκληση στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, από την άλλη, αυτό το ταξίδι της Αυτοδιοίκησης πραγματικά πάντα θα λείπει. Κρατήστε ως δεδομένο ότι το Υπουργείο και εγώ προσωπικά από αυτή τη νέα

θέση, θα συνεχίσω να στηρίζω την Αυτοδιοίκηση, διότι είναι το κέντρο της κοινωνίας, είναι πάντα και θα παραμείνει ο πιο κοντινός στον πολίτη θεσμός, άρα για όποια λύση και κυρίως για όποια ψηφιακή λύση, στη διάθεσή σας, προκειμένου να φέρουμε τους Δήμους μας εκεί που τους αξίζει, ψηλά, πάντα δίπλα στον πολίτη, με σκοπό να εξυπηρετούμε πάντα τον πολίτη.

Καλή συνέχεια στις εργασίες και συγχαρητήρια στην ΕΕΤΑΑ και την ΚΕΔΕ, και την ΠΕΔ φυσικά, για την πρωτοβουλία.

Να είστε καλά, καλημέρα.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Υπουργό, τον Δημήτρη, τον αγαπητό συνάδελφο.

Και να πούμε, κύριε Υπουργέ, ότι όταν ξεκίνησε η συζήτηση για το θέμα των ΔΕΥΑ, υπήρξε μία αναταραχή, δικαιολογημένη ως ένα βαθμό, αδικαιολόγητη από ένα βαθμό και πέρα – προσέχω τις λέξεις μου – αλλά εμείς δεν φοβηθήκαμε το διάλογο. Είπαμε, θα συζητήσουμε. Έχουμε ανοιχτά αφτιά και μάτια, βλέπουμε και ακούμε.

Και υπήρξε μία πρωτοβουλία, και μέχρι στιγμής ειλικρινέστατη στάση του Υπουργού, ότι δεν θα έρθει και θα μας πετάξει ένα νομοσχέδιο σε μια βδομάδα να ψηφιστεί και τελειώσαμε, αλλά είμαστε στο στάδιο της ανταλλαγής απόψεων. Και καταλήξαμε ότι θα κάνουμε μία πρόταση συγκεκριμένη ολιστική εμείς για τη διαχείριση των υδάτων, διότι το πρόβλημα δεν είναι πόσο νερό πίνουν οι κάτοικοι στη Λάρισα, το πρόβλημα είναι ο κάμπος, που τα κανόνια βαράνε αλύπητα και ποτίζουν δεκάδες χιλιάδες στρέμματα. Εκεί γίνεται η μεγάλη κατανάλωση ή υπερκατανάλωση του νερού.

Δεν λέω ότι είναι κακό ή καλό, αλλά ένα είναι βέβαιο. Δεν φοβόμαστε το διάλογο. Δεν αιφνιδιάζουμε κανέναν, ούτε μας αιφνιδιάζει κανείς, θα εγκατασταθούν οι νέες Δημοτικές Αρχές και με τις νέες Δημοτικές Αρχές των επανεκλεγέντων ή των νεοεκλεγέντων, και με τις Υπηρεσίες από πίσω, που έχουν θέσεις και απόψεις και οι συνεργάτες μας, θα επεξεργαστούμε μία τεκμηριωμένη και

ρεαλιστική πρόταση. Όχι για να μείνουμε σε αυτό που είμαστε, αλλά για να αλλάξει αυτό που έχουμε, όταν μάλιστα δίδεται και ένα οικονομικό κίνητρο που θα βοηθήσει. Γιατί το να αλλάξεις κάτι χωρίς χρήματα, είναι δώρο άδωρο.

Εκεί είμαστε δηλαδή ως τώρα και νομίζω ότι είναι σε καλό δρόμο η συζήτηση. Αν στραβώσει, θα στραβώσουμε και εμείς. Ας μην, όμως, απαισιοδοξούμε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Να ευχαριστήσουμε τον Υπουργό για την παρουσία του και για τη συνολική φροντίδα που δείχνει στο χώρο της Αυτοδιοίκησης.

Και να προχωρήσουμε στο πρόγραμμά μας. Ο επόμενος εισηγητής θα είναι ο κύριος Νίκος Μαμαλούγκας, ο Προϊστάμενος της Διαχειριστικής...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Οπότε, κύριε Γούπιε... πάμε στην κυρία Μιχαλάκη; Ωραία. Η κυρία Μαρία Μιχαλάκη, που είναι στέλεχος της Μονάδας Τοπικής Ανάπτυξης, θα μας μιλήσει για το Στρατηγικό Σχέδιο των ΚΑΠ 2023 – 2027.

Σας ακούμε.

Μ. ΜΙΧΑΛΑΚΗ: Καλημέρα σας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση. Είμαι πολύ χαρούμενη που βρίσκομαι εδώ και θα έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε για το Leader και πώς αυτό συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη, τις ευκαιρίες που δίνει, για την υλοποίηση των έργων.

Εύχομαι καλή και δημιουργική θητεία στους Δημάρχους, και τους νεοεκλεγέντες, και τους επανεκλεγέντες, και καλή επιτυχία στο έργο σας.

Στην ομιλία που θα κάνω, θα μιλήσω στην αρχή γενικά για το πρόγραμμα Leader, στη συνέχεια θα μιλήσω λίγο για το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020, που υλοποιείται αυτή τη στιγμή και τέλος, εκεί θα δώσω και τη μεγαλύτερη σημασία, στο καινούργιο πρόγραμμα το ΣΣ ΚΑΠ, δηλαδή Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής

Πολιτικής 2023 – 2027 και τις ευκαιρίες που δίνει για τις νέες προσκλήσεις που θα γίνουν.

Το πρόγραμμα Leader, είναι ένα πρόγραμμα που εφαρμόζεται στην Ελλάδα από το 1991. Πάνω από πέντε προγραμματικές περιόδους εφαρμόζεται. Υλοποιείται από τις Μονάδες Τοπικής Ανάπτυξης. Το πρόγραμμα Leader να πω ότι είναι ένα πρόγραμμα το οποίο αφορά κυρίως δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Δεν ασχολείται δηλαδή με την πρωτογενή παραγωγή. Υλοποιείται από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης, οι οποίες έχουν συντάξει μία στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

Πώς το έκαναν αυτό. Έκαναν SWOT analysis, δηλαδή βρήκαν τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές που υπάρχουν στην περιοχή τους, διαβουλευτήκαν με τον τοπικό πληθυσμό, είναι η bottom up διαδικασία, η από κάτω προς τα πάνω δηλαδή, έγινε διαβούλευση με τον τοπικό πληθυσμό, με όλα τα οικονομικά συμφέροντα της περιοχής, δημόσιους, ιδιωτικούς φορείς, και έτσι συνέταξε μια στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

Ένα χαρακτηριστικό του Leader είναι και η πολυτομεακότητα. Δηλαδή δεν μιλάμε για ένα πρόγραμμα οριζόντιο, αλλά έχει μία ευρύτητα δράσεων που θα ενταχθεί, σε πολλούς τομείς. Θα έχουμε την ευκαιρία να μιλήσουμε και λίγο περισσότερο για αυτό παρακάτω. Τα προγράμματα Leader επίσης χαρακτηρίζονται από τη δικτύωση, δικτύωση μεταξύ των επιχειρήσεων, τη συνεργασία των φορέων και την καινοτομία.

Το ΠΑΑ '14 – '20, δόθηκε η ευκαιρία με τον Κανονισμό να πάρει παράταση και 2 χρόνια, οπότε στην ουσία εφαρμόζεται τελικά μέχρι το 2025. Είναι το γνωστό μέτρο 19, το 19.2 είναι το υπομέτρο που έχει στην ουσία όλα τα επενδυτικά προγράμματα, και δημόσιου, και ιδιωτικού χαρακτήρα. Όπως είπαμε, υλοποιείται από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης και υπάρχει και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος, είναι η γνωστή ΕΔΔΥΠΠΥ, είναι στην ουσία το Όργανο το οποίο χρειάζεται να λαμβάνει αποφάσεις. Στην Επιτροπή

Διαχείρισης Προγράμματος συμμετέχουν και ιδιωτικά και δημόσια τοπικά συμφέροντα και μάλιστα καμία ομάδα συμφερόντων δεν είναι πάνω από 49%, έτσι ώστε να μη λαμβάνονται οι αποφάσεις από μία ομάδα συμφερόντων. Να μην εξυπηρετούν μία ομάδα συμφερόντων οι αποφάσεις.

Η Υπηρεσία μας είναι η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και η Υπηρεσία Διαχείρισης, Μονάδα Τοπικής Ανάπτυξης συγκεκριμένα, είναι αυτή η οποία επιλέγει τις τοπικές στρατηγικές και συντάσσει το εθνικό πλαίσιο εφαρμογής, υποστηρίζει τις Ομάδες Τοπικής Δράσης και έχει την εποπτεία σε όλα τα στάδια εφαρμογής του προγράμματος.

Ταυτόχρονα αυτή την περίοδο υλοποιούμε και το ΣΣ ΚΑΠ, Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Εδώ έχει ξεκινήσει... είναι ξεχωριστή παρέμβαση το Leader στο ΣΣ ΚΑΠ. Το χαρακτηριστικό του ΣΣ ΚΑΠ είναι ότι το ποσοστό ενίσχυσης για ιδιωτικά έργα έχει αυξηθεί. Όμως έχει μειωθεί ο προϋπολογισμός των πράξεων, των ενταγμένων έργων. Ενώ στο ΠΑΑ δηλαδή ήταν 600.000 ο προϋπολογισμός, τώρα στο ΣΣ ΚΑΠ είναι 400.000 ο ανώτατος προϋπολογισμός. Όμως αυτό φαίνεται να μη δημιουργεί πρόβλημα, καθώς με βάση τα στοιχεία της υλοποίησης, τα έργα του Leader είναι μικρά έργα που ο προϋπολογισμός τους είναι μέχρι 400.000. Οπότε στην ουσία δεν θα μας δημιουργήσει πρόβλημα στην υλοποίησης. Επίσης τα έργα είναι πάρα πολύ εξειδικευμένα. Έρχονται να δώσουν απαντήσεις σε συγκεκριμένες ανάγκες που έχει η περιοχή παρέμβασης.

Πάμε να δούμε λίγο τον πολυτομεακό χαρακτήρα των τοπικών προγραμμάτων. Μία βασική αρχή της πολιτικής Leader είναι η εφαρμογή ολοκληρωμένης στρατηγικής για επίτευξη στόχων σε διαφορετικούς τομείς και κλάδους της οικονομίας. Έτσι λοιπόν, οι τοπικές στρατηγικές έρχονται να δώσουν λύσεις σε τοπικά αναπτυξιακά προβλήματα διαφόρων τομέων, μέσω δράσεων που λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους.

Έτσι λοιπόν υπάρχουν επτά θεματικές κατευθύνσεις πάνω στις οποίες δομείται μία τοπική στρατηγική. Είναι ο πολιτισμός, διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής, είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και εδώ συμπεριλαμβάνονται μεταναστών και προσφύγων, η ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων, είναι η ανάπτυξη της δικτύωσης και της καινοτομίας και μάλιστα σε ποσοστό που ορίζεται και πρέπει να είναι 3%, η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας, και εδώ είναι δράσεις που αφορούν μεταποίηση και αγροδιατροφή, μια στρατηγική πρέπει να έχει στοιχεία προστασίας και ανάδειξης του τοπικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης και ενίσχυση επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής.

Οι τοπικές στρατηγικές πρέπει επίσης να είναι σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το Green Deal και το Farm to Fork, καθώς επίσης να έχουν συνέργεια και συμπληρωματικότητα με εθνικές στρατηγικές και άλλες περιφερειακές πολιτικές όπως είναι τα Περιφερειακά Προγράμματα.

Να δούμε λίγο πού βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης έχουν υποβάλει τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης στις 22/7/2023. Έγινε αξιολόγηση, η οποία ολοκληρώθηκε στις 14/9/23. Δόθηκε λίγος χρόνος για να γίνουν ενστάσεις και να αξιολογηθούν, στις 9/11/23, και εγκρίθηκαν τα Τοπικά Προγράμματα στις 16/11, ορίστηκαν ποιες είναι οι ΟΤΔ που θα υλοποιήσουν τις στρατηγικές την επόμενη προγραμματική περίοδο, δηλαδή στο ΣΣ ΚΑΠ, ποιες είναι αυτές οι στρατηγικές και ποιοι είναι οι πόροι. Οι πόροι, βέβαια, θέλω να σας πω ότι είναι κάτι δυναμικό, δηλαδή δόθηκαν κάποια ποσά τώρα, αλλά ανάλογα με τις επιδόσεις κάθε ΟΤΔ, θα δοθούν στη συνέχεια νέοι πόροι.

Παράλληλα, ετοιμάζεται το θεσμικό πλαίσιο από την Υπηρεσία μας, προετοιμάζεται το πληροφοριακό σύστημα, για να μπορεί να

δεχθεί τις αιτήσεις των δικαιούχων και εκτιμούμε, ευελπιστούμε, ελπίζουμε, μέσα στο '24 να βγουν και οι προσκλήσεις του (...) στον αέρα.

Αυτό που σας προτρέπω είναι, ως Δήμοι, να προετοιμαστείτε όσο καλύτερα γίνεται, να αξιοποιήσετε αυτό το διάστημα, προκειμένου να υπάρχουν ώριμα έργα για να μπορέσουν να ενταχθούν.

Αυτό που θα ήθελα να πω εδώ, είναι ότι η νέα προγραμματική περίοδος είναι μικρή. Δεν υπάρχει πάρα πολύς χρόνος για την υλοποίηση των έργων, οπότε είναι πολύ σημαντικό να μπουν ώριμα έργα και να ολοκληρωθούν μέσα στην προγραμματική περίοδο.

Στο ΣΣ ΚΑΠ υπάρχουν εννιά κατηγορίες υποπαρεμβάσεων και θα μιλήσω για αυτές τις κατηγορίες.

Η πρώτη κατηγορία αφορά ενδυνάμωση τοπικής οικονομίας. Εδώ είναι κυρίως ιδιωτικές επενδύσεις που αφορούν μεταποιητικές μονάδες στον γεωργικό και δασοκομικό τομέα, καθώς ενίσχυση στους τομείς της βιοτεχνίας, της χειροτεχνίας. Εδώ είναι έργα ιδιωτικού χαρακτήρα. Οπότε δεν θα ασχοληθώ πάρα πολύ με αυτά.

Υπάρχουν επίσης στην ίδια κατηγορία, ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου, στο κομμάτι της παροχής υπηρεσιών, καθώς επίσης και κατηγορίες πράξεων που σχετίζονται με εξοικονόμηση ενέργειας, νερού, βιοοικονομίας, κυκλικής οικονομίας.

Η δεύτερη κατηγορία υποπαρεμβάσεων αφορά την εκπαίδευση του τοπικού πληθυσμού. Είπαμε ότι έχει γίνει μία στρατηγική, έχει γίνει μία διαβούλευση, έχουν βρεθεί οι ανάγκες που έχει η περιοχή, έτσι λοιπόν, μέσα από τη στρατηγική έχουν καταγραφεί, έχουν αποτυπωθεί κάποιες ανάγκες που αφορούν τον τοπικό πληθυσμό και έρχονται τώρα με αυτές τις υποπαρεμβάσεις, στο κομμάτι της εκπαίδευσης, να ικανοποιηθούν αυτές οι ανάγκες. Και αυτές είναι επενδύσεις ιδιωτικού χαρακτήρα.

Πάμε όμως στην τρίτη κατηγορία υποπαρεμβάσεων, που αφορά την ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού. Οι

υποπαρεμβάσεις αυτές έχουν ενδιαφέρον για τους Δήμους. Είναι υποπαρεμβάσεις που σχετίζονται με ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού, όπως είναι παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα. Είναι επίσης υποπαρεμβάσεις που σχετίζονται με ενίσχυση βασικών υπηρεσιών, που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση των προσφύγων.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός είναι 400.000 € και όταν πρόκειται για άυλες ενέργειες είναι 20.000. Το ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να φτάσει μέχρι το 100% υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση. Δηλαδή τα έργα πρέπει να απευθύνονται στο σύνολο των κατοίκων της περιοχής παρέμβασης.

Θέλω να θυμίσω πάλι ότι τα έργα που θα ενταχθούν, οι πράξεις που θα ενταχθούν, είναι πράξεις που έρχονται να δώσουν απαντήσεις στη στρατηγική που έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης. Και θα υλοποιηθούν ενδεχομένως και σε συγκεκριμένη περιοχή της περιοχής παρέμβασης και όχι σε ολόκληρη την περιοχή.

Η επόμενη κατηγορία υποπαρεμβάσεων αφορά την βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού. Εδώ είναι έργα υποδομών μικρής κλίμακας, όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης μέσα στους οικισμούς, καθώς επίσης και επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων με σκοπό να αντικατασταθούν Υπηρεσίες που θα εξυπηρετήσουν τον τοπικό πλήθυσμό.

Άλλες πράξεις μπορεί να είναι υπηρεσίες και υποδομές που σχετίζονται με την αναψυχή, την ανάπλαση, τουριστικές πληροφορίες και λοιπές υποδομές μικρής κλίμακας, όπως σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή και προώθηση των περιοχών και ποδηλατικές διαδρομές.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων αυτών είναι

400.000. Εάν πρόκειται για άυλες πράξεις ο μέγιστος προϋπολογισμός είναι 20.000 και το ποσοστό ενίσχυσης είναι έως 100%. Και δικαιούχοι μπορεί να είναι και η Δήμοι.

Η πέμπτη κατηγορία υποπαρεμβάσεων αφορά πολιτισμό. Διατήρηση και βελτίωση πολιτιστικών στοιχείων. Η 5.1 δεν είναι τόσο για τους Δήμους, χωρίς να τους αποκλείει κιάλας, δηλαδή η ενίσχυση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων. Ο μέγιστος προϋπολογισμός είναι 20.000 και το ποσοστό ενίσχυσης είναι 75%.

Αυτό όμως που έχει περισσότερο ενδιαφέρον για τους Δήμους είναι η επόμενη παρέμβαση που αφορά ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών, που σχετίζονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της τοπικής κληρονομιάς. Και εδώ ο μέγιστος προϋπολογισμός είναι 400.000 και 20.000 όταν πρόκειται για άυλες πράξεις. Το ποσοστό ενίσχυσης έως 100% και χρειάζεται να μην είναι κρατική ενίσχυση.

Η έκτη κατηγορία υποπαρεμβάσεων αφορά την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, έχει πολύ σημαντικά έργα, μικρά έργα, που μας βοηθάνε να αποφύγουμε τις φυσικές καταστροφές, είναι η 6.2, αλλά και η 6.1, είναι έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος, με σκοπό την ανάδειξη αυτού. Τέτοιες μπορεί να είναι θέσεις θέας. Ο μέγιστος προϋπολογισμός είναι 400.000 και 20.000 όταν πρόκειται για άυλες πράξεις. Και έως 100% το ποσοστό ενίσχυσης. Και εδώ χρειάζεται να εξεταστεί η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.

Η επόμενη κατηγορίες υποπαρεμβάσεων αφορά τη δικτύωση και τη συνεργασία. Η 7.1 αφορά συνεργασία μεταξύ ιδιωτικών, μικρών τοπικών επιχειρήσεων. Ιδιωτικού χαρακτήρα δηλαδή επενδύσεις. Όμως η 7.2 και η 7.3 έχει ενδιαφέρον για τους Δήμους, καθώς έρχεται να δώσει απαντήσεις μέσω της συνεργασίας για αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως είναι η ορεινότητα. Να αντιστραφεί η εσωτερική μετανάστευση. Είναι και τα Έξυπνα Χωριά στην 7.3, κατηγορία υποπαρέμβασης. Εδώ μπορεί να φτιαχτεί ένα

business plan και να χρηματοδοτηθεί μέχρι 40.000, να χρηματοδοτηθεί και η υλοποίηση αυτού, που μπορεί να φτάσει μέχρι τις 400.000. Το ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να φτάσει έως 100%.

Η επόμενη κατηγορία υποπαρεμβάσεων είναι τα σχέδια διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας. Εδώ δικαιούχοι είναι οι Ομάδες Τοπικής Δράσης. Ο βασικός στόχος αυτής της κατηγορίας υποπαρέμβασης, είναι η ανταλλαγή τεχνογνωσίας. Ωφελούμενοι είναι όλοι οι κάτοικοι της περιοχής παρέμβασης. Ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ περιοχών, γιατί συνεργάζονται ΟΤΔ από διάφορες περιοχές. Οπότε κάπως σαν να εμπλουτίζεται με αυτό τον τρόπο η περιοχή και τα οφέλη έρχονται και στους κατοίκους με κάποιο τρόπο.

Τέλος, είναι η κατηγορία 9 που αφορά τα λειτουργικά των Ομάδων Τοπικής Δράσης και την εμπύχωση του τοπικού πληθυσμού.

Αυτό που ήθελα να πω κλείνοντας, είναι ότι η Διαχειριστική Αρχή δίνει το γενικό πλαίσιο για να φτιαχτούν οι στρατηγικές. Τα κριτήρια επιλογής των πράξεων τα βάζει η Ομάδα Τοπικής Δράσης. Και είναι αυτά που προκύπτουν από τις ανάγκες της περιοχής και αυτά τα οποία ορίζονται στη στρατηγική.

Αυτό που χρειάζεται να γίνει είναι να έχετε στενή συνεργασία με τις Ομάδες Τοπικής Δράσης. Να τους δίνετε τις ανάγκες της περιοχής σας.

Ήθελα να πω επίσης ότι τα έργα, οι προσκλήσεις, είναι μια ανταγωνιστική διαδικασία. Οπότε και η επιλογή των έργων γίνεται με ανταγωνιστικό τρόπο. Βαθμολογούνται οι προτάσεις και επιλέγονται, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του προϋπολογισμού.

Τέλος, ήθελα να τονίσω ότι δεν υπάρχει δυνατότητα μεταφοράς έργων, σε αντίθεση με τα Περιφερειακά Προγράμματα. Δεν υπάρχει δυνατότητα να πάνε σε επόμενη προγραμματική περίοδο. Οπότε αυτό το οποίο χρειάζεται είναι τα έργα να ολοκληρωθούν εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,

γιατί αν δεν ολοκληρωθούν, θα υπάρχουν δημοσιονομικές διορθώσεις και δεν θέλουμε κάτι τέτοιο.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Και εμείς ευχαριστούμε την κυρία Μιχαλάκη.

Και κλείνοντας τη θεματική ενότητα, θα ακούσουμε την εισήγηση της κυρίας Ντονά Κάτιας, που είναι Στέλεχος του Τμήματος Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Διαχείρισης του ΠΔΕ του Υπουργείου Εσωτερικών.

Κ. ΝΤΟΝΑ: Καλημέρα και από εμένα. Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση.

Εκπροσωπώ εδώ τη Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, συγκεκριμένα το Τμήμα που διαχειρίζεται τα Αναπτυξιακά Προγράμματα που αφορούν ουσιαστικά και περισσότερο το σκέλος όμως του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Στη σημερινή εισήγηση θα σας μιλήσω ουσιαστικά για τρία βασικά προγράμματα που τρέχει η Υπηρεσία μας αυτή τη στιγμή. Το πρώτο αφορά το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης που λειτουργεί υπό την ομπρέλα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης. Το δεύτερο είναι το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα “Φιλόδημος 2”. Και το τρίτο είναι το Πρόγραμμα Βελτίωσης Οδικής Ασφάλειας υπό το Ταμείο Ανάκαμψης.

Ξεκινώντας από το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου μας, το οποίο έχει σχεδιαστεί για την πρώτη προγραμματική περίοδο και λειτουργεί πρώτη φορά από το 2021 ως το 2025. Αυτό έχει συνολικό προϋπολογισμό 1,1 δις. Αρχικά είχε ξεκινήσει στα 500 εκατομμύρια, όμως με τις υπερδεσμεύσεις σήμερα, κυρίως λόγω των φυσικών καταστροφών, έχει φτάσει το 1,1 δις. Διαρθρώνεται ουσιαστικά σε έξι βασικούς αναπτυξιακούς στόχους, όπου εκεί εντάσσονται δηλαδή όλες οι δράσεις και τα έργα, τα οποία είναι έργα και δράσεις που είτε είναι συνεχιζόμενα από προηγούμενα έτη, είτε εντάσσονται στη νέα αυτή

προγραμματική περίοδο.

Εν τάχει, οι έξι στόχοι αφορούν την έξυπνη ανάπτυξη, την πράσινη ανάπτυξη, την ανάπτυξη υποδομών, την κοινωνική ανάπτυξη, την εξωστρέφεια και την υποστήριξη προγραμμάτων, που ουσιαστικά είναι η τεχνική βοήθεια.

Δεν θα ήθελα να αναλύσω πάρα πολύ τους στόχους, γιατί ουσιαστικά όποιος δει το Τομεακό μας Πρόγραμμα που είναι αναρτημένο και στο site μας, μπορεί να δει εκεί αναλυτικότερα τις δράσεις οι οποίες είναι ενταγμένες και μπορούν να ενταχθούν.

Θα μείνω λίγο περισσότερο στο κομμάτι της πράσινης ανάπτυξης, που ειδικά για τις Περιφέρειές σας ίσως έχει μεγαλύτερη σημασία αυτή τη στιγμή, το οποίο περιλαμβάνει και το στόχο της κλιματικής αλλαγής. Μέσα στην κλιματική αλλαγή ουσιαστικά περιλαμβάνεται το πρόγραμμα του Υπουργείου μας για τη διαχείριση κινδύνων, την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, δηλαδή τις φυσικές καταστροφές. Το πρόγραμμα φυσικών καταστροφών.

Να πούμε αρχικά ότι για την Περιφέρεια Θεσσαλίας... Λέγοντας Περιφέρεια, εννοούμε τους Δήμους και την Περιφέρεια, τους Δήμους που εντάσσονται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και την Περιφέρεια την ίδια. Στο Τομεακό Πρόγραμμα είναι ενταγμένα αυτή τη στιγμή, στο σύνολο, όχι μόνο για φυσικές καταστροφές, έργα και δράσεις 74,8 εκατομμυρίων ευρώ και αντίστοιχα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας οι δράσεις και τα έργα που είναι ενταγμένα είναι ύψους 23,8 εκατομμυρίων ευρώ.

Ειδικότερα για το πρόγραμμα φυσικών καταστροφών, θα ήθελα να κάνω μια ιδιαίτερη εισήγηση. Φέτος το Υπουργείο μας έχει εκδώσει τέσσερις προθέσεις χρηματοδότησης και δεν τις λέμε ακριβώς προσκλήσεις, αλλά είναι πρόθεση χρηματοδότησης γιατί είναι καθορισμένοι οι φορείς οι οποίοι είναι δικαιούχοι και είναι και καθορισμένες οι δράσεις τις οποίες... και ο προϋπολογισμός που μπορούν να εντάξουν δράσεις, καθώς αυτά προέρχονται από την Κεντρική Επιτροπή Κρατικής Αρωγής, η οποία διαβιβάζει στο

Υπουργείο μας τους συγκεκριμένους πίνακες και εμείς μετά εκδίδουμε αυτές τις προθέσεις χρηματοδότησης, δηλαδή δεν είναι ανταγωνιστικές προσκλήσεις, είναι πρόθεση χρηματοδότησης, όμως ακολουθούν κανονικά τη διαδικασία το να πρέπει οι Δήμοι και οι φορείς οι δικαιούχοι να κάνουν αίτημα προς το Υπουργείο μας, μέσα από το πληροφοριακό σύστημα και να ενταχθούν. Δεν είναι δηλαδή επιχορηγήσεις άμεσες

Αυτές οι τέσσερις προσκλήσεις, οι προθέσεις χρηματοδότησης, φτάνουν στα 173 εκατομμύρια προϋπολογισμό, μέχρι σήμερα έχουν ενταχθεί έργα και δράσεις 65 εκατομμυρίων. Πρέπει βέβαια να (...) ότι η πρώτη πρόσκληση ήταν προ του Daniel, της θεομηνίας Daniel και Elias, ήταν στα 36 εκατομμύρια και αφορούσε ουσιαστικά δράσεις για φυσικές καταστροφές και έργα αποκατάστασης από φυσικές καταστροφές παλαιότερες. Μετά προέκυψε το φθινόπωρο η θεομηνία Daniel και Elias, οπότε βγάλαμε άλλες τρεις προθέσεις χρηματοδότησης που φτάνουν τα εκατόν τριάντα έξι εκατομμύρια κόμμα έξι ευρώ.

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας από αυτά ουσιαστικά πήγε το μεγαλύτερο μέρος, τα 125 σχεδόν εκατομμύρια, που μέχρι σήμερα έχουμε εντάξει έργα 58 εκατομμυρίων. Οι προσκλήσεις είναι ανοιχτές μέχρι σήμερα, έχουν αυτές τις μέρες... πιθανόν να έχουν υπογραφεί, ήταν προς υπογραφή μέχρι χθες, και κάποιες παρατάσεις. Δηλαδή ενώ ήταν να λήξουν οι προθεσμίες για την υποβολή προτάσεων τέλος Δεκεμβρίου, θα πάρουν 3μηνη παράταση, για τις προσκλήσεις που αφορούν το Daniel. Και όσον αφορά την παλαιότερη πρόσκληση, επειδή ακριβώς δόθηκε μια προτεραιότητα στις προσκλήσεις για το Daniel και δεν έχουν εξεταστεί ακόμα όλα τα αιτήματα, έχει πάρει 5μηνη παράταση για τα παλαιότερα έργα.

Σχετικά με την Περιφέρεια τώρα Στερεάς Ελλάδας, οι χρηματοδοτήσεις, οι προθέσεις χρηματοδότησης φτάνουν τα 13,8 εκατομμύρια και οι εντάξεις μέχρι σήμερα τα 2,25 εκατομμύρια

ευρώ.

Η Υπηρεσία μας βρίσκεται σε φάση αξιολόγησης των αιτημάτων. Πρέπει να σας ενημερώσω ότι ο όγκος είναι τεράστιος, γίνεται μία μεγάλη προσπάθεια να εντάξουμε όσο γίνεται πιο γρήγορα τα αιτήματα και τα έργα και να επισπεύσουμε όσο γρηγορότερα γίνεται και τις πληρωμές, γιατί γνωρίζει καλά το Υπουργείο ότι είναι έργα, ειδικά για το Daniel, που έχουν ήδη υλοποιηθεί και υπάρχει ένα αίτημα να γίνουν και οι πληρωμές πολύ γρήγορα προς τους αναδόχους.

Θα περάσουμε στο δεύτερο Πρόγραμμα Αναπτυξιακό, που είναι ο “Φιλόδημος 2”, το οποίο πρόγραμμα λειτουργεί από το 2018. Οι εντάξεις στο συγκεκριμένο πρόγραμμα έχουν ολοκληρωθεί, δεν είναι ανοιχτή κάποια πρόσκληση ή κάποια επιχορήγηση, βρισκόμαστε όμως σε φάση υλοποίησης. Πάρα πολύ σημαντικό να επισπευσθούν οι διαδικασίες υλοποίησης των έργων, γιατί τέλος του '25 λήγει το πρόγραμμα και σε κάποιες προσκλήσεις λήγει και στο τέλος του '24, λήγει η υλοποίησή τους.

Όπως βλέπετε και στην παρουσίαση, ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος είναι 1 δις. Αυτό διαρθρώνεται σε 12 προσκλήσεις κυρίως με έργα μικρής κλίμακας, αλλά πολύ σημαντικά για τις τοπικές κοινωνίες, όπως δράσεις για τα σχολεία, παιδικές χαρές, μελέτες ύδρευσης, μελέτες για Λιμενικά Ταμεία και πολλά άλλα. Υπήρχαν 9 αποφάσεις επιχορήγησης που περιελάμβαναν ουσιαστικά όλους τους Δήμους και 29 μεμονωμένα έργα.

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα, αυτό που έχω να σας πω είναι κυρίως να επισπευσθεί η υλοποίηση, ώστε να προλάβουν να υλοποιηθούν τα έργα μέχρι τέλος του '25 ή όπου λήγουν οι προσκλήσεις, η υλοποίηση των έργων, μέχρι τέλος του '24.

Για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, σχετικά με τα νούμερα, ενταγμένα έργα στο “Φιλόδημος 2”, μαζί με τις επιχορηγήσεις, είναι 60,6 εκατομμύρια και αντίστοιχα για την

Περιφέρεια Θεσσαλίας στα 73 εκατομμύρια.

Και τέλος, τελειώνουμε με το Πρόγραμμα Βελτίωσης Οδικής Ασφάλειας στο εθνικό και επαρχιακό δίκτυο. Είναι το πρόγραμμα το οποίο τρέχει το Υπουργείο μας από το Ταμείο Ανάκαμψης. Βασικός στόχος είναι η ενίσχυση της οδικής ασφάλειας στους δρόμους. Έχουν τη δυνατότητα και έχουν ενταχθεί Περιφέρειες και Δήμοι. Και αυτό το πρόγραμμα έχει κλείσει ως προς τις εντάξεις και μέχρι σήμερα ο προϋπολογισμός είναι στα 644.800.000. Έχουν ενταχθεί 12 Περιφέρειες με 57 έργα και 154 Δήμοι με 205 έργα.

Για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας 13 Δήμοι έχουν ενταχθεί και η Περιφέρεια φυσικά Στερεάς Ελλάδας. Για την Περιφέρεια Θεσσαλίας 10 Δήμοι και η Περιφέρεια Θεσσαλίας. Το σημαντικό στο συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι ότι έχει κάποια συγκεκριμένα ορόσημα που προέρχονται από τη Διαχειριστική Αρχή κυρίως του Ταμείου Ανάκαμψης, που σημαίνει ότι και η Υπηρεσία μας δεν μπορεί να δίνει μόνη της παρατάσεις, παρά μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής αυτής Αρχής.

Έχει δοθεί μία τελευταία παράταση μέχρι 31/12 για τη συμβασιοποίηση των έργων, αλλιώς αν δεν δοθεί άλλη παράταση και δεν ολοκληρωθούν οι συμβάσεις, δυστυχώς κινδυνεύουν να απενταχθούν τα έργα. Οπότε πρέπει λίγο αυτό να έχετε στο νου. Και το συγκεκριμένο πρόγραμμα ολοκληρώνεται τέλος του '25.

Οπότε ουσιαστικά, κατά σύμπτωση και τα τρία μας προγράμματα, αυτά που σας παρουσίασα, λήγουν το 2025 και για το μέλλον, αυτό που έχουμε να πούμε, ότι από του χρόνου η Υπηρεσία μας θα ξεκινήσει ουσιαστικά την κατάρτιση του νέου Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης για την επόμενη 5ετία, στην οποία θα συμμετάσχουν βέβαια και οι Δήμοι, και από τη νομοθεσία προβλέπεται να υπάρχει σχετική διαβούλευση με τους Δήμους για το τι άξονες θα εντάξουμε, τι έργα θα μπορούν να είναι επιλέξιμα, οπότε θα έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρετε και εσείς, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, σε όλη τη διαδικασία.

Αυτά από εμένα, σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε και εμείς την κυρία Ντονά.

Και τώρα θα γίνει μία μικρή αλλαγή στο πρόγραμμα. Θα είναι στο βήμα ο Καθηγητής ο κύριος Λέκκας, Δυναμικής Τεκτονικής Εφαρμοσμένης Γεωλογίας και Διαχείρισης Φυσικών Καταστροφών.

Ε΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Πολιτική Προστασία και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Ε. ΛΕΚΚΑΣ: Καλό μεσημέρι σε όλους.

Θα παρουσιάσω την ακραία κακοκαιρία, όπως επιστημονικά και τεχνικά λέγεται, δεν είναι κυκλώνας, είναι ακραία κακοκαιρία, του Daniel και του Elias εν πάση περιπτώσει, σε ένα ορισμένο βαθμό, οι οποίες ακραίες κακοκαιρίες έπληξαν το θεσσαλικό χώρο και το χώρο της Στερεάς Ελλάδας το μήνα Σεπτέμβριο.

Καταρχήν, θα επιχειρήσω να κάνω μία ανάλυση των κινδύνων οι οποίοι εμφανίστηκαν στην Κεντρική Ελλάδα, στη συνέχεια να κάνω μία εκτίμηση της τρωτότητας, που είναι πολύ σημαντικό για όλα τα συστήματα τα οποία υπάρχουν στο θεσσαλικό χώρο και στην Κεντρική Ελλάδα και στο τέλος θα επιχειρήσω να κάνω... να προτείνω ουσιαστικά δέκα προτάσεις οι οποίες θα μειώσουν ουσιαστικά τη διακινδύνευση στο θεσσαλικό χώρο. Γιατί αυτό είναι το ζητούμενο.

Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με μία ακραία κακοκαιρία, για τον Daniel, ο οποίος αναπτύχθηκε από τις αρχές του Σεπτεμβρίου, μια κακοκαιρία η οποία ουσιαστικά προσομοιάζεται με κακοκαιρία Ωμέγα, από το ελληνικό ωμέγα, από τη διάταξη των υψηλών και χαμηλών βαρομετρικών χαμηλών που αναπτύχθηκαν στην περιοχή το πρώτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου και η οποία διάταξη ουσιαστικά κατέλαβε όλο τον ελληνικό ηπειρωτικό χώρο και στη συνέχεια, αφού

προκάλεσε τις καταστροφές που προκάλεσε, προωθήθηκε νότια του ελληνικού χώρου στη Μεσόγειο και τέλος έπληξε τη Λιβύη, όπου είχαμε τεράστιες καταστροφές και πολύ μεγάλες ανθρώπινες απώλειες. Ουσιαστικά ενισχύθηκε ο Daniel από το πέρασμά του από τη Μεσόγειο, όπου επικρατούσαν θερμές μάζες με πολύ μεγάλη υγρασία και κατέληξε στη Λιβύη, όπου και έκανε όλες αυτές τις καταστροφές.

Ο θεσσαλικός χώρος έχει ένα πλούσιο ιστορικό πλημμυρικών φαινομένων. Οι πρώτες καταγραφές ουσιαστικά ανάγονται στο 1683, βλέπουμε ότι κάθε 100 χρόνια έχουμε και δύο μεγάλες καταστροφές, περίπου, στο θεσσαλικό χώρο, σε διάφορες περιοχές του θεσσαλικού χώρου. Έχουμε λοιπόν το 1772, 1882 και τα λοιπά. Οι ακραίες καταστροφές αναπτύχθηκαν το 1907, το 1920 και ούτω κάθε εξής και βλέπουμε και ένα φωτογραφικό υλικό το οποίο μπορέσαμε και βρήκαμε, από μεγάλες επιπτώσεις που αναπτύχθηκαν στο θεσσαλικό χώρο και κυρίως το 1907 στο Ληθαίο ποταμό, όπου είχαμε και αρκετούς νεκρούς. Και στη συνέχεια, πριν την πλημμύρα στο Ληθαίο, είχαμε και την ακραία κακοκαιρία στη Λάρισα, όπου και εκεί, όπως παρουσιάζονται στις ασπρόμαυρες φωτογραφίες, είχαμε τεράστιες επιπτώσεις.

Θα πρέπει, πριν να μπω στην ανάλυση των κινδύνων, να σας πω το εξής. Ότι έχουμε να κάνουμε με ένα θεσσαλικό χώρο ο οποίος το τελευταίο 1,5 εκατομμύριο χρόνια χαρακτηρίζεται από όλα αυτά τα έντονα, ακραία καιρικά φαινόμενα, έναν θεσσαλικό χώρο και έναν πεδινό χώρο ο οποίος αρχικά ήταν λίμνη, στη συνέχεια διαμέσου των Τεμπών κατέληξε να είναι ένα λιμνοχερσαίο περιβάλλον, το οποίο τροφοδοτείται πάντα από τις πλημμύρες, πάντα με ιζήματα και βέβαια τα ιζήματα είναι αυτά που κατέστησαν και το θεσσαλικό χώρο έναν εύφορο χώρο. Συνεπώς, έχουμε να κάνουμε με επιπτώσεις οι οποίες είναι διαχρονικές μέσα στο τελευταίο 1,5 εκατομμύριο χρόνια και έτσι διαμορφώθηκε ο θεσσαλικός χώρος.

Ένας θεσσαλικός χώρος ο οποίος δέχθηκε τον Daniel.

Βλέπουμε την ανάπτυξη ουσιαστικά των πλημμυρικών φαινομένων που αναπτύχθηκαν το πρώτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου και συγκρίνοντας με τα σχέδια πλημμύρας του ΥΠΕΝ τα οποία είχαν εκπονηθεί το 2017, δηλαδή πρόσφατα, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες, βλέπουμε ότι υπερκεράστηκαν αυτά τα σχέδια για περίοδο επαναφοράς 1.000 χρόνων. Δηλαδή ο Daniel ήταν μια ακραία κακοκαιρία, ένας κυκλώνας 1.000 χρόνων. Συγκρίνοντας με τα σχέδια τα οποία είχαν συνταχθεί από επίσημους φορείς. Πριν ή στην αρχή της εξέλιξης της κλιματικής κρίσης.

Όμως, δεν έχουμε να κάνουμε με ένα τυχαίο γεγονός της τάξεως των 1.000 ετών, έχουμε να κάνουμε με δύο ακραία γεγονότα, γιατί; Γιατί πριν 3 χρόνια, το 2020, είχαμε και την ανάπτυξη του Ιανού. Ο οποίος πάλι υπερκέρασε την πλημμύρα των 1.000 ετών. Έτσι λοιπόν, δεν έχουμε ένα φαινόμενο που μπορεί να αναπτύχθηκε τυχαία μέσα σε μια περιοχή, αλλά έχουμε δύο φαινόμενα τα οποία αναπτύχθηκαν μέσα σε 3 χρόνια και τα οποία υπερκέρασαν την περίοδο επαναφοράς των 1.000 ετών.

Άρα μιλάμε για κάτι παράξενο, άρα μιλάμε για μία κλιματική κρίση η οποία μαζί με όλα τα άλλα φαινόμενα, ουσιαστικά συγκροτούν αυτό που λέμε κλιματική κρίση.

Βλέπουμε λοιπόν ότι έχουμε δύο φαινόμενα, ακραία φαινόμενα, που υπερκέρασαν τα 1.000 χρόνια. Μέσα σε 3 χρόνια τα δύο φαινόμενα. Αυτή είναι η κατάσταση. Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί από την κλιματική κρίση.

Θα επιχειρήσω τα επόμενα λεπτά να αναλύσουμε τους υδρομετεωρολογικούς κινδύνους. Δηλαδή να δούμε το επίπεδο των κινδύνων. Κίνδυνοι οι οποίοι αναπτύσσονται στο θεσσαλικό χώρο και οι οποίοι μέχρι τώρα δεν είχαν αποτιμηθεί σωστά. Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με κινδύνους οι οποίοι είναι μετρήσιμοι, για παράδειγμα τρεις υδρογεωλογικές λεκάνες μέσα στο Βόλο, διαστάσεων... συνολικής διάστασης 152 περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα, κλήθηκαν να παραλάβουν 170 εκατομμύρια κυβικά

μέτρα μέσα σε 6 ώρες. Ήταν αδύνατο να παραληφθούν αυτά τα ποσά, από ό,τι τεχνικά έργα και να είχαμε.

Συνεπώς, από την πρώτη στιγμή διακρίναμε ότι πραγματικά είχαμε να κάνουμε με ένα ακραίο φαινόμενο, με έναν κίνδυνο τον οποίο αποτιμήσαμε. Και αποτιμήσαμε βεβαίως και στις άλλες περιοχές του θεσσαλικού χώρου, σταδιακά, και σε αγροτικές εκτάσεις, και σε αστικές περιοχές, και σε χωριά, Βλοχός, Φαρκαδόνα και όλα αυτά τα σχετικά, παντού είχαν αναπτυχθεί περίπου 50 οικιστικές μεγάλες μονάδες, έπαθαν σημαντικές καταστροφές από τις πλημμύρες. Η Μεταμόρφωση βεβαίως εδώ και τα Καλύβια, σε άλλες περιοχές, που κατακλύστηκαν ουσιαστικά από το νερό. Βεβαίως η Μεταμόρφωση είχε υποστεί πάλι πλημμύρες το 1994. Βλέπετε εδώ τις εικόνες που διασώθηκαν από τότε.

Άρα έχουμε να κάνουμε με φαινόμενα, με ανάλυση και εκτίμηση κινδύνων τα οποία είναι απολύτως μετρήσιμα και τα οποία δεν υπήρχαν έως τώρα και η ακραία κακοκαιρία μας έδωσε αυτή τη δυνατότητα, να αποτιμήσουμε τα φαινόμενα.

Ένα τεράστιο θέμα είναι η Κάρλα, το ξέρουμε ιδιαίτερα. Είχε αναπτυχθεί σε επίπεδο που ήταν πριν από την αποξήρανση και πριν από τη δημιουργία του φράγματος. Ένας μεγάλος κίνδυνος ο οποίος δεν θα εξαλειφθεί εύκολα και ο οποίος θα ενσκήψει πάλι τα αμέσως επόμενα χρόνια λόγω της επελαύνουσας και της εξελισσόμενης κλιματικής κρίσης.

Αυτή συνολικά, σε πολύ γενικές γραμμές, είναι η ανάλυση των υδρομετεωρολογικών κινδύνων. Δηλαδή της βροχόπτωσης, των πλημμυρικών φαινομένων που αναπτύχθηκαν στα πεδινά σημεία του θεσσαλικού χώρου.

Όμως, δεν είναι μόνο αυτό. Είναι η ανάλυση, εκτίμηση των γεωδυναμικών φαινομένων, τα οποία επίσης προκάλεσαν σημαντικότερες καταστροφές. Και ολοκλήρωσαν βεβαίως μαζί με τα υδρομετεωρολογικά φαινόμενα, την εικόνα της καταστροφής.

Έχουμε λοιπόν να κάνουμε με μεγάλες κατολισθήσεις οι

οποίες αναπτύχθηκαν στο θεσσαλικό χώρο και κυρίως στο Πήλιο και στα Άγραφα, προς την πατρίδα μου την Καρδίτσα, έχουμε να κάνουμε με υποσκαφές, με μεταφορές τεράστιων όγκων λάσπης και φερτών υλικών με έντονες διαβρώσεις, έντονες αποθέσεις, σε πάρα πολλά σημεία, τα οποία έχουμε αποτυπώσει και εκτιμήσει στο θεσσαλικό χώρο. Βλέπουμε εδώ τη Μηλίνα ή τον Πλατανιά κάτω.

Όλες οι οικιστικές μονάδες του Πηλίου υπέστησαν βλάβες, γιατί δεν ήταν μόνο η έντονη βροχόπτωση που έπεσε πάνω σε αυτά, αλλά ήταν η ανάπτυξη των υδρογραφικών λεκανών, με ένα μόνο κλάδο υδρογραφικού δικτύου, ο οποίος δεν μπορούσε να παραλάβει το νερό και ό,τι νερό έπεφτε, το έβγαζε αμέσως προς τα κατάντη, προς τη θάλασσα, εκεί που αναπτύσσονται όλοι οι οικισμοί σχεδόν του Πηλίου, αλλά και όχι μόνο του Πηλίου.

Βλέπουμε εδώ τις έντονες μεταβολές που υπέστησαν όλοι αυτοί οι οικισμοί και οικιστικές μονάδες που υπήρχαν περιφερειακά της ακτογραμμής του Πηλίου και δεν είναι μόνο αυτό, αλλά έχουμε να κάνουμε με πλήρη μεταβολή της επιφάνειας, της μορφολογικής επιφάνειας της γης.

Βλέπετε εδώ χαρακτηριστικές φωτογραφίες όπου είναι ακρογιαλιές οι οποίες μετατράπηκαν σε ποτάμια, που θα παραμείνουν τα ποτάμια, νέο υδρογραφικό δίκτυο και βεβαίως πολύ μεγάλη συμβολή σε αυτό είχαν τα κατολισθητικά φαινόμενα, τα οποία είναι και τα πιο σημαντικά. Ίσως πιο σημαντικά από τις επιπτώσεις που είχαμε από τα υδρομετεωρολογικά φαινόμενα.

Εκείνο το οποίο μπορώ να πω είναι ότι από το 1950 μέχρι τώρα, μέχρι το 2020, εκδηλώθηκαν 500 περίπου φαινόμενα κατολισθήσεων στην Πίνδο και στα Άγραφα πάνω. Στον Ιανό και στον Daniel εκδηλώθηκαν μέχρι αυτή τη στιγμή που μετράμε, με σύγχρονες τεχνολογίες, 1.400 φαινόμενα. Δηλαδή μέσα σε 3 χρόνια, σε δύο γεγονότα, ήταν υπερδιπλάσιος ο αριθμός, από τον αριθμό κατολισθήσεων που εκδηλώθηκαν τα τελευταία 40 χρόνια. Και εδώ θα πρέπει να δούμε το πού θα οδηγήσει αυτή η κατάσταση. Βλέπετε

σημεία κατολισθήσεων στη Ραχούλα και η πυκνότητα των κατολισθήσεων που αναπτύχθηκε, όπως σας έλεγα προηγουμένως, ο αριθμός των κατολισθήσεων που έχουμε μέχρι τώρα χαρτογραφήσει, γιατί δεν είναι εύκολο να χαρτογραφήσει κανένας όλα τα φαινόμενα. Ακόμα και στα Μετέωρα, έχουμε ανατροπές και καταπτώσεις (...) σχηματισμών, που επικρεμόντουσαν πάνω από σπίτια, πάνω από το Κατράκι, και είχαμε και εκεί ακόμα, που θεωρείται μία σταθερή περιοχή.

Αυτή είναι η ανάλυση του κινδύνου, που μπορούσα να την εξειδικεύσω πιο πολύ, αλλά θα μας πάρει πολύ χρόνο. Εκείνο το οποίο όμως θα ήθελα να επιμείνω, είναι η τρωτότητα. Η τρωτότητα των συστημάτων. Η τρωτότητα, μαζί με τον κίνδυνο, μας κάνει τη διακινδύνευση, όπως θα δούμε παρακάτω. Η τρωτότητα των κατασκευών, η τρωτότητα των οικιστικών μονάδων, των οδικών αξόνων, του σιδηροδρομικού δικτύου, των δικτύων. Η τρωτότητα η δική μας, σαν κοινωνία ή σαν οικονομία. Ποια είναι; Την έχουμε αποτιμήσει; Όχι. Διαπιστώνουμε όμως ότι είναι πάρα πολύ μεγάλη. Ό,τι έργα και να γίνουν, ό,τι παρεμβάσεις και να γίνουν, εάν δεν αναλύσουμε τους κινδύνους και την τρωτότητα, δεν πάμε πουθενά. Πάλι θα υφιστάμεθα τα ίδια και τα ίδια πράγματα.

Η τρωτότητα των κατασκευών, πάρα πολύ μεγάλη. Ειδικά σε περιοχές, στις πλούσιες περιοχές, σε όμορφες περιοχές. Γιατί οι όμορφες περιοχές ενέχουν τους πιο πολλούς κινδύνους. Εκεί που αναπτύσσονται τα φαινόμενα τα γεωδυναμικά. Βλέπετε εδώ διάφορες περιοχές, όπως το Μουζάκι, παραδείγματος χάρη, όπου ένα σπίτι πολύ καλά δομημένο, ανατράπηκε από εδαφική αστοχία. Ένα άλλο φαινόμενο. Δίπλα στον Πάμισο ποταμό. Ήταν εκεί που πριν 3 χρόνια είχαμε το Κέντρο Υγείας το οποίο υποχώρησε. Το οποίο καταστράφηκε.

Εδώ έγιναν παρεμβάσεις, αλλά έγιναν παρεμβάσεις ουσιαστικά μέχρι τον κόκκινο κύκλο. Πριν τον κόκκινο κύκλο, δηλαδή προς τα ανάντη, προς το φράγμα, προς τον Πάμισο και

προς το στενό του Μουζακίου, εκεί δεν έγιναν παρεμβάσεις. Εκεί ουσιαστικά αναπτύχθηκαν οι δυνάμεις από το πλημμυρικό ρεύμα και έγιναν οι ζημιές. Εκεί που έπρεπε να γίνουν παρεμβάσεις, δηλαδή εκεί που ο ποταμός, ο ίδιος, ο Πάμισος, έκανε την καμπύλη. Δεν έγιναν εκεί παρεμβάσεις, έγιναν παρακάτω. Τις οποίες δεν χρειαζόμασταν. Συνεπώς θα πρέπει να υπάρχει μία νέα προσέγγιση στα έργα τα οποία γίνονται.

Και βέβαια μέσα σε αστικές περιοχές, όλα αυτά τα φαινόμενα ήταν ιδιαίτερα μεγάλα, να μη χάνουμε χρόνο και τα αναλύσω. Έχω πάρα πολλές εικόνες, πάρα πολλά στοιχεία από το Πήλιο. Βλέπουμε εδώ έργα τα οποία δεν ανταποκρίθηκαν, ούτε θα μπορούσαν να ανταποκριθούν εδώ που τα λέμε, στην όλη κατάσταση. Οι γέφυρες οι οποίες υπέστησαν σημαντικές ζημιές. Στις γέφυρες, και στο οδικό δίκτυο, τα πράγματα αρχίζουν και δυσκολεύουν. Γιατί πρέπει να δούμε τις υποδομές μας. Πώς κάνουμε τις υποδομές. Τι τρωτότητα έχουν οι υποδομές.

Και βέβαια, πάνω αριστερά έχουμε μία παλιά γέφυρα η οποία ήταν στην Καλαμπάκα στη Σαρακήνα πάνω, η οποία γκρεμίστηκε. Γκρεμίστηκε όμως μετά 100 χρόνια. 100 χρόνια δεν είχαμε τέτοια φαινόμενα. Αυτό είναι το ένα δεδομένο.

Το άλλο δεδομένο είναι ότι έχουμε πανωλεθρία στις γέφυρες. Γιατί; Γιατί δεν έχουμε εκτιμήσει καλά τους κινδύνους. Θυμήθηκα εικόνες από γέφυρες κατεστραμμένες εδώ στη Θεσσαλία, εικόνες τις οποίες τις είχα αντικρίσει στο Σεντάι στην Ιαπωνία το 2011, με το τσουνάμι. Πλημμύρα και τσουνάμι είναι το ίδιο πράγμα, απλά και μόνο έρχονται από άλλες κατευθύνσεις. Εκεί οι γέφυρες καταστράφηκαν και στην Ιαπωνία, που έχουμε μία κατασκευαστική διαδικασία η οποία είναι πάρα πολύ αυστηρή.

Όμως, μάθαμε καινούργια πράγματα. Ποια είναι αυτά τα καινούργια πράγματα; Ότι οι γέφυρες δέχονται μεγάλες πλευρικές ωθήσεις από το νερό και από τεράστια δέντρα, αν πάει κανένας πάνω από το Μουζάκι θα δει όλο το δάσος έφυγε και πήγε πάνω

στις γέφυρες, αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Είναι ότι καθώς πλημμυρίζει και περνάει από πάνω το νερό, έχουμε τα φαινόμενα της άνωσης, τα οποία δεν υπάρχουν σε κανένα Κανονισμό Κατασκευής Γεφυρών. Να ένα νέο δεδομένο που πρέπει να εφαρμόσουμε στη Θεσσαλία. Και όχι μόνο βέβαια.

Έχουμε τις γέφυρες λοιπόν, έχουμε τα δίκτυα, τα οποία δίκτυα ήταν ιδιαίτερα τρωτά από ό,τι αποδείχθηκε, καταστράφηκαν. Προχθές είχαμε μία σύσκεψη με τη ΔΕΔΔΗΕ και αυτά αναφέραμε, την ανάλυση της τρωτότητας των δικτύων. Τα δίκτυα λοιπόν καταστράφηκαν, όπως και οι σιδηροδρομικές γραμμές, το σιδηροδρομικό δίκτυο. Το οποίο βλέπουμε ότι έχει ειδικά θέματα τρωτότητας. Υποσκαφής κυρίως. Και υπερκέρρασης από τα νερά. Σε ένα μεγάλο μήκος το σιδηροδρομικό δίκτυο καταστράφηκε. Συνεπώς θα πρέπει να δούμε πώς θα δομήσουμε ένα σιδηροδρομικό δίκτυο το οποίο να είναι λιγότερο τρωτό ή περισσότερο ανθεκτικό – γιατί αυτές οι έννοιες είναι αντίθετες – έτσι ώστε να μην υφιστάμεθα ζημιές από τώρα και πέρα.

Και βέβαια στον παράκτιο χώρο είχαμε πολλές ζημιές, το περιβάλλον βεβαίως είχε μεγάλες επιπτώσεις από όλα αυτά τα οποία παρασύρθηκαν.

Και τελειώνοντας και την ανάλυση τρωτότητας, τη σύντομη, πάμε να δούμε ορισμένα θέματα που είναι θέματα κλιματικής αλλαγής και κρίσης, που πρέπει να προσαρμοστούμε. Η επιταγή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών είναι προσαρμογή στις εξελισσόμενες διαδικασίες. Διαφορετικά δεν κάνουμε απολύτως τίποτα. Όσα χρήματα και να διατεθούν, ό,τι και να κάνουμε, πάλι τα ίδια αποτελέσματα θα έχουμε μέσα σε μία εξελισσόμενη κρίση.

Αυτό λοιπόν επισημαίνει στη Σύνοδο του Σεντάι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, η προσαρμοστικότητα, και όταν λέμε κλιματική κρίση, γιατί περί κλιματικής κρίσης γίνεται λόγος, όχι κλιματικής αλλαγής, γιατί η κλιματική αλλαγή πάει 12.000 – 14.000 χρόνια, εδώ και 800.000 χρόνια στην ιστορία της γης, λοιπόν όταν λέμε

κλιματική κρίση τι εννοούμε; Εννοούμε πιο πολλά ακραία γεγονότα, πολυπλοκότητα και συνθετότητα κινδύνων, τουλάχιστον 23 κίνδυνοι εκδηλώθηκαν κατά την περίοδο του Daniel, έχουμε να κάνουμε με εμφάνιση νέων μορφών κινδύνων που δεν ξέραμε ως τώρα, καταστροφές κατά τη διάρκεια άλλων εξελισσόμενων καταστροφών, η κλίμακα των καταστροφών θα είναι πολύ μεγαλύτερη, θα αναπτύσσονται καταστροφές σε περιοχές που δεν αναπτυσσόταν μέχρι τώρα, θα έχουμε τεράστιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και δυστυχώς όλο αυτό που βιώνουμε σαν κλιματική κρίση θα έχει και γεωπολιτικές συνέχειες, με τεράστια ρεύματα μεταναστευτικά, τα οποία ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών υπολογίζει σε 300 εκατομμύρια μέχρι το 2030.

Αυτή είναι η γενική κατάσταση με την κλιματική κρίση. Συνεπώς είδαμε την ανάλυση, εκτίμηση κινδύνου, την ανάλυση τρωτότητας και την εκτίμηση τρωτότητας, την κλιματική κρίση, να δούμε τώρα πού μπορούμε να επέμβουμε. Γιατί αυτή είναι μία στρατηγική διαδικασία. Δεν είναι διαδικασία ο καθένας που ζητάει κάτι, συγκεντρώνονται όλα τα αιτήματα και με βέβαια κάποιες ισορροπίες να δίνονται κάποια χρήματα έτσι ώστε να αποκαθίστανται κάποια πράγματα και να καταστρέφονται στην επόμενη κακοκαιρία.

Έτσι λοιπόν, έχουμε να κάνουμε, ο οδηγός είναι η βασική εξίσωση, δεν είναι δύσκολα μαθηματικά, είναι ένα γινόμενο μονάχα, ο κίνδυνος, ποιος είναι ο κίνδυνος. Ανάλυση, εκτίμηση κινδύνου, ποια είναι η τρωτότητα των συστημάτων, γιατί όσο μεγάλος ο κίνδυνος είναι και η τρωτότητα είναι μεγάλη, τόσο δε, κινδυνεύουμε. Τόσο πιο πολλές επιπτώσεις θα έχουμε.

Όσο πιο μικρή είναι η τρωτότητα, δηλαδή μεγάλη η ανθεκτικότητά μας, η διακινδύνευση θα είναι πιο μικρή. Αυτό που περιμένουμε να υποστούμε θα είναι πιο μικρό. Ο κίνδυνος, δυστυχώς, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Και δυστυχώς αυξάνεται. Δεν μπορούμε να τον μειώσουμε. Τους φυσικούς

κινδύνους, σαν κίνδυνο, δεν μπορούμε να τον μειώσουμε. Αυξάνεται ο κίνδυνος.

Συνεπώς εκείνο το οποίο δραστικά πρέπει να κάνουμε, είναι να δούμε την τρωτότητα των συστημάτων. Που τα συστήματα είναι πάρα πολλά. Και συγκροτούν την ολική τρωτότητα όλης της Θεσσαλίας, όλης της Στερεάς Ελλάδας, όλης της Ελλάδας και συνολικά σε όλο τον κόσμο.

Στη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων, θα πρέπει να έχουμε υπόψη τα εξής. Οι βασικές ενέργειες. Η πρόληψη, ετοιμότητα, δηλαδή το προ-καταστροφικό στάδιο, η απόκριση, επέμβαση, το συν-καταστροφικό στάδιο, και η αποκατάσταση, επαναφορά, το μετά-καταστροφικό στάδιο.

Εμείς βρισκόμαστε τώρα στη Θεσσαλία στο μετά-καταστροφικό στάδιο. Ποιες είναι οι βασικές απαιτήσεις του μετά-καταστροφικού σταδίου; Είναι όλο αυτό που έγινε μέχρι τώρα, πιστεύω με επιτυχία, η συνδρομή, οι αποζημιώσεις, οι άμεσες αποζημιώσεις εννοώ, στον πληθυσμό και τα λοιπά, η κοινωνική μέριμνα και τα λοιπά, αλλά εκείνο το οποίο θα πρέπει να προσέξουμε είναι το τελευταίο εδάφιο της αποκατάστασης, που μιλάει για ανθεκτικότητα. Γιατί με βάση την ανθεκτικότητα στην αποκατάσταση, κλείνεται ο κύκλος διαχείρισης των καταστροφών και πάμε στην πρόληψη. Δεν είναι μόνο να κάνουμε κατασκευές όπως τις κάνουμε, αλλά να τις κάνουμε με μία μεγαλύτερη ανθεκτικότητα, έτσι ώστε να συμβάλλουμε στην πρόληψη. Στην επόμενη καταστροφή. Η επόμενη καταστροφή η οποία θα είναι κοντά, με βάση τα δεδομένα της κλιματικής κρίσης.

Και δεν είναι μόνο αυτό, είναι ότι διαπιστώνουμε ότι οι κίνδυνοι οι οποίοι δρουν από το έδαφος και πάνω και οι κίνδυνοι οι οποίοι δρουν από το έδαφος και κάτω, προσβάλουν τις ίδιες περιοχές με μεγαλύτερη συχνότητα. Έργα τα οποία είχαμε κάνει και προγραμματίσει από το σεισμό και είχαμε κάνει στο Μύρτο στην Κεφαλλονιά παράδειγμα, για το σεισμό, για την αντιμετώπιση του

σεισμού το 2014, καταστράφηκαν όλα με τον Ιανό το 2020, που και εκεί έπληξε την όλη διαδικασία.

Ποιες είναι οι δράσεις – και τελειώνω – για τη μείωση της διακινδύνευσης. Δεν είναι η επικινδυνότητα, δεν είναι τίποτα άλλο, είναι η διακινδύνευση, το τι διακινδυνεύω. Το τι επιπτώσεις αναμένω.

Λοιπόν, η πρώτη δράση είναι αυτή που πρέπει να κάνουμε. Και δυστυχώς δεν την έχουμε κάνει. Είναι η ανάλυση και η εκτίμηση κινδύνου για όλα τα φυσικά φαινόμενα που είτε ανήκουν στην κλιματική κρίση, είτε όχι. Δεν έχουμε ένα χάρτη ενεργών ρηγμάτων θεσσαλικού χώρου, μετά το Δαμάσι και μετά τους σεισμούς του '53 στη... και του Βόλου και της Αγχιάλου και τα λοιπά. Δεν έχουμε ένα χάρτη ανάλυσης κινδύνου... Η ανάλυση κινδύνου είναι η βαθμονόμηση του κινδύνου ανά γεωγραφική περιοχή. Αυτό είναι. Η λεπτομερής. Δεν έχουμε ένα χάρτη πλημμυρικού κινδύνου. Δεν έχουμε ένα χάρτη κατολισθήσεων, επιδεκτικότητας. Ούτε διαβρώσεων. Ούτε έντονων καιρικών φαινομένων που εμφανίζονται. Δεν έχουμε κάνει ανάλυση και εκτίμηση κινδύνου. Βαδίζουμε στα τυφλά. Ό,τι έργα και να προγραμματίζουμε, εάν δεν έχουμε κάνει αυτή τη διαδικασία, με την προβολή στην κλιματική κρίση η οποία εξελίσσεται, δεν θα κάνουμε απολύτως τίποτα.

Στη συνέχεια, η εκτίμηση του επιπέδου τρωτότητας των συστημάτων. Και κυρίως των βασικών υποδομών. Μαζί με τη βιομηχανία, μαζί με τη βιοτεχνία, μαζί με όλα τα συναφή. Κατά προτεραιότητα. Και αυτή δεν την έχουμε κάνει. Αυτή τη μαθαίνουμε ουσιαστικά από τα γεγονότα, όπως σας είπα, με τις γέφυρες.

Το τρίτο, είναι ένας νέος χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός. Είναι οι μικροζωνικές μελέτες οι οποίες θα πρέπει να γίνουν όχι μόνο στα 50 χωριά τα οποία υπέστησαν βλάβες, αλλά σε όλο το θεσσαλικό χώρο για όλους τους κινδύνους. Αν θέλουμε να κάνουμε κάτι για τις υποδομές μας.

Στην Ιαπωνία που έτυχε να ήμουν για 7 χρόνια περίπου

πηγαινοερχόμενος μετά το τσουνάμι, έθεσαν τρία βασικά στάδια. Μια τεράστια καταστροφή, με 3 τρισεκατομμύρια επιπτώσεις δολάρια. 700 χιλιόμετρα στη Βόρεια Ιαπωνία, καταστράφηκε μία ζώνη η οποία ήταν και έντονα κατοικήσιμη, και με βιομηχανία, με λιμάνια, με υποδομές, τα πάντα. Ίσως η πιο πλούσια περιοχή της Ιαπωνίας.

Τρία στάδια. Πρώτο στάδιο, βραχυπρόθεσμο, 2 χρόνια, δεύτερο στάδιο, μεσοπρόθεσμο, άλλα 2 χρόνια, τρίτο στάδιο μακροπρόθεσμο, άλλα 2 χρόνια.

Οι επιπτώσεις από τα φαινόμενα δεν πρόκειται να απαλειφθούν μέσα σε ένα 6μηνο, μέσα σε 1 χρόνο, μέσα σε 2 χρόνια. Μία 5ετία τουλάχιστον. Αν θέλουμε να δομήσουμε μία ανθεκτική κοινωνία.

Και βλέπετε εδώ χάρτες τους οποίους είχαμε εκπονήσει στην Ιαπωνία, όπου σε πολύ περιορισμένο χώρο, λιγότερο χώρο από ό,τι είχαμε πριν, κληθήκαμε να χωροθετήσουμε εγκαταστάσεις και δραστηριότητες οι οποίες είχαν σαν βασικό δείκτη την ασφάλεια πρωτίστως και μετά όλα τα άλλα. Βλέπετε εδώ την (...) κάτω, η οποία ουσιαστικά αφανίστηκε από το τσουνάμι. Όπως είναι – βέβαια σε μικρότερη κλίμακα – και ορισμένες οικιστικές μονάδες εδώ.

Το τέταρτο, είναι αυτό που ανακοινώθηκε, ο Ενιαίος Φορέας Διαχείρισης Υδάτων στο θεσσαλικό χώρο. Για να μην κάνει ο καθένας ό,τι θέλει. Για να μη σπάει ο ένας το φράγμα, χτίζει ο άλλος ένα άλλο φράγμα, ανάλογα με τις πιέσεις οι οποίες υπάρχουν.

Συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης. Δεν υπάρχουν στο θεσσαλικό χώρο. Έγκαιρης προειδοποίησης, όχι μόνο για τα πλημμυρικά φαινόμενα, αλλά και για τους άλλους τους κινδύνους. Και δεν υπάρχει και ένα κέντρο ουσιαστικά, να συγκεντρώνονται οι πληροφορίες. Προβλεπόταν αυτό από τον παλιό νόμο της Πολιτικής Προστασίας για τα περιφερειακά κέντρα, αλλά το κέντρο αυτό έπρεπε ήδη να υπάρχει. Και ήδη να έχουμε δεδομένα, τεχνικά και επιστημονικά, τα οποία να ακολουθούν μία ροή και τα οποία να

μπορούμε να επεξεργαστούμε. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε έγκαιρα να απομακρύνουμε πληθυσμό, να πάρουμε τα απαιτούμενα μέτρα σε περιπτώσεις κινδύνου.

Σύγχρονος εξοπλισμός και μέσα. Ένα άλλο ζητούμενο, το οποίο πραγματικά δεν υπάρχει. Υπάρχει η δυνατότητα να επιτάξουμε μηχανήματα τα οποία... εν πάση περιπτώσει να κάνουμε παρεμβάσεις και τα λοιπά, αλλά εξοπλισμός και μέσα στο επίπεδο που θα πρέπει να έχουμε, δεν έχουμε.

Στη συνέχεια, η έβδομη δράση, είναι η σύνταξη νέων κανονισμών και νέων κανονιστικών διατάξεων. Δεν υπάρχει αντίστοιχος με τον Αντισεισμικό Κανονισμό, Αντιπλημμυρικός Κανονισμός, Αντιπυρικός Κανονισμός. Δεν υπάρχουν. Εμείς στον Οργανισμό... εμείς... οι καθηγητές μου, ο Παπαζάχος, ο Δρακόπουλος, το '88 κατέθεσαν τον Αντισεισμικό Κανονισμό. Που η χώρα, μέσα στα 30 αυτά χρόνια που πέρασαν, είναι σε πολύ καλό επίπεδο αντισεισμικής θωράκισης. Ίσως το καλύτερο που υπάρχει στον κόσμο, αλλά δεν είναι ώρα να το αποδείξω. Λοιπόν, δεν υπάρχουν Κανονισμοί για τους κινδύνους. Πάμε έτσι, χωρίς Κανονισμούς. Με αποτέλεσμα να έχουμε μεγάλη τρωτότητα.

Στη συνέχεια, η δράση 8 είναι η σύνταξη, επικαιροποίηση, προσαρμογή των Σχεδίων Πολιτικής Προστασίας. Τα Σχέδια Πολιτικής Προστασίας δεν είναι κάποια υποδείγματα που παίρνουμε από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και τα συμπληρώνουμε απλώς και μόνο για να αποφύγουμε ποινικές ευθύνες όταν προκύπτουν. Πραγματικά έχω κουραστεί να πηγαίνω σε δίκες να υποστηρίζω Δημάρχους σε όλη τη χώρα, για πράγματα τα οποία είχαν λιγοστή ευθύνη. Και εκεί είναι μία άλλη διαδικασία σε αυτές τις δίκες, που λαμβάνονται υπόψη άλλα πράγματα, τα οποία δεν μπορείτε να φανταστείτε. Μπορώ να σας τα αναπτύξω κατ' ιδίαν.

Άρα λοιπόν η σύνταξη, επικαιροποίηση των Σχεδίων Πολιτικής Προστασίας με βάση τι; Με βάση τα τοπικά στοιχεία, με βάση την

ανάλυση, εκτίμηση κινδύνων, με βάση την ανάλυση τρωτότητας του κάθε Δήμου, της περιοχής του. Διαφορετικά, δεν γίνεται.

Και το ενδέκατο είναι οι επιχειρησιακές ασκήσεις πλήρους ανάπτυξης πεδίου, τις οποίες δεν έχουμε κάνει, και δεν έχουμε κάνει όχι μόνο εδώ στο θεσσαλικό χώρο, έχουν κάνει μεμονωμένοι Δήμοι σε όλη την Ελλάδα. Η πρώτη άσκηση πλήρους ανάπτυξης πεδίου, την ανακοίνωσε ο Πρωθυπουργός πριν 10 μέρες και ξεκινάμε από τη Δευτέρα στην Κρήτη, για σεισμό και όλα τα φαινόμενα. Θα είναι η πιο μεγάλη άσκηση που θα γίνει στον ελληνικό χώρο. Είμαι Πρόεδρος της Επιτροπής Σχεδιασμού της άσκησης.

Αυτή η άσκηση έχουμε προγραμματίσει να επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο σε διαφορετική Περιφέρεια, είναι μία μεγάλη άσκηση πεδίου που παίρνουν μέρος όλοι οι φορείς. Πρέπει να την προγραμματίσουμε ίσως του χρόνου και για το θεσσαλικό χώρο, με βάση τα γεγονότα και την εμπειρία που έχουμε.

Και το δέκατο, ουσιαστικά είναι οι δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης. Οι δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης, πρέπει να αναπτυχθούν σε όλα τα επίπεδα και όχι με κάποιες τυπικές διαδικασίες κάποιων ΚΕΚ, κάποιων ανθρώπων οι οποίοι κάνουν εκπαίδευση χωρίς να έχουν την παραμικρή γνώση, την παραμικρή εμπειρία από τη διαχείριση φαινομένων. Η εκπαίδευση θα πρέπει να αναπτυχθεί σε όλα τα επίπεδα, στο γενικό πληθυσμό, στους αιρετούς, σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, σε επιχειρησιακούς φορείς, παντού, έτσι ώστε να είμαστε ενημερωμένοι και να είμαστε και εκπαιδευμένοι να αντιμετωπίσουμε έκτακτες ανάγκες.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας, νομίζω ότι είναι ευκαιρία, με βάση τα φαινόμενα τα οποία αναπτύχθηκαν και τις καταστροφές, να κάνουμε μία βασική σημαντική δουλειά η οποία θα μείνει και να μη μείνουμε μόνο στην επιφάνεια. Ευχαριστώ πολύ.

I. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Να ευχαριστήσουμε τον Καθηγητή κύριο Ευθύμιο Λέκκα για την εμπειριστατωμένη εισήγηση που είχε και μάλιστα σε

μια περιοχή πολύ ευαίσθητη όπως αποδείχθηκε το τελευταίο διάστημα. Ευχαριστούμε.

Να συνεχίσουμε με την Δ΄ Θεματική Ενότητα

Δ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οργάνωση και Λειτουργία

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ο προϋπολογισμός των Δήμων και η κατάργηση των Νομικών Προσώπων του Ν.5056/2023. Εισηγητής είναι ο κύριος Κώστας Ζαφειρίου, Προϊστάμενος Τμήματος Οικονομικής Διοίκησης και Προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών και γνωστός και μη εξαιρετέος σε όλους μας.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Καλημέρα σε όλες και όλους. Ευχαριστώ για την πρόσκληση.

Θα πούμε λίγα πράγματα για τον προϋπολογισμό, ειδικά στους νεοεκλεγέντες ουσιαστικά, που μπορεί να μην έχουν ασχοληθεί καθόλου.

Μέχρι να εφαρμοστεί το Π.Δ. 5418 που αφορά όλους τους φορείς γενικής κυβέρνησης, συνεχίζουμε με αυτά που ξέρουμε μέχρι τώρα, δηλαδή συνεχίζουμε με τις διατάξεις του Ν.4172/13 και το άρθρο 77, όπου αναλύεται ουσιαστικά όλη η διαδικασία για την κατάρτιση, ψήφιση και δημοσίευση του προϋπολογισμού. Εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε χρόνου μία Κοινή Υπουργική Απόφαση Οικονομικών – Εσωτερικών, που μας δίνει οδηγίες για την κατάρτιση του προϋπολογισμού. Ουσιαστικά αυτή η απόφαση έχει και μια μεθοδολογία για το πώς θα υπολογίσουμε το ύψος των ποσών που θα εγγράψουμε στα ίδια έσοδά μας, θα τα δούμε λίγο παρακάτω. Και ουσιαστικά ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις διατάξεις αυτές, την απόφαση του Υπουργού και την αιτιολογημένη εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου, για το εκτιμώμενο,

όπως είπαμε, ύψος εσόδων.

Επειδή χθες το βράδυ είχαμε και μια συζήτηση με ένα Δήμαρχο εδώ, μου είπε ότι δεν θα αποφασίζει η Οικονομική μου Υπηρεσία την οικονομική πολιτική του Δήμου. Μέσα σε... ένα από αυτό που θεωρώ εγώ, μέσα στην οικονομική πολιτική είναι και το πλαφόν που μπορώ να βάλω στα ίδια έσοδά μου. Αυτό λοιπόν, δεν σημαίνει ότι αποφασίζει η Οικονομική Υπηρεσία, αλλά αυτός... η Υπηρεσία η Οικονομική, ο ΠΟΥ, θα σας δώσει το ποσό μέχρι το οποίο μπορείτε να φτάσετε. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και παρακάτω με τα τέλη που θα δούμε.

Εδώ βλέπουμε ένα χρονοδιάγραμμα με την όλη διαδικασία, που ξεκινάει από το καλοκαίρι, ξεκινάει από τον Ιούνιο. Με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, που θα πρέπει να έχει πάει στις Κοινότητες, ώστε να τους πει ποιο είναι το ύψος του προϋπολογισμού που αυτές μπορούν να δαπανήσουν, να εκτελέσουν, και να κάνει ένα σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων η Κοινότητα, που θα το δώσει στην Οικονομική Επιτροπή μέχρι τις 20/7. Θα σας πω εδώ ότι μέχρι την ίδια προθεσμία... μάλλον, για να γίνει αυτό, θα πρέπει να έχει βγει και μια απόφαση από το Δημοτικό Συμβούλιο που να δίνει περισσότερες αρμοδιότητες στις Κοινότητες και όχι μόνο αυτές του γνωμοδοτικού χαρακτήρα που προβλέπονται ήδη από τον Καλλικράτη.

Μέχρι την ίδια προθεσμία θα πρέπει και η Εκτελεστική Επιτροπή και η Επιτροπή Διαβούλευσης, αν υπάρχει, αφού έχουν συγκεντρώσει τις προτάσεις των Υπηρεσιών, και αυτό που είπαμε προηγουμένως, το ταβάνι που μπορούμε να φτάσουμε τα ίδια έσοδά μας, να δώσουμε το προσχέδιο επίσης στην Οικονομική Επιτροπή. Η Οικονομική Επιτροπή φτιάχνει το σχέδιο του προϋπολογισμού, το βάζει, το ενσωματώνει στη βάση δεδομένων που έχουμε εμείς στο Υπουργείο, ώστε ως Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας να εκδώσουμε μία γνώμη που θα πρέπει να συνοδεύει το σχέδιο του προϋπολογισμού όταν θα πάει για ψήφιση στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Αυτό θα πρέπει να έχει γίνει μέχρι τέλος του Οκτώβρη ώστε ως τα μέσα Νοέμβρη να ψηφιστεί, να επικυρωθεί από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση και στο τέλος να γίνει ενσωμάτωση πάλι στη βάση, δημοσίευση σε εφημερίδα, στην ιστοσελίδα και στο “Διαύγεια”.

Αυτό που άλλαξε τώρα με τον 5056 το νόμο που ψηφίστηκε, δεν είναι τίποτα άλλο από το ότι έφυγε η Εκτελεστική Επιτροπή και η Επιτροπή Διαβούλευσης. Κατά τα άλλα, ακολουθούμε την ίδια σειρά.

Να πούμε εδώ ότι οι προθεσμίες όλες είναι ενδεικτικές, με βάση το νόμο. Εννοείται ότι υπάρχουν Δήμοι κάθε χρόνο που 31/12 δεν έχουν επικυρωμένο προϋπολογισμό, οπότε προχωράμε και στο επόμενο οικονομικό έτος.

Η φετινή απόφαση η 63726 που δίνει οδηγίες, όπως είπαμε προηγουμένως, για το πώς θα καταρτίσουμε τον προϋπολογισμό. Αυτή η απόφαση ισχύει και για τους Δήμους, και για τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου όσα παραμείνουν, και για τους Συνδέσμους και τα ιδρύματα. Θα παρακαλούσα να τη δείτε αυτή την απόφαση, θα σας βοηθήσει κατά τη λήψη της απόφασης του προϋπολογισμού, δίνει μέσα αναλυτικές οδηγίες για τις εγγραφές που πρέπει να γίνουν ανά δράσεις, από τις χρηματοδοτήσεις των ΚΑΠ, αρχές που πρέπει να τηρηθούν και πολλές άλλες λεπτομέρειες.

Βλέπουμε τι μας λέει αυτή η ΚΥΑ. Έχει και τον τύπο του προϋπολογισμού, έχει τους κωδικούς που πρέπει να ακολουθούμε, τους κωδικούς τους οποίους αν δεν τους ακολουθούμε, είναι λόγος αναπομπής του προϋπολογισμού. Βλέπουμε πάρα πολύ γρήγορα, περιγραφή εσόδων και δαπανών, ποιες είναι αυτές οι ομάδες. Εδώ βλέπουμε πώς γίνεται η ταξινόμηση και εσόδων και εξόδων, δηλαδή σε ομάδες, κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εσόδου, που είναι ο τεταρτοψήφιος τον οποίο μπορεί να αναπτύξει ο Δήμος και να κάνει τις εγγραφές που χρειάζεται. Βλέπουμε τις στήλες του

προϋπολογισμού.

Εδώ βλέπουμε τις υπηρεσίες στις οποίες κατανέμονται οι δαπάνες. Από αυτές όλες τις υπηρεσίες, θα μείνω στη 10, που είναι οι οικονομικές – διοικητικές, γιατί θα το χρησιμοποιήσουμε λίγο παρακάτω, η 15 παράδειγμα, που είναι υπηρεσίες πολιτισμού, αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής, η 55 που είναι καινούργια για το '24 και πρέπει εδώ να κάνουμε τις εγγραφές όλες των πιστώσεων που αφορούν έργα και δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και θα μείνουμε και στην 70 που είναι οι λοιπές υπηρεσίες και λίγο παρακάτω θα δούμε γιατί.

Επίσης υπάρχουν οι υπηρεσίες 60 με 69, που εδώ αποτυπώνουμε έργα και δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Και πάμε να δούμε στο σημαντικό κομμάτι, σε αυτή δηλαδή τη μεθοδολογία που έχουμε βάλει εδώ και καμιά 10αριά χρόνια και έχει να κάνει με τις ομάδες εσόδων 1 και 2. Ουσιαστικά ο προϋπολογισμός μας καταρτίζεται με βάση την εκτέλεση των προϋπολογισμών των δύο προηγούμενων ετών. Με βάση τις εισπράξεις που έχουμε. Σε κάποια έσοδα τα οποία τα έχουμε εντάξει, παράδειγμα, στην ομάδα εσόδων 1, βλέπουμε ποια είναι.

Άρα εάν κάνω τον προϋπολογισμό του '24 αυτή τη στιγμή και έχω πάρει σαν μήνα αναφοράς το Νοέμβριο, δηλαδή τον προηγούμενο μήνα που έχω κλεισμένο και έχω περάσει τα στοιχεία μου, αυτό που κάνω ουσιαστικά είναι τι; Ελέγχω και βλέπω από το Γενάρη του '23 μέχρι το Νοέμβριο του '23 τι ποσό έχω εισπράξει στο συγκεκριμένο έσοδο, ένα από αυτά, και έρχομαι και το συγκρίνω με το αντίστοιχο διάστημα του '22. Αν έχω πάει καλύτερα το '23, παίρνω αυτή τη θετική διαφορά και την προσθέτω στο ποσό που είχε κλείσει το '22. Εάν έχω πάει χειρότερα, παίρνω το κλείσιμο του '22. Εάν φύγει τώρα το έτος και μπούμε στο '24 και πάω να κάνω τότε τον προϋπολογισμό μου, ουσιαστικά θα πάρω το καλύτερο αποτέλεσμα των δύο τελευταίων ετών. Ή του '23 ή του

'22.

Στην ομάδα εσόδων 2, ουσιαστικά ερχόμαστε και γράφουμε όλο το ποσό από βεβαιωθέντα έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών που δεν τα έχουμε εισπράξει. Εγγράφουμε όλο το ποσό. Ερχόμαστε όμως πάλι με βάση την ίδια ουσιαστικά μεθοδολογία να δούμε από αυτό το ποσό τι μπορούμε να εισπράξουμε, όχι το '23 που γράφω από πάνω, το '24.

Αυτό που δεν μπορώ να το εισπράξω τελικά, έρχομαι και πλασματικά το εμφανίζω σαν δαπάνη στο σκέλος των δαπανών σε ένα κωδικό που είναι επισφάλειες, 85, ώστε να λειτουργήσει σαν μαξιλαράκι, να το πω έτσι, όχι για να κάνουμε κάτι, αλλά για μην κάνουμε, να μην αναθέτουμε δαπάνες τις οποίες στη συνέχεια δεν θα έχουμε τα έσοδα για να τις πληρώσουμε και θα έχουμε απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες.

Εδώ είναι η ομάδα εσόδων 3. Εισπράξεις από δάνεια υπέρ Δημοσίου και τρίτων, επιστροφές, και είναι και το χρηματικό υπόλοιπο. Αν και δεν είναι έσοδο, ισοσκελίζεται με το χρηματικό υπόλοιπο ο προϋπολογισμός μας. Σε αυτό το σημείο θα μείνω μόνο ότι για να κάνω εγγραφή ενός ποσού από δάνειο στον προϋπολογισμό, θα πρέπει να έχω την έγκριση ουσιαστικά του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, να μου έχει δώσει το οκέι, και μετά να υπάρχει και απόφαση από το Δήμο που να αποδέχεται τους όρους του δανείου.

Τον υπολογισμό των εσόδων, είναι αυτά που σας είπα προηγουμένως, πώς προσδιορίζουμε τελικά το πλαφόν που μπορούμε να βάλουμε στα ίδια έσοδα. Η απόφαση που προαναφέραμε, η Κοινή Υπουργική, έχει μέσα αναλυτικές οδηγίες και έχει και παράρτημα με αριθμητικό παράδειγμα που δίνει μια σαφή εικόνα του πώς λειτουργούμε.

Δεν μπορούμε να πειράξουμε αυτή την ομάδα κατά τη διάρκεια τώρα, πριν ξεκινήσει το έτος και πριν αρχίσει να εκτελείται ο προϋπολογισμός. Δηλαδή μπορώ να έρθω να αυξήσω τα ποσά

που έχω βάλει στις ομάδες αυτές, στην ομάδα 1, μόνο αν μέσα στη χρήση έχω παραπάνω εισπράξεις και αυτό δικαιολογεί... και έχω περάσει μάλιστα και το συνολικό ποσό που έχω βάλει στην ομάδα. Πώς το κάνω αυτό; Πάλι με ένα χρονολογικό ποσοστό που βλέπουμε, κατά τη στιγμή που πάμε να κάνουμε την αναμόρφωση και να αυξήσουμε τα ποσά μας.

Πότε μπορώ να αυξήσω την ομάδα από πριν; Τα ποσά μάλλον που γράφω στις ομάδες αυτές; Αν, παράδειγμα, σε μια απόφαση τελών... μάλλον, σε ένα έσοδο που αφορά τα τέλη, έρχομαι τώρα και λέω ότι παίρνω μια απόφαση και αυξάνω τα τέλη μου. Πάλι εδώ η αύξηση γίνεται με βάση το ποσοστό εισπραξης που είχε το συγκεκριμένο τέλος στην τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση.

Υπήρχε ήδη παρατήρηση και... μια πρόβλεψη μάλλον στην ΚΥΑ, ότι αν καταργηθούν Νομικά μου Πρόσωπα, μπορώ να πάρω τα δικά τους οικονομικά στοιχεία, να τα προσθέσω στα δικά μου, στις ομάδες εσόδων, και αυτό δεν θεωρείται απόκλιση. Όπως απόκλιση δεν θεωρείται αν γράψω μικρότερο ποσό στις ομάδες αυτές και μεγαλύτερο στις επισφάλειες.

Σας είπα και προηγουμένως το άρθρο 77 του 4172 που προβλέπει όλη τη διαδικασία. Ουσιαστικά είναι αυτό που ξέρουμε όλοι, πώς γίνεται η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού. Μιλάμε για τις οικονομικές ουσιαστικά... μάλλον, για τις προτάσεις τις εναλλακτικές που μπορούν να κατατεθούν, είτε από μία παράταξη είτε από κάποιο Σύμβουλο.

Το βασικό εδώ στον προϋπολογισμό και στη διαδικασία ψήφισης, έχει να κάνει με την πρόβλεψη αυτή που έχει ο νόμος στην παράγραφο 8, ότι έγκυρες είναι οι ψήφοι που είναι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης. Και ότι οι λευκές δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας. Αυτό σημαίνει ότι αν έχω μόνο μία πρόταση που έχει κατεβάσει η Δημοτική Αρχή και δεν έχω κάποια εναλλακτική από κάποιον άλλον, ακόμα και αν δεν την ψηφίσουν, ουσιαστικά θα ψηφιστεί με όσους ψήφους και να πάρει.

Δηλαδή θα μπορούσε να πάρει 5 ψήφους και να πούμε ότι είναι ομόφωνη μάλλον και η απόφαση επί των εγκύρων ψηφισάντων. Βέβαια αυτά, μετά από 1/1 και την αλλαγή που υπάρχει στις πλειοψηφίες στα Συμβούλια, τα περισσότερα προβλήματα θα έχουν αντιμετωπιστεί, αλλά και πάλι υπάρχει περίπτωση κάποιος Δήμαρχος να έχει χάσει την πλειοψηφία μέσα στο Συμβούλιο.

Τι χρειάζεται για να κατατεθεί η εναλλακτική; Ουσιαστικά θέλει μία αιτιολογική έκθεση από αυτόν που την καταθέτει και θέλει και μια εισήγηση πάλι, από την Οικονομική Υπηρεσία. Η εισήγηση δεν μπαίνει σε ζητήματα σκοπιμότητας. Αυτό που θα μπει η εισήγηση ουσιαστικά είναι, μη μου καταθέσεις μία εναλλακτική και μου πειράζεις – σε εισαγωγικά – τις υποχρεωτικές δαπάνες που πρέπει να είναι στον προϋπολογισμό, αυτό πρέπει να το εντοπίσει και να το πει στην εισήγησή του η Οικονομική Υπηρεσία. Δεν μπορώ δηλαδή να βάλω λιγότερα ποσά για τους μισθούς, δεν μπορώ να βάλω συμβάσεις που μου έρχονται από το παρελθόν και να μην τις αναφέρω, να μη βάλω τα λειτουργικά μου.

Αυτό που δεν έχει μπει όμως στο νόμο και δεν υπάρχει πρόθεση, είναι το πότε θα κατατεθούν αυτές. Γιατί μπορεί να είναι τότε που συζητείται στο Δημοτικό Συμβούλιο ή να είναι όταν το ψηφίζει η Οικονομική Επιτροπή. Ή η Δημοτική πλέον, από 1/1. Οπότε, όποτε και να είναι, θα πρέπει να συνοδεύεται από την εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας. Δηλαδή ή θα πάτε σε αναβολή... και τα λοιπά.

Εάν υπάρχουν δύο προτάσεις αυτές που κατεβαίνουν, δηλαδή της Δημοτικής Αρχής και κάποιας άλλης, ουσιαστικά παίρνει αυτή που έχει τις περισσότερες ψήφους. Και θεωρείται πλέον ότι είναι ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός του Δήμου. Υπάρχουν αναλυτικές οδηγίες στην παλιά αυτή εγκύκλιο που βλέπετε, την 108 του '19.

Ένα θέμα που συνδέεται με τον προϋπολογισμό, αν και είναι άλλης Διεύθυνσης του Υπουργείου μας, έχει να κάνει με τα 4ετή, 5ετή, δεν ξέρω τι θα τα κάνουν τώρα, Επιχειρησιακά Προγράμματα

και το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Ουσιαστικά επειδή το συνδέουν με τον προϋπολογισμό και ότι για να γίνουν οι δαπάνες του προϋπολογισμού θα πρέπει να υπάρχουν αυτά τα προγράμματα τα ετήσια, άσχετα κατά πόσο καταρτίζονται, διότι καταρτίζονται από τότε που προβλέφθηκαν νομοθετικά για να γίνονται, σύνδεση υπάρχει, υποχρέωση υπάρχει, αυτό που θα πρέπει να μας μείνει τώρα ειδικά για το πρώτο έτος της δημοτικής περιόδου, είναι ότι αρκεί ο προϋπολογισμός και το Τεχνικό μας Πρόγραμμα, το οποίο θεωρείται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης μέχρι να το φτιάξουμε αυτό, ώστε να λειτουργήσει ο Δήμος.

Τι γίνεται με τα Νομικά Πρόσωπα; Τις διατάξεις του 5056 φαντάζομαι τις γνωρίζετε όλοι. Ουσιαστικά από 1/1 καταργούνται... ή μάλλον ας το πούμε 31/12, καταργούνται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, εκτός από τα Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία, από τις 30/6 οι Σχολικές Επιτροπές πλην αυτών που θα διατηρηθούν κατόπιν αιτημάτων των Δήμων και υπό προϋποθέσεις, δηλαδή το να έχω πάνω από εκατό σχολικές μονάδες συνολικά, και βγει απόφαση του Αποκεντρωμένου, και καταργούνται επίσης και οι Κοινωφελείς Επιχειρήσεις πλην των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων.

Υπήρχε μια πρόβλεψη στο νόμο ότι με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορούν να εξαιρεθούν κάποια Νομικά Πρόσωπα, αυτή η απόφαση ξέρετε ότι έχει εκδοθεί, αυτή τη στιγμή έχουν εξαιρεθεί 16 Νομικά Πρόσωπα και επιχειρήσεις, άρα έχει αποσαφηνιστεί πώς θα πάει το πράγμα.

Στις οδηγίες που είχαμε δώσει, πάμε τώρα σε άλλα ζητήματα που έχουν να κάνουν πάλι με τον προϋπολογισμό και τα Νομικά Πρόσωπα. Είχαμε πει από τότε που βγήκε η εγκύκλιος, από η Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας για τις εκλογές, ότι η διαδικασία του προϋπολογισμού συνεχίζεται. Δηλαδή παρ' όλο που μπορεί να ήταν προεκλογική περίοδος – για τις δημοτικές εκλογές εννοώ – και μετεκλογική και πριν την ανάληψη των νέων Δημοτικών Αρχών από εσάς, ότι η διαδικασία του προϋπολογισμού συνεχίζεται

κανονικά. Αυτό σήμαινε ότι μπορούσα να πάρω και απόφαση για τα τέλη μου, μπορούσα να ψηφίσω Τεχνικό Πρόγραμμα, να ψηφίσω τον προϋπολογισμό μου, ακόμα και αν δεν έχω επανεκλεγεί.

Τι μπορεί να γίνει μετά από 1/1; Να έρθει η καινούργια Δημοτική Αρχή, όποιος είναι, και αν δεν του αρέσουν αυτά που έχουν ψηφιστεί εννοείται να αναμορφώσει τον προϋπολογισμό, να αλλάξει την απόφαση των τελών, το Τεχνικό Πρόγραμμα και τα λοιπά.

Είχαμε δώσει οδηγίες ότι τους προϋπολογισμούς που έμπαιναν στη βάση για να εκδώσουμε γνώμη, θα πρέπει να υπήρχαν μέσα και τα στοιχεία των Νομικών Προσώπων αυτών που καταργούνται, καθώς και λίστα με τα καταργούμενα Νομικά Πρόσωπα και το ΑΦΜ τους.

Επίσης, επειδή οι Δήμοι είναι καθολικοί διάδοχοι εσόδων – εξόδων, ταμειακών υπολοίπων, αυτά θα έπρεπε να αποτυπωθούν στον προϋπολογισμό του Δήμου. Πώς θα τα βρω αυτά τα στοιχεία; Γιατί ακόμα δεν έχουν συσταθεί ούτε οι Επιτροπές που προβλέπονται για την καταγραφή της περιουσίας των Νομικών Προσώπων, είτε και Κατανομή, αν είχαμε διασπασμένους Δήμους, που εδώ δεν έχουμε. Αυτό που είπαμε τέλος πάντων είναι ότι θα πρέπει να γίνει σε συνεργασία με την Οικονομική Υπηρεσία του Νομικού Προσώπου ή όποιος τρέχει την Οικονομική Υπηρεσία, με το Δήμο. Δηλαδή θα έπρεπε να φτιάξει άτυπα ένα σχέδιο προϋπολογισμού, να δώσει τα στοιχεία στο Δήμο, προκειμένου να τα ενσωματώσει στα δικά του.

Το θέμα με τα τέλη και την αύξηση, το είπαμε.

Μια συχνή ερώτηση που αφορά περισσότερο τους υπηρεσιακούς και έχει να κάνει με τις στήλες των εκτιμήσεων που είδαμε λίγο γρήγορα προηγουμένως στις διαφάνειες το πώς θα συμπληρωθούν, αυτά είναι τεχνικά θέματα που δεν σας αγγίζουν αυτή τη στιγμή.

Αυτό που θα πρέπει εδώ να δούμε λίγο είναι με τις

Υπηρεσίες, για αυτό είπα και να δώσουμε λίγη βάση στις Υπηρεσίες που προανέφερα, αυτό που προβλέπει ο νόμος, δηλαδή ο 5056, και μέχρι να γίνει ο ΟΕΥ για να ενσωματωθούν όλες αυτές οι μονάδες στον Οργανισμό του Δήμου, ο νόμος προβλέπει ότι τις αρμοδιότητες αυτές μπορεί να τις ασκώ είτε με τις υφιστάμενες οργανικές μονάδες του Δήμου, άρα σημαίνει ότι πάω στη 15 που είδαμε ως πούμε τις Κοινωνικές Υπηρεσίες και μοιράζω εκεί αν έχω ένα Νομικό Πρόσωπο που ασκεί αυτές τις αρμοδιότητες, είτε λέει ο νόμος με τις οργανικές μονάδες των καταργούμενων ή λυόμενων Νομικών Προσώπων, οι οποίες μέχρι να τεθεί σε ισχύ ο νέος Οργανισμός, υπάγονται απευθείας είτε σε Δήμαρχο, είτε Αντιδήμαρχο.

Από πλευράς των οικονομικών, αυτό που θα τονίσω εγώ και θα πρέπει να σας πω, είναι το εξής. Ότι όταν έχω υποστηρικτικές Υπηρεσίες, και μιλάω παράδειγμα για τις Οικονομικές Υπηρεσίες ή και τις Διοικητικές ή του προσωπικού ή δεν ξέρω οτιδήποτε άλλο, δεν μπορούν να λειτουργούν μέσα στο Δήμο δύο μονάδες να κάνουν το ίδιο πράγμα. Δεν μπορεί δηλαδή κάποιος που έκανε ενταλματοποίηση – εκκαθάριση, στο Νομικό Πρόσωπο, να τον φέρω στο Δήμο μου, να τον έχω σε μια οργανική μονάδα που θα κρέμεται κάτω από το Δήμαρχο ή Αντιδήμαρχο και θα κάνει ενταλματοποίηση – εκκαθάριση, αλλά η Οικονομική μου Υπηρεσία και ο ΠΟΥ θα είναι κάπου αλλού. Άρα αυτό που λέμε εμείς είναι ότι το προσωπικό αυτό θα πρέπει ουσιαστικά να μεταφερθεί στις Υπηρεσίες του Δήμου. Δηλαδή αυτός που έκανε οικονομικά, να πάει στα οικονομικά.

Ένα βασικό θέμα είναι η μισθοδοσία. Η μισθοδοσία του προσωπικού των καταργούμενων Νομικών Προσώπων. Σας έχει έρθει και ένα έγγραφο, στους Δήμους εννοώ, για το πώς θα γίνει αυτό. Η πρόβλεψη υπάρχει ειδικά για αυτούς που η μισθοδοσία τους προκαταβάλλεται, άρα πληρώνονται 27 Δεκέμβρη και 13 Γενάρη, σε δυο δεκαπενθήμερα, λέμε ότι ό,τι είναι να γίνει μέχρι 31/12, θα πρέπει να γίνει από το Νομικό Πρόσωπο το οποίο ακόμα

υφίσταται.

Γιατί το λέμε σε εσάς τους αιρετούς αυτή τη στιγμή; Γιατί υπάρχει μία πρόβλεψη στο νόμο, βλέπουμε εδώ το άρθρο 27 παράγραφος 3 και περίπτωση Γ΄ του 5056, που λέει ότι τα ταμειακά υπόλοιπα και όλα τα υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών είναι του Δήμου και έρχεται η Δημοτική Επιτροπή, ουσιαστικά τα μεταφέρει με απόφασή της στους λογαριασμούς του Δήμου και κλείνει αυτούς τους λογαριασμούς.

Αυτό που λέμε εμείς αυτή τη στιγμή είναι ότι μέχρι να εξομαλυνθεί όλη η διαδικασία με τη μισθοδοσία, γιατί όλα τα αρχεία που θα έχουν ανέβει στην ΕΑΠ είναι κουμπωμένα, είναι συνδεδεμένα με τους λογαριασμούς του Νομικού Προσώπου. Άρα μέχρι να εξομαλυνθεί όλη αυτή η κατάσταση, δεν κλείνουμε τους λογαριασμούς. Αυτό θα πρέπει να το προσέξουμε.

Ένα θέμα που έχει να κάνει με τις συμβάσεις. Έχει προκύψει... Αυτές οι κάνα δυο διαφάνειες που έχω βάλει εδώ για τις συμβάσεις, προέκυψε κατόπιν ερωτήματος Δήμου που ήρθε και είπε ότι έχει μια σύμβαση που τρέχει ενεργή το Νομικό μου Πρόσωπο, δεν τελειώνει αυτή η σύμβαση 31/12 και αυτή η σύμβαση εμένα δεν με εξυπηρετεί σε τίποτα. Γιατί; Γιατί ήταν μια σύμβαση που είχε να κάνει με την υποστήριξη του διπλογραφικού. Εγώ έχω λογιστές στο Δήμο, δεν χρειάζομαι, το Νομικό μου Πρόσωπο δεν είχε, για αυτό είχε κάνει τη σύμβαση. Η απάντηση λοιπόν που έδωσαν οι Τεχνικές μας Υπηρεσίες, το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών, είναι ουσιαστικά ότι εάν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 202 του 4412 για να λυθεί η σύμβαση, αυτή η σύμβαση θα πρέπει να συνεχιστεί μέχρι να ολοκληρωθεί. Άρα ως καθολικός διάδοχος ο Δήμος θα πρέπει να συνεχίσει την υλοποίησή της.

Ένα άρθρο που θα πρέπει να δώσετε προσοχή, γιατί οι περισσότεροι νομίζω ότι θα το χρησιμοποιήσετε από 1/1 εφόσον δεν θα έχετε επικυρωμένο προϋπολογισμό. Είναι τι κάνω όταν δεν έχω επικυρωμένο προϋπολογισμό λοιπόν, 1/1 του έτους που

έρχεται, 1/1/24. Υπάρχει πρόβλεψη στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, είναι το άρθρο 160, μιλάμε για τη διάρκεια ισχύος του προϋπολογισμού, που έρχεται ο νόμος και μου λέει ότι μέχρι να ισχύσει ο νέος προϋπολογισμός για το '24, μπορείς για έως 1 τρίμηνο, μέχρι το τέλος Μαρτίου, να έρχεσαι και να κάνεις δαπάνες, όχι μόνο να πληρώνεις, και να διενεργείς δαπάνες. Ποιες δαπάνες; Τις υποχρεωτικές που προβλέπει το άρθρο 158 παράγραφος 1 του Κώδικα, που είναι πάρα πολλές για να λειτουργήσετε, των δαπανών που γίνονται για ειδικούς σκοπούς και η περίπτωση Γ' που προστέθηκε με τον 5056, με το άρθρο 38, που ουσιαστικά έρχεται και μου λέει ότι για να ασκήσεις τις αρμοδιότητες του Νομικού σου Προσώπου, ακόμα και αν δεν έχεις προϋπολογισμό, μπορείς να κάνεις αυτές τις δαπάνες. Ποιες; Παίρνοντας τον προϋπολογισμό του Νομικού μου Προσώπου για το έτος που έληξε, δηλαδή για το '23, να δω πού υπήρχαν εγγραφές και αυτές τις δαπάνες μπορώ να τις κάνω και να τις πληρώσω.

Κάτι άλλο που ήθελα να πω πριν κλείσω, είναι το εξής. Εάν υπάρχουν ζητήματα ειδικά με την ισοσκελίση του προϋπολογισμού, που είναι ένα σημαντικό θέμα, υπάρχουν διατάξεις που είναι ακόμα εν ισχύ, αναφέρομαι στο πώς θα ισοσκελίσω, παράδειγμα τις ανταποδοτικές μου υπηρεσίες, υπάρχουν διατάξεις που μου επιτρέπουν να πάρω τη ΣΑΤΑ, την πρώην ΣΑΤΑ, τους ΚΑΠ επενδυτικών δαπανών των Δήμων ή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να καλύψω λειτουργικά, να καλύψω δαπάνες των ανταποδοτικών υπηρεσιών εφόσον δεν ισοσκελίζουν ή και το αντίστροφο, να καλύψω από ανταποδοτικές... από έσοδα ανταποδοτικών υπηρεσιών να καλύψω άλλες υπηρεσίες ή ακόμα και άλλες ανταποδοτικές.

Εφόσον υπάρξει ζήτημα, χρησιμοποιώ κάποιες από αυτές τις διατάξεις, είναι και άλλες που δεν τις εφαρμόζουμε τώρα, δεδομένου ότι ισχύουν και για το '24 αυτές οι διατάξεις που σας είπα, που είναι του 4915 του '22 και του 4917.

Σας έκανα μια αναφορά προηγουμένως για τα δάνεια – και θα κλείσω με αυτό – μέσα στα δάνεια που μπορούμε να πάρουμε είναι και τα δάνεια ισοσκελίσης για τον προϋπολογισμό μας. Εάν έχω πρόβλημα στην ισοσκελίση του προϋπολογισμού και προτού καταλήξω στο να πάω να υπογράψω με τον Υπουργό μια προγραμματική συμφωνία και να βγούμε σε μια διαδικασία που λέμε το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας και τα λοιπά, προαπαιτούμενο είναι να έχω εξαντλήσει τη δυνατότητά μου να πάρω δάνειο για να ισοσκελίσω τον προϋπολογισμό μου.

Εδώ θα πρέπει να προσέξουμε, γιατί εάν χρησιμοποιήσω αυτές τις διατάξεις, φτάσω σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να έχω φροντίσει να έχουν κλείσει και οι οικονομικές χρήσεις των προηγούμενων ετών. Γιατί θα έρθει... αν έρθει, παράδειγμα, το Ταμείο Παρακαταθηκών, θα έρθει και θα σου πει, εγώ θέλω τους ισολογισμούς των τριών τελευταίων κλεισμένων χρήσεων. Άρα αυτά θα πρέπει να τρέξουν και να είμαστε προετοιμασμένοι για όλα.

Για οτιδήποτε ζήτημα υπάρξει, όσον αφορά την ισοσκελίση του προϋπολογισμού και γενικότερα για ζητήματα οικονομικής διοίκησης, βλέπετε το e-mail του Τμήματος και το προσωπικό μου e-mail, τηλέφωνα, είμαστε στη διάθεσή σας για οτιδήποτε χρειαστείτε

Ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας και εύχομαι κάθε επιτυχία στο έργο που αναλαμβάνετε για πρώτη φορά.

I. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Ζαφειρίου.

Έχουμε ερωτήσεις;

Παρακαλώ να λέτε την ιδιότητά σας, το όνομά σας... Μικρόφωνο έχουμε; Μισό λεπτό παρακαλώ.

A. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Καλησπέρα σας. Θανάσης Ζεκεντές Δήμαρχος Λοκρών.

Δύο ερωτήσεις.

Πρώτη ερώτηση. Εμείς δεν έχουμε εντάξει στον προϋπολογισμό μας για το 2024 το τέλος ταφής. Έχει περάσει και

από το Παρατηρητήριο, την Τετάρτη τον περνάμε και Δημοτικό Συμβούλιο. Προφανώς το τέλος ταφής, όπως όλοι έχουμε καταλάβει, θα επιβληθεί. Όταν θα επιβληθεί, εμείς θα έχουμε πρόβλημα στην ανταποδοτικότητα. Δηλαδή πρακτικά δεν θα μπορεί να κλείσει με το 10%, αλλά θα φανεί ότι έχει μία απόκλιση η οποία ξεπερνά. Αυτό θα γίνει μέσα στο '24 όμως. Είπατε πιο πριν ότι υπάρχουν κάποιοι τρόποι αντιμετώπισης που έχουν να κάνουν με τη χρήση της ΚΑΠ επενδυτικών δαπανών, όπως επίσης και με τα χρήματα από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το ερώτημα είναι, το πρώτο, σε αυτή την περίπτωση λοιπόν, μέσα στη χρονιά εμείς θα πρέπει να βγάλουμε απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου που να λέμε ότι κάνουμε χρήση για να καλύψουμε το τέλος ταφής από αυτές τις δύο πηγές;

Και δεύτερη ερώτηση. Πάρα πολλοί Δήμοι έχουν εφαρμόσει την αντικατάσταση του ΦΟΠ των λαμπτήρων και των φωτιστικών, μέσω αυτοχρηματοδότησης. Δηλαδή γίνεται το έργο και στη συνέχεια σε βάθος μιας 5ετίας στη δική μας περίπτωση, γίνεται η απόσβεση. Αυτό, επειδή η Οικονομική Υπηρεσία άλλοτε το λέει έτσι, άλλοτε το λέει αλλιώς, για εσάς, είναι στην 20 υπηρεσία κομμάτι της ανταποδοτικότητας;

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Λοιπόν, για εμένα είναι στην υπηρεσία. Ξεκινάω από το τελευταίο. Γιατί το τέλος είναι ενιαίο, καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού.

Όσον αφορά το πρώτο. Οι διατάξεις που ανέφερα και που ισχύουν, ψηφίστηκε στον 5056 είναι το άρθρο 35 που λέει ότι, αυτές για την κάλυψη των ανταποδοτικών υπηρεσιών από άλλα έσοδα, που δεν είναι μόνο αυτά, δηλαδή είναι ότι μπορώ να πάρω από την πρώτην ΣΑΤΑ και από ΑΠΕ, να καλύψω αυτά. Επίσης υπάρχει και μια πάγια διάταξη που έχει να κάνει με τους διακανονισμούς. Και αυτή πρέπει να τη χρησιμοποιήσουμε. Δηλαδή αν χρωστάω σε κάποιον πολλά, σε ένα πιστωτή μου, και δεν μπορώ να βάλω όλο το ποσό στον προϋπολογισμό, μπορώ να έρθω σε ένα διακανονισμό μαζί του, το προσπαθώ τουλάχιστον να έρθω σε ένα διακανονισμό,

ώστε αν δεχθεί να πάρει μικρότερο ποσό, να μου δώσει και εμένα αυτά που πρέπει να βάλω στο σκέλος των δαπανών.

Οι διατάξεις λοιπόν αυτές, ρητά λέει ο νόμος ότι ισχύουν όχι μόνο για την κατάρτιση, αλλά και για όλες τις αναμορφώσεις. Άρα οποιαδήποτε στιγμή μέσα στο χρόνο χρειαστεί να το κάνω, εννοείται ότι μπορώ να εφαρμόσω αυτές τις διατάξεις και να αναμορφώσω κατάλληλα τον προϋπολογισμό μου.

Αυτό που έχει να κάνει με το τέλος ταφής, το έχουμε πει σχεδόν σε όλες τις διημερίδες που πήγαμε, και αυτό που λέω εγώ, είναι το εξής. Βασικά δεν ξέρω αν έχει κυκλοφορήσει ήδη η απόφαση για την παρακράτηση. Μπορεί να βγήκε σήμερα, μπορεί να βγήκε...

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Σήμερα. Σήμερα θα εκδοθεί.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Σήμερα θα εκδοθεί.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Από όσο ξέρω, έτσι;

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Μόλις εκδοθεί λοιπόν αυτή η απόφαση, έχουμε ήδη συνεννοηθεί, έχουμε και την απάντηση έτοιμη, για το πώς θα πρέπει να κινηθείτε εσείς στο Δήμο για να κάνετε τις όποιες εγγραφές στον προϋπολογισμό σας και τις τακτοποιήσεις που πρέπει να γίνουν και δεν πρέπει να κοπούν συμψηφιστικά εντάλματα και τα λοιπά.

Πού θέλω να καταλήξω με όλο αυτό; Αυτό που προβλέπεται από το νόμο για το τέλος ταφής, υπόχρεος απόδοσης του τέλους ταφής – το λέω επανειλημμένα – είναι οι ΦΟΔΣΑ, είναι οι Σύνδεσμοι δηλαδή, και είναι και οι ΟΤΑ Α΄ Βαθμού ή τα Νομικά Πρόσωπα που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ σύμφωνα με τον 4555. Άρα η υποχρέωση η δική σας του Δήμου, όλα αυτά τα χρόνια, που κανένας δεν (...) σταματάει και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτές, παρ' όλο που βρέθηκε ο τρόπος του πώς θα πληρωθεί το τέλος για το έτος '22 ή για το πρώτο εξάμηνο του '23, είναι ότι θα έπρεπε – θα έπρεπε, λέω – οι Σύνδεσμοι που σας εξυπηρετούν, ο όποιος ΦΟΔΣΑ, να έχει ανεβάσει τις εισφορές του κατά τέτοιο ύψος που να

έχει συμπεριλάβει μέσα και το τέλος ταφής. Από τότε που ξεκίνησε από τα 20 €, μέχρι εκεί που θα φτάσει, ετησίως.

Άρα εσείς ως Δήμος που δεν ασκείτε αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, στον προϋπολογισμό σας θα πρέπει να εμφανίσετε την υποχρέωση να δώσετε στο Σύνδεσμο μια αυξημένη εισφορά. Έπρεπε ήδη ο Σύνδεσμος να σας είχε δώσει αυτή την απόφαση. Και ο Σύνδεσμος στο δικό του προϋπολογισμό, που εφαρμόζει την ίδια ΚΥΑ και τον ίδιο τύπο προϋπολογισμού, θα έπρεπε να χρησιμοποιήσει τους δυο κωδικούς που έχουμε εμείς μέσα, έσοδο από τέλος ταφής και απόδοση του τέλους ταφής στον ΕΟΑΝ.

Θα σας έρθουν λοιπόν, με το που θα βγει αυτή η απόφαση, είναι έτοιμο, τη Δευτέρα ενδεχομένως θα έρθει είτε έγγραφο είτε θα ανέβει πάλι στις Συχνές Ερωτήσεις – Απαντήσεις, το πώς θα κινηθείτε και θα τα αποτυπώσετε στο λογαριασμό σας. Στους προϋπολογισμούς σας.

Όντως είναι πολύ πιθανό λοιπόν και την απόκλιση αυτή που γινόταν δεκτή, του 10% μεταξύ έσοδα και δαπάνης ανταποδοτικών, αν φτάνει. Εντάξει, δεν θα φτάνει.

A. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Απλά θα μου επιτρέψετε, βέβαια είναι εδώ και ο ίδιος ο Πρόεδρος της ΚΕΔΕ, οπότε θα το διατυπώσει και καλύτερα, εγώ τυγχάνει να είμαι και μέλος Διοικητικού Συμβουλίου του ΦΟΔΣΑ της περιοχής μου και έχουμε πάρει απόφαση ότι δεν θα τα στείλουμε. Οπότε, όπως καταλαβαίνετε...

I. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Υποχρεωτικό είναι αυτό.

A. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Εμείς είμαστε ενάντια στην επιβολή του και έχουμε πει ότι δεν θα συμμετάσχουμε σε αυτό. Τώρα, από εκεί και πέρα είναι...

K. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Εγώ σας λέω τι προβλέπει ο νόμος.

A. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Τη διαδικασία την κατάλαβα, απλά φαντάζομαι ότι εδώ θα δημιουργηθεί ένα θέμα το οποίο θα αφορά όλους τους Δήμους, να μην στην υποχρεωτική παρακράτηση δεν μπορείς να κάνεις διαφορετικά.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Συνάδελφε, εδώ τώρα, και εσείς το ξέρετε, είμαστε για να εξηγήσουμε το νόμο. Αυτό που ισχύει. Η απόφαση το να μην, είναι απόφαση αυτοδιοικητική – πολιτική θέση. Τέτοια απόφαση έχουμε πάρει και εμείς στα συνδικαλιστικά μας Όργανα. Και αυτή θα υλοποιήσουμε. Είπαμε θα κάνουμε προσφυγή, θα κινηθούμε εμπροσθοβαρώς και θα ζητήσουμε τα χρήματα πίσω με συγκεκριμένο τρόπο. Θέλουμε καφέ κάδους, απορριμματοφόρα, μπλε κάδους... Γιατί αυτά τα χρήματα είναι δικά μας, σύμφωνα με το νόμο. Αυτό έχω να πω.

Κατά συνέπεια, το άλλο, θα σας το πει και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών της ΚΕΔΕ, ο κύριος Μουράτογλου. Το άλλο σκέλος.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Κύριε Δήμαρχε, επειδή έχουμε βασανίσει πολύ το μυαλό μας με αυτό το θέμα με το τέλος ταφής, το σίγουρο είναι ότι στον προϋπολογισμό θα πρέπει να εγγράψουμε τα τέλη του δευτέρου εξαμήνου του '23 και το πρώτο εξάμηνο του '24, θα πρέπει να εγγραφούν στον προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους, του '24 δηλαδή. Και μάλιστα υπολογισμένα με τιμή 30 € τον τόνο.

Αν θα θέλαμε να το πούμε συνολικά στην Αυτοδιοίκηση, το ποσό θα ήταν για το δεύτερο εξάμηνο 60 εκατομμύρια, του '23. Για το πρώτο εξάμηνο του '24 60 εκατομμύρια. Δηλαδή σε σύνολο έτους 120 εκατομμύρια. Άρα κατά αναλογία ό,τι πληρώνεται στο Δήμο για το... σας παρακρατήσει τώρα, με το πρώτο εξάμηνο του '23, κατ' αναλογία θα πρέπει να συνυπολογιστεί στα ανταποδοτικά τέλη, στον κωδικό 20 που έχουμε τα τέλη καθαριότητας, θα πρέπει να μπει και το τέλος ταφής, το οποίο όπως πολύ σωστά είπε ο κύριος Ζαφειρίου, θα πρέπει να ενταχθεί σαν απόδοση προς τους ΦΟΔΣΑ πλέον. Μετά την κεντρική παρακράτηση που θα γίνει, πλέον θα πρέπει να αποδίδεται όχι στον ΕΟΑΝ απευθείας ή μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών στον ΕΟΑΝ, θα πρέπει να αποδίδεται στο ΦΟΔΣΑ και ο ΦΟΔΣΑ πρέπει να αναπροσαρμόσει εκτός από τα λειτουργικά του κόστη, να ενσωματώσει και το τέλος ταφής το οποίο

θα αποδίδεται πλέον προς το ΦΟΔΣΑ.

Διότι θα φτάσουμε στο σημείο, όπως ο ΦΟΔΣΑ... περάσανε τη διάταξη, δεν ξέρω ποια είναι, Κώστα, που έχουν το δικαίωμα να παρακρατήσουν από τους ΚΑΠ τα χρήματα που δεν αποδίδει τυχόν Δήμος στο ΦΟΔΣΑ, έτσι θα κάνουν και με το τέλος ταφής. Κάποια στιγμή θα το παρακρατήσουν εκ του νόμου το ποσό αυτό.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Εφόσον συμμορφωθούν βέβαια και αυξήσουν τις εισφορές τους, έτσι; Γιατί δεν μπορώ να έχω απαίτηση από ένα Δήμο αν έχω αυξήσει την εισφορά μου για να το ζητήσω.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Έτσι ακριβώς.

Και επίσης, θα πρέπει να συνυπολογίσουμε το τέλος ταφής για το '22, συνολική δαπάνη για την Αυτοδιοίκηση περί τα 80 εκατομμύρια, θα απορροφηθούν, σύμφωνα με την προφορική ενημέρωση που έχουμε, θα επιμεριστεί μέσα στο έτος του '24 από τους ΚΑΠ. Δηλαδή τα 80 εκατομμύρια κατ' αναλογία θα πρέπει να κοπούν, περίπου 6 – 7 εκατομμύρια, περίπου 6,5 εκατομμύρια το μήνα, από το κάθε δωδεκατημόριο, για να εξοφληθεί και θα αποδοθεί και αυτό το ποσό στον ΕΟΑΝ, θα παρακρατηθεί κεντρικά, για να αποδοθεί στον ΕΟΑΝ για τη χρήση του τέλους ταφής του '22.

Από εκεί και πέρα όμως, θα πρέπει ο κάθε Δήμος να ενσωματώσει μέσα στο '24 στον προϋπολογισμό του, το τέλος ταφής του '23 και εφεξής θα πάει μέχρι να ολοκληρωθεί. Δεν ξέρω αν έγινα κατανοητός.

Α. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Έχετε γίνει πολύ κατανοητός, αλλά σε 1 χρόνο θα πρέπει να πληρώσουμε 2,5 χρόνια.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Το είπα εγώ.

Α. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Δεν βγαίνει αυτό το πράγμα.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Και δεν είναι μόνο αυτό. Να μην κάνουμε ανάλυση των οικονομικών, εγώ χθες...

Α. ΖΕΚΕΝΤΕΣ: Και εγώ οικονομολόγος είμαι και το έχω καταλάβει, απλά να το αναδείξω προσπαθώ.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Θα σας πω ότι υπάρχουν και Σύνδεσμοι όμως που

το έχουν εισπράξει. Άσχετα το πώς έγινε η απόδοση στον ΕΟΑΝ αυτή τη στιγμή...

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Υπάρχουν κάποιοι.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Υπάρχουν άλλοι Σύνδεσμοι που το είχαν βάλει στην εισφορά τους και εισέπραξαν.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ας πούμε στην Αττική μου φαίνεται έχει εισπραχθεί αυτό.

Και χθες τόνισα για τα οικονομικά που αναφέρθηκα, δεν είναι μόνο το τέλος ταφής που επικεντρώνομαι, είναι κάτι το οποίο θα ζήσουμε όλοι μας από 1^η Ιανουαρίου, είναι το μισθοδοτικό κόστος. Διότι στη μισθοδοσία που θα καταθέσουμε τώρα αυτές τις μέρες στην ΕΑΠ, θα συμπεριλαμβάνει και τις όποιες αυξήσεις του μισθοδοτικού κόστους αποφάσισε το κεντρικό κράτος να δώσει δικαίως στους υπαλλήλους μας. Το οποίο βέβαια, αγαπητέ φίλε Κώστα, στους προϋπολογισμούς δεν έχει αποτυπωθεί, δεδομένου ότι έχουμε πάρει σαν βάση άλλα πράγματα.

Άρα εκτός από το τέλος ταφής, θα πρέπει να συνυπολογίσουμε και την αύξηση του μισθοδοτικού κόστους.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Επειδή δεν πρόκειται να εκδοθεί εγκύκλιος, συνεχίζω τώρα σε αυτό που λες, και έκανα μια κουβέντα και με τη μισθοδοσία τη δική μας στο Υπουργείο, αλλά και με άλλους φορείς τέλος πάντων από Δήμους, δεν νομίζω ότι θα εκδοθεί κάτι παραπάνω από το Υπουργείο Οικονομικών. Δηλαδή μόνο με το νόμο που έχει ψηφιστεί και δίνει τις αναλυτικές οδηγίες στο τι... πόσο αυξάνεται μάλλον και...

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Εγώ δεν το είπα για...

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Όχι, άλλο θέλω να πω. Δεν σημαίνει ότι εμείς δεν θα πρέπει να κάνουμε αυτή την πρόβλεψη τώρα που κάνουμε τον προϋπολογισμό μας για το '24. Εντάξει;

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Σαφές.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Τώρα πώς θα βρεθεί το δημοσιονομικό περιθώριο για να το καλύψω, είναι κάτι άλλο.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Εγώ επί αυτού αναφέρθηκα.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Ως δαπάνη λοιπόν, θα πρέπει να την προβλέψω αυτή την αύξηση.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Άρα όσοι δεν έχουμε κάνει προϋπολογισμό... Αυτό τόνισα. Δεν μας ενδιαφέρει εμάς αν θα έρθουν στην Αυτοδιοίκηση κάποιες οδηγίες. Εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να εφαρμόσουμε το νόμο. Ως εκ τούτου λοιπόν, θα πρέπει στο αμέσως προσεχές διάστημα και αν υποθέσουμε ότι καλύπτουμε το μισθοδοτικό κόστος τον πρώτο μήνα, αμέσως μετά δημοσιονομικά θα πρέπει να διορθώσουμε στον προϋπολογισμό, διότι στον κωδικό μισθοδοσία στο τέλος θα μείνουμε ακάλυπτοι.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Απλώς το ανέφερα γιατί κάποιος που δεν μπορούσε να ισοσκελίσει, είπε δεν μου ήρθε τίποτα, εγώ περιμένω, αν δεν μου έρθει εγκύκλιος, δεν βάζω την αύξηση. Εντάξει; Δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Αυτά.

Δεν ξέρω αν υπάρχει κάτι άλλο.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Παρακαλώ το μικρόφωνο. Ονοματεπώνυμο και ιδιότητα αν θέλετε, σας παρακαλώ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ναι, γεια σας, (...) Κωνσταντίνος, Σύμβουλος.

Μία ερώτηση σχετικά με τη μισθοδοσία των δεδουλευμένων των αορίστου χρόνου. Εφόσον αυτοί πληρωθούν, όπως λέτε, από τους Δήμους, κατά πόσο αυτό δεν επηρεάζει την αυτοτέλεια χρήσης των Νομικών και αν θα ήταν λάθος σε ένα Νομικό Πρόσωπο εφόσον υπάρχουν οι πιστώσεις, να τους πληρώσει στο μήνα Δεκέμβριο δεδουλευμένα. Έτσι ώστε να μην υπάρχει πρόβλημα σε αυτό.

Και άλλη μία ερώτηση. Εφόσον οι Προϊστάμενοι των Νομικών Προσώπων που πάνε κάτω από τη Διεύθυνση... αυτοτέλεια του Δημάρχου, αν κατά πόσο το επίδομα θα πρέπει να το κρατήσουν μέχρι να γίνει Οργανισμός. Γιατί σε αυτό άλλοι λένε ότι θα πρέπει να κρατηθεί και άλλοι όχι.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Λοιπόν, θα σας πω εγώ για τα δεδουλευμένα και νομίζω ότι στη συνέχεια η συνάδελφος η κυρία Πατσιαβούρα που θα

κάνει για το προσωπικό, θα σας λύσει και το θέμα του επιδόματος.

Για τα δεδουλευμένα...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Λίγο και για την ΕΑΠ, γιατί κατά πόσο... και για την ΑΠΔ, εφόσον οι αορίστου πληρωθούν από τους Δήμους, κατά πόσο δεν θα υπάρχει θέμα η ΑΠΔ που θα υποβληθεί από αυτούς αντί να υποβληθεί από τα Νομικά. Συγγνώμη πάλι.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Θα σας πω το εξής. Για να έρθει αυτό το έγγραφο που σας ήρθε, το έγγραφο που ήρθε και αφορά τη μισθοδοσία, θα σας πω ότι έγιναν πάρα πολλές συνεννοήσεις και με την ΕΑΠ και με το ΕΦΚΑ. Και με τον Διοικητή του ΕΦΚΑ και με την ΕΑΠ. Ουσιαστικά στο έγγραφο που σας στείλαμε, δεν θα μπορούσαμε εμείς εγγράφως – άσε τι θα πω τώρα εδώ προφορικά – δεν μπορούσαμε εγγράφως να έρθουμε και να σας πούμε κάτι που πληρώνεται ως δεδουλευμένο, έλα και πλήρωσέ το πριν τις 31/12 επειδή ανοίγει η εφαρμογή της ΕΑΠ και μπορείς να το βάλεις από τις 28 και να το πληρώσεις και να το κάνεις. Ωραία; Άρα τυπικά θα έπρεπε τα δεδουλευμένα να λήξει ο μήνας, να μου έρθει στις αρχές Γενάρη, να βεβαιώσει αρμοδίως η Διοίκηση από εκεί ότι αυτοί οι άνθρωποι δούλεψαν και να έρθω εγώ να κάνω τις καταστάσεις και να τους πληρώσω μέχρι τα μέσα του Γενάρη. Άρα δεν μπορούσαμε να πούμε κάτι διαφορετικό.

Ως εκ τούτου, θα σου απαντήσω διαφορετικά, που πάλι θα δώσει λύση. Εάν το κάνετε, δεν πρόκειται να έρθουμε εμείς ως Υπουργείο Εσωτερικών και να πούμε γιατί τους πληρώσατε 31/12. Οπότε νομίζω το λύσαμε αυτό.

Τώρα όσον αφορά το θέμα λοιπόν με την ταυτότητα πληρωμής που θα έχουν και τα στοιχεία που πρέπει να ανέβουν, είναι όλοι ενήμεροι και έχουν συμφωνήσει ώστε παρ' όλο που θα έχει υποβληθεί από το Νομικό Πρόσωπο, να γίνει από το Δήμο τότε που πρέπει να γίνει. Όπως και το δεύτερο ένταλμα. Δηλαδή αν κόψει το Νομικό Πρόσωπο το πρώτο ένταλμα του πρώτου δεκαπενθημέρου, το... 27 Δεκέμβρη, το δεύτερο θα πρέπει να το κάνει ο Δήμος

κανονικά. Με ποιον λογαριασμό; Με αυτόν που είχε το Νομικό Πρόσωπο γιατί είναι καθολικός διάδοχος.

Τώρα, αν θα πρέπει να κάνω μεταφορά, δηλαδή όλου του προσωπικού, τη λίστα, να το περάσω στο δικό μου μηχανογραφικό και να βγαίνει, αυτό είναι άλλη δουλειά που πρέπει να γίνει υπηρεσιακά.

Αλλά θα κλείσω με το βασικότερο από αυτό που ρώτησες. Ότι αν γίνει μέχρι 31/12, εμείς δεν θα σας ζητήσουμε το λόγο. Και το σταματάμε εδώ αυτό.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ο Δήμαρχος Σκοπέλου έχει ένα ερώτημα, το οποίο όντως δεν μας έχει απασχολήσει, κύριε Ζαφειρίου, και είναι πολύ ουσιαστικό θεωρώ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ: Εμείς σαν νησιά στις Σποράδες, που ανήκουμε και στη Θεσσαλία, δεν είμαστε ούτε στο ΣΥΔΙΣΑ της Μαγνησίας, ούτε... Πουθενά δεν είμαστε.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Δεν είστε στο;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ: Δεν είμαστε σε κανέναν φορέα, ΣΥΔΙΣΑ Μαγνησίας, ΦΟΔΣΑ, πουθενά. Τι κάνουμε;

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Άρα εσείς είστε, αυτό που λέει ο 4918, ποιος είναι ο νόμος, για το τέλος ταφής...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ: Ήμασταν, αλλά με απόφαση μας βγάλανε, διότι δεν μπορούσαν να ελέγξουν να έχουν αυτό, να έχουν παρέμβαση και εμείς πήραμε απόφαση και το αποδεχτήκαμε.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Εσείς λοιπόν είστε η περίπτωση που είπα προηγουμένως. Δηλαδή είστε ΟΤΑ Α΄ Βαθμού που ασκεί αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ. Άρα θα έπρεπε να λειτουργείτε σαν τον Σύνδεσμο. Η δική σας περίπτωση χρησιμοποιεί αυτούς τους ΚΑΕ που είπα στον προϋπολογισμό, έσοδο για τέλος ταφής, το εισπράττετε διακριτά και το αποδίδετε. Δεν περιμένετε να το δώσει κάποιος Σύνδεσμος για εσάς ή να έχετε κάποια εισφορά αφού δεν έχετε από κάποιο Σύνδεσμο. Αυτό το κάνετε εσείς λοιπόν. Λειτουργείτε σαν ΦΟΔΣΑ για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Αυτό το

λέει ο νόμος ο 4918 που είναι για το τέλος ταφής.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Πώς υπολογίζει τους τόνους τώρα; Εκεί που πετάει δηλαδή που θα πρέπει να ζυγίζει ο κάθε φορέας;

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Έτσι ακριβώς.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Άρα και θα αποδίδει... Πού θα το αποδίδει, στον ΕΟΑΝ απευθείας;

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Στον ΕΟΑΝ απευθείας.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Μάλιστα, ωραία.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Εάν τώρα για λογαριασμό του Δήμου, του συγκεκριμένου, δόθηκε κεντρικά με παρακράτηση των ΚΑΠ, εάν το είχατε εισπράξει – δεν το είχατε εισπράξει – θα έπρεπε ενδεχομένως στη συνέχεια να το συμψηφίσετε, δηλαδή να πεις δεν σου επιβάλω ξανά τέλος ταφής για το '24, γιατί είχα πάρει του '22 και του '23 και άρα το έχω. Αφού δεν το έχετε κάνει λοιπόν, θα πρέπει να το κάνετε.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ενδεχόμενα, αν υπάρχει κάποιος Δήμος ο οποίος έχει κάνει την παρακράτησή του και είναι στην κατηγορία που είναι και ο Δήμαρχος Σκοπέλου, ενδεχόμενα να χρειαστεί να αιτηθεί προς τον ΕΟΑΝ να μην ξανά χρεωθεί για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε τα χρήματα...

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Υπάρχουν και κάποιοι που έχουν αποδώσει. Είπαμε προηγουμένως την περίπτωση Συνδέσμου που εισέπραξε. Υπάρχουν και άλλοι Σύνδεσμοι που τα έχουν αποδώσει στον ΕΟΑΝ από μόνοι τους, παρ' όλο που έχει γίνει κεντρικά η πληρωμή. Και με παρακράτηση των ΚΑΠ. Εδώ λοιπόν θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη, είναι δικό μας θέμα αυτό, τα ποσά που έχει πάρει ο ΕΟΑΝ από αυτά, να τα επιστρέψει πίσω από εκεί που τα...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Πέρα από τον ΕΔΣΝΑ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Ναι, είναι και κάποιοι άλλοι μικροί που είναι

μικροποσά που τα έχουν πάει απευθείας στον ΕΟΑΝ.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ωραία. Άλλη ερώτηση έχουμε; Όχι.

Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Ζαφειρίου, ο οποίος ήταν αναλυτικός και επίκαιρος.

Κ. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Να συνεχίσουμε λοιπόν την Δ΄ Θεματική Ενότητα, Οργάνωση και Λειτουργία ΟΤΑ, Ανθρώπινο Δυναμικό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σχετικά με το θέμα της κατάργησης των Νομικών Προσώπων.

Εισηγήτρια η κυρία Ανδρομάχη Πατσιαβούρα, του Τμήματος Προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου της Διεύθυνσης Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Καλή σας μέρα.

Α. ΠΑΤΣΙΑΒΟΥΡΑ: Καλησπέρα σε όλους.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την τιμή που μας κάνατε να είμαστε σήμερα ανάμεσά σας και να σας παρουσιάσουμε τις βασικές προβλέψεις σχετικά με την ανάληψη των καθηκόντων σας οι οποίες έρχονται σε λίγες μέρες.

Διπλή χαρά για εμένα, γιατί είμαι στη γενέτειρά μου.

Μαζί θα δούμε θέματα ανθρωπίνου δυναμικού. Το σημαντικό γρανάζι για την εκπλήρωση των καθηκόντων σας.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να γνωρίζετε όλοι ότι το προσωπικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Δήμων και των Νομικών Προσώπων τους, αποτελείται από μόνιμο προσωπικό, Δημοσίου Δικαίου δηλαδή, από προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, από δικηγόρους, νομικούς συμβούλους με σχέση έμμισθης εντολής, από προσωπικό ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, οι συμβασιούχοι όπως είθισται να τους ξέρετε, και οι συμβασιούχοι μίσθωσης έργου.

Κρίσιμο ζήτημα λοιπόν για τη λειτουργία των Υπηρεσιών σας και την εκπλήρωση των σκοπών σας, είναι οι προσλήψεις. Η στελέχωση των Υπηρεσιών σας. Το Υπουργείο Εσωτερικών τα

τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης ανθρωπίνου δυναμικού και απόλυτα συνυφασμένα και με το δημοσιονομικό πρόγραμμα, αλλά και από τις διαρθρωτικές αλλαγές που επήλθαν στον τρόπο διαχείρισης του ανθρωπίνου δυναμικού, και αναφέρομαι κυρίως στη θέσπιση του ενιαίου συστήματος κινητικότητας, στην πρόβλεψη ψηφιακού οργανογράμματος, καθώς και περιγραμμάτων θέσεων εργασίας, προχώρησε στη θέσπιση, με το άρθρο 51 του Ν.4622/2019, συστήματος πολυετούς και ετήσιου στρατηγικού προγραμματισμού προσλήψεων τακτικού προσωπικού. Για μόνιμους υπαλλήλους, για ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, για δικηγόρους με έμμισθη εντολή. Καθώς επίσης και για προσωπικό ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και συμβασιούχων μίσθωσης έργου, για τους ΟΤΑ και για τα εποπτευόμενα Νομικά τους Πρόσωπα.

Γνωρίζετε όλοι ότι δόθηκε η δυνατότητα να υποβάλετε μέσω της ειδικής εφαρμογής, το arografi.gov.gr, τα αιτήματά σας, μάλιστα απόλυτα ιεραρχημένα και σε προτεραιότητα, δηλαδή να δηλώνετε και ποιο είναι κρίσιμο. Ποια θέση από τις οποίες ζητάτε είναι κρίσιμη, για να μπει σε προτεραιότητα. Σε επίπεδο οργανικής μονάδας, που αποτυπώνεται στο ψηφιακό οργανόγραμμα, προφανώς με την ύπαρξη κενών οργανικών θέσεων και την ύπαρξη πιστώσεων.

Υπάρχει η δυνατότητα βέβαια και από τις κείμενες διατάξεις του Ν.4765/2021 που είναι ο νέος νόμος για τις προσλήψεις μέσω ΑΣΕΠ, να ζητήσετε αιτήματα κατά παρέκκλιση, καθώς επίσης και προσωπικό ανταποδοτικού χαρακτήρα ή με αντίτιμο. Αυτό γίνεται με έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν.4483/2017.

Πέραν του προσωπικού που στελεχώνουν τις οργανικές μονάδες, τις δομές των φορέων σας, κρίσιμο για την εκπλήρωση του έργου σας είναι και η στελέχωση των γραφείων σας και των ειδικών θέσεων που προβλέπονται με βάση τις κείμενες διατάξεις.

Συγκεκριμένα, έχουμε τους Γενικούς Γραμματείς των Δήμων και Συνδέσμων, όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 161 του Κώδικα Δημοτικών Υπαλλήλων. Έχουμε τους ειδικούς συμβούλους, επιστημονικούς συνεργάτες και τους ειδικούς συνεργάτες, σύμφωνα με το άρθρο 163 του ίδιου Κώδικα. Και τέλος, έχουμε τους δικηγόρους των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, σύμφωνα με το άρθρο 165 του Ν.3584/2007.

Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα πρόσληψης για όλους τους Δήμους και τους Συνδέσμους, χωρίς πληθυσμιακά κριτήρια και χωρίς να προβλέπεται κενή θέση στον Οργανισμό ή θέση στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, πρόσληψης Γενικού Γραμματέα. Εφόσον βέβαια υπάρχει η οικονομική δυνατότητα. Ο Γενικός Γραμματέας λαμβάνει τις αποδοχές του 65% της αντιμισθίας του οικείου Δημάρχου, και οικογενειακή παροχή, όπως αποτυπώνεται από τις διατάξεις του μισθολογίου, το Ν.4354/2015 δηλαδή. Οι Γενικοί Γραμματείς διορίζονται και απολύονται με απόφαση του Δημάρχου ή αντίστοιχα του Προέδρου του Συνδέσμου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι προϋποθέσεις πρόσληψης Γενικού Γραμματέα στους Δήμους. Προφανώς ισχύουν τα γενικά προσόντα και τα κωλύματα διορισμού του μονίμου προσωπικού, όπως αυτό αποτυπώνεται στις διατάξεις του Κώδικα, αφορά σε πρόσληψη πτυχιούχων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, είναι επιτρεπτή η πρόσληψη ιδιωτών, συνταξιούχων, καθώς επίσης και υπαλλήλων λειτουργών του δημοσίου τομέα. Ανάμεσά τους και των ΟΤΑ. Ωστόσο, να τελεί σε γνώση σας ότι δεν επιτρέπεται διορισμός υπαλλήλων που υπηρετούν στον ίδιο Δήμο ή στο Σύνδεσμο. Και συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και β΄ βαθμού προς το Δήμαρχο και προς τον Πρόεδρο του Συνδέσμου αντίστοιχα.

Οι αρμοδιότητες των Γενικών Γραμματέων των Δήμων και των Συνδέσμων, αφορούν στην υπογραφή εγγράφων και πιστοποιητικών πλην χρηματικών ενταλμάτων και όπως προσδιορίζεται μετέπειτα

και με το Ν.3801/2009, είναι αρμόδιοι για την υπογραφή αδειών και μετακίνησης εκτός έδρας, για την παροχή οδηγιών και συντονισμό των Υπηρεσιών του φορέα, για την οργάνωση των Υπηρεσιών του Δήμου ή του Συνδέσμου, για την παρακολούθηση της εφαρμογής των αποφάσεων του Δημοτικού ή του Διοικητικού Συμβουλίου από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δήμου ή του Νομικού Προσώπου ή του Συνδέσμου αντίστοιχα, καθώς επίσης και όσες αρμοδιότητες του εκχωρηθούν από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο του Συνδέσμου.

Στο κομμάτι τώρα των ειδικών συμβούλων, των επιστημονικών συνεργατών και των ειδικών συνεργατών. Δίδεται η δυνατότητα, παρέχεται η δυνατότητα στο Δήμαρχο να συνεπικουρείται στο έργο του από ειδικούς συμβούλους, επιστημονικούς συνεργάτες και ειδικούς συνεργάτες. Οι θέσεις συνιστώνται με το νόμο, δεν είναι ανάγκη να προβλέπονται στον Οργανισμό Εσωτερικής σας Υπηρεσίας. Και συγκεκριμένα προσδιορίζεται ότι είναι όσες και οι θέσεις των Αντιδημάρχων. Να τονίσω εδώ ότι δεν αυξάνεται με την αύξηση της θέσης του Αντιδημάρχου από καταργούμενο Νομικό Πρόσωπο που σας έρχεται.

Οι προβλέψεις του νόμου είναι ότι υπάρχει η δυνατότητα για μία επιπλέον θέση ειδικού συνεργάτη για Δήμους με πληθυσμό άνω των 150.000 κατοίκων, η οποία πρέπει να προβλέπεται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, εκ των θέσεων των ειδικών συμβούλων, των επιστημονικών συνεργατών και των ειδικών συνεργατών υπάρχει η δυνατότητα πλήρωσης μίας εξ αυτών των θέσεων από πρώην Δήμαρχο ή από υπάλληλο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ο οποίος έχει αποδεδειγμένη εμπειρία σε θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή από δημοσιογράφο. Μία επιπλέον θέση δημοσιογράφου είναι επιτρεπτή σε Δήμους με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων. Και μία θέση ειδικού συνεργάτη η οποία πρέπει να προβλέπεται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Συνδέσμου, με συνολικό πληθυσμό μελών άνω των 150.000 κατοίκων.

Τα προσόντα πρόσληψης των ειδικών συμβούλων, επιστημονικών συνεργατών και ειδικών συνεργατών, είναι τα γενικά προσόντα πρόσληψης, προφανώς αφορά πτυχιούχους Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, με εξαίρεση πρώην Δημάρχους και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με εμπειρία στην Αυτοδιοίκηση και δημοσιογράφους. Προφανώς για τους επιστημονικούς συνεργάτες απαιτούνται αυξημένα τυπικά προσόντα, είτε μεταπτυχιακοί τίτλοι ειδίκευσης, είτε ακόμα και διδακτορικοί τίτλοι σπουδών.

Η πλήρωση γίνεται με δύο τρόπους, ο νόμος ορίζει. Είτε με πρόσληψη, είναι κάτι σαν μετακλητός υπάλληλος, να το πούμε έτσι, μετά από δημόσια γνωστοποίηση δια του Τύπου και υπογραφή, υπογράφει με το Δήμο σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου η οποία δημοσιεύεται στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Ο άλλος τρόπος πλήρωσης αυτών των θέσεων είναι αποσπάσεις. Αποσπάσεις υπαλλήλων του δημοσίου τομέα, ακόμα και υπαλλήλων της Αυτοδιοίκησης. Από άλλους Δήμους δηλαδή ή Περιφέρειες.

Οι αποδοχές τους καθορίζονται από το άρθρο 9 του νόμου περί μισθολογίου, του 4354/2015 και μάλιστα ο νόμος, επειδή είμαστε και στο μεταβατικό στάδιο, θα ήθελα να τελεί σε γνώση σας ότι ο νόμος δίνει τη δυνατότητα στη νέα Δημοτική Αρχή να διατηρήσει τους ήδη αποσπασμένους υπαλλήλους, εφόσον το γνωρίζει, μέσα σε προθεσμία 5 ημερών από την ανάληψη των καθηκόντων τους.

Οι αρμοδιότητες των ειδικών συμβούλων, των επιστημονικών συνεργατών και των ειδικών συνεργατών, είναι οι εξής. Πρέπει να τελεί σε γνώση μας ότι δεν ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες και δεν παρεμβάλλονται στην οργανωτική κλίμακα. Υπόκεινται απευθείας στο Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο του Συνδέσμου, τον οποίο και συνεπικουρούν στο έργο του και το συμβουλευτικό τους έργο

απευθύνεται στον ίδιο το Δήμαρχο και στα Όργανα του Δήμου.

Προφανώς διέπονται από τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα των μετακλητών υπαλλήλων του Δημοσίου όπως αυτά προσδιορίζονται στο Ν.4622/2019, είναι ο νόμος περί του επιτελικού κράτους, ωστόσο υπάρχει ρητή πρόβλεψη ότι με απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να εισάγεται εξαίρεση σε περιπτώσεις ελεύθερων επαγγελματιών, δικηγόρων που θέλουν να ασκήσουν το επάγγελμα και το ελεύθερό τους επάγγελμα.

Κρίσιμο λοιπόν, περνώντας στο θέμα της κατάργησης και της μεταφοράς του προσωπικού, των Νομικών Προσώπων και της λύσης των Κοινοφελών Επιχειρήσεων των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, ο Ν.5056/2023 στο τρίτο μέρος του και συγκεκριμένα στα άρθρα 27, 28 και 29 έχει συγκεκριμένες προβλέψεις για τη μεταφορά του προσωπικού στον οικείο Δήμο.

Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που καταργούνται, είναι τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου του Δήμου, οι Σχολικές Επιτροπές από 30 Ιουνίου του 2024 και έχουμε λύση των Κοινοφελών Επιχειρήσεων.

Τα Νομικά Πρόσωπα τα οποία διατηρούνται είναι τα Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία, τα ΔΗΠΕΘΕ, καθώς και όσα έχουν ήδη διατηρηθεί, έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη Υπουργική Απόφαση και στα οποία δεν τίθεται περίπτωση μεταφοράς προσωπικού.

Σε καμία περίπτωση εκ του νόμου δεν θίγονται οι Σύνδεσμοι, τα Δημοτικά Ιδρύματα, οι ΔΕΥΑ και οι Α.Ε..

Έτσι, σύμφωνα με τις διατάξεις ορίζεται ότι 31/12/2023 καταργούνται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και λύονται οι Κοινοφελείς Επιχειρήσεις και από 1/1/2024 το προσωπικό τους καθίσταται αυτοδικαίως. Και με τον όρο αυτοδικαίως εννοούμε ότι εκ του νόμου. Είναι σαν να λέμε κοιμούνται 31/12 στο Νομικό Πρόσωπο, 1/1 ξυπνούν ως υπάλληλοι του οικείου Δήμου.

Ποιο προσωπικό αφορά η συγκεκριμένη πρόβλεψη; Είναι το

τακτικό προσωπικό. Δηλαδή οι μόνιμοι, οι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και οι δικηγόροι με έμμισθη εντολή. Αφορά στους συμβασιούχους ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και έργου και των απασχολουμένων σε προγράμματα. Αφορά τους αποσπασμένους και τους μετακινημένους υπαλλήλους. Δηλαδή μπορεί να είναι ένας υπάλληλος Νομικού Προσώπου που καταργείται και να τελέσει απόσπαση σε άλλο φορέα, σε κάθε περίπτωση ο συγκεκριμένος υπάλληλος καθίσταται από 1/1 υπάλληλος του Δήμου και κατατάσσεται στο Δήμο.

Μεταφέρονται επίσης οι εκτελούντες πρακτική άσκηση στα καταργούμενα Νομικά Πρόσωπα και επίσης επιπλέον των θέσεων του προσωπικού που μεταφέρονται στον οικείο Δήμο, πρέπει να υπολογίσετε ότι μεταφέρονται και οι θέσεις που έχουν δεσμευτεί για προκηρύξεις και για μετατάξεις, μεταφέρονται και αποτυπώνονται στο Δήμο από 1/1, θέσεις για τις οποίες εκκρεμούν προκηρύξεις του ΑΣΕΠ και θέσεις για τις οποίες έχουν χορηγηθεί εγκρίσεις στο πλαίσιο των προγραμματισμών προσλήψεων, των προηγούμενων ετών.

Κρίσιμες λοιπόν είναι οι ενέργειες και μάλιστα είναι πολύ άμεσες, άμα τη αναλήψει των καθηκόντων σας. Συγκεκριμένα, οι οφειλόμενες ενέργειες που προκύπτουν από το νόμο είναι πρωτίστως της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ο Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης πρέπει να μεριμνήσει να εκδώσει άμεσα διαπιστωτική πράξη κατάργησης των Νομικών Προσώπων, ο νόμος ορίζει ότι αυτό γίνεται μέχρι 31/1/2024. Είναι κρίσιμο όμως να τελείται σε συνεργασία με τον Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για να επισπεύσει τη διαδικασία. Διότι μετά ακολουθεί ο Δήμαρχος, ο οποίος πρέπει να εκδώσει απόφαση περί εκπλήρωσης των σκοπών των καταργούμενων Νομικών Προσώπων, με τις υφιστάμενες οργανικές μονάδες του Δήμου ή τις οργανικές μονάδες των καταργούμενων Νομικών Προσώπων. Αυτό πρέπει να γίνει άμεσα. Και μάλιστα σε εγκύκλιο που έχει εκδώσει η

Υπηρεσία μας, θέτουμε προθεσμία 7 ημερών. Δηλαδή την πρώτη εβδομάδα ανάληψης των καθηκόντων σας.

Στη συνέχεια, πρέπει να εκδοθεί απόφαση του Δημάρχου για την κατάταξη του προσωπικού του μονίμου και του ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού, στις θέσεις του Δήμου οι οποίες έχουν συσταθεί εκ του νόμου και αυτή η απόφαση πρέπει να εκδοθεί μέχρι 31/1/2024, ωστόσο έναρξη ισχύος έχει από 1/1/24. Για το λοιπό προσωπικό, για το ΙΔΟΧ προσωπικό, τους συμβασιούχους και ούτω κάθε εξής, εκδίδεται επίσης διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου Οργάνου, του Δημάρχου δηλαδή, μέχρι την 31^η Ιανουαρίου του 2024 με έναρξη ισχύος και σε αυτή την περίπτωση από 1/1/24.

Τώρα, οι οφειλόμενες ενέργειες από τη μεριά του Δημάρχου. Πρέπει να έρθει ο Δήμαρχος να τοποθετήσει και αφού αποφασίσει πώς θα ασκήσει τις αρμοδιότητες, θα πρέπει να δει αν θα ασκήσει τις αρμοδιότητες με τις υφιστάμενες Υπηρεσίες του Δήμου, να έρθει να εκδώσει απόφαση τοποθέτησης του προσωπικού μέσα στις υφιστάμενες οργανικές μονάδες του Δήμου.

Αν επιλέξει την άσκηση αρμοδιοτήτων αυτοτελώς από τις Υπηρεσίες του Νομικού Προσώπου, σε αυτή την περίπτωση, μετά την κατάταξη, θα πρέπει... Σε αυτή την περίπτωση προσδιορίζει ότι οι συγκεκριμένες οργανικές μονάδες μεταφέρονται αυτούσιες από το καταργούμενο Νομικό Πρόσωπο ή τη λυόμενη Επιχείρηση, υπαγόμενες αυτοτελώς στο Δήμαρχο ή σε Αντιδήμαρχο που αυτός θα ορίσει.

Και για να απαντήσω στο συνάδελφο που ρώτησε προηγουμένως, στην περίπτωση που ο οικείος Δήμαρχος επιλέξει τη δεύτερη πρόταση, τη δεύτερη λύση, σε αυτή την περίπτωση οι Προϊστάμενοι λαμβάνουν το επίδομα κανονικότητα, χωρίς να υπάρχει διακοπή. Γιατί ακριβώς ακολουθούμε τη στελέχωση, εξυπακούεται ότι ακολουθείται η στελέχωση, όπως ακριβώς πέρασε από την κατάργηση, στο Δήμο.

Στην πρώτη περίπτωση... Και στη δεύτερη περίπτωση, για να ενισχύσω κάτι που είπε ο συνάδελφος ο κύριος Ζαφειρίου πριν, δίνουμε οδηγία ότι στις οριζόντιες, έτσι λέγονται οι κρίσιμες Διευθύνσεις οι Οικονομικές ή οι Διοικητικές, προφανώς πρέπει να επιλεγεί και να επιλέξει ο Δήμαρχος ότι το προσωπικό θα ενταχθεί στις ήδη υφιστάμενες Υπηρεσίες του Δήμου. Την αντίστοιχη Διεύθυνση Προσωπικού, Διοικητικού ή την αντίστοιχη Διεύθυνση Οικονομικού.

Μέχρι λοιπόν να ολοκληρωθεί η διαδικασία, υπάρχουν αυτές οι δύο λύσεις, επιλέγει ο Δήμαρχος ποια από τις δύο λύσεις θα επιλέξει, σε κάθε περίπτωση όμως, ευθέως από τις διατάξεις του νόμου, δίνεται η δυνατότητα και η πρόβλεψη της τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας εντός 6μήνου. Κρίσιμο είναι λοιπόν να έχετε το μάτι σας στραμμένο και στην τροποποίηση του Οργανισμού, ούτως ώστε να αποτυπώσετε τόσο τις μεταφερόμενες αρμοδιότητες, όσο και τις Υπηρεσίες και τις θέσεις του προσωπικού.

Ακολουθείτε προφανώς τη γνωστή σε όλους σας διαδικασία τροποποίησης του ΟΕΥ με το άρθρο 10 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών Υπαλλήλων, με τη μικρή διαφοροποίηση ότι η γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου παρέχεται εντός 25 ημερών. Αν δεν παρασχεθεί, τεκμαίρεται ότι έχει παρασχεθεί και συνεχίζεται.

Και τέλος, πριν κλείσω τη σύντομη παρέμβασή μου, να ενημερώσω τους παρευρισκόμενους αιρετούς ότι ήδη έχουν εκδοθεί εγκύκλιες οδηγίες για αποσπάσεις υπαλλήλων που έχουν εκλεγεί στον ίδιο Δήμο, ούτως ώστε από 1/1 να μην καταληφθούν από ασυμβίβαστα και από 1/1/2024 προφανώς τελεί σε γνώση σας η διάταξη του Καλλικράτη, του άρθρου 93, για απόσπαση των αιρετών πλησίον του Δήμου στον οποίο έχουν εκλεγεί για να ασκήσουν τα καθήκοντά τους.

Με αυτές τις προβλέψεις και αυτές τις σημαντικές και τεχνικές λεπτομέρειες, να σας ευχαριστήσω πολύ για την προσοχή σας, να

σας ευχηθώ καλή δύναμη στα νέα σας καθήκοντα και να γνωρίζετε ότι είμαστε στη διάθεσή σας για οτιδήποτε προκύψει.

Σας ευχαριστώ πολύ. Είμαι στη διάθεσή σας για ερωτήσεις.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Παρακαλώ, κάποιος για τις ερωτήσεις; Έχει κάποιος ερώτηση; Όχι.

Ευχαριστούμε πάρα πολύ την κυρία Πατσιαβούρα από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Α. ΠΑΤΣΙΑΒΟΥΡΑ: Σας ευχαριστώ πολύ.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Να πάμε στο επόμενο θέμα, Οργάνωση ΟΤΑ – Προσαρμογή των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας.

Ο κύριος Ηλίας Λίτσος, Προϊστάμενος του Τμήματος Οργάνωσης και Λειτουργίας της ΕΕΤΑΑ. Παρακαλώ.

Η. ΛΙΤΣΟΣ: Καλησπέρα και από εμένα.

Συγχαρητήρια για την εκλογή σας.

Μαζί θα μιλήσουμε για θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των Δήμων και πιο συγκεκριμένα για έναν οδηγό που ετοιμάζουμε αυτό τον καιρό στην ΕΕΤΑΑ, για τη σύνταξη των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των Δήμων. Και για όσους είναι νέοι και δεν γνωρίζουν, ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας των Δήμων είναι ένα επίσημο κανονιστικό έγγραφο που δημοσιεύεται σε ΦΕΚ, περιλαμβάνει τη διάρθρωση των κεντρικών και αποκεντρωμένων Υπηρεσιών, δηλαδή το οργανόγραμμα του Δήμου, την αποστολή και τις αρμοδιότητες της κάθε Υπηρεσίας του Δήμου, διατάξεις για τη διοίκηση και το συντονισμό των Υπηρεσιών και τις αρμοδιότητες των Προϊσταμένων, τις οργανικές θέσεις που έχει ανάγκη ο Δήμος για να λειτουργήσει κατά κατηγορία και κλάδο και τους κλάδους από τους οποίους μπορεί να επιλεγούν οι Προϊστάμενοι των Υπηρεσιών.

Από ποιους παράγοντες εξαρτάται το περιεχόμενο του Οργανισμού; Εξαρτάται από τις δημόσιες πολιτικές που καλείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση να υλοποιήσει, αυτές οι δημόσιες πολιτικές ενσωματώνονται στη νομοθεσία των Δήμων, άρα η νομοθεσία των Δήμων είναι ο καθοριστικός παράγοντας για τον Οργανισμό,

εξαρτάται από την περιοχή του Δήμου μας, τα χαρακτηριστικά της, τα προβλήματα και τις δυνατότητες ανάπτυξης, εξαρτάται από τη στρατηγική της Δημοτικής Αρχής, έχετε εκλεγεί, θα έχετε κάποιο όραμα για την περιοχή σας ή για το Δήμο σαν Οργανισμό, αυτό το όραμα πρέπει να μεταφραστεί σε στόχους για την επόμενη 5ετία και σε σχέδια δράσης τα οποία θα μας οδηγήσουν από το σήμερα, στην επιδιωκόμενη κατάσταση στο τέλος της 5ετίας.

Αυτό συνοπτικά είναι η στρατηγική. Η στρατηγική προηγείται της σύνταξης του Οργανισμού, ο Οργανισμός δηλαδή και το οργανόγραμμα είναι ένα μέσο για την υλοποίηση της στρατηγικής του Δήμου. Ο Οργανισμός εξαρτάται από το ανθρώπινο δυναμικό μας, τόσο ποσοτικά, αριθμητικά, όσο και ποιοτικά, σαν αντίληψη, σαν κουλτούρα, σαν δεξιότητες.

Εξαρτάται επίσης από την τεχνολογία και μάλιστα από την τεχνολογία πληροφορικής και επικοινωνιών που χρησιμοποιεί ο Δήμος. Αυτή η τεχνολογία έχει την ικανότητα να αλλάζει, να μετασχηματίζει τη λειτουργία του Δήμου, αυτό που λέμε Ψηφιακό Μετασχηματισμό, διότι μειώνει το χρόνο εκτέλεσης των διαδικασιών, μειώνει τη γραφειοκρατία, ο Δήμος μέσω του πληροφορικού του συστήματος μπορεί να επικοινωνεί με τα συστήματα άλλων φορέων και εξυπηρετείται καλύτερα ο δημότης μέσω των ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Τώρα, το 2010, προκειμένου να υποστηρίξουμε τους Δήμους του Καλλικράτη, τους νέους τότε Δήμους, η ΕΕΤΑΑ συνέταξε δέκα πρότυπους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας. Αυτοί οι Οργανισμοί αξιοποιήθηκαν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά έχουν περάσει 13 χρόνια από τότε, επομένως χρειάζονται αναμόρφωση.

Ήρθε και ο νόμος 5056 που ζητάει από τις νέες Δημοτικές Αρχές στο πρώτο εξάμηνο να τροποποιήσουν τον Οργανισμό τους λόγω μεταφοράς των Υπηρεσιών από τα Νομικά Πρόσωπα, έχουμε και την έναρξη νέας δημοτικής περιόδου, να λοιπόν μια κατάλληλη

συγκυρία για να συντάξουμε αυτόν τον οδηγό σύνταξης των ΟΕΥ.

Τώρα, τι κάναμε για να συντάξουμε τον οδηγό; Συγκεντρώσαμε όλες τις αρμοδιότητες των Δήμων, είτε αυτές είναι στον Καλλικράτη, είτε είναι στον Κώδικα Δήμων, είτε είναι στη νομοθεσία των Δήμων από το 2011 και μετά. Διερευνήσαμε πρόσφατους ΟΕΥ Δήμων και συγκεντρώσαμε αρμοδιότητες ανά οργανική μονάδα.

Προσδιορίσαμε τα αντικείμενα αυτών των αρμοδιοτήτων και για κάθε αντικείμενο προσδιορίσαμε μια λειτουργία. Αντικείμενο, για παράδειγμα, είναι το οδικό δίκτυο. Η λειτουργία είναι κατασκευή και συντήρηση οδικού δικτύου. Αντικείμενο είναι τα στερεά απόβλητα. Η λειτουργία είναι διαχείριση στερεών αποβλήτων.

Ομαδοποιήσαμε τις συναφείς λειτουργίες σε λειτουργικούς τομείς αντίστοιχους με τους τομείς δημόσιων πολιτικών που ασκούν οι Δήμοι. Και για να μην είμαι θεωρητικός, δείτε κάποια παραδείγματα. Αριστερά σε αυτή τη διαφάνεια βλέπετε λειτουργικούς τομείς και δεξιά λειτουργίες. Έτσι, Δημοτική Αστυνομία και Πολιτική Προστασία, έχουμε νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αλλάζει τα πράγματα.

Για τη διαχείριση ζώων συντροφιάς, νέο θεσμικό πλαίσιο. Για τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, νέες άδειες, νέοι νόμοι, νέοι τρόποι μέσω γνωστοποίησης αδειοδότησης των καταστημάτων.

Για προσέξτε τώρα αυτές τις αρμοδιότητες τι μορφή παίρνουν. Για τον τομέα ενέργεια και κλίμα. Ζητάνε από τους Δήμους να γίνει σχέδιο ενεργειακής απόδοσης κτιρίων. Δημοτικό σχέδιο μείωσης εκπομπών. Για τα στερεά απόβλητα, τοπικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων. Για την ύδρευση, γενικό σχέδιο υπηρεσιών ύδατος. Για την πολεοδομία, επιχειρησιακό σχέδιο εξασφάλισης κοινόχρηστων χώρων. Δηλαδή μια σειρά νέων αρμοδιοτήτων των Δήμων, παίρνουν τη μορφή Τομεακών Σχεδίων Δράσης, άρα η λειτουργία του προγραμματισμού και η παρακολούθηση της υλοποίησης των

προγραμμάτων θα είναι κρίσιμη την επόμενη περίοδο.

Για τις διοικητικές λειτουργίες, δεν έχουμε κάποιες αλλαγές, αλλά παρατηρούμε μέσα στους Οργανισμούς των Δήμων την εμφάνιση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων όπως είναι το σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων, η ψηφιοποίηση των αρχείων των Δήμων, η εμφάνιση κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων όπως είναι το Μητρώο Πολιτών ή για την έκδοση οικοδομικών αδειών η πλατφόρμα του ΤΕΕ ή για τις άδειες καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος η αντίστοιχη πλατφόρμα του Υπουργείου Ανάπτυξης, άρα έχουμε και μια τάση σύγχρονη να λειτουργούν οι Δήμοι μέσω κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων των αντίστοιχων Υπουργείων.

Για να σας διευκολύνουμε για το νόμο 5056, μαζέψαμε και συγκεντρώσαμε και περιγράψαμε όλες τις λειτουργίες κοινωνικών δομών, δομών πολιτισμού, αρμοδιότητες παιδείας και δομών αθλητισμού, προκειμένου να περιγράψετε και εσείς τις αντίστοιχες αρμοδιότητες των Νομικών Προσώπων.

Τώρα, κρίσιμες είναι οι λειτουργίες προγραμματισμού, οργάνωσης και πληροφορικής. Όλοι οι Δήμοι θα πρέπει να έχουν ένα Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης. Γιατί; Γιατί... ακούσαμε το πρωί για τα προγράμματα τα συγχρηματοδοτούμενα, άρα να υποβάλλουν προτάσεις στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Καλό θα ήταν να έχετε μια Μονάδα Οργάνωσης και Ποιότητας, η οποία θα ασχολείται με τα θέματα διαχείρισης διαδικασιών, με τη στοχοθεσία, με τη διαχείριση επιδόσεων, που προβλέπει ο νόμος 5056 την παρακολούθηση των επιδόσεων από το Υπουργείο Εσωτερικών, και τα θέματα διασφάλισης της ποιότητας και καινοτομίας.

Όλοι οι Δήμοι θα πρέπει να έχουν ένα Γραφείο Πληροφορικής που να ασχολείται με τα θέματα ψηφιακής διακυβέρνησης, εφαρμογών για Έξυπνες Πόλεις, που είναι ένα πρόγραμμα που

τρέχει αυτή την περίοδο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων και τη διαχείριση των ανοιχτών δεδομένων.

Δεν θέλω να σας... δεν έχω το χρόνο, μάλλον, για να σας πω περισσότερα για τις λειτουργίες.

Ας προχωρήσουμε στην οργάνωση. Μερικές κατευθύνσεις οργάνωσης των Υπηρεσιών.

Σαφής οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών. Αυτό το προσπαθήσαμε να το κάνουμε για να μην έχουμε επικαλύψεις. Μέσω της οριοθέτησης των αντικειμένων. Αποφυγή της διασποράς συναφών αντικειμένων σε διαφορετικές μονάδες. Αυτό προσπαθήσαμε να το εξασφαλίσουμε μέσω της οριοθέτησης των λειτουργικών τομέων. Δημιουργία λιτών δομών με τα απολύτως αναγκαία ιεραρχικά επίπεδα. Δεν έχει νόημα ένας μικρός Δήμος να έχει Γενική Διεύθυνση. Και δημιουργία δομών (...) χωρικά αποκεντρωμένες υπηρεσίες.

Τα είδη τώρα των οργανικών μονάδων είναι, για τους μεγαλύτερους Δήμους Γενική Διεύθυνση, για τους μικρότερους, Διεύθυνση, Τμήμα, Γραφείο ή αυτοτελείς μονάδες που υπάγονται κατευθείαν στο Δήμαρχο.

Δεν θα διακινδύνευα να σας δώσω ένα ελάχιστο προσωπικό που έχει ένα Τμήμα, αν θα έχει δύο ή τρεις ή τέσσερις υπαλλήλους, γιατί υπάρχουν Τμήματα που λειτουργούν καλά με μεγάλο αριθμό προσωπικού, όπως τα Τμήματα Καθαριότητας, Πρασίνου, η Δημοτική Αστυνομία, και υπάρχουν άλλα Τμήματα τα οποία έχουν ανάγκη από μικρότερο αριθμό προσωπικού, εξαρτάται από τη φύση των λειτουργιών και από το εύρος εποπτείας του Προϊσταμένου. Το σίγουρο είναι ότι θα πρέπει να αποφύγουμε τον κατακερματισμό του οργανογράμματος σε πολλές μικρές μονάδες, μονάδες, μονάδες, οι οποίες οδηγούν στην πολυδιάσπαση της οργανωτικής δομής και έχει γραφτεί και μία εγκύκλιος στο ΥΠΕΣ για αυτό το πρόβλημα.

Τώρα, τι κάναμε εμείς στον οδηγό; Σχεδιάσαμε πέντε

οργανογράμματα για πέντε διαφορετικές κατηγορίες μεγέθους Δήμους. Για τους πολύ μεγάλους Δήμους πάνω από 100.000, για μεγάλους, μεσαίους, μικρούς και πολύ μικρούς Δήμους κάτω από 3.500. Αυτά τα οργανογράμματα δεν έχει σημασία αν τα πάρετε και τα αντιγράψετε, σημασία έχει να τα πάρετε και να τα προσαρμόσετε στις ιδιαιτερότητες του κάθε Δήμου σας. Και για αυτό έχουμε γράψει και οδηγίες προσαρμογής αυτών των οργανογραμμάτων στις ιδιαιτερότητες του κάθε Δήμου.

Τώρα, ένα παράδειγμα βλέπετε εδώ, ο Δήμαρχος πάνω – πάνω, ο Γενικός Γραμματέας από κάτω, η ομάδα των αυτοτελών Υπηρεσιών που υπάγονται κατευθείαν στο Δήμαρχο, η Γενική Διεύθυνση με το Γενικό Διευθυντή γιατί αυτός είναι μεγάλος Δήμος και από κάτω από τη Γενική Διεύθυνση κρέμονται δέκα Διευθύνσεις, η κάθε Διεύθυνση περιλαμβάνει τέσσερα και παραπάνω Τμήματα. Έχουμε δηλαδή φτιάξει συγκεντρωμένα οργανογράμματα, για να έχουμε καλύτερο συντονισμό των Υπηρεσιών.

Τώρα, εκτός από τις κεντρικές Υπηρεσίες, θα προβλέψετε και αποκεντρωμένες Υπηρεσίες. Βλέπετε εδώ παραδείγματα αποκεντρωμένων που συναντάμε συχνά στους Δήμους, εντάξει; Τα παραρτήματα από τα Νομικά Πρόσωπα θα έρθουν στο Δήμο και θα αποτελέσουν και αυτά αποκεντρωμένες Υπηρεσίες, κοινωνικές, πολιτιστικές ή αθλητισμού. Αυτές τώρα οι αποκεντρωμένες Υπηρεσίες υπάγονται διοικητικά στις κεντρικές, προκειμένου να έχουμε ενιαία διοίκηση και παρακολούθηση των Υπηρεσιών. Και αν έχει οριστεί τοπικός Αντιδήμαρχος, τότε αυτός θα εποπτεύει την καλή λειτουργία των Υπηρεσιών σε μια Δημοτική Ενότητα.

Ορισμένες κατευθύνσεις για τη Διοίκηση. Πάνω – πάνω στην κορυφή της διοικητικής πυραμίδας και κάτω από το Δήμαρχο, θα προβλέψετε τη θέση του Γενικού Γραμματέα, ως συνδετικού κρίκου μεταξύ του πολιτικού επιπέδου και του υπηρεσιακού επιπέδου. Θέλω να πιστεύω ότι στον οδηγό έχουμε προβλέψει σύγχρονες και ουσιαστικές αρμοδιότητες για τους Προϊσταμένους των Διοικητικών

Ενοτήτων.

Καλό θα ήταν να αξιοποιήσετε τις οριζόντιες Υπηρεσίες. Οριζόντιες Υπηρεσίες είναι ας πούμε η Υπηρεσία Προσωπικού, η Υπηρεσία Προγραμματισμού, η Υπηρεσία Πληροφορικής. Αυτές συνεργάζονται με όλες τις Υπηρεσίες και επηρεάζουν όλες τις Υπηρεσίες. Άρα μπορείτε να περάσετε στοιχεία της δημοτικής πολιτικής σας, είτε αυτή είναι οικονομική πολιτική, είτε πολιτική για το ανθρώπινο δυναμικό, μέσα από αυτές τις Υπηρεσίες.

Θα πρέπει να αποφύγουμε την αυτονόμηση και τα στεγανά μεταξύ των Υπηρεσιών, άρα να προβλέψουμε μηχανισμούς συντονισμού και συνεργασίας. Προτείνουμε σαν τέτοιο μηχανισμό τα Συμβούλια Συντονισμού, σε επίπεδο Διεύθυνσης, Γενικής Διεύθυνσης ή όλου του Δήμου και προτείνουμε επίσης και σύγχρονες, πιο ευέλικτες μορφές οργάνωσης, που εξασφαλίζουν τη συνεργασία μεταξύ διαφόρων τομέων. Γιατί; Γιατί υπάρχουν αναπτυξιακές παρεμβάσεις όπως οι ΟΧΕ, Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης ή τα προγράμματα Leader που ακούσαμε προηγουμένως το πρωί, τα οποία είναι πολυτομεακά ή διατομεακά και απαιτούν συνεργασία διαφόρων Υπηρεσιών για την ανάπτυξη του τόπου.

Και η τελευταία διαφάνεια, για να μη σας κουράσω, τον Οργανισμό μπορείτε να τον συντάξετε είτε για να εφαρμόσετε το νόμο 5056, δηλαδή μια μερική τροποποίηση του Οργανισμού, είτε γιατί θέλετε να κάνετε μια ευρύτερη αναδιοργάνωση.

Το πρώτο βήμα που θα κάνετε είναι να συγκροτήσετε μια ομάδα εργασίας. Αν αυτή η ομάδα εργασίας έχει εμπειρογνώμονα, κάποιον ειδικό που να ξέρει θέματα οργάνωσης και διοίκησης, ακόμα καλύτερα. Θα αποτυπώσει αυτή η ομάδα την υφιστάμενη κατάσταση, αν έχει προηγηθεί η σύνταξη Επιχειρησιακού Προγράμματος τότε ακόμα καλύτερα γιατί πολλά από αυτά τα στοιχεία θα έχουν συγκεντρωθεί, θα αξιολογηθεί η υφιστάμενη κατάσταση από την ομάδα, θα εντοπιστούν προβλήματα τα οποία

θα καταλήξουν σε κρίσιμα ζητήματα, η ομάδα θα ζητήσει την άποψη της Δημοτικής Αρχής για τα κρίσιμα ζητήματα, η Δημοτική Αρχή θα δώσει κατευθύνσεις και θα δώσει τις προτεραιότητές της, με βάση τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής η ομάδα θα διατυπώσει προτάσεις αναδιοργάνωσης και θα συνταχθεί το πρώτο πρόγραμμα, το πρώτο σχέδιο του νέου Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, αυτό το σχέδιο θα επικοινωνηθεί με το προσωπικό, τους Προϊσταμένους των Υπηρεσιών, τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, κάποιοι Δήμοι κάνουν και διαβούλευση ευρύτερη με το κοινό και τους πολίτες, θα συγκεντρωθούν οι παρατηρήσεις, θα συνταχθεί το οριστικό σχέδιο, θα συνταχθεί η εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το σχέδιο του ΟΕΥ και θα τροποποιηθούν τα περιγράμματα εάν απαιτείται.

Αυτά από τη μεριά μου, ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας. Συγχαρητήρια και καλή επιτυχία στο έργο σας, το οποίο είναι δύσκολο, αν και πολύ ενδιαφέρον.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Έχουμε κάποιες ερωτήσεις;

Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Λίτσο.

Υπάρχουν ερωτήσεις; Ωραία.

Σας ευχαριστούμε πολύ.

Η. ΛΙΤΣΟΣ: Ευχαριστώ πολύ.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Και πάμε στην τελευταία εισήγηση της Δ' Θεματικής Ενότητας, Διαχείριση Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς.

Εισηγητής ο κύριος Μηνάς Μανταφούνης. Συνεργάτης, Ειδικός Γραμματέας για την Προστασία Ζώων Συντροφιάς του Υπουργείου Εσωτερικών.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Βέβαια αυτό το θέμα το έχουμε χιλιοακούσει.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Ακριβώς. Και επειδή είπαν...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και το είπε χθες και η Ειδική Γραμματέας...

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Ειπώθηκαν πράγματα χθες από την κυρία Δημοπούλου, σας υπόσχομαι ότι θα είμαι όσο πιο σύντομος και

συνοπτικός...

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Να είστε σαφής, περιεκτικός και ευσύνοπτος.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Αυτό ακριβώς θα είμαι.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ευχαριστούμε.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Αρχικά, σας ευχαριστούμε πάρα πολύ που μας δίνετε την ευκαιρία να βρισκόμαστε εδώ. Καλή επιτυχία σε όλους και σε όλες στο δύσκολο έργο σας.

Εμείς πρόκειται να μιλήσουμε, όπως έχετε ήδη καταλάβει, για ένα θέμα το οποίο αφορά ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας, τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς. Στην ουσία θα μιλήσουμε για το νέο Ν.4830/2021, καθώς και τις αρμοδιότητες των Δήμων.

Όπως σας έχω υποσχεθεί, θα είμαι όσο πιο σύντομος γίνεται, θα αναφερθώ σε κάποιους βασικούς στόχους του νόμου 4830, όπου μπορεί να συμπυκνωθεί σε μία πρόταση, θα έλεγα, ότι είναι η μείωση του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων, με τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος διαχείρισης. Τα κύρια εργαλεία μας για να μπορέσουμε να μειώσουμε τον πολύ σημαντικό αριθμό αδέσποτων ζώων, είναι η στείρωση και οι διαδικασίες αναδοχής και υιοθεσίας. Όπου βλέπετε τη λέξη αναδοχή, σημαίνει προσωρινή φιλοξενία. Θα ειπωθούν και κάποια πράγματα λίγο αργότερα.

Βέβαια, για να γίνουν αποτελεσματικές δράσεις, απαιτείται μία επαρκής χρηματοδότηση. Θα επανέλθω εντός ολίγου στα χρηματοδοτικά εργαλεία του Υπουργείου Εσωτερικών.

Επίσης πρέπει να προωθηθεί η υπεύθυνη ιδιοκτησία, διότι έχει αποδειχθεί πως ένας αρκετά σημαντικός αριθμός αδέσποτων ζώων προέρχεται από ανεύθυνους – ας μου επιτραπεί η φράση – ιδιοκτήτες. Ιδιοκτήτες δηλαδή που δεν έχουν προβεί σε στείρωση, σε σήμανση ζώου και πολλές φορές εγκαταλείπουν το ζώο και όπως καταλαβαίνετε, ένα ζώο το οποίο έχει εγκαταλειφθεί, σίγουρα θα δημιουργήσει επιπλέον αδέσποτα ζώα.

Βλέπετε πόσες φιλότιμες προσπάθειες καταβάλω να είμαι όσο

πιο γρήγορος γίνεται.

Λοιπόν, αρμόδιες Αρχές είναι οι εξής. Αρχικά οι Δήμοι έχουν το ρόλο της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, κάτι το οποίο δεν είναι καινούργιο, είναι από το 2003, και το Υπουργείο Εσωτερικών, η Ειδική Γραμματεία για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς η οποία έχει συσταθεί το 2021 με απόφαση του Πρωθυπουργού... το '22, με συγχωρείτε. Καθώς και το Τμήμα Προστασίας Ζώων το οποίο έχει μεταφερθεί από το ΥΠΑΑΤ στο Υπουργείο Εσωτερικών, είναι οι επιφορτισμένοι με την ορθή εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής.

Χρήσιμο είναι να σημειωθεί πως οι πολιτικές οι οποίες αφορούν θέματα κτηνιατρικής φύσεως, θέματα υγείας των ζώων, παραμένουν κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Θα μπορούσε κάποιος να ρωτήσει, εφόσον προϋπήρχε ο νόμος ο οποίος αφορά στο συγκεκριμένο ζήτημα, γιατί ήταν απαραίτητο να δημιουργηθεί και ένας καινούργιος. Νομίζω ότι οι επόμενες διαφάνειες θα μπορέσουν να μας δώσουν την απάντηση στο θέμα αυτό, καθώς ο νόμος 4830 προσφέρει αρκετές καινοτομίες. Πολύ ενδεικτικά θα σας αναφέρω τη σύσταση του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς, ένα τεράστιο ψηφιακό εργαλείο, μία τεράστια βάση δεδομένων, φανταστείτε το σαν ένα Gov.gr για τα ζώα, το οποίο θα περιλαμβάνει διάφορα υπομητρώα, τα οποία θα σας τα παραθέσω ως εξής.

Θα είναι το υπομητρώο καταγραφής και παρακολούθησης ζώων συντροφιάς, το οποίο προϋπήρχε, είναι η λεγόμενη καρτέλα ζώου και θα αφορά όλες τις πληροφορίες που αφορούν ένα ζώο.

Επίσης θα υπάρχει το υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων, όπου για πρώτη φορά όλα τα νομίμως λειτουργούντα Φιλοζωικά Σωματεία και Οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, θα έχουν καταχωρηθεί στη συγκεκριμένη ψηφιακή πλατφόρμα.

Το υπομητρώο καταφυγίων, είτε πρόκειται για δημοτικά είτε για διαδημοτικά καταφύγια, είτε για καταφύγια Φιλοζωικών

Σωματείων, αλλά και ιδιωτών.

Τέλος, θα υπάρχει το υπομητρώο επαγγελματιών και ερασιτεχνών εκτροφέων, καθώς και η πολύ σημαντική πλατφόρμα, η πανελλήνια μάλλον πλατφόρμα υιοθεσίας αδέσποτων ζώων, η οποία θα μας βοηθήσει στο να προωθήσουμε τον πολύ σημαντικό θεσμό της υιοθεσίας.

Εντός των επομένων ημερών – και είναι κυριολεκτική αυτή η πρόταση – πρόκειται να βγουν σε παραγωγική λειτουργία το υπομητρώο καταγραφής και παρακολούθησης ζώων, το υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων, καταφυγίων, καθώς και το υποσύστημα διαχείρισης έργου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο αφορά εσάς, τους Δήμους της χώρας μας.

Είναι γνωστό πως για να μπορέσουμε να επιτύχουμε ουσιαστικά και μετρήσιμα αποτελέσματα, χρειάζεται η επαρκής χρηματοδότηση. Τα τελευταία χρόνια το Υπουργείο Εσωτερικών μπορώ να πω ότι έχει προβεί σε κάποιες γενναίες χρηματοδοτήσεις, συγκεκριμένα μέσω της πρόσκλησης 10 και 12 του προγράμματος “Φιλόδημος”, που φτάνουν στο ύψος των 40 εκατομμυρίων ευρώ για δημιουργία, εξοπλισμό καταφυγίων και λοιπές δράσεις που αφορούν στην ορθή υλοποίηση του προγράμματος των Δήμων.

Κάτι το οποίο είναι πάρα πολύ πρόσφατο, έχει διάρκεια περίπου 2 εβδομάδων, στις 30/11/2023 εκδόθηκε μία απόφαση όπου αφορά σε πράξεις σήμανσης – η σήμανση είναι το τσιπάρισμα, το ηλεκτρονικό τσιπ – και στείρωσης αδέσποτων ζώων. Μπορείτε να αιτηθείτε σε αυτή εδώ την απόφαση επιχορήγηση μέχρι 31/5 και το σύνολό της ανέρχεται στα 15 εκατομμύρια ευρώ.

Τέλος, έχω αναφέρει και δύο παλαιότερες αποφάσεις χρηματοδότησης, του 2020 και του 2022, σύνολο 6,5 εκατομμυρίων ευρώ, για δράσεις που αφορούν στα αδέσποτα ζώα συντροφιάς.

Ας περάσουμε τώρα σε κάτι που σας αφορά άμεσα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των Δήμων το οποίο από το 2024 θα το καταβάλετε, θα το υποβάλετε μάλλον, στο Εθνικό Μητρώο Ζώων

Συντροφιάς, ψηφιακά. Θα σας οδηγή βήμα – βήμα η πλατφόρμα στο πώς θα έχετε συγκεντρωμένες όλες τις πληροφορίες του επιχειρησιακού σας έργου, ώστε και εσείς να έχετε μια καλύτερη εικόνα για να μπορείτε να διαχειριστείτε το ζήτημα αυτό.

Θα πρέπει κατ' ελάχιστο να περιλαμβάνει σε 12μηνη βάση και υποχρεωτικά δράσεις για... Θέλω να το δείτε λίγο σφαιρικά εδώ. Έχουμε αδέσποτα ζώα. Τι κάνουμε σε αυτή την περίπτωση;

Πρώτον, περισυλλέγουμε, προβαίνουμε σε ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή τους στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, έπειτα παρέχουμε την κατάλληλη κτηνιατρική φροντίδα και περίθαλψη, προχωρούμε στη στείρωση, διότι η στείρωση είναι ο βασικότερος τρόπος με τον οποίο μειώνουμε τον αριθμό των αδέσποτων ζώων, έπειτα προσπαθούμε να βρούμε φιλοξενία σε καταφύγια είτε Φιλοζωικών Σωματείων, είτε δημοτικών, είτε διαδημοτικών, αλλά και ιδιωτών. Και βέβαια, ανώτερος στόχος από όλους, ιεραρχικά, η υιοθεσία. Όστε να πάψουμε να βλέπουμε χιλιάδες αδέσποτα ζώα στους δρόμους.

Αν δεν μπορέσουμε βέβαια να φτάσουμε στους δύο τελευταίους στόχους, στη φιλοξενία και στην υιοθεσία, τότε θα πρέπει να υπάρξει μια μέριμνα ώστε να επανενταχθούν τα αδέσποτα ζώα που έχουν φτάσει μέχρι το στάδιο της στείρωσης εννοείται, στο οικείο περιβάλλον, κάτι για το οποίο θα σας μιλήσω και σε λίγο πώς μπορεί να γίνει αυτό.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των Δήμων τώρα. Απαιτεί κάποιες διοικητικές πράξεις, θα σας τις παραθέσω πάρα πολύ συνοπτικά. Αν χρειαστείτε κάποια πληροφορία, μπορείτε να με ρωτήσετε. Αρχικά πρέπει να προβεί στη σύσταση και συγκρότηση της λεγόμενης 5μελούς Επιτροπής. Η 5μελής Επιτροπή του Δήμου είναι αυτή η οποία είναι υπεύθυνη να καταρτίσει το πρόγραμμα, αλλά και να το παρακολουθεί. Έπειτα υπάρχει η 3μελής Επιτροπή, η οποία αποτελείται από κτηνιάτρους και είναι επιφορτισμένη με θέματα σοβαρά, θα έλεγα, που αφορούν την ευθανασία ή μη ενός

ζώου, αν ένα ζώο πρέπει να κριθεί επιθετικό ή όχι.

Βέβαια, πρέπει να υπάρξει κάποια τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Λειτουργίας του Δήμου σας, να οριστεί κάποιος υπεύθυνος για θέματα ζώων συντροφιάς και να εκδοθούν κάποιες διοικητικές πράξεις οι οποίες θα ορίζουν τους χώρους τους οποίους μπορεί και πρέπει να γίνει η επανένταξη των ζώων που δεν έχουν φτάσει στην υιοθεσία.

Λίγο πιο αναλυτικά για την 5μελή Επιτροπή. Σας είπα ότι συντάσσει, συγκροτεί και παρακολουθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, αποτελείται από δύο μέλη Φιλοζωικών Σωματείων, από έναν κτηνίατρο, από έναν εκπαιδευτή ή κάποιον κατάλληλα εκπαιδευμένο υπάλληλο του Δήμου, καθώς και από έναν κτηνίατρο.

Υπήρξαν 5μελείς Επιτροπές και από προηγούμενο νόμο, θα ήθελα να καταστήσω σαφές ότι πλέον δεν έχουν ισχύ και θα πρέπει να προβείτε σε σύσταση νέας 5μελούς Επιτροπής. Έχουμε στείλει ως Ειδική Γραμματεία ένα έγγραφο, αν θυμάμαι καλά, στις 30/11/2022, οι περισσότεροι Δήμοι μπορώ να πω και με μεγάλη ευχαρίστηση ότι έχουν ανταποκριθεί, από κάποιους άλλους περιμένουμε ακόμα τη σύσταση της 5μελούς αυτής Επιτροπής.

Για την 3μελή σας μίλησα και λίγο πριν. Αποτελείται από κτηνιάτρους και αφορά θέματα αποκλειστικά υγείας των ζώων.

Όπως και για την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου, θα πρέπει να συσταθεί ένα Τμήμα, ένας υπεύθυνος για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

Οι Δήμοι επίσης, βάσει του 4830/2021, μπορούν, δύνανται να προσφέρουν κίνητρα στους πολίτες ώστε να προβαίνουν σε ηλεκτρονική σήμανση, σε εμβολιασμό και σε στείρωση των ζώων και καταγραφή τους βέβαια στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς. Αν τα ζώα δεν είναι σημασμένα, αν τα ζώα δεν είναι στείρωμένα, δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει ικανοποιητικά το Μητρώο. Μπορούν ίσως μέσω κάποιων διατακτικών ή με κάποια μείωση των δημοτικών τελών, να προσφέρουν τα κατάλληλα κίνητρα ώστε να

προβούν οι πολίτες στις πράξεις αυτές.

Επίσης μπορούν να εξειδικευτούν οι κατηγορίες ευαίσθητων και ευπαθών ομάδων, οι οποίες θα λαμβάνουν δωρεάν υπηρεσίες τύπου στείρωσης και εμβολιασμού.

Ο βασικός στόχος λοιπόν του Επιχειρησιακού Προγράμματος των Δήμων είναι σε βάθος 5ετίας να μειωθεί αρκετά σημαντικά ο αριθμός των αδέσποτων ζώων και κάτι, έτσι, αρκετά ιδεαλιστικό θα έλεγα, το αναγνωρίζουμε ότι είναι δύσκολο, σε ένα βάθος 10ετίας να μπορούσε να ελαχιστοποιηθεί όσο γίνεται δυνατόν, σχεδόν να εξαλειφθεί. Καταλαβαίνω ότι αυτά δεν είναι πολύ εύκολα, αλλά για αυτό είμαστε και εμείς εδώ, να συνεργαστούμε όσο καλύτερα μπορούμε.

Πέρα από τα χρηματοδοτικά εργαλεία και πέρα από τα ψηφιακά εργαλεία τα οποία πλέον διαθέτουμε, υπάρχουν και κάποια άλλα εργαλεία και μέσα τα οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ώστε να έχουμε μία όσο το δυνατόν καλύτερη αντιμετώπιση του σημαντικού αυτού προβλήματος. Μπορούν οι Δήμοι, για παράδειγμα, να προβαίνουν σε συνεργασία με Φιλοζωικά Σωματεία και Φιλοζωικές Οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, μπορούν να προβαίνουν στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων ή προγραμματικών συμβάσεων, να επωφελούνται από κάποιο εθελοντικό έργο, κυρίως κτηνιάτρων, δεν είναι λίγοι οι Δήμοι οι οποίοι συνεργάζονται με κτηνιατρικές ομάδες και κτηνιατρικές υπηρεσίες οι οποίες τους προσφέρουν δωρεάν στείρωσεις. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, στη Λάρισα έχουν γίνει επιτυχημένα προγράμματα, καθώς και σε μερικά νησιά.

Επίσης, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι η τήρηση της αρμοδιότητάς σας μπορεί να γίνει μέσω διαδημοτικών Συνδέσμων και διαδημοτικών συνεργασιών.

Θεωρούμε αρκετά σημαντική τη συνεργασία σας με τα Φιλοζωικά Σωματεία και τις Φιλοζωικές Οργανώσεις, μπορείτε μαζί να προβείτε σε ενέργειες περισυλλογής, εμβολιασμού, στείρωσης,

κτηνιατρικής περίθαλψης, αλλά και μέριμνας για την υιοθεσία τους. Πραγματικά οι Φιλοζωικές Οργανώσεις μπορούν να σας βοηθήσουν πάρα πολύ στο να προχωρήσετε σε υιοθεσίες ακόμα και στο εξωτερικό και βέβαια να σας βοηθήσουν στη σύνταξη των απαραίτητων εγγράφων. Είναι κάτι που το βλέπουμε καθημερινά.

Προχωρώ λίγο πιο γρήγορα, για το εθελοντικό έργο κυρίως των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών σας μίλησα, μπορείτε να έρχεστε σε επαφή με τις κατάλληλες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και να προβαίνετε σε δράσεις στείρωσεων.

Σύντομα πρόκειται να εκδοθεί από την Ειδική Γραμματεία μια εγκύκλιος η οποία θα είναι αρκετά περιγραφική, θα παραθέτει το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας, τις διοικητικές πράξεις στις οποίες πρέπει να προβείτε, καθώς και όλες τις δυνατότητες που έχετε, ώστε να μπορεί να είναι πιο εύκολο για εσάς η υλοποίηση... αρχικά η συγκρότηση και δεύτερον η υλοποίηση του Επιχειρησιακού σας Προγράμματος.

Για το έτος 2024 όσοι δεν έχουν ήδη αποστείλει Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, γιατί υπάρχουν κάποιοι που μας το έχουν στείλει η αλήθεια είναι, θα μπορείτε πλέον να το καταθέτετε ηλεκτρονικά στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς. Δεν υπάρχει κάποιο πρότυπο, θα σας πηγαίνει βήμα – βήμα στις ενέργειες τις οποίες πρέπει να κάνετε.

Η αποτελεσματική διαχείριση λοιπόν, μπορεί να συμβάλει στη σημαντική μείωση του αριθμού των ζώων των αδέσποτων – μου έχουν κάνει και κάποιες χαριτωμένες προσθήκες εδώ στην παρουσίαση αυτή – και από το να βλέπουμε πλέον ζώα σε αγέλες, με κακή θρεπτική κατάσταση, με επιθετική συμπεριφορά, να είναι φιλοξενούμενα πλέον σε ένα περιβάλλον πολύ πιο ανθρώπινο, θα έλεγα, που θα σέβεται την ευζωία τους και τις πέντε διεθνώς αναγνωρισμένες ελευθερίες τις οποίες έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρα, συνοψίζοντας, η αποτελεσματική διαχείριση των

αδέσποτων ζώων μπορεί να συμβάλει στη σημαντική μείωση του αριθμού των αδέσποτων, στη διατήρηση των συνθηκών ευζωίας τους και όλα αυτά μπορούν να γίνουν μέσα από τις εξής δράσεις: σήμανση, το τσιπ δηλαδή, καταγραφή στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, στείρωση, αναδοχή, προσωρινή δηλαδή φιλοξενία τέλος υιοθεσία.

Έχω παραθέσει στο τέλος κάποια στοιχεία επικοινωνίας με την Ειδική Γραμματεία, τα οποία τα θεωρώ πολύ σημαντικά, αν ήμουν στη θέση σας θα τα συγκρατούσα δηλαδή. Θέλω να σας πω ότι ενάμιση χρόνο τώρα που λειτουργούμε, είμαστε σε καθημερινή επαφή με αιρετούς, υπάρχουν άνθρωποι που λένε έχουμε γίνει φίλοι – ας μου επιτραπεί η φράση – μιλάμε στον ενικό, γεια σου Βαγγέλη τι κάνεις, είμαι ο τάδε, θέλω να σε ρωτήσω τι θα κάνω με αυτό το θέμα. Και πραγματικά κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε για να τους βοηθήσουμε τους ανθρώπους. Βλέπουμε με μεγάλη μας χαρά ότι είναι πάρα πολλοί οι Δήμοι πλέον οι οποίοι θέλουν να συνεργαστούν, οπότε ειλικρινά σας προτρέπω να σημειώσετε το τηλέφωνο αυτό και το e-mail μας και να είστε σε καθημερινή επικοινωνία μαζί μας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σας, ευχαριστούμε πάρα πολύ που μας δώσατε την ευκαιρία να είμαστε εδώ.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και εμείς σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Αυτό που θα πω δεν έχει να κάνει με εσάς. Το είπα και χθες παρουσία της Ειδικής Γραμματέως... Ήσασταν εδώ;

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Ήμουν εδώ, ναι.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Το ακούσατε.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Μπράβο. Επειδή έχει και διαφορετικό ενδεχομένως, μερικώς διαφορετικό ακροατήριο σήμερα, θεωρώ ότι ο τρόπος με τον οποίο ξεκινήσαμε, από την αρχή ήταν λάθος. Αυτό αποδεικνύεται στην πρακτική εφαρμογή ανά την Ελλάδα, μην κοιτάτε την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ή τις μεγαλουπόλεις, μιλάω

για την περιφέρεια, όπου υπάρχουν αγέλες από αδέσποτα σκυλιά και σούπερ μεγάλες αγέλες με γατιά. Που η κατάσταση με τις γάτες είναι ανεξέλεγκτη. Ούτε μπορεί να ελεγχθεί.

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ακούστε. Και ότι οι πόροι που δίδονται, ναι, ήταν καλούτσικοι, αλλά δεν είναι αυτοί που πρέπει να είναι.

Τέλος, σε τι συνίσταται η στρεβλή εφαρμογή; Στο ότι πρώτα ψηφίσαμε το νόμο και μετά τρέχουμε πίσω από τα σκυλιά και τα γατιά. Δεν γίνεται έτσι. Έπρεπε πρώτα να χρηματοδοτηθούν οι κατασκευές κυνοκομικών δομών, διαδημοτικές, ναι, και όχι μία σε κάθε Δήμο, πρώτα να γίνει η πρόσληψη του απαιτούμενου προσωπικού... Αφού δεν μας επιτρέπουν να προσλάβουμε κτηνιάτρους. Και μετά, αν θέλετε, να εφαρμόζονταν και πιλοτικά σε κάποιους Δήμους, σε ένα μεγάλο νησιωτικό Δήμο, σε έναν ορεινό Δήμο, σε έναν πεδινό και σε έναν αστικό, και σιγά – σιγά να προχωρούσαμε και τότε θα είχαμε μεγαλύτερη και καλύτερη επιτυχία. Τώρα, τρέχουμε πίσω από τα γατιά και από τα σκυλιά.

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ξέρω, ξέρω. Άμα δεν ξέρω εγώ, ποιος ξέρει; Και συγγνώμη για το εγώ. Τόσες 4ετίες αυτό το φαινόμενο αντιμετωπίζουμε.

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι. Δηλαδή αν δεν δίνονταν καθόλου χρήματα στο παρελθόν ή δίνονταν ελάχιστα, και τώρα δίνονται περισσότερα, πολύ περισσότερα, αυτό δεν σημαίνει ότι ανταποκρίνονται... μπορούμε να ανταποκριθούμε αξιόπιστα, με τα χρήματα που δίδονται, για την αντιμετώπιση του 100% προβλήματος.

Και τώρα αφού το λέτε και επιμένετε, το άρθρο 102 του συντάγματος άλλα πράγματα λέει. Καταλάβετε; Τι λέει; Για κάθε αρμοδιότητα η οποία μεταφέρεται, πρέπει να παρέχεται και ο απαιτούμενος πόρος, τα χρήματα, το προσωπικό και τα μέσα για την άσκηση. Πόρος είναι τα χρήματα, μέσα είναι οι κυνοκομικές

δομές και το προσωπικό είναι οι κτηνίατροι. Έγινε έτσι; Όχι. Δεν έγινε.

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Δεν καταλάβατε τώρα. Δεν κάνω αντιπαράθεση μαζί σας. Το καλό έχει ένα εχθρό, το καλύτερο. Και το καλύτερο έχει έναν εχθρό, το κάλλιστο. Αυτό όμως δεν θα το πετύχουμε έτσι. Θα το πετύχουμε με σεβασμό στο σύνταγμα, επιμένω, που λέει ότι πρέπει να παρέχονται τα χρήματα, τα μέσα και το προσωπικό. Εδώ έγινε ανάποδα.

Τι, είναι κανείς που διαφωνεί εδώ στην αίθουσα μέσα;

I. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ως συνήθως.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ως συνήθως. Αν διαφωνεί κάποιος, να μου το πει. Εσείς πρέπει να διαφωνήσετε, γιατί αυτή είναι η αποστολή σας. Σας ευχαριστούμε.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι, κάντε.

I. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Παρακαλώ, ο Δήμαρχος Δομοκού.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Και συγγνώμη, έτσι; Δεν είναι (...) προσωπικό το θέμα. Δεν λέμε ότι φταίτε εσείς, φταίει η κακούργα η κοινωνία.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Μία ερώτηση, πέρα από τα οικονομικά που πολύ ορθά ανέφερε ο Πρόεδρος και όλα τα υπόλοιπα, επειδή οι Φιλοζωικές Οργανώσεις με βάση αυτό το νομοθετικό πλαίσιο είναι οι ελεγκτές των Δήμων...

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Οι ελεγκτές των Δήμων, για το αν εφαρμόζονται κατά γράμμα όλα αυτά που περιγράφει ο νόμος και όχι οι εθελοντές, όπως οι ίδιοι εκφράζουν τον εαυτό τους και συμμετέχουν σε αυτές τις οργανώσεις. Θα ήθελα να ρωτήσω για ένα βασικό ζήτημα το οποίο έχει να κάνει με την πηγή του προβλήματος. Για τα δεσποζόμενα ζώα, ποιος είναι ο αρμόδιος εκείνος που θα επιβάλει στον κάθε ιδιοκτήτη να το έχει τσιπαραρισμένο, καταχωρημένο στο Εθνικό Μητρώο, γιατί καλά είναι

τα παρακαλετά που θα κάνουμε οι Δήμοι, με ό,τι ανταποδοτικό μπορέσουμε να παρέχουμε στους δημότες, αλλά η υποχρέωσή τους, και επειδή είναι φιλόζωοι και έχουν το δεσποζόμενο ζώο, να κάνουν τα απολύτως απαραίτητα. Και έχουν την οικονομική ευχέρεια. Δεν μιλάμε για κάποιους που μπορεί να μην την έχουν και εκεί να συνδράμουμε οι Δήμοι. Μιλάμε για αυτούς που την έχουν και δεν εφαρμόζουν. Και αύριο το πρωί το δεσποζόμενο ζώο το σημερινό, είναι αδέσποτο. Ποιος είναι ο αρμόδιος εκείνος ο οποίος επιβλέπει και επιβάλλει την εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας στους δεσπότες των ζώων;

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Κοιτάξτε να δείτε. Όπως είπα και λίγο πριν, όντως ένα σημαντικό μέρος δημιουργίας αδέσποτων ζώων προέρχεται από τους ανεύθυνους ιδιοκτήτες. Υπάρχουν βέβαια και κάποιοι οι οποίοι έρχονται και παραδίδουν το ζώο τους στο Δήμο, πληρώνοντας ένα ανάλογο αντίτιμο, φαντάζομαι το γνωρίζετε, και πλέον περιέρχεται στη δική σας δικαιοδοσία.

Από εκεί και πέρα, φαντάζομαι ότι δεν μπορούμε να βάλουμε κάποιον μπαμπούλα – ας μου επιτραπεί η έκφραση – μέσα στο σπίτι να προβλέπει τι κάνει αυτός ο ιδιοκτήτης. Ο ιδιοκτήτης όμως είναι υποχρεωμένος να έχει προβεί σε όλες αυτές τις πράξεις. Και ξέρετε γιατί; Ας υποθέσουμε ότι του ξεφεύγει το ζώο, το οποίο δεν είναι τσιπαρισμένο. Θεωρείται αδέσποτο. Το ορίζει ξεκάθαρα ο νόμος, δεν είναι προσωπική μου τοποθέτηση, το ορίζει ο νόμος 4830. Δεν ξέρω αν σας κάλυψα, σας αναφέρω τι λέει ο νόμος.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Προφανώς και δεν καλύφθηκα. Ο νόμος ξέρουμε τι λέει. Ο νόμος δεν έχει καμία προστασία όμως για τα συγκεκριμένα δεσποζόμενα ζώα, τα οποία είναι δεσποζόμενα εντός εισαγωγικών.

M. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Τι εννοείτε δεν έχει καμία προστασία για τα δεσποζόμενα; Πλέον ο ιδιοκτήτης θα πρέπει όλες αυτές τις πράξεις τις οποίες συζητήθηκαν πριν, να τις έχει ψηφιακά ανεβασμένες στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Δεν τις κάνει ο ιδιοκτήτης.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Ωραία. Η Αστυνομία μπορεί να κάνει ελέγχους, η Δημοτική Αστυνομία επίσης, όσοι Δήμοι διαθέτουν Δημοτική Αστυνομία...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Ναι, καταλαβαίνω τι λέτε, ότι αντιμετωπίζετε δυσκολίες. Βέβαια σε αυτό το σημείο, προς υπεράσπισή μου, να σας πω ότι και εμείς στην Ειδική Γραμματεία, που είμαστε στην ουσία επιφορτισμένοι με όλο αυτό το έργο και με 332 Δήμους, είμαστε τρεις άνθρωποι. Και ο ένας είναι ο Ειδικός Γραμματέας. Οπότε καταλαβαίνω απόλυτα το θέμα της υποστελέχωσης. Είναι κάτι που με αγγίζει προσωπικά. Δεν θα μπορούσα να σας πω κάτι το οποίο δεν ισχύει.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Εσείς δεν πάτε κατηγορούμενοι, εμείς πάμε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Και ένα τελευταίο, το οποίο ίσως κακώς αποτυπώθηκε σε όλους μας έτσι όπως εκφράστηκε, ότι μετά την περιουλογή, τη στείρωση, το τσιπάρισμα και όλα αυτά, πηγαίνει στο καταφύγιο. Στο καταφύγιο δεν είναι μόνιμη η διαμονή του ζώου.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Βέβαια.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Είναι προστατευτική για λίγο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Είναι προστατευτική για λίγο. Γιατί είπαμε ότι εναλλακτικά αν δεν μπορέσει να γίνει αυτό, και υιοθεσία, τότε επιστρέφει στο φυσικό περιβάλλον.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Ακριβώς.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ: Υιοθεσία, όχι το καταφύγιο. Στο καταφύγιο θα πάει για 5 μέρες; Για 3; Για 10;

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Ναι, να ηρεμήσει το ζώο και...

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Δεν ορίζει κανείς για πόσες μέρες θα πάει στο καταφύγιο, αλλά αν δεν μπορέσουμε να προβούμε σε πράξη υιοθεσίας ώστε το ζώο να βρει τελικά ένα σπίτι, τότε οι Δήμοι θα πρέπει να βγάλουν μια διοικητική πράξη η οποία θα ορίζει τις

περιοχές τις οποίες πρέπει να επανεξεταστούν τα ζώα. Και βέβαια να τηρούνται κάποιοι κανόνες ευζωίας, όπως καταλαβαίνετε.

Είναι κάτι δύσκολο, το καταλαβαίνω, δεν είναι όλοι οι Δήμοι ίδιοι, άλλοι έχουν μικρότερο πληθυσμό, άλλοι έχουν μεγαλύτερο, άλλοι είναι ηπειρωτικοί, άλλοι είναι νησιωτικοί, αλλά για αυτό είμαστε εδώ, να είμαστε σε επικοινωνία και να βοηθάμε ο ένας τον άλλον.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Σας ευχαριστούμε πολύ.

Μ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ: Να είστε καλά. Και εγώ σας ευχαριστώ.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Να είστε καλά.

Πάμε στην ΣΤ΄ και τελευταία Θεματική Ενότητα, Δημόσιο Μάνατζμεντ και Επικοινωνιακή Πολιτική.

ΣΤ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημόσιο Μάνατζμεντ και Επικοινωνιακή Πολιτική

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Με την εισήγηση: Η επικοινωνιακή πολιτική των ΟΤΑ, εισηγητής ο κύριος Πάνος Κολιαστάσης, διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Διδάκτωρ Πολιτικής Επικοινωνίας του Queen Mary University of London.

Π. ΚΟΛΙΑΣΤΑΣΗΣ: Καλησπέρα.

Καλησπέρα, κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση.

Το θέμα της εισήγησης αφορά στην επικοινωνιακή πολιτική των ΟΤΑ και συγκεκριμένα στους Δήμους. Χωρίζεται σε δύο βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά στην ανάλυση των βασικών συστατικών της πολιτικής επικοινωνίας, τα οποία είναι τα ίδια, είτε μιλούμε για την κεντρική πολιτική σκηνή, είτε για την Αυτοδιοίκηση. Και στο δεύτερο μέρος θα μιλήσουμε για κάποιες επιμέρους επικοινωνιακές στρατηγικές οι οποίες εφαρμόζονται ή θα

μπορούσαν να εφαρμόζονται σε επίπεδο Δήμων.

Σε ό,τι αφορά τα βασικά συστατικά της πολιτικής επικοινωνίας, ο ορισμός της, ο κοινά αποδεκτός ορισμός της, συνοψίζεται στη φράση ποιος λέει τι, σε ποιον, μέσω ποιου διαύλου και με ποια επίδραση. Είναι ο ορισμός που έδωσε πριν από 1 αιώνα περίπου ο Αμερικανός πολιτικός επιστήμονας Χάρολντ Λάσγουελ. Ο ορισμός αυτός αποτυπώνεται στο συγκεκριμένο σχήμα ως μία αλυσίδα με πέντε κρίκους. Στον πρώτο κρίκο ανήκει ο πομπός ενός πολιτικού μηνύματος, στον δεύτερο κρίκο ανήκει το περιεχόμενο του πολιτικού μηνύματος που εκπέμπει ο πομπός, στο τρίτο ο δίαυλος μέσω του οποίου το μήνυμα αυτό φτάνει στο ακροατήριο, το οποίο αποτελεί τον τέταρτο κρίκο και ο πέμπτος κρίκος αφορά την επίδραση που ασκεί το μήνυμα στο ακροατήριο, την οποία λαμβάνει υπόψη στη συνέχεια ένας πολιτικός πομπός, είτε για να διατηρήσει το πολιτικό μήνυμα που εκπέμπει, είτε για να το αναπροσαρμόσει, ούτως ώστε να καταστεί πιο πειστικό απέναντι στο ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται.

Η αποτελεσματικότητα τώρα της πολιτικής επικοινωνίας, βασικός της σκοπός είναι να πείθει τους πολίτες για το περιεχόμενο του πολιτικού μηνύματος, με απώτερο στόχο είτε να κερδίσει την υποστήριξή τους στις εκλογές, είτε να διατηρήσει μετεκλογικά την εμπιστοσύνη των ψηφοφόρων, προκειμένου να αυξηθούν οι πιθανότητες επανεκλογής για τον εκάστοτε Δήμαρχο, στη προκειμένη περίπτωση.

Στην κατηγορία του πολιτικού πομπού, κάπως συνοπτικά, ανοίγουν προφανώς σε επίπεδο Αυτοδιοίκησης οι Δήμαρχοι και οι Περιφερειάρχες, αλλά και βεβαίως οι Αντιδήμαρχοι και οι Αντιπεριφερειάρχες, Δημοτικοί και Περιφερειακοί Σύμβουλοι.

Στη δεύτερη κατηγορία, αυτή του πολιτικού μηνύματος, ένα μήνυμα μπορεί να λάβει τη μορφή μιας προεκλογικής διακήρυξης, ενός πολιτικού προγράμματος, μιας πολιτικής ομιλίας, μιας πολιτικής δήλωσης, αλλά και βεβαίως πολιτικών διαφημιστικών

μηνυμάτων τα οποία μπορούν να εκπέμπονται είτε κατά τη διάρκεια μιας προεκλογικής περιόδου, είτε και μετεκλογικά, για την προώθηση επιμέρους πολιτικών πρωτοβουλιών.

Τώρα, ένα πολιτικό μήνυμα για να καταστεί πειστικό, γιατί αυτός είναι ο βασικός του σκοπός, χρειάζεται να πληροί τέσσερις παραμέτρους. Η πρώτη είναι η απλότητα στη διατύπωσή του. Ένα μήνυμα χρειάζεται να είναι απλό προκειμένου να γίνεται κατανοητό ει δυνατόν από όλους εκείνους τους οποίους απευθύνεται.

Η δεύτερη παράμετρος αφορά τον βαθμό στον οποίο ένα πολιτικό μήνυμα επαναλαμβάνεται σταθερά. Αυτό συμβαίνει κατά κύριο λόγο κατά την προεκλογική περίοδο, κάθε υποψήφιος έχει ένα κεντρικό σλόγκαν το οποίο το επαναλαμβάνει σταθερά στην προεκλογική του καμπάνια και για να ταυτιστεί με αυτό και να μπορέσει να διακρίνει τη δική του υποψηφιότητα, να διαφοροποιήσει τη δική του υποψηφιότητα από αυτή των αντιπάλων του, αλλά μπορεί να αξιοποιηθεί και μετεκλογικά, είτε το ίδιο σλόγκαν είτε κάποιο άλλο, διότι οι πιθανότητες επανεκλογής ενός Δημάρχου εξαρτώνται από το βαθμό στον οποίο είναι συνεπής στις προεκλογικές του δεσμεύσεις. Προκειμένου να διατηρήσει σε βάθος χρόνου την εμπιστοσύνη των πολιτών οι οποίοι τον στήριξαν σε πρώτη φάση.

Η τρίτη παράμετρος αφορά το βαθμό στον οποίο ένα πολιτικό μήνυμα πρέπει να καθησυχάζει, όπως λέμε, την κοινή γνώμη. Και όταν λέμε να καθησυχάζει, εννοούμε να συμμαριζόμαστε τις αντιλήψεις τις ιδέες, τις απόψεις του κοινού στο οποίο απευθύνεται. Να συμφωνεί δηλαδή μαζί του, σε γενικές γραμμές.

Και η τέταρτη παράμετρος έχει να κάνει με το βαθμό αξιοπιστίας ενός πολιτικού μηνύματος, η αξιοπιστία του οποίου εξαρτάται κυρίως από την αξιοπιστία του πομπού. Δηλαδή όσο πιο αξιόπιστος θεωρείται ένας Δήμαρχος ή μία Δήμαρχος ως πρόσωπο, τόσο πιο πιθανό είναι και όσα λέει να γίνουν πιστευτά και να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στους οποίους

απευθύνονται.

Τώρα, οι δίαυλοι μέσω των οποίων μεταδίδονται τα μηνύματα, εδώ περιλαμβάνονται τα τοπικά μέσα ενημέρωσης, και έντυπα, και ηλεκτρονικά, και ψηφιακά, όπως βεβαίως και τα social media, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και ειδικότερα εργαλεία όπως τα e-mails και τα newsletters που μπορεί να στέλνει ένας Δήμος στους δημότες του.

Τώρα, τα μέσα ενημέρωσης ως προς τις λειτουργίες που επιτελούν – στο σημείο αυτό έχω ξεχωρίσει τρεις εξ αυτών – η πρώτη αφορά το βαθμό στον οποίο επηρεάζουν τη διαμόρφωση της δημόσιας ατζέντας. Τα μέσα ενημέρωσης, και τα έντυπα, και τα ηλεκτρονικά και τα ψηφιακά, έχουν την τάση, μία από τις δουλειές τους είναι να ιεραρχούν τις ειδήσεις από αυτή που θεωρούν σπουδαιότερη έως αυτή που θεωρούν λιγότερο σπουδαία, και να δίνουν σε κάθε μία τον αντίστοιχο επικοινωνιακό χώρο και χρόνο. Και να τις προβάλουν προφανώς στην κοινή γνώμη.

Άρα εάν μια είδηση που προβάλλεται πρώτη, σε ένα δελτίο ειδήσεων για παράδειγμα, ή καταλαμβάνει μεγαλύτερο χώρο στο πρωτοσέλιδο μιας εφημερίδας, ευνοεί την εικόνα ενός Δημάρχου ή ενός Δήμου, είναι προφανές ότι διαμορφώνει ένα θετικό επικοινωνιακό πλαίσιο για τον ίδιο ή την ίδια. Αν είναι αρνητική, προφανώς και ασκεί μεγαλύτερη πίεση και επιφέρει μεγαλύτερη πολιτική και επικοινωνιακή φθορά.

Η δεύτερη λειτουργία που μπορεί να επιτελεί ένα μέσο ενημέρωσης, έχει να κάνει με την ερμηνεία και τον σχολιασμό των ειδήσεων. Πολλές φορές τα media και οι δημοσιογράφοι παίρνουν θέση, κρίνουν τα γεγονότα και αποδίδουν τις ευθύνες, είτε στην εκάστοτε Δημοτική Αρχή, είτε στην όποια αντιπολίτευση μπορεί να έχει.

Η τρίτη λειτουργία έχει να κάνει με το ρόλο των μέσων ενημέρωσης, όπως λέμε, ως δημόσιου φρουρού. Δηλαδή ως το θεσμό των – εντός εισαγωγικών – θεσμών εκείνων οι οποίοι ασκούν

ελεγκτικό ρόλο στους εκάστοτε δημοτικούς άρχοντες, καλώντας τους να λογοδοτήσουν για πράξεις ή παραλήψεις.

Η αλήθεια είναι ότι το διαδίκτυο και τα social media, τα οποία δεσπόζουν στο περιβάλλον της πολιτικής επικοινωνίας τα τελευταία χρόνια, έχουν αλλάξει συνολικά το επικοινωνιακό τοπίο, το έχουν καταστήσει περισσότερο πολύπλοκο και πιο πειστικό για όλους τους πολιτικούς παίκτες, μεταξύ αυτών και τους αυτοδιοικητικούς άρχοντες. Και υπάρχουν τρεις λόγοι για αυτό.

Ο πρώτος είναι ότι έχουν επιταχύνει ιλιγγιωδώς τη διάδοση των ειδήσεων και των σχολίων, έχουν επιτρέψει τα παραδοσιακά media, μέσω της διατήρησης λογαριασμών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να μπορούν να μεταδίδουν ειδήσεις και σχόλια 24 ώρες το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα και βεβαίως έχουν επιτρέψει, έχουν καταστήσει εφικτή την απευθείας, άμεση, αδιαμεσολάβητη επαφή ανάμεσα στους Δημάρχους και τους δημότες, τους δημότες και τους Δημάρχους.

Όλο αυτό, όλες αυτές οι μεταβολές ασκούν συνολικά πολύ μεγάλη πίεση στους Δημάρχους, ούτως ώστε να ενεργούν με ταχύτητα σε επικοινωνιακό επίπεδο. Ειδικά σε περιπτώσεις κρίσεων όπως αυτές που επιφέρουν τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι επιπτώσεις τους. Εκεί η επικοινωνία με το κοινό και η ενημέρωσή του είναι απαραίτητη προκειμένου να καταστεί αποτελεσματική η διαχείριση των προβλημάτων.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να προσθέσω και ένα ακόμα στοιχείο το οποίο επιφέρουν και τα μέσα ενημέρωσης, τα ηλεκτρονικά κυρίως, η τηλεόραση, αλλά και το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όλα αυτά δίνουν έμφαση στην εικόνα. Και από τη στιγμή που δίνουν έμφαση στην εικόνα, δίνουν και μεγαλύτερη έμφαση στα πρόσωπα. Έτσι έχει ενταθεί η προσωποποίηση της πολιτικής διαδικασίας και της πολιτικής αντιπαράθεσης. Αν σε αυτό προσθέσει κανείς το γεγονός ότι οι Δήμοι είναι ουσιαστικά τοπικά πολιτικά συστήματα

δημαρχοκεντρικά, ο δημαρχοκεντρικός χαρακτήρας των οποίων μάλιστα έχει ενισχυθεί μετά και την καθιέρωση, το '23, του πλειοψηφικού εκλογικού συστήματος. Εν ολίγοις, όλα αρχίζουν και τελειώνουν, και σε πολιτικό επίπεδο, και σε επικοινωνιακό, στον Δήμαρχο ή στη Δήμαρχο.

Άρα η εικόνα, η δημόσια εικόνα ενός Δημάρχου ή μίας Δημάρχου είναι πολύ κρίσιμο μέγεθος, προκειμένου να καταφέρει, πέρα από την προσπάθεια επανεκλογής, να διοικήσει και να διαχειριστεί αποτελεσματικά τις τοπικές υποθέσεις.

Τώρα στην κατηγορία του ακροατηρίου ανήκουν προφανώς η ευρύτερη κοινή γνώμη, το τοπικό εκλογικό Σώμα, ειδικές ομάδες δημοτών και ψηφοφόρων, είναι προφανές ότι αυτά τα ακροατήρια διαφέρουν μεταξύ τους, ειδικά αν μιλάμε για διαφορετικές ομάδες δημοτών, είτε ηλικιακά διαφορετικές, είτε μορφωτικά διαφορετικές, είτε επαγγελματικά και εισοδηματικά διαφορετικές, συνεπώς εάν κανείς θέλει να εκπέμψει ένα συγκεκριμένο μήνυμα σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, πρέπει να το διοχετεύσει μέσα από το κατάλληλο μέσο ενημέρωσης, τον κατάλληλο δίαυλο ή την κατάλληλη ψηφιακή πλατφόρμα, ανάλογα με το τι παρακολουθεί περισσότερο κάθε ακροατήριο.

Αυτό είναι απαραίτητο, διότι η κοινή γνώμη στις μέρες μας, και σε επίπεδο κεντρικής πολιτικής σκηνής, αλλά και στην Αυτοδιοίκηση, είναι, όπως λέμε, κατακερματισμένη ως προς τις πηγές από τις οποίες αντλεί ενημέρωση. Οι πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας κατά κανόνα ενημερώνονται πρωτίστως από την τηλεόραση, ενώ οι πολίτες νεότερης ηλικίας ενημερώνονται κυρίως από το διαδίκτυο και τα social media. Δεν ενημερώνονται όμως όλοι το ίδιο από όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι πιο πολιτικοποιημένοι παρακολουθούν κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, το Twitter, οι πολύ νεότεροι κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, το Tik Tok, το Instagram και το YouTube, ενώ το Facebook θεωρείται μέχρι σήμερα το δημοφιλέστερο και μαζικότερο μέσο κοινωνικής δικτύωσης το οποίο

συμμετέχουν ή παρακολουθούν και άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας.

Σε κάθε περίπτωση, με δεδομένο ότι το κοινό – όπως είπαμε – είναι κατακερματισμένο, εάν ένας Δήμαρχος, μία Δήμαρχος, θέλει να διασφαλίσει ότι το μήνυμά του, μήνυμά της, φτάνει παντού, χρειάζεται να έχει παρουσία παντού. Και η παρουσία αυτή, η οποία αποτυπώνεται μέσα από αναρτήσεις, για παράδειγμα, χρειάζεται να είναι προσαρμοσμένη και στα τεχνολογικά χαρακτηριστικά κάθε ψηφιακής πλατφόρμας, άλλη θα είναι μια ανάρτηση στο Facebook, άλλη στο Twitter, άλλη στο Tik Tok ή στο Instagram και βεβαίως να προσαρμόζεται και στο ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται. Αν κάποιος δεν έχει μεγάλο ποσοστό πολιτών νεότερης ηλικίας στο Δήμο του ή αν οι νεότερης ηλικίας δημότες δεν ψηφίζουν ή δεν συμμετέχουν στα κοινά, δεν υπάρχει λόγος να ξοδέψει χρόνο και ενέργεια για να αξιοποιήσει, για παράδειγμα, το Tik Tok. Επομένως, η επικοινωνιακή στρατηγική πάντα και η χρήση των μέσων, προσαρμόζονται στο ακροατήριο.

Τέλος, η μέτρηση της επίδρασης μπορεί να διαπιστωθεί είτε μέσα από πραγματοποίηση δημοσκοπήσεων, ποσοτικών και ποιοτικών, είτε μέσα από την παρακολούθηση των σχολίων και των αντιδράσεων στα μέσα ενημέρωσης, έντυπα ηλεκτρονικά και ψηφιακά, είτε μέσα από τη διαπίστωση των αντιδράσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με τα likes, τα shares, τα follows και ούτω κάθε εξής.

Με την υπόμνηση βέβαια ότι το κλίμα που αποτυπώνεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι αντιπροσωπευτικό της κοινής γνώμης. Με εξαίρεση το Facebook, το οποίο έχει διείσδυση στον πληθυσμό σε όλη τη χώρα της τάξεως άνω του 70%, οι υπόλοιπες ψηφιακές πλατφόρμες έχουν διείσδυση στον πληθυσμό σε μονοψήφιο ποσοστό. Πολύ λιγότεροι δηλαδή τα παρακολουθούν. Συνεπώς δεν πρέπει κανείς να παρασυρθεί από το κλίμα που διαμορφώνεται στο Twitter, στο Tik Tok ή στο Instagram προκειμένου να εξαγάγει συμπεράσματα για το σύνολο του

πληθυσμού.

Οι δημοσκοπήσεις είναι πολύ πιο ασφαλέστερο εργαλείο από αυτή την άποψη, καθώς βασίζονται σε αντιπροσωπευτικά δείγματα της κοινής γνώμης, ωστόσο και το κλίμα στα social media είναι απαραίτητο να το λαμβάνει κανείς συμπληρωματικά στην επικοινωνιακή του στρατηγική.

Σε αυτό το σχήμα αποτυπώνεται το σύγχρονο τοπίο πολιτικής επικοινωνίας, υπό την έννοια ότι η σχέση ανάμεσα σε πολιτικούς και πολίτες, σε Δημάρχους και δημότες εν προκειμένω, είναι αμφίδρομη. Μηνύματα... και οι Δήμαρχοι, και οι δημότες, εναλλάσσονται στους ρόλους του πομπού και του ακροατηρίου, περιοδικά και ανάλογα με το θέμα.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τις επιμέρους επικοινωνιακές στρατηγικές που μπορούν να ακολουθήσουν οι Δήμοι ή που ακολουθούν σε ένα βαθμό, θα ξεκινήσουμε από τις δημόσιες σχέσεις. Η στρατηγική των δημοσίων σχέσεων έχει δύο βασικές αποστολές. Η πρώτη είναι η μεγιστοποίηση της θετικής εικόνας ενός Δημάρχου και η δεύτερη, ο περιορισμός της πιθανής επικοινωνιακής ζημιάς που μπορεί να προκύψει από τη διαχείριση ενός θέματος.

Είναι απαραίτητο για το λόγο αυτό, δεδομένου ότι η δημόσια εικόνα για ένα Δήμο, για ένα Δήμαρχο, διαμορφώνεται στα μέσα ενημέρωσης, να στελεχώνει ένας δημοτικός άρχοντας το επιτελείο του, το επικοινωνιακό του επιτελείο, με ειδικούς της επικοινωνίας οι οποίοι ταυτόχρονα να διαθέτουν και επαγγελματική εμπειρία. Αυτό το επιτελείο θα μπορούσε να είναι διαρθρωμένο σε τρία γραφεία, εφόσον βέβαια αυτό είναι εφικτό από την άποψη των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων που διαθέτει, μιλάμε για το Γραφείο Επικοινωνίας, το οποίο αναλαμβάνει τη χάραξη μιας πιο μακροπρόθεσμης επικοινωνιακής στρατηγικής και αποτυπώνεται στη σύνταξη και τη συγγραφή των πολιτικών ομιλιών, το Γραφείο Τύπου και Μέσων Ενημέρωσης το οποίο αποσκοπεί στη διαχείριση

των δημοσιογράφων και των τοπικών media και βεβαίως το Γραφείο Διαχείρισης των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, το οποίο πραγματοποιεί τις πάσης φύσεως αναρτήσεις και διατηρεί αρχείο του σχετικού υλικού.

Βεβαίως στο βαθμό που αυτή η θεσμική διάρθρωση δεν είναι εφικτή, μπορεί κανείς να έχει ένα ενιαίο Γραφείο Επικοινωνίας στο Δήμο του και απλά να φροντίσει να το στελεχώσει με ανθρώπους οι οποίοι είναι ταυτόχρονα και ειδικοί και επαγγελματικά έμπειροι. Αυτά συνήθως δεν πάνε... μάλλον, όχι συνήθως, δεν πάνε πάντα μαζί, είναι χρήσιμο κανείς, για να έχει μια αποτελεσματική επικοινωνιακή πολιτική, να συνδυάζει και τα δύο.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τις βασικές λειτουργίες που επιτελεί η στρατηγική των δημοσίων σχέσεων, εδώ μπορούμε να ξεχωρίσουμε τέσσερις. Η πρώτη είναι η διαχείριση των μέσων ενημέρωσης, ο βαθμός δηλαδή στον οποίο ένας Δήμαρχος παίρνει πρωτοβουλίες για να επηρεάσει την ιεράρχηση των ειδήσεων που προβάλουν και επικοινωνούν στους πολίτες τα media.

Για παράδειγμα, εάν ένας Δήμαρχος δώσει μια συνέντευξη Τύπου σε τοπικά μέσα ενημέρωσης ή δώσει μία συνέντευξη σε ένα μεμονωμένο μέσο ενημέρωσης, τότε όσα θα πει εκεί, θα αποτελέσουν είδηση για τα τοπικά media και συνήθως θα προβληθούν ψηλά, είτε ως πρώτο θέμα στα δελτία ειδήσεων, είτε θα έχουν κεντρική θέση στα πρωτοσέλιδα ή στα sites την επόμενη μέρα. Άρα με τον τρόπο αυτό μπορεί ένας Δήμαρχος να επηρεάσει τη διαμόρφωση της δημόσιας ατζέντας προς όφελός του.

Η δεύτερη λειτουργία αφορά τη διαχείριση της εικόνας, στο βαθμό που κανείς ασχολείται με την διαμόρφωση και εμπέδωση μίας θετικής εικόνας στην τοπική κοινή γνώμη, μπορεί να λάβει πρωτοβουλίες που την ενισχύουν, όπως για παράδειγμα στοχευμένες επισκέψεις σε συγκεκριμένες περιοχές της πόλης του ή σε συγκεκριμένες δράσεις και δραστηριότητες.

Μια τρίτη λειτουργία αφορά την εσωτερική επικοινωνία, όπως

λέμε. Δηλαδή το βαθμό στον οποίο καταφέρνει να επιλύσει τις τυχόν εντάσεις ή τριβές που αποτυπώνονται στο εσωτερικό της παράταξης του στο Δημοτικό Συμβούλιο, κάτι το οποίο είναι απαραίτητο, από τη στιγμή που οι περισσότεροι Δήμοι προβάλουν ζωντανά τις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επομένως, από τη στιγμή που υπάρχει αυτή η προβολή, καταλαβαίνει κανείς ότι αν η παράταξη που πρόκειται στο Δήμαρχο προχωρά... μέλη, μάλλον, της παράταξης αυτής εμπλακούν σε αντεγκλήσεις δημόσιες στο πλαίσιο Δημοτικού Συμβουλίου, αυτό θα δώσει μία εικόνα διχασμού και εντάσεων στο εσωτερικό της πλειοψηφούσας παράταξης και θα βλάψει τη συνολική εικόνα του Δημάρχου προς την κοινή γνώμη.

Η τέταρτη λειτουργία αφορά τη διαχείριση των πληροφοριών. Δηλαδή εσείς και το επικοινωνιακό σας επιτελείο αποφασίζει ποιες πληροφορίες, για ποια θέματα και ποιες πολιτικές πρωτοβουλίες θα διαρρεύσει ή θα επικοινωνήσει μέσω του Τύπου στους πολίτες και σε ποιο χρονικό σημείο.

Επομένως είστε οι άνθρωποι οι οποίοι έχουν συνολική εικόνα της ιεράρχησης των στόχων και των πρωτοβουλιών και των προβλημάτων και των πολιτικών που έχετε χαράξει για τη διαχείριση των τοπικών ζητημάτων, εσείς αποφασίζετε τι θα δημοσιοποιήσετε και πότε.

Η δεύτερη στρατηγική που θα μπορούσε ένας Δήμος να ακολουθήσει, ονομάζεται πολιτικό μάρκετινγκ. Ουσιαστικά πρόκειται για την αξιοποίηση τεχνικών του εμπορικού μάρκετινγκ στον πολιτικό τομέα. Το εμπορικό μάρκετινγκ αφορά στη χρήση εργαλείων, προκειμένου να διαπιστωθούν οι ανάγκες και οι προτιμήσεις των πολιτών, των καταναλωτών, προκειμένου μια επιχείρηση ιδιωτική να προσαρμόσει ανάλογα το προϊόν που θέλει να πουλήσει σε αυτούς, ούτως ώστε να αυξήσει τις πωλήσεις και τα κέρδη.

Αντιστοίχως η πολιτική, και σε επίπεδο κεντρικής πολιτικής

σκηνης, και στην Αυτοδιοίκηση, μπορεί να αξιοποιήσουν τεχνικές του εμπορικού μάρκετινγκ, προκειμένου να διαπιστώσουν τις ανάγκες και προτιμήσεις των δημοτών και να προσαρμόσουν το – εντός εισαγωγικών – πολιτικό τους προϊόν σε αυτές τις ανάγκες και προτιμήσεις, ούτως ώστε να κερδίσουν την εμπιστοσύνη τους, να κερδίσουν την ψήφο τους, αλλά και να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη αυτή σε βάθος χρόνου, ούτως ώστε να αυξήσουν τις πιθανότητες επανεκλογής.

Αυτές όμως οι τεχνικές μπορούν να αξιοποιηθούν και κατά τη διάρκεια της δημαρχιακής θητείας. Οι Δήμοι τα τελευταία χρόνια, τις τελευταίες δεκαετίες, έχουν την τάση πριν προχωρήσουν στη χάραξη μιας πολιτικής, να συμβουλευόνται τους δημότες για αυτό, προκειμένου οι πολιτικές δράσεις οι οποίες διαμορφώνονται, να έχουν όσο γίνεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Εάν ένας Δήμος ακολουθήσει αυτή τη στρατηγική, θα μπορούσε να την εφαρμόσει σε επτά βήματα, τα οποία θα δούμε πολύ συνοπτικά.

Το πρώτο βήμα είναι η χρήση εργαλείων έρευνας – αγοράς, όπως ονομάζεται, τέτοιου τύπου εργαλεία μπορεί να είναι η διαβούλευση με ομάδες δημοτών, για ένα ζήτημα. Ή η ηλεκτρονική επικοινωνία με δημότες μέσω e-mails. Για παράδειγμα, μπορεί στην ιστοσελίδα του Δήμου να αναρτηθεί μία φόρμα παραπόνων στην οποία ένας δημότης να μπορεί να εκφράσει... να αναδείξει ένα θέμα, ένα πρόβλημα, ή να ενημερώσει το Δήμο για ένα ζήτημα. Μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της χρήσης ηλεκτρονικών εφαρμογών στα κινητά. Σε αρκετούς Δήμους οι δημότες έχουν τη δυνατότητα να φωτογραφίζουν, για παράδειγμα, μια κακοτεχνία σε ένα πεζοδρόμιο ή σε μια παιδική χαρά και να τη στέλνουν απευθείας σε μια ειδική πλατφόρμα του Δήμου, χωρίς αυτό να γίνεται δημοσίως γνωστό, ούτως ώστε στη συνέχεια η Δημοτική Διοίκηση να ενεργήσει για την αντιμετώπισή της.

Επίσης η χρήση δημοσκοπήσεων, η μέτρηση των

αντιδράσεων των social media, μπορούν να παίξουν ένα τέτοιο ρόλο, ούτως ώστε να αφουγκραστεί κανείς το κλίμα που επικρατεί στην κοινή γνώμη για επιμέρους τοπικά ζητήματα και αναλόγως να προσαρμόσει την πολιτική πρωτοβουλία στις απαιτήσεις αυτές.

Εφόσον ένας Δήμαρχος συγκεντρώσει αυτά τα δεδομένα, με αυτούς τους τρόπους που περιγράψαμε, μπορεί στη συνέχεια να προχωρήσει στο σχεδιασμό, όπως λέμε, του πολιτικού του προϊόντος, το οποίο μπορεί να αφορά είτε στην αλλαγή της παροχής υπηρεσιών του Δήμου προς τους πολίτες, είτε στην αλλαγή του τρόπου επικοινωνίας με τους δημότες, ούτως ώστε να καταστεί η επικοινωνία αυτή πιο αποτελεσματική και παραγωγική, είτε στην εκπόνηση στρατηγικών πλάνων και σχεδίων τα οποία μεταφράζονται σε συγκεκριμένους στόχους και συνοδεύονται από συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής για την επίτευξή τους.

Για παράδειγμα, αν ένας Δήμος έχει στόχο την προστασία του περιβάλλοντος στην πόλη του. Οι δράσεις αυτές μπορούν να μεταφραστούν σε επιμέρους στόχους, όπως για παράδειγμα ο περιορισμός της ρύπανσης, η ανακύκλωση, οι δεντροφυτεύσεις, η προστασία των δασών και ούτω κάθε εξής και για κάθε έναν από αυτούς τους επιμέρους στόχους να εκπονηθούν συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής. Και έτσι οι δημότες να διαμορφώσουν μία συνολική άποψη για το πλαίσιο των πολιτικών που θα εφαρμοστούν για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Τώρα, εφόσον διαμορφωθεί το πολιτικό προϊόν, είναι χρήσιμο κανείς να λάβει υπόψη του τέσσερις παραμέτρους πριν προχωρήσει στην υλοποίησή του.

Το πρώτο είναι κατά πόσο είναι εφικτό. Κατά πόσο δηλαδή υπάρχουν οι αναγκαίοι οικονομικοί πόροι και οι αναγκαίοι ανθρωπίνι και διοικητικοί πόροι στο Δήμο, προκειμένου μια πολιτική να εφαρμοστεί.

Η δεύτερη παράμετρος έχει να κάνει με την ανακατανομή των διαθέσιμων πόρων, οι οποίοι συνήθως δεν είναι επαρκείς, σχεδόν

ποτέ δεν είναι επαρκείς, άρα κανείς πρέπει να κάνει μια καλή κατανομή ούτως ώστε, ιεραρχώντας ανάλογα τις ανάγκες, να μπορέσει να τις ικανοποιήσει.

Υπάρχει μια τρίτη παράμετρος που έχει να κάνει με τη διαχείριση των προσδοκιών. Δηλαδή ως Δήμαρχοι δεν έχετε κανένα λόγο να υποσχεθείτε πράγματα τα οποία δεν μπορείτε να κάνετε. Διότι πολύ σύντομα θα φανείτε ανακόλουθοι, αν και πρόσκαιρα μπορεί να ακουστείτε ευχάριστοι στα αφτιά των δημοτών, από ένα σημείο και μετά σύντομα θα φανεί μάλλον ότι δεν μπορείτε να είστε συνεπείς στις προσδοκίες, να ανταποκριθείτε στις προσδοκίες που είχατε καλλιεργήσει και αυτό θα πλήξει την αξιοπιστία σας. Άρα θα μειώσει και τις πιθανότητες επανεκλογής.

Και υπάρχει και τέταρτη παράμετρος η οποία έχει να κάνει με τη στοχευμένη παροχή υπηρεσιών σε περιοχές με μεγαλύτερη ανάγκη. Ειδικά κοινωνική ανάγκη. Είναι σημαντικό στην τοπική κοινωνία να εμπεδωθεί ένα αίσθημα δικαιοσύνης ως προς τη διαχείριση των πόρων, των διαθέσιμων πόρων, έτσι ώστε ακόμα και αν δεν μπορείτε να λύσετε όλα τα προβλήματα, ποτέ κανείς δεν μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα, να μεταδώσετε στην κοινωνία το μήνυμα ότι συμπεριφέρεστε με δικαιοσύνη και κάνετε το καλύτερο δυνατό με βάση τους περιορισμούς εντός των οποίων λειτουργείτε.

Εφόσον λοιπόν επέλθει και αυτή η λεγόμενη βελτίωση στο πολιτικό προϊόν, στη συνέχεια προχωράτε στην εφαρμογή. Εδώ κρίσιμο ρόλο παίζει η εμπλοκή του διοικητικού μηχανισμού του Δήμου, ο οποίος πρέπει να έχει τα μέσα και τις ικανότητες να εφαρμόσει την πολιτική που έχετε σχεδιάσει και σε περίπτωση που δεν διαθέτει την απαραίτητη γνώση, αυτή να αποκτηθεί μέσα από μία σχετικά σύντομη επιμόρφωση για ένα συγκεκριμένο ζήτημα.

Τώρα, σημαντικό ρόλο παίζει και η επικοινωνία. Οι Δήμοι χρειάζεται να επικοινωνούν και να εξηγούν τις πολιτικές τους αποφάσεις και δράσεις στο κοινό στο οποίο απευθύνονται. Και

ταυτόχρονα να είναι ανοικτοί στην κριτική και στα παράπονα των δημοτών. Είναι πολύ σημαντικό ακόμα και αν δεν μπορείτε να ικανοποιήσετε όλα τα αιτήματα ή τις απαιτήσεις όλων των δημοτών, να δείξετε ότι τους ακούτε. Ότι τους λαμβάνετε υπόψη. Και ότι ανταποκρίνεστε και απαντάτε σε αυτά που σας θέτουν ή στα παράπονα που σας διατυπώνουν, είναι πολύ σημαντικό για τους δημότες να αισθάνονται συμμετοχοί ακόμα και αν δεν είναι πλήρως ικανοποιημένοι σε ένα συγκεκριμένο ζήτημα. Και σε κάθε περίπτωση η παροχή της πληροφόρησης προς τους δημότες πρέπει να γίνεται με ένα τρόπο απλό και κατανοητό, ακριβώς για να γίνει και η πολιτική πρωτοβουλία ενός Δημάρχου απλή και κατανοητή.

Ενδεχομένως σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να χρειαστεί η εκπόνηση ή πραγματοποίηση μιας σύντομης καμπάνιας κατά τη διάρκεια μιας 4ετίας για την προώθηση μιας πολιτικής. Την περασμένη 10ετία της οικονομικής κρίσης αρκετοί Δήμοι είχαν αναπτύξει κοινωνικού χαρακτήρα καινοτομίες όπως για παράδειγμα το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Κοινωνικό Φαρμακείο, το Κοινωνικό Φροντιστήριο, πρωτοβουλίες που χρειάστηκε να επικοινωνήσουν στους δημότες προκειμένου να τους κινητοποιήσουν και να τους ενημερώσουν για τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν για να καταστούν δικαιούχοι και έτσι να τους βοηθήσουν. Άρα οι καμπάνιες παίζουν ρόλο.

Και βεβαίως το τελευταίο βήμα αφορά τις διαδικασίες αξιολόγησης. Όταν δηλαδή σχεδιάζετε μια πολιτική και τη θέτετε σε εφαρμογή, καλό είναι να έχετε προκαθορίσει τον τρόπο με τον οποίο θα αξιολογηθεί από τους δημότες στη συνέχεια, ακριβώς για να έχετε το αναγκαίο feedback, την αναγκαία πληροφόρηση για τα συν και τα πλην της πολιτικής που εφαρμόζεται, ούτως ώστε να μπορέσετε στη συνέχεια να κάνετε τις απαραίτητες διορθώσεις και βελτιώσεις.

Αυτά και ως προς τη δεύτερη στρατηγική.

Η τρίτη και τελευταία στρατηγική που θα εξετάσουμε αφορά τη

διαχείριση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και στην προκειμένη περίπτωση το Facebook ειδικότερα, το οποίο θεωρείται το δημοφιλέστερο, όπως είπαμε, από άποψη απήχησης μέσω κοινωνικής δικτύωσης. Εδώ οι αναρτήσεις που μπορεί να πραγματοποιήσει ένας Δήμαρχος ή μία Δήμαρχος από το λογαριασμό που διατηρεί, μπορεί να χωριστούν σε επτά κατηγορίες.

Η πρώτη είναι οι αναρτήσεις που γίνονται με σκοπό την παροχή πληροφόρησης στους δημότες. Και μπορεί να αφορούν στην ενημέρωση για πάσης φύσεως προγράμματα που εκπονεί ο Δήμος, αναφερθήκαμε, για παράδειγμα, στις υπηρεσίες του Κοινωνικού Παντοπωλείου ή ακόμα και στη χρήση νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο κάποιας πολιτικής Smart City όπως λέγεται, η οποία μπορεί να αφορά επί παραδείγματι την ψηφιοποίηση δημοτικών υπηρεσιών.

Η δεύτερη κατηγορία αναρτήσεων έχει να κάνει με τη χρήση τεχνικών μάρκετινγκ για την προώθηση ή διαφήμιση των εκδηλώσεων που μπορεί να διοργανώνει ένας Δήμος, πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως για παράδειγμα τέτοιου τύπου εκδηλώσεις οργανώνονται στις περιόδους των γιορτών.

Μία τρίτη κατηγορία αναρτήσεων έχει να κάνει με την προβολή του Δήμου συνολικά. Πρόκειται για αναρτήσεις που απευθύνονται κυρίως σε επισκέπτες ή σε τουρίστες και οι οποίες αναρτήσεις έχουν σκοπό να προβάλουν την ιστορική διαδρομή του Δήμου, την ταυτότητά του, τα μνημεία ή τις περιοχές που τον χαρακτηρίζουν και να διαμορφώσουν μία θετική εικόνα, μία θετική ταυτότητα, ένα θετικό brand name, όπως λέγεται, για το συγκεκριμένο Δήμο, για τη συγκεκριμένη πόλη.

Υπάρχει, τέταρτον, η κατηγορία των αναρτήσεων οι οποίες ενισχύουν την αίσθηση διαφάνειας στη διαχείριση των κοινών, σε τοπικό επίπεδο και μπορεί να αφορούν στην προβολή τοπικών έργων, την ανάρτηση προϋπολογισμών, στο διαδίκτυο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τη χρηματοδότηση, την πρόοδο των έργων,

ούτως ώστε οι πολίτες να έχουν μία διαρκή και συνεχή ροή πληροφόρησης και ενημέρωσης για τα έργα ή τις πρωτοβουλίες που εξελίσσονται στην πόλη τους.

Μία ακόμα κατηγορία αναρτήσεων μπορεί να στοχεύει στη διαχείριση εντυπώσεων. Στη διαμόρφωση, μάλλον, θετικών εντυπώσεων για το πρόσωπο του Δημάρχου ή της Δημάρχου, προκειμένου να καλλιεργήσει μία θετική εικόνα για τον ίδιο και την ίδια καθ' όλη τη διάρκεια της 4ετίας, προκειμένου να αυξήσει τις πιθανότητες επανεκλογής. Αυτές οι αναρτήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την προβολή δημοσίων εμφανίσεων, ομιλιών, επισκέψεων σε επιμέρους χώρους ή επιμέρους περιοχές της πόλης.

Μία ακόμα κατηγορία αναρτήσεων μπορεί να αποσκοπεί στην κινητοποίηση των δημοτών προκειμένου είτε να εκφράσουν τις απόψεις τους για τοπικά ζητήματα, να αξιολογήσουν τις πολιτικές που εφαρμόζονται για την αντιμετώπισή τους ή και να εκφραστούν... να διατυπώσουν εισηγήσεις ή προτάσεις για τυχόν θέματα τα οποία έχουν διαφύγει της προσοχής ενός Δήμου. Και μπορεί να γίνει με τη χρήση διαφόρων εργαλείων.

Η τελευταία κατηγορία αναρτήσεων έχει να κάνει με την προσπάθεια ανάπτυξης διαλόγου μεταξύ του Δήμου και των δημοτών και η οποία μπορεί να μεταφραστεί είτε σε αναρτήσεις που αποσκοπούν σε πρόσκληση... που συνιστούν πρόσκληση για συμμετοχή σε διαδικτυακές συζητήσεις και υποβολή σχολίων, ή ακόμα και προσκλήσεις για συμμετοχή στη διαμόρφωση του προϋπολογισμού ή την παρακολούθηση των συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου. Μερικοί Δήμαρχοι κατά το παρελθόν, κυρίως κατά την προεκλογική περίοδο, αλλά νομίζω και σε μη προεκλογική περίοδο, επιλέγουν να κάνουν μία live, να το πω έτσι, μία ζωντανή συνέντευξη ή συζήτηση με ακολούθους στο Facebook για παράδειγμα. Δηλαδή οι ίδιοι στέκονται μαζί με ένα συνεργάτη τους μπροστά σε μια κάμερα και δίνουν την ευκαιρία στους φίλους τους, τους διαδικτυακούς, να τους διατυπώνουν ερωτήματα για πάσης

φύσεως ζητήματα στα οποία οι ίδιοι καλούνται να απαντήσουν ζωντανά και αδιαμεσολάβητα, απευθυνόμενοι άμεσα στους δημότες τους.

Αυτά από εμένα. Σας ευχαριστώ για την προσοχή.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Κολιαστάση.

Έχουμε ερωτήσεις; Όχι.

Και πάμε στην τελευταία εισήγηση. Ο Πάνος ο Μαΐστρος είναι συνδεδεμένος;

Π. ΜΑΪΣΤΡΟΣ: Ναι, εγώ σας ακούω. Δεν ξέρω αν με ακούτε εσείς.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Κύριε Μαΐστρο, να σας καλωσορίσω, είμαι ο Γιάννης ο Μουράτογλου.

Οι πρώτες 100 μέρες της Δημοτικής Αρχής. Κάνει την παρέμβασή του ο Πάνος Μαΐστρος, Εμπειρογνώμων Δημοσίου Μάνατζμεντ και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γνωστός σε όλους μας από την αυτοδιοικητική του προσφορά εδώ και σειρά ετών θα έλεγα και συνεργάτης της ΚΕΔΕ.

Π. ΜΑΪΣΤΡΟΣ: Ευχαριστώ. Το τελευταίο ας το τονίσουμε, είμαι συνεργάτης της ΚΕΔΕ πολλά χρόνια.

Ευχαριστώ για την πρόσκληση.

Η εισήγηση που έχουμε ετοιμάσει με τον Γιάννη τον Γούπιο, ο οποίος είναι παρών και υποθέτω ότι αν χρειαστεί κάτι μπορεί να συμπληρώσει.

Αγαπητοί φίλοι, έχετε ακούσει αυτές τις δύο μέρες πάρα πολλές πληροφορίες, υποθέτω ότι πολλές από αυτές σας είναι εξαιρετικά χρήσιμες, ειδικότερα για τους νέους Δημάρχους. Το ερώτημα βέβαια που προκύπτει με το που κλείνει η διαδικασία της ημερίδας είναι, ωραία όλα αυτά, αλλά τις πρώτες 100 μέρες τι κάνω; Από πού ξεκινάω, πού δίνω ιδιαίτερο βάρος στην έναρξη της νέας δημοτικής θητείας;

Αυτό το οποίο προτείνουμε είναι ότι πρέπει να ξεκινήσετε από ένα συνεκτικό δημοτικό σχέδιο δράσης, δεν εννοούμε το αναλυτικό επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου, αλλά αυτό που με βάση το

πολιτικό ας πρόγραμμα, με βάση το όραμά σας που έχετε καταρτίσει, το οποίο θα είναι ουσιαστικά και το κοινωνικό συμβόλαιο της Δημοτικής Αρχής με τους δημότες.

Αυτό μπορεί να είναι και ένα χρήσιμο εργαλείο πολιτικής διεύθυνσης, θα σας βοηθήσει δηλαδή να κρατήσετε μία συνεκτική ομάδα των αιρετών της παράταξής σας. Γιατί μπορεί να κατανείμμε ρόλους για την εφαρμογή αυτού του κοινού δημοτικού σχεδίου δράσης.

Ένα τέτοιο δημοτικό σχέδιο δράσης μπορεί να βοηθήσει και στον προγραμματισμό, τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, την παρακολούθηση του δημοτικού έργου, τη λογοδοσία, τη διαφάνεια, τη δημοσιότητα. Και βέβαια πρέπει να αξιοποιηθεί για την εφαρμογή του και η σύγχρονη τεχνολογία.

Το πρώτο ζήτημα από το οποίο ξεκινάμε, είναι το θέμα της διακυβέρνησης. Το ακούσατε ήδη από τον Κίωνα τον Σιδηρόπουλο χτες, αυτά τα οποία είναι τα πρώτα βήματα και αφορούν την οργάνωση της δημοτικής ομάδας, Αντιδήμαρχοι, αμειβόμενοι και μη, ανάθεση σε Δημοτικούς Συμβούλους, τακτική λειτουργία της δημοτικής ομάδας και βέβαια μία θμηνιαία, τουλάχιστον κατά τη γνώμη μας, συνεδρίαση της δημοτικής παράταξης για να μπορεί να κρατιέται η συνοχή και η υποστήριξή της.

Η Δημοτική Επιτροπή με βάση τον καινούργιο νόμο, τυχόν θεματικές Επιτροπές που θα στηρίζουν το έργο των Υπηρεσιών, των Νομικών Προσώπων που εντάσσονται στο Δήμο, Κανονισμοί Λειτουργίας... Μην ξεχάσετε να συναντηθείτε με τους Προέδρους των Δημοτικών Κοινοτήτων, πρέπει να σας νιώθουν πάντοτε διαθέσιμους. Και βέβαια, γραφεία στις δημοτικές παρατάξεις.

Ερχόμαστε στο θέμα του μάνατζμεντ, το θέμα της διοίκησης. Κατά τη γνώμη μας, ο Γενικός Γραμματέας που θα επιλέξετε, οι ειδικοί συνεργάτες, οι σύμβουλοι, οι επιστημονικοί σύμβουλοι και ειδικοί σύμβουλοι, θα πρέπει να έχουν γνώση του αντικειμένου, ακούστηκε ότι είναι πάρα πολύ χρήσιμοι, ειδικότερα στους μικρούς

και μεσαίους Δήμους, για να βοηθήσουν στην εκπόνηση μελετών, γιατί οι μηχανικοί εξ αυτών θα έχουν το δικαίωμα εκπόνησης κάποιων μελετών, άρα προτεραιότητα στη γνώση τους και κατά δεύτερο λόγο στην εμπιστοσύνη που τους έχετε.

Ο Δήμαρχος πρέπει να επισκεφτεί οπωσδήποτε όλα τα κτίρια και τις Υπηρεσίες του Δήμου, γιατί σε πολλούς Δήμους δεν είναι όλα μαζί, δεν είναι συγκεντρωμένα όλα σε ένα χώρο, πρέπει να νιώθουν όλες οι Υπηρεσίες, όλοι οι υπάλληλοι, ότι ανήκουν στο Δήμο, ότι έχετε την εποπτεία και ότι εργάζονται σε ένα συνεκτικό δίκτυο. Και βέβαια με τους Διευθυντές μπορεί να συζητήσετε τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν και το πώς θα αντιμετωπιστούν.

Είναι πολύ σημαντική η οργάνωση του γραφείου Δημάρχου. Ξέρετε πάρα πολύ καλά, όταν κλείνει η πόρτα του Δημάρχου, απέξω είναι ο Γραμματέας ή η Γραμματέας, που για όποιον έρχεται είναι η πρώτη εικόνα. Αυτοί που είναι έξω από το γραφείο σας, ουσιαστικά αποτελούν την εικόνα του Δημάρχου για κάθε δημότη που έρχεται να σας επισκεφτεί. Είναι πάρα πολύ σημαντική λοιπόν η οργάνωση του γραφείου Δημάρχου. Προτείνουμε να έχετε και μία βάση δεδομένων που θα παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, της Δημοτικής Επιτροπής και του Δημάρχου. Ξέρουμε ότι παίρνουμε πολλές αποφάσεις, αλλά συνήθως δεν υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της εφαρμογής.

Άκουσα και σε προηγούμενη ημερίδα τον Πρόεδρο της ΚΕΔΕ που αναφέρεται στον πολύ συγκεκριμένο τρόπο με τον οποίο κάθε μήνα παρακολουθεί την εφαρμογή των αποφάσεων. Είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό, γιατί αλλιώς μπορεί κανείς να χάσει, ουσιαστικά, να νιώθει ότι έχει παρθεί μια απόφαση, να χάσει τη διαδικασία της εφαρμογής.

Η ενσωμάτωση των Νομικών Προσώπων, για το οποίο οι συνάδελφοι από το Υπουργείο Εσωτερικών σας τα ανέλυσαν.

Μην ξεχάσετε να βεβαιωθείτε ότι στο Δήμο υπάρχει, αυτό προβλέπει ο νόμος, γιατρός εργασίας και τεχνικός ασφαλείας.

Η προετοιμασία του νέου Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, που την ανέλυσε προηγουμένως ο Ηλίας ο Λίτσος.

Και βέβαια το θέμα της ψηφιοποίησης των δημοτικών λειτουργιών και ιδίως του back office. Μπορεί οι έξυπνες πόλεις να μας δίνουν τη δυνατότητα να ψηφιοποιήσουν οι Υπηρεσίες τους πολίτες, είναι σημαντικό όμως να έχουμε και εσωτερικά ψηφιοποίηση του back office. Των εσωτερικών υπηρεσιών και λειτουργιών.

Τα θέματα οικονομικού προγραμματισμού. Τα ανέλυσε ο Γιάννης ο Γούπιος, δεν νομίζω ότι χρειάζεται να τα αναλύσω. Δείτε με ιδιαίτερη προσοχή τις τυχόν εκκρεμείς υποχρεώσεις σε ΔΕΚΟ, εργολάβους, προμηθευτές, δείτε τον προϋπολογισμό του '24 μήπως χρειάζεται προσαρμογή με βάση τις προτεραιότητες της νέας Δημοτικής Αρχής, η επάρκεια του προσωπικού και βέβαια τυχόν εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις, ιδίως αυτές που έχουν οικονομικό αντικείμενο. Πρέπει να τις γνωρίζετε, ώστε έγκαιρα να προγραμματίσετε την αντιμετώπισή τους, νομική ή οικονομική.

Πρόγραμμα δράσης. Είμαστε υποχρεωμένοι να έχουμε ένα ετήσιο Τεχνικό Πρόγραμμα, και με τον προϋπολογισμό μαζί, και χρειάζεται να κάνουμε και μια πρώτη εκτίμηση για το 5ετές πια Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου, δεν είναι θέμα των πρώτων 100 ημερών αυτό, αλλά το ετήσιο Τεχνικό Πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα για ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η παρακολούθηση των χρηματοδοτήσεων και ο εντοπισμός των ευκαιριών. Αναφέρθηκε από τους εκπροσώπους της ΕΕΤΑΑ και από τον Γιάννη τον Γούπιο, ότι υπάρχει ένα τέτοιο εργαλείο παρακολούθησης όλων των δημοσιευόμενων προσκλήσεων στην ιστοσελίδα της ΕΕΤΑΑ και αυτό είναι χρήσιμο να το παρακολουθήσετε.

Ερώτηση στις Υπηρεσίες αν είναι επαρκές το προσωπικό των Τεχνικών Υπηρεσιών, αλλιώς πρέπει να προγραμματίσουμε στην επόμενη προκήρυξη που θα γίνει, μέσω του προγράμματος που

οργανώνει το Υπουργείο Εσωτερικών, τη συμπλήρωση των Τεχνικών Υπηρεσιών και βεβαίως και το θέμα της Υπηρεσίας Δόμησης, αν την έχει ο Δήμος, έχει προγραμματική σύμβαση με άλλο Δήμο, πρέπει να γνωρίζετε ακριβώς πώς εκδίδονται οι οικοδομικές άδειες, πώς γίνεται η παρακολούθηση των Υπηρεσιών Δόμησης.

Η ωριμότητα των έργων. Νομίζω ότι ήταν πάρα πολύ κατατοπιστικοί οι συνάδελφοι από τις Διαχειριστικές Αρχές των δύο προγραμμάτων, Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας. Και νομίζω ότι πειστήκατε όλοι ότι με ώριμα έργα μπορεί κανείς να εξασφαλίσει χρηματοδότηση έγκαιρη.

Συνηθίζω να λέω για μια ερώτηση που έκανα πριν από αρκετά χρόνια, στη δεκαετία του '80, σε έναν πολύ πετυχημένο Δήμαρχο, ποιο ήταν το μυστικό της επιτυχίας του. Η απάντησή του είναι ότι δεν ξόδεψε ούτε μία δραχμή – γιατί τότε είχαμε δραχμές – για έργο την πρώτη χρονιά. Όλα τα χρήματα που είχε, τα έκανε μελέτες και ωρίμανση έργων και ήταν έτοιμος με φακέλους για τα επόμενα χρόνια.

Η διαχείριση των απορριμμάτων είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα και ειδικότερα το θέμα της ανακύκλωσης, που είναι αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ανέφερε ήδη και ο Ηλίας ο Λίτσος ποια είναι τα σχέδια δράσης τα οποία πρέπει να ετοιμάσει ο Δήμος. Δεν είναι εύκολο να τα κάνει κανείς όλα μαζί και κυρίως αν δεν έχουν ετοιμαστεί, δεν μπορεί να γίνουν μέσα στις πρώτες 100 μέρες. Αλλά θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι έχουμε αυτή την υποχρέωση και οι Υπηρεσίες μας να τα προγραμματίσουν.

Το Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο που γίνεται με τη συνεργασία του ΤΕΕ, το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, το Σχέδιο για την εξασφάλιση κοινοχρήστων χώρων, το Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων και όλα τα υπόλοιπα που είναι γραμμένα. Και ιδίως το τελευταίο, το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, που

είναι κρίσιμο για την επιτυχία του προγράμματος της ανακύκλωσης.

Θα έλεγα, δώστε μια ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα αυτό που αναφέρεται σε αυτή τη σελίδα, η λειτουργία των σχολικών μονάδων, η λειτουργία των κοινωνικών δομών, πολιτική προστασία, καθαρισμός φρεατίων, ασφάλεια υποδομών, ακούστηκαν και από τον κύριο Καθηγητή προηγουμένως πόσο σημαντικό είναι να έχουμε στο προ-καταστροφικό στάδιο την αναγκαία πρόληψη στο βαθμό που μπορούμε με τα νέα δεδομένα.

Για τα αδέσποτα ζώα ακούστηκαν αρκετά.

Θέλω τα τρία τελευταία bullets να προσέξετε.

Στις παιδικές χαρές, στα γήπεδα, τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, πρέπει από την αρχή που αναλαμβάνουμε καθήκοντα να είμαστε σίγουροι ότι εφαρμόζονται οι σχετικές προδιαγραφές. Είτε είναι πρότυπα, είτε είναι προδιαγραφές, ώστε να μη μας τύχει κάτι αναπάντεχο και δεν έχουμε βεβαίωση ότι τηρούνται οι προδιαγραφές ποιότητας που προβλέπονται για αυτές τις εγκαταστάσεις.

Και κλείνω με την οργάνωση της επικοινωνίας, για τα οποία ήταν πολύ αναλυτικός ο κύριος Κολιαστάσης, δεν χρειάζεται να τα επαναλάβω.

Έχει ειπωθεί το θέμα της ειδικής συνεδρίασης λογοδοσίας, που μπορεί να το συνδυάσετε και με μία συνεδρίαση Δημοτικού Συμβουλίου την ίδια μέρα, το ίδιο απόγευμα. Η ιστοσελίδα του Δήμου.

Το τρίτο bullet είναι πολύ σημαντικό, αλλά δεν είναι εύκολο. Για να μπορούν οι πολίτες μας, οι δημότες μας, να αξιοποιούν τις ψηφιοποιημένες υπηρεσίες που παρέχουμε, πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να βοηθήσουμε στον εγγραμματισμό, στον ψηφιακό εγγραμματισμό των πολιτών, με αξιοποίηση και των προγραμμάτων δια βίου μάθησης.

Και τέλος, υπάρχουν και τα σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία, που μας δίνουν τη δυνατότητα αυτής της επικοινωνίας με τους δημότες.

Πλατφόρμα καταγραφής αιτημάτων, πλατφόρμα διαβούλευσης και ενημέρωσης των πολιτών και ένα σύστημα αναζήτησης των αποφάσεων των συλλογικών Οργάνων, που δίνει τη δυνατότητα να έχουμε μία διαφάνεια και μία διαύγεια στη λειτουργία μας. Άρα να υπηρετούμε και την αρχή που χρειάζεται η λογοδοσία.

Αυτά και σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας. Και καλή επιτυχία στη νέα δημοτική θητεία.

Λ. ΚΥΡΙΖΟΓΛΟΥ: Χαίρε Πάνο Μαΐστρο.

Και εμείς ευχαριστούμε και ευχαριστούμε και τους έσχατους που απομείνατε εδώ.

Καλά Χριστούγεννα, καλή 5ετία και καλή δύναμη.